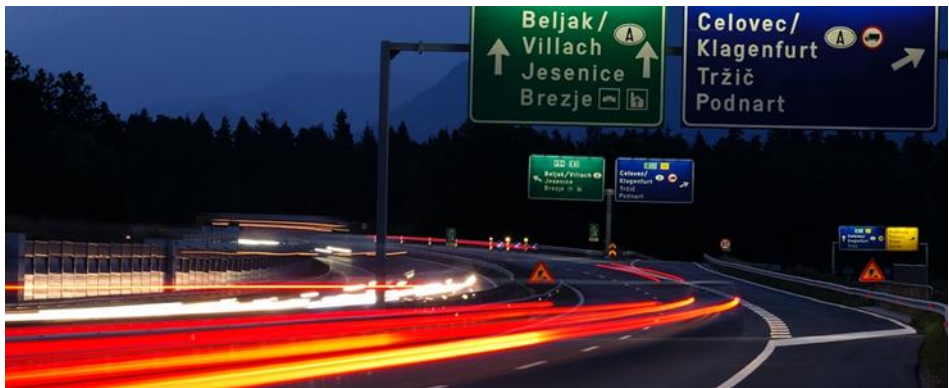

LETNO POROČILO 2020

Ljubljana, april 2021

I Poslovno poročilo

II Računovodsko poročilo

Vsebina

I	Poslovno poročilo	5
	Izjava o odgovornosti uprave	6
I.1	Podatki o družbi in ključni poslovni podatki	7
I.2	Pismo uprave	12
I.3	Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve, politika integriranega sistema vodenja	14
I.4	Izjava o upravljanju DARS	17
I.5	Nefinančno poročanje v DARS	26
I.6	Analiza poslovanja	27
I.7	Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2020	29
I.8	Upravljanje tveganj	32
I.8.1	Poslovna tveganja	32
I.8.2	Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji	41
I.9	Predstavitve poslovnih aktivnosti družbe	45
I.9.1	Uspešnost poslovanja in doseganja načrtov	45
I.9.2	Cestninjenje	46
I.9.3	Vzdrževanje avtocest	47
I.9.4	Upravljanje in zagotavljanje prometne varnosti	48
I.9.5	Investicije	51
I.9.6	Odplačilo dolga	59
I.10	Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve	60
I.11	Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest	66
I.11.1	Investicije v imenu RS in za njen račun	66
I.11.2	Investicije v imenu DARS in za njegov račun	66
I.12	Mednarodno sodelovanje in pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev	67
I.13	Samooocena po modelu odličnosti EFQM	68
I.14	Integrirani sistem vodenja	69
I.15	Notranja revizija	70
I.16	Trajnostni razvoj	71
I.16.1	Strateško upravljanje trajnostnega razvoja v družbi DARS	71
I.16.2	Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja	73
I.16.3	Odgovoren odnos do kupcev in zadovoljstvo uporabnikov	73
I.16.4	Promet in skrb za varnost	76
I.16.5	Varnost v predorih	77
I.16.6	Projekti na področju vodenja prometa in skrb za varnost uporabnikov	79
I.16.7	Upravljanje človeških virov	84
I.16.8	Odgovornost do naravnega okolja	88
I.16.9	Vključenost v širšo družbo	89
I.16.10	Odgovornost do dobaviteljev/izvajalcev	90
I.16.11	Komuniciranje	91
I.17	Poročilo nadzornega sveta za leto 2020	93
II	Računovodsko poročilo	97

Kratice in okrajšave

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AC	Avtocesta
ARSO	Agencija RS za okolje
ASECAP	L'Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et d'Ouvrages à Péage (Evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev in upravljavcev cestninskih cest)
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, d. d.
DGD	Projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja
DMR	Digitalne radijske zveze
DPN	Državni prostorski načrt
DRSI	Direkcija RS za infrastrukturo
EBITDA	Poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo (Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization)
ECS	Elektronski cestninski sistem
GD	Gradbeno dovoljenje
HC	Hitra cesta
HHŠ	Hidrološko-hidravlična študija
IBTTA	International Bridge, Tunnel and Turnpike Association (Globalno združenje lastnikov, koncesionarjev, upravljavcev in povezanih poslovnih partnerjev vseh cestninskih objektov)
IDP	Idejni projekt
IDZ	Idejna zasnova
ITS	Inteligentni transportni sistemi
KIOP	Komisija za pregled in oceno investicijske dokumentacije na področju državnih cest, javne železniške infrastrukture, letalstva in pomorstva
MMP	Mednarodni mejni prehod
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NPIA	Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji
NUP	Nosilci urejanja prostora
OP	Okoljsko poročilo
OVS	Okoljevarstveno soglasje
PGD	Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
PIARC	World Road Association (Svetovno cestno združenje)
PIC	Prometnoinformacijski center za državne ceste
PLDP	Povprečni letni dnevni promet
PVO	Poročilo o vplivih na okolje
PZI	Projekt za izvedbo
R2	Motorna vozila z dvema osema, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kg
R3	Motorna vozila z dvema ali tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3500 kilogramov
R4	Motorna vozila z več kot tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, in skupine vozil z več kot tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3500 kilogramov
RS	Republika Slovenija
SDH	Slovenski državni holding, d. d.
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SRS	Slovenski računovodski standardi
ŠV/PIZ	Študija variant/predinvesticijska zasnova
VVO	Vodovarstveno območje
ZDARS	Zakon o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010 – ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17)
ZUJF	Zakon o uravnoveženju javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)

I Poslovno poročilo

Izjava o odgovornosti uprave

Člani Uprave DARS, odgovorni za sestavo Letnega poročila družbe DARS za leto 2020, zagotavljamo, da je pričujoče letno poročilo z vsemi sestavnimi deli, vključno z izjavo o upravljanju družbe, po našem najboljšem vedenju sestavljeno in objavljeno skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Letno poročilo družbe DARS za leto 2020 z računovodskimi izkazi in pojasnili daje resnično in pošteno sliko sredstev in obveznosti, finančnega položaja ter poslovnega izida družbe DARS.

Uprava prav tako izjavlja, da so računovodski izkazi družbe pripravljeni ob predpostavki nadaljevanja poslovanja družbe v prihodnosti, da se izbrane računovodske usmeritve dosledno uporabljajo in da so razkrite njihove morebitne spremembe.

Uprava je odgovorna za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejetje ustreznih ukrepov za zavarovanje in ohranjanje vrednosti premoženja družbe DARS in za preprečevanje in odkrivanje prevar ter drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti.

Mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

Mag. Romana Fišer
članica uprave

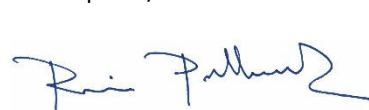
Boštjan Rigler
član uprave

Dr. Peter Gašperšič
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/delavski direktor

Celje, 31. marec 2021

I.1 Podatki o družbi in ključni poslovni podatki

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d. DARS d.d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje Telefon: (03) 426 40 71 Telefaks: (03) 544 20 01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana Telefon: (01) 300 99 00 Telefaks: (01) 300 99 01
SPLETNI STRANI	www.dars.si www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.086.559.144,07 EUR
ŠTEVILO IZDANIH DELNIC	55.650.231 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljevanju SDH). DARS pri svojem poslovanju upošteva sprejeti Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, Kodeks upravljanja javnih delniških družb ter Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerih morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS ter ureja stvarnoppravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da DARS v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist DARS, odplačna.

Tabela 1: Ključni poslovni podatki po letih

Ključni poslovni podatki po letih	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Indeks 2020/2019
Prihodki	399.300.535	458.871.408	495.428.367	523.120.872	416.754.677	80
Odhodki	276.830.211	285.046.526	308.286.955	350.751.597	344.149.420	98
Čisti prihodki od prodaje	372.161.638	442.244.312	465.605.859	480.750.876	398.581.556	83
Poslovni prihodki	397.249.272	453.654.877	489.380.078	522.055.233	416.199.166	80
Poslovni stroški	233.666.223	242.973.453	266.985.138	311.065.228	307.244.219	99
Poslovni izid iz poslovanja	163.583.049	210.681.424	222.394.940	210.990.006	108.954.947	52
EBITDA	318.288.799	371.822.312	397.476.660	422.009.626	321.804.934	76
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	102.448.010	141.145.144	154.421.963	139.611.455	59.526.614	43
Osnovni kapital	2.319.866.345	2.322.284.140	2.322.284.140	2.086.559.144	2.086.559.144	100
Kapital na dan 31. 12.	2.665.453.020	2.811.184.886	2.963.264.000	2.863.136.410	2.922.963.531	102
Skupna vrednost aktive na dan 31. 12.	5.680.666.379	5.751.989.678	5.656.311.816	5.307.039.906	5.175.871.112	98
Stanje dolga na dan 31. 12.	2.567.032.918	2.464.024.512	2.269.468.973	2.056.619.825	1.895.258.439	92
Odplačilo dolga – glavnica	349.956.759	203.008.406	219.555.539	212.849.148	238.361.387	112
Plačilo obresti*	41.234.923	40.414.027	40.624.860	37.889.189	35.786.115	94
Št. zaposlenih	1.247	1.240	1.232	1.257	1.269	101
Marža iz poslovanja	44,0 %	47,6 %	47,8 %	44,1 %	27,3 %	62
EBITDA marža	85,5 %	84,1 %	85,4 %	87,8 %	80,7 %	92
Neto marža	27,5 %	31,9 %	33,2 %	29,2 %	14,9 %	51
Donosnost na kapital (ROE)	3,9 %	5,2 %	5,3 %	4,8 %	2,1 %	43

* Podatek se nanaša na dejanske odlive za obresti od prejetih kreditov in obveznic v posameznem letu.

Izračun kazalnikov:

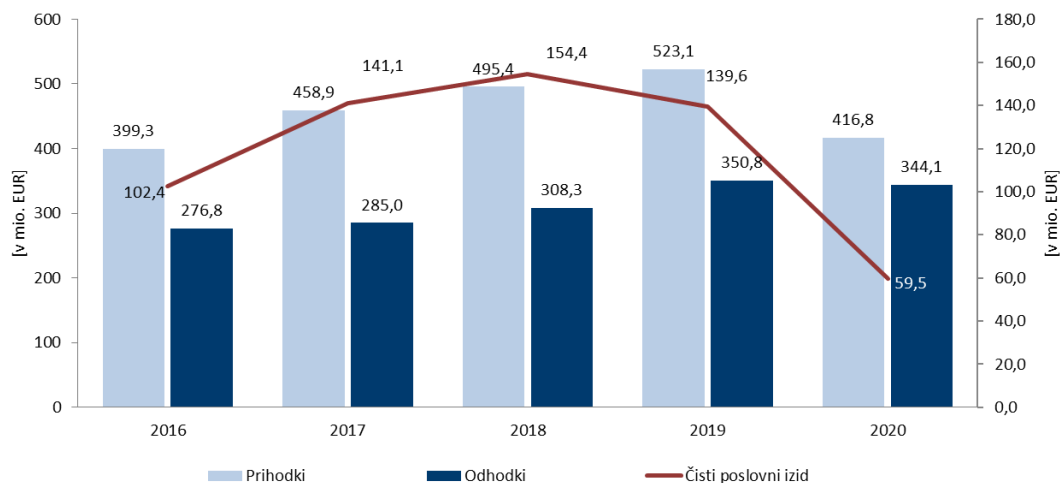
Marža iz poslovanja = Poslovni izid iz poslovanja / Čisti prihodki od prodaje

EBITDA marža = EBITDA / Čisti prihodki od prodaje

Neto marža = Čisti poslovni izid obračunskega obdobja / Čisti prihodki od prodaje

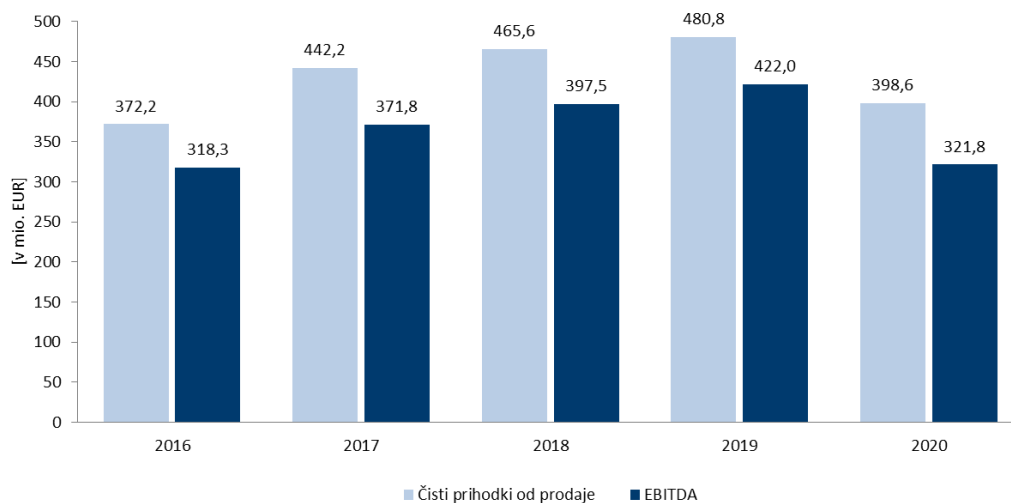
Donosnost na kapital (ROE) = Čisti poslovni izid obračunskega obdobja / Povprečni lastniški kapital obdobja

Slika 1: Gibanje skupnih prihodkov, odhodkov in čistega poslovnega izida DARS v obdobju 2016–2020

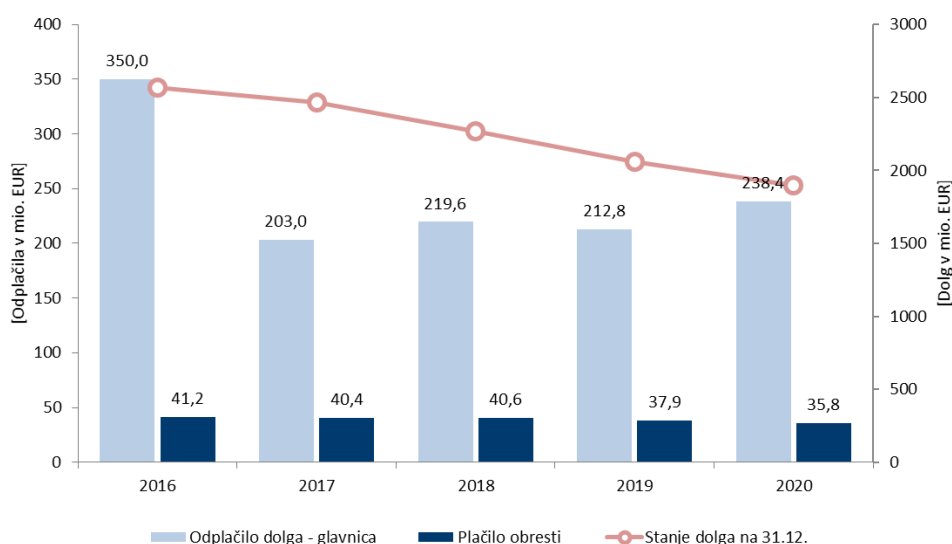

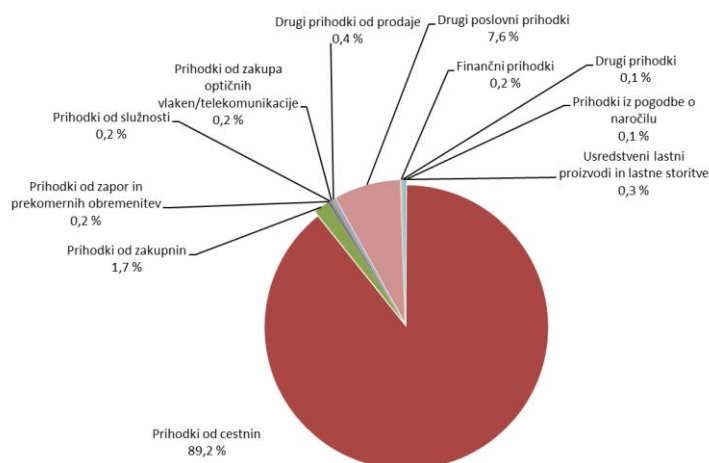
Slika 2: Gibanje čistega prihodka od prodaje in denarnega toka iz poslovanja (EBITDA) v obdobju 2016–2020

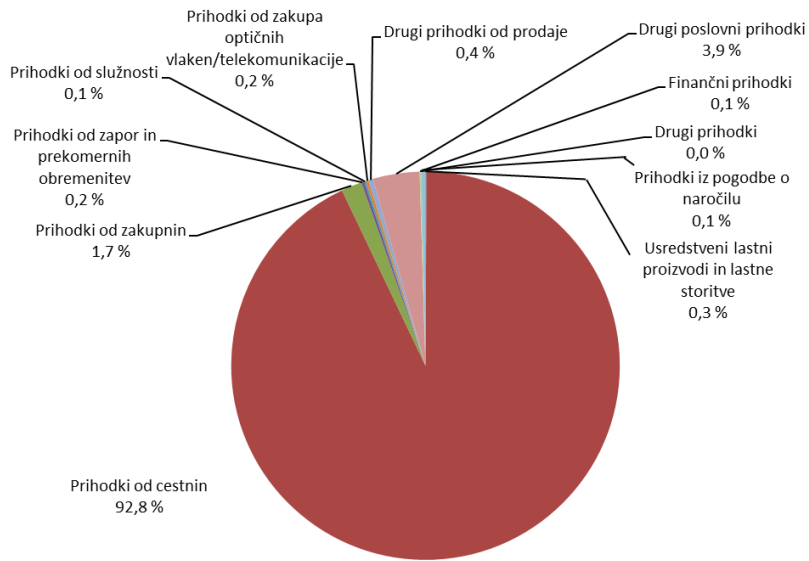
Slika 3: Stanje dolga na dan 31. decembra, odplačilo glavnin in plačilo obresti v obdobju 2016–2020

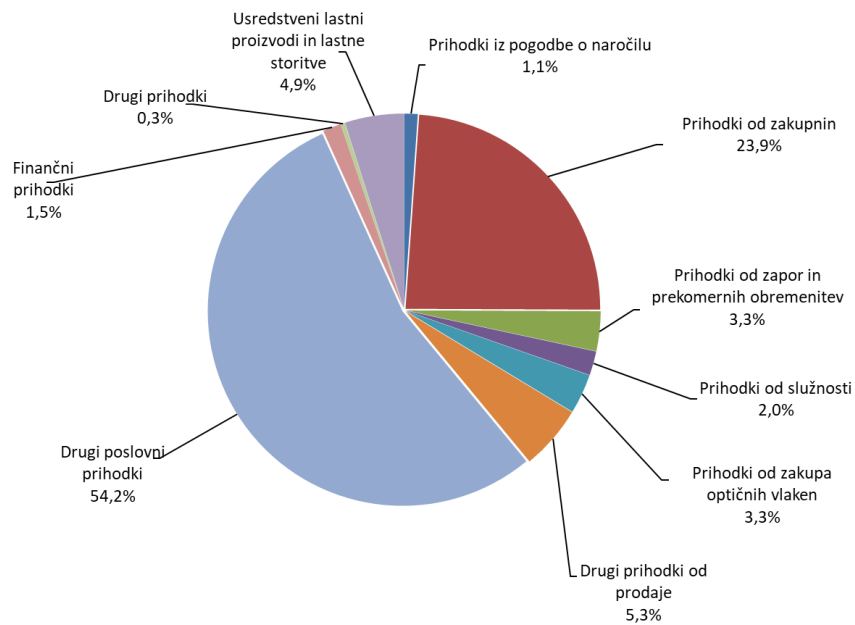
Slika 4: Struktura prihodkov DARS v letu 2019

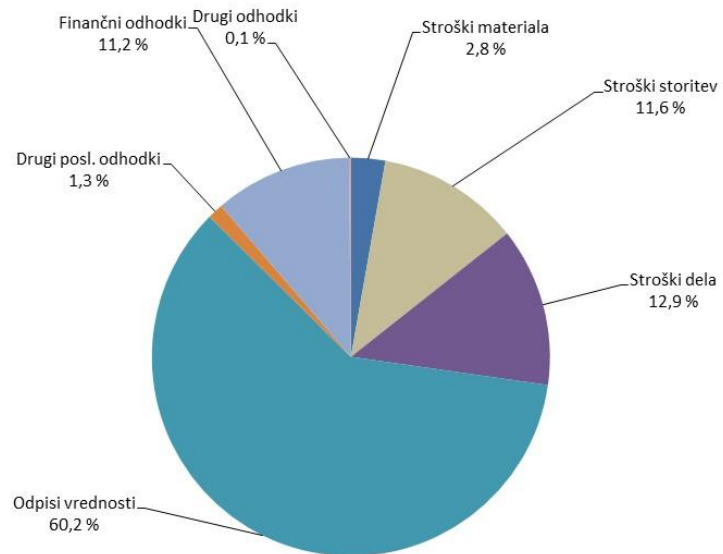
Slika 5: Struktura prihodkov DARS v letu 2020

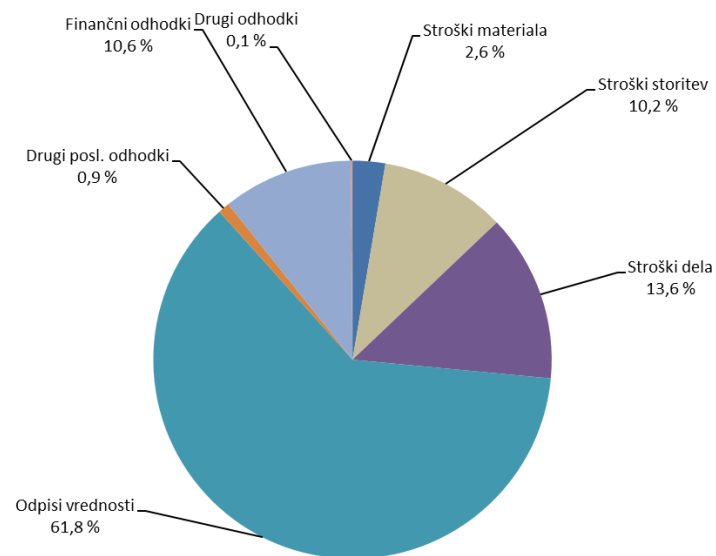
Slika 6: Struktura prihodkov DARS brez cestnine v letu 2020

Slika 7: Struktura odhodkov DARS v letu 2019

Slika 8: Struktura odhodkov DARS v letu 2020

I.2 Pismo uprave

Spoštovani,

tako kot celotno družbo so tudi poslovanje DARS leta 2020 zaznamovale omejitve držav za zamejitev epidemije covid-19. Omejitve pri prehajanju državne in občinskih meja so se odrazile v padcu prometa na avtocestah in hitrih cestah in posledično cestninskih prihodkih. Družba DARS deluje na območju Republike Slovenije, vendar je zanjo pomembno tudi mednarodno poslovno okolje, saj večina cestninskih prihodkov temelji na tranzitnem prometu.

Promet vozil nad 3,5 tone največje dovoljene mase (težkih vozil) se je po prvem valu epidemije razmeroma hitro približal ravni v primerljivem obdobju leta 2019, medtem ko je promet vozil do 3,5 tone največje dovoljene mase (lahkih vozil) stagniral vse do konca leta 2020. Na celotnem avtocestnem križu smo leta 2020 zabeležili približno 20-odstotni padec prometa lahkih vozil.

Navkljub manjšim prihodkom od cestninjenja v letu 2020, ki so posledica epidemije covid-19, smo nadaljevali z obsežnejšim obnavljanjem omrežja avtocest in hitrih cest ter njegovega posodabljanja, ohranili visoko raven rednega vzdrževanja in pospešili izvedbo največjih investicijskih projektov.

Trdno namreč ostajamo zavezani povečanju varnosti in pretočnosti našega avtocestnega omrežja. Prav tako bo vizija DARS še naprej usmerjena na trajnostni razvoj družbe in celotnega njenega okolja.

Leta 2020 smo tako začeli z operativno izvedbo dveh obsežnejših infrastrukturnih projektov: gradnjo vzhodne cevi karavanškega predora in hitre ceste na Koroško. Dograditev slovensko-avstrijskega predora Karavanke bo odpravila veliko ozko grlo na čezmejnem odseku celovitega cestnega omrežja, ki neposredno povezuje dva koridorja jedrnega omrežja TEN-T, ter hkrati zagotovila višjo stopnjo varnosti prometa skozi predor. Sodobna daljinska povezava na tretji razvojni osi pa ni pomembna le s prometnega stališča, ampak tudi z vidika gospodarskega razvoja. Tretja razvojna os bo tako na njenem severnem kot tudi južnem delu eden osrednjih dejavnikov enakomernega regionalnega razvoja naše države.

Na področju investicijskega obnavljanja avtocest in hitrih cest je bilo leta 2020 obnovljenih 53 km smernih vozišč odsekov in priključkov, kar vključuje preplastitev na delu odsekov Drnovo–Brežice in Brezje–Podtabor–Kranj zahod ter obnovo dela odsekov Selo–Vogrsko–Šempeter pri Gorici in Vučja vas–Murska Sobota–Lipovci–Turnišče. Celovito je bila obnovljena tudi zahodna cev predora Golovec v Ljubljani. Med obnovo odsekov so bili delno obnovljeni štirje viadukti in 30 manjših premostitvenih objektov.

Zaradi manjšega prometa med epidemijo je bilo od druge polovice marca do konca maja 2020 v okviru rednega vzdrževanja avtocest in hitrih cest opravljenih občutno več vzdrževalnih del. V primerjavi z enakim obdobjem leta 2019 se je

obseg asfalterskih del povečal za skoraj 200 odstotkov, vseh drugih vzdrževalnih del pa za več kot 300 odstotkov. Dela so potekala predvsem na prometno najbolj obremenjenih odsekih, kjer sta zaradi gostote prometa postavitve prometnih zapor in izvedba del sicer zelo oteženi.

Leta 2020 smo implementirali 56 novih grafičnih prikazovalnikov prometne informativne signalizacije (elektronskih portalov) na odsekih med Brezovico in Divačo ter med Lukovico in Zadobrovo ter na severni, vzhodni in južni ljubljanski obvoznici. Avtocestno omrežje je bogatejše tudi za 50 novih nadzornih kamer in 24 novih avtomatskih števcov prometa. Na področju cestninjenja so spomladi 2020 stekli postopki uvedbe elektronske vinjete. Gre za nov, prijaznejši način plačevanja cestnine tudi za lahka vozila, potem ko smo uspešno uvedli sodoben cestninski sistem v prostem prometnem toku za težka vozila DarsGo. Gre za projekta digitalizacije ne zgolj našega podjetja, ampak širše družbe. Javno naročilo za vzpostavitev in delovanje sistema elektronske vinjete, ki bo po trinajstih letih decembra 2021 nadomestila nalepko, je DARS objavil septembra 2020. Sistem bo moral delovati brezhibno, saj je od cestninskih prihodkov odvisna finančna vzdržnost družbe, zato bomo vse napore usmerili v njeno uspešno izvedbo in učinkovito delovanje.

Cestninski prihodki so namreč zelo pomembni za finančno vzdržnost družbe DARS, ki ima razmeroma velike obveznosti odplačevanja najetih

kreditov za zgraditev avtocest in hitrih cest ter njihovo obnovo. Ob tem moramo vseskozi zagotavljati uporabnikom ustrezno raven storitev ter skrbeti za razvoj in varnost avtocest in hitrih cest. Zagotavljanje finančne stabilnosti je še posebej pomembno v času načrtovanega obsežnejšega investicijskega cikla. Družba DARS sicer uspešno upravlja dolg ter redno in v celoti odplačuje obveznosti iz naslova najetih posojil in izdanih obveznic.

Zato bomo posebno skrb posvetili obvladovanju stroškov poslovanja in financiranja. Ob tem bomo zasledovali tudi pričakovanja lastnika po čim večji možni ohranitvi donosnosti sredstev (ROA), ki prikazuje razmerje med čistim dobičkom in celotnimi sredstvi družbe.

Poleg sodelavk in sodelavcev bodo na prvem mestu naši uporabniki, ki imajo svoje potrebe mobilnosti. Zavedamo se, da samo izboljšave cest in vzdrževanje infrastrukture niso zadostni. Zato poleg zagotovitve pogojev za čim večjo pretočnost prometa v okviru upravljanja avtocest in hitrih cest posebno pozornost posvečamo tudi varnosti. Konec leta 2020 sta bila na tem področju sprejeta pomembna ukrepa: prepoved prehitevanja težkih vozil na štajerski in primorski avtocesti ter dogovor o ustanovitvi avtocestne policije.

Hvala za zaupanje.

Mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

Mag. Romana Fišer
članica uprave

Boštjan Rigler
član uprave

Dr. Peter Gašperšič
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/delavski direktor

I.3 Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve, politika integriranega sistema vodenja

Poslanstvo

S sodobnimi pristopi in odgovorno do okolja optimiziramo pretočnost prometa ter zagotavljamo varnost in udobnost na slovenskem avtocestnem omrežju.

Vizija

Povezani v prihodnost

Vodilo našega sedanjega in prihodnjega delovanja je povezljivost v vseh možnih oblikah. To pomeni, da je naša vizija usmerjena:

- na uporabnike, s katerimi smo povezani v skrbi za njihovo varnost, zanesljivost in udobje na njihovi poti;
- na trajnostni razvoj družbe in celotnega njenega okolja, s katerim smo povezani v skrbi za še bolj učinkovito in uspešno delovanje, kot tudi v odgovornem odnosu do vseh naših deležnikov: lastnika, poslovnih partnerjev, lokalne skupnosti, širšega evropskega prostora, naravnega okolja, itd. in povezovanju s sorodnimi institucijami;
- na potrebe zaposlenih, s katerimi smo povezani z namenom zagotavljanja varnega, ustvarjalnega in zanimivega delovnega okolja.

Temeljne vrednote

Varnost

Skrbimo za varno okolje, v katerem delujemo: za varno delovno okolje naših zaposlenih, za varno počutje naših poslovnih partnerjev in naših uporabnikov na slovenskem avtocestnem omrežju (smo njihov zanesljiv partner na cesti) ter ohranitev naravnega okolja.

Odgovornost

Odgovorno do sebe in do naše družbe skrbimo za prevzete delovne obveznosti in kakovostno uresničevanje zadanih nalog z mislijo na naše uporabnike, naše okolje (harmonizacijo naših aktivnosti z zmožnostmi in potrebami naravnega okolja) in na druge deležnike, s katerimi poslujemo (dobavitelji, izvajalci, drugi poslovni partnerji, lastnik, lokalna skupnost – smo zanesljiv poslovni partner).

Razvoj

Neprestano spodbujamo nove inovativne in sodobne pristope in razvijamo nove oz. izboljšujemo obstoječe storitve naše družbe, pri čemer se zavzemamo tudi za povečevanje energetske učinkovitosti. Ustvarjalno in inovativno razmišljamo, saj se zavedamo, da lahko le tako oblikujemo inovativne storitve z visoko stopnjo dodane vrednosti za uporabnike, zaposlene, podjetje, lastnika.

Spoštovanje

V našem vsakodnevnem delovanju zasledujemo visoko mero spoštovanja in zaupanja do vseh deležnikov naše družbe, kar se izkazuje v dejanjih in ravnanjih med zaposlenimi, do uporabnikov, do lastnika in poslovnih partnerjev.

Strateške usmeritve družbe DARS

Slika 9: Strateške usmeritve družbe DARS

Zagotavljanje varnosti, pretočnosti in udobja za uporabnike na avtocestnem omrežju

- Zagotavljanje prometne varnosti
- Zagotavljanje pretočnosti prometa
- Zagotavljanje uporabnikom prijaznih storitev

Dolgoročna poslovna stabilnost

- Zagotovitev dolgoročno stabilnega poslovanja
- Uvajanje vitkega poslovanja
- Implementacija poslovne odličnosti

Zavzeti in kompetentni zaposleni

- Neprestana krepitev kompetentnosti
- Razvoj voditeljstva v družbi
- Oblikovanje ustvarjalnega, varnega in zanimivega delovnega okolja

Politika integriranega sistema vodenja

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela naredili vse, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših deležnikov: uporabnikov, lastnika, zaposlenih, okolja in druge zainteresirane javnosti. Naš poslovni uspeh je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan. Zavezujemo se k nenehnemu izboljševanju vseh poslovnih procesov, s poudarkom na preventivnem delovanju.

Naš cilj je kakovostno, okoljsko in energetska učinkovito delovanje ter zaposlenim, zunanjim izvajalcem in uporabnikom varna in celovita storitev.

Politiko sistema vodenja uresničujemo na naslednji način:

- z odgovornim odločanjem na podlagi konkretnih informacij in dejstev,
- z vzpostavljanjem dobrih pogojev in odnosov vseh deležnikov znotraj in zunaj družbe,
- s spodbujanjem proaktivnega delovanja s poudarkom na inovativnosti zaposlenih,
- z upravljanjem prepoznanih tveganj in udejanjanjem zaznanih priložnosti,
- z zagotavljanjem želene ravni zaupnosti, celovitosti in razpoložljivosti informacij in informacijskih sredstev,
- s povečevanjem učinkovitosti rabe vseh vrst materialov in energije v celotnem življenjskem ciklu storitve,
- z doslednim spoštovanjem zakonodaje, drugih obvezujočih zahtev in razvojnih usmeritev,
- z vzajemno koristnim sodelovanjem s partnerji in drugimi zunanjimi izvajalci,
- s podpiranjem razvoja stroke ter pridobivanjem novih znanj in veščin,
- z aktivnim komuniciranjem znotraj družbe in z zunanjimi javnostmi,
- z zavezanostjo preprečevanja poslabšanja zdravja zaposlenih in poškodb,
- z vzpostavljanjem in doseganjem merljivih ciljev izboljšav na vseh področjih poslovanja,
- pri nabavi izdelkov in storitev ter pri načrtovanju novih rešitev načrtno upoštevamo vse vidike poslovanja (okolje, energija, kakovost, varovanje informacij, varnost, ekonomika).

Uprava se zavezuje, da bo po svojih najboljših močeh in s svojim osebnim zgledom vztrajala doseči navedene cilje.

I.4 Izjava o upravljanju DARS

V skladu s petim odstavkom 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/2006 in nadaljnje), Statutom DARS, sprejetim junija 2020, ter določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb in Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države kot del Letnega poročila družba DARS podaja naslednjo

IZJAVO O UPRAVLJANJU

Izjava o upravljanju je sestavni del Letnega poročila za leto 2020 in je za obdobje od 1. 1. 2020 do dneva objave v letu 2021 dostopna v elektronski obliki na spletnih straneh Ljubljanske borze (SEOnet), in na uradnih spletnih straneh družbe DARS (www.dars.si).

1. Sklicevanje na kodeksa upravljanja in priporočila

DARS pri svojem delu in poslovanju v največji mogoči meri spoštuje naslednje kodekse ter priporočila poslovne prakse vodenja in upravljanja:

- Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb, 27. 10. 2016 (z redakcijskimi popravki januar 2018), dostopen na spletni strani Ljubljanske borze <http://www.ljse.si>;
- Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, november 2019, dostopen na spletni strani Slovenskega državnega holdinga <http://www.sdh.si>; ter

- Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga, avgust 2020, dostopna na spletni strani Slovenskega državnega holdinga <http://www.sdh.si>.

Po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu Republika Slovenija kot edini delničar izvršuje svoje pravice prek SDH, ki pravice izvršuje z uresničevanjem glasovalnih pravic na skupščini, nastopanjem pred sodišči in drugimi organi ter sklicevanjem skupščine.

Pri izvajanju navedenih kodeksov in priporočil v letu 2020 v družbi večjih odstopanj ni bilo, v nadaljevanju pa družba pojasnjuje odstopanja od posameznih priporočil. Družba DARS pri svojem poslovanju spoštuje interne akte in Etični kodeks družbe ter si pri poslovanju prizadeva za izboljšanje prakse korporativnega upravljanja.

2. DARS pri upravljanju odstopa od naslednjih določb:

Posamezna odstopanja od zgoraj navedenih kodeksov in priporočil so skupaj z navedbo razlogov razkrita v nadaljevanju te izjave.

a) Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Okvir upravljanja družb

Tč. 1: Družba deluje v skladu z osnovnim ciljem, to je maksimiranjem vrednosti družbe in drugimi cilji kot upravljavec avtocestnega omrežja, ki zagotavlja trajnostni razvoj družbe, njeno dolgoročno, stabilno in družbeno odgovorno poslovanje. Cilji v statutu niso opredeljeni, ker temeljni pravni akt države družbe opredeljuje le značilnosti, ki jih zahteva korporacijska zakonodaja za širši opis družbe kot pravne osebe. Vse cilje družba razkriva v objavljenih dokumentih na svoji spletni strani ali v javnih objavah. Upravljanje družbe DARS temelji na zakonskih določilih, internih aktih in pravilnikih. Vse operativne poslovne odločitve za doseganje ciljev se izvajajo v okviru letnega poslovnega načrta ter strateških usmeritev družbe.

Izjava o upravljanju in izjava o skladnosti s kodeksom

Tč. 5. 6: Višina prejemkov uprave in nadzornega sveta je razkrita v računovodskem delu Letnega poročila. Družba razkrije bruto prejemke vsakega posameznega člana uprave in nadzornega sveta v skladu z zakonskimi zahtevami, ne pa tudi neto prejemkov.

Tč. 5. 7: Izjavo o upravljanju, kot del Letnega poročila, vsako leto pregleda zunanji neodvisni revizor. Družba pri presoji ustreznosti izjave o upravljanju ne uporablja ostalih zunanjih

neodvisnih institucij, saj izjavo pregleda več služb znotraj družbe. Prav tako ima družba vzpostavljeno notranjo revizijo, ki izvaja neodvisen nadzor nad urejenostjo in gospodarnostjo poslovanja družbe DARS skladno s predpisi in notranjimi akti.

Sestava in imenovanje nadzornega sveta

Tč. 9, 9. 1 in 9. 2: V družbah, v katerih SDH izvršuje najmanj ¼ vseh glasovalnih pravic, nadzorni sveti ne oblikujejo posebnih komisij, pristojnih za izvedbo postopkov iskanja in ocenjevanja kandidatov za člane nadzornega sveta družbe, razen če ni s posebno zakonodajo drugače določeno. V teh družbah je naborna pot, ki jo uporabi nadzorni svet družbe, predlog kandidatov, ki ga nadzornemu svetu posreduje SDH. NS v letu 2018 sprejel Politiko raznolikosti, v kateri je zapisano, da si za izpolnjevanje prizadevajo delničarji, nadzorni svet in svet delavcev.

Postopek izbire kandidatov za člane nadzornega sveta

Tč. 10: V družbah, v katerih SDH izvršuje najmanj ¼ vseh glasovalnih pravic, nadzorni sveti ne oblikujejo posebnih komisij, pristojnih za izvedbo postopkov iskanja in ocenjevanja kandidatov za člane nadzornega sveta družbe. V teh družbah je naborna pot, ki jo uporabi nadzorni svet družbe, predlog kandidatov, ki ga nadzornemu svetu posreduje SDH.

Usposabljanje članov nadzornega sveta

Tč. 13. 1: Letni načrt usposabljanja članov nadzornega sveta in komisij ni opredeljen enkrat letno, temveč člani nadzornega sveta sproti presodijo katero izobraževanje potrebujejo. Člani nadzornega sveta se usposabljujejo ter zagotavljajo, da znanje, izkušnje in veščine članov ustrezajo potrebam družbe. Okvirni stroški izobraževanja so zagotovljeni v letnem poslovnem načrtu družbe.

Vrednotenje nadzornega sveta

Tč. 14. 1: Samoocena bo izvedena v letu 2021, kar je predvideno tudi v načrtu dela nadzornega sveta za leto 2021.

Tč. 14. 4: Zunanja presoja do sedaj še ni bila opravljena zaradi omejitev trajanja mandatov.

Strategija komuniciranja družbe

Tč. 27. 2: Družba ima izdelano in veljavno splošno Strategijo komuniciranja družbe DARS, izdelan in veljaven Pravilnik o določanju in varovanju poslovne skrivnosti, poleg tega tudi Pravilnik o načinu dajanja informacij za medije ter Navodilo odgovarjanja uporabnikom avtocest. Priporočilo se upošteva delno, saj visokokakovostni standardi

pripravljanja računovodskih, finančnih in nefinančnih informacij niso posebej opredeljeni.

Javna objava pomembnih informacij

Tč. 29 in 29. 1: Družba sproti poroča o finančnem in pravnem položaju družbe z javnimi objavami, vendar ne poroča o ocenah poslovanja iz razloga, ker v primeru skladnosti poslovanja z veljavno strategijo in letnim načrtom dela to ni smiselno. V primeru odstopanj bi družba nemudoma z javnimi objavami sporočila javnosti o drugih poslovnih dogodkih in vplivih ter odstopanjih.

Tč. 29. 7: Družba razkrije bruto prejemke vsakega posameznega člana uprave in nadzornega sveta v skladu z zakonskimi zahtevami, ne pa tudi neto prejemkov.

Tč. 29. 8: Računovodski izkazi družbe s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljeni v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS, upošteva določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Tč. 29. 9: Družba na svoji spletni strani javno ne objavlja vsakokratnih veljavnih besedil poslovnikov svojih organov. Gre za dokumenta, ki se redno posodabljata in sta namenjena izključno delu teh organov. Vsako zunanje ocenjevanje primernosti teh dokumentov s strani tretjih oseb bi bilo zaradi nepoznavanja potreb teh organov neprimerno.

b) Kodeks korporativnega upravljanja družb kapitalsko naložbo države

Nadzorni svet

Tč. 6: Eden od ključnih lastniških vzvodov upravljanja je pravica in dolžnost lastnikov, da v nadzorne organe družb imenujejo neodvisne in strokovne posameznike, ki odgovorno in strokovno nadzirajo delo uprav družb ter sodelujejo z upravami pri njihovem upravljanju. Nadzorni svet ima kadrovsko komisijo, ki deluje kot nominacijski odbor. Kadrovsko komisijo sestavljajo: dva člana nadzornega sveta, ki predstavljata kapital, in član nadzornega sveta, ki predstavlja delavce. Zunanji strokovnjaki se vključijo po potrebi.

Tč. 6. 5. 1, 6. 8 in 6. 8. 1 in 6. 9: V družbah, v katerih SDH izvršuje najmanj $\frac{1}{4}$ vseh glasovalnih pravic, nadzorni sveti ne oblikujejo posebnih komisij, pristojnih za izvedbo postopkov iskanja in ocenjevanja kandidatov za člane nadzornega sveta družbe, razen če ni s posebno zakonodajo drugače določeno. V teh družbah je naborna pot, ki jo uporabi nadzorni svet družbe, predlog kandidatov, ki ga nadzornemu svetu posreduje SDH.

Preglednost poslovanja in poročanje

Tč. 8. 4: V Letnem poročilu niso razkriti stroški delovanja nadzornega sveta, kot je navedeno. Razkritje obsega prejemke članov NS, vključno s potnimi stroški in obračunanimi bonitetami.

Revizija in sistem notranjih kontrol

Tč. 9. 2. 7: Upošteva se delno, saj se roki za priporočila notranjih revizorjev izjemoma podaljšajo iz objektivnih razlogov.

Skladnost poslovanja in integriteta (korporativna integriteta)

Tč. 11. 2: S 1. aprilom 2021 bo začel veljati Pravilnik o vodenju postopka obravnave domnevnih nepravilnosti iz področja korporativne integritete, ki bo celovito povzel vse veljavne dokumente na tem področju.

Tč. 11. 2. 1: Upoštevamo delno. V okviru Trajnostnega poročila poročamo o delovanju »Komisije integritete v DARS, d. d.« in »Odbora za varovanje dostojanstva delavcev«. V letu 2021 bomo vzpostavili sistem notranjega opozarjanja na sume nepravilnosti in nezakonitosti iz področja korporativne integritete, ki bo podlaga za pripravo novega načrta integritete, ki bo naslovil pričakovanja kodeksa. V načrt dela bo vključen tudi program izobraževanja oz. ozaveščanja zaposlenih na področju skladnosti poslovanja in integritete.

c) Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga

Nabava blag in storitev, sponzorstvo in donatorstvo

Tč. 3. 5: Upoštevamo delno. Pogodbe v postopkih javnih naročil objavimo takoj po sklenitvi, evidenčne pogodbe pa enkrat letno, skladno z ZJN-3.

Skupščine družb

Tč. 6. 1: Edini delničar družbe DARS, d. d., je Republika Slovenija, ki jo na podlagi določila 18. člena Zakona o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. Ker je skupščina univerzalna, ni treba spoštovati določil ZGD-1 glede sklicnega roka in objave dnevnega reda skupščine.

Tč. 6. 3: Upoštevamo delno. Objavi se dnevni red, gradivo s prilogami pa se posreduje edinemu delničarju.

Spoštovanje človekovih pravic pri poslovanju

Tč. 8: Čeprav skrbni pregled s področja človekovih pravic v družbi ni bil narejen, človekove pravice spoštujemo prek veljavne zakonodaje ter prek

internih kodeksov in dogovorov, ki zadevajo predvsem nediskriminacijo na delovnem mestu, varovanje dostojanstva delavcev ter človekove temeljne ekonomske in socialne pravice.

Družba DARS bo priporočilom Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb, Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Priporočilom in pričakovanjem Slovenskega državnega holdinga sledila tudi v prihodnje ter skladno s tem izpolnjevala svoj sistem korporativnega upravljanja.

3. Glavne značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Uprava družbe je odgovorna za vzpostavljanje in zagotavljanje delovanja notranjega kontroliranja in notranjih računovodskih kontrol, izbiranje in uporabljanje računovodskih usmeritev ter varovanje premoženja družbe.

Sistem notranje kontrole je skupek različnih usmeritev in politik, ki jih vzpostavi in sprejme uprava z namenom, da bi kar najbolje upravljala tveganje, povezano z računovodskim poročanjem. Namen sistema notranje kontrole je zagotoviti učinkovitost in uspešnost delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Družba ima vzpostavljen sistem obvladovanja tveganja, povezan z računovodskim poročanjem.

Pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja zagotavljamo z izvajanjem naslednjih vrst notranje kontrole:

- kontrola pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine, na primer z usklajevanjem postavk s kupci in dobavitelji;
- kontrole popolnosti zajemanja podatkov (npr. zaporedje dokumentacije, številčenje dokumentov);
- kontrola razmejitev dolžnosti in odgovornosti (npr. ločeno izvajanje evidentiranja in plačevanja);
- kontrola omejitve dostopa (pravice dostopa do računovodskih evidenc so selektivno dodeljene);
- kontrola nadziranja.

Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse zgoraj naštetе vrste notranje kontrole povezane tudi s sistemi kontrole, vgrajenimi v okvir informacijske tehnologije, ki obsegajo tako

kontrolno omejitev dostopa do omrežja, podatkov, aplikacij kot tudi kontrolno točnosti in popolnosti zajemanja in obdelovanja podatkov.

V poglavju Upravljanje tveganj poslovnega poročila so podrobneje predstavljeni upravljanje tveganj in kontrolni mehanizmi v povezavi z oceno posamezne vrste tveganja. Menimo, da je sedanji sistem kontrol v družbi DARS v letu 2020 zagotavljal učinkovito in uspešno doseganje poslovnih ciljev, delovanje v skladu z zakonskimi določili ter pošteno, transparentno poročanje v vseh pomembnih pogledih.

4. Delovanje skupščine in njene ključne pristojnosti, opis pravic delničarjev in način uveljavljanja njihovih pravic

Družba ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe po ZGD-1.

Delovanje skupščine, njene ključne pristojnosti in pravice delničarjev ter način njihovega uveljavljanja podrobneje opredeljuje Statut DARS.

Edini ustanovitelj in delničar DARS je Republika Slovenija (v nadaljevanju RS), ki jo po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu zastopa Slovenski državni holding. Svoje pravice delničarja, ki jih opredeljujeta ZGD-1 in Statut DARS, RS uresničuje na skupščini delničarjev.

Skupščino sklicuje uprava DARS na lastno pobudo, na zahtevo nadzornega sveta ali na zahtevo delničarja družbe.

Skupščino je treba sklicati v zakonsko določenih primerih, vendar najmanj enkrat letno.

5. Sestava in delovanje organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij

Uprava družbe

Sestavo in delovanje uprave družbe podrobneje določa Statut DARS. Po Statutu DARS lahko ima uprava družbe največ pet članov. Za predsednika oz. člana uprave je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 255. člena ZGD-1 in točke 7.2.2 Statuta DARS. Predsednika in vse člane uprave imenuje nadzorni svet za največ pet (5) let ter so v delovnem razmerju z družbo.

Upravo DARS sestavljajo: predsednik mag. Valentin Hajdinjak, članica mag. Romana Fišer, član dr. Peter Gašperšič, član Boštjan Rigler in član uprave/delavski direktor Rožle Podboršek.

Pri predlogu za njihovo imenovanje je bila upoštevana tudi Politika raznolikosti, ki sta jo sprejela Uprava in Nadzorni svet. Njeni cilji so zagotoviti komplementarnost in raznolikost v upravi z upoštevanjem različnih kvalifikacij,

izkušenj in znanja, ter zastopanost obeh spolov in različnih starostnih skupin.

Uprava vodi družbo v korist družbe, neodvisno in na lastno odgovornost; pri vodenju mora ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovne skrivnosti družbe. Pri uresničevanju nalog vodenja uprava sprejema ukrepe in izvaja postopke, ki jih določata zakon in statut družbe.

Če ima uprava več kot dva člana, družbo zastopa predsednik uprave skupaj s članom uprave.

Uprava sprejema odločitve, ki so v njeni pristojnosti, z večino glasov vseh članov uprave. Vsak član uprave ima en glas. V primeru enakega števila glasov je odločilen glas predsednika uprave. Delavski direktor sodeluje pri odločanju, kadar uprava odloča o kadrovskih in socialnih vprašanjih.

Uprava sprejme poslovnik o svojem delu, h kateremu daje soglasje nadzorni svet.

Nadzorni svet družbe

V skladu s točko 7.3.1 Statuta DARS nadzorni svet sestavlja devet članov, od katerih so trije člani nadzornega sveta predstavniki zaposlenih.

V skladu s Statutom DARS nadzorni svet sprejme poslovnik o svojem delu. Nadzorni svet voli predsednika in namestnika predsednika.

Nadzorni svet mora biti sklican vsaj enkrat v četrtletju. Nadzorni svet je sklepčen, če sta pri sklepanju navzoči dve tretjini članov, med katerimi mora biti tudi predsednik nadzornega sveta ali njegov namestnik.

V skladu s Statutom DARS nadzorni svet nadzira vodenje poslov, odloča o imenovanju in odpoklicu uprave ter njihovih prejemkih, lahko sklicuje skupščino, pregleduje in preverja knjige ter dokumentacijo družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari, daje upravi predhodno soglasje k poslom iz točke 7. 2. 12 statuta družbe, seznaneni se z odločitvijo uprave glede ustanavljanja in ukinitve hčerinskih družb, skupščini predlaga imenovanje revizorja, imenuje revizijsko komisijo nadzornega sveta in druge komisije v skladu z ZGD-1, seznaneni se z odločitvijo uprave glede nakupa in odprodaje deležev ali delnic drugih družb, daje soglasje na letni poslovni načrt družbe ter na triletni poslovni in finančni načrt družbe ter ostale planske dokumente, usklajuje besedilo statuta z veljavnimi sklepi skupščine, obvešča organe družbe in delničarja o svojih stališčih in predlogih, obravnava in odloča o vseh drugih zadevah, za katere je pristojen po zakonu, drugih predpisih, po pooblastilu skupščine in statuta družbe.

Nadzorni svet mora preveriti letno poročilo skupaj z revizorjevim poročilom in predlog uprave za uporabo bilančnega dobička. O rezultatih preveritve mora sestaviti pisno poročilo za skupščino.

Določbe, ki se nanašajo na skupščino, upravo, nadzorni svet in vrednostne papirje družbe, so povzete po statutu, ki je bil sprejet na skupščini 23. 6. 2020.

Sestava nadzornega sveta v poslovnem letu 2020

Ime in priimek	Funkcija	Začetek funkcije (prvi nastop na funkcijo)	Zaključek funkcije / mandata	Udeležba na sejah Nadzornega sveta / skupno število sej Nadzornega sveta	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Neodvisnost po 23. čl. Kodeksa upravljanja javnih delniških družb	Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu 2020	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo komisija NS	Funkcija v komisijah Nadzornega sveta	Udeležba na sejah komisij Nadzornega sveta / skupno število sej komisij Nadzornega sveta
Jože Oberstar	Član Predsednik Član	12. 9. 2019 25. 9. 2019 od 6. 7. 2020	25. 9. 2019 6. 7. 2020 12. 9. 2023	18/18	Moški	Slovensko	1973	Univerzitetni diplomirani pravnik	DA	NE	/	Revizijska komisija	Član in predsednik	10/10
Jožef Zimšek	Član	12. 9. 2019	12. 9. 2023	17/18	Moški	Slovensko	1944	Univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva	DA	NE	AMZS, d. d.	Revizijska komisija, investicijska komisija	Član, predsednik	4/5 0/0
Mag. Andrej Hudoklin	Član	12. 9. 2019	23. 6. 2020	9/9	Moški	Slovensko	1979	Magister znanosti	DA	NE	/	Kadrovska komisija	Predsednik	3/3
Boris Božičnik	Član, namestnik predsednika	12. 9. 2019 25. 9. 2019	25. 9. 2019 23. 6. 2020	9/9	Moški	Slovensko	1972	Diplomirani inženir gradbeništva	DA	NE	/	Kadrovska komisija	Član	3/3
Matej Čufer	Član	12. 9. 2019	23. 6. 2020	9/9	Moški	Slovensko	1974	Magister znanosti	DA	NE	/	Revizijska komisija	Predsednik	5/5
Darko Kodrič	Član	13. 4. 2016	5. 6. 2020	7/7	Moški	Slovensko	1965	Komunalni inženir	DA	NE	/	Kadrovska komisija	Član	3/3
Martin Stožir	Član	9. 5. 2019	9. 5. 2023	17/18	Moški	Slovensko	1983	Magister inženir logistike	DA	NE	/	Revizijska komisija, kadrovska komisija	Član	4/5 5/5
Igor Kolar	Član	10. 10. 2019	3. 7. 2020	9/9	Moški	Slovensko	1971	Komunalni inženir	DA	NE	/	/	/	/
Nataša Ivančević	Članica	4. 7. 2020	4. 7. 2024	9/9	Ženski	Slovensko	1974	Višja ekonomistka	DA	NE	/	/	/	/
Branko Švigelj	Član	4. 7. 2020	4. 7. 2024	9/9	Moški	Slovensko	1964	Poklicni voznik	DA	NE	/	/	/	/
Pavle Hevka	Član Predsednik	24. 6. 2020 6. 7. 2020	6. 7. 2020 6. 7. 2024	9/9	Moški	Slovensko	1968	Inž. grad., mag. ekon. in posl. ved	DA	NE	Holding Kobilarna Lipica, d. o. o	/	/	/

Ime in priimek	Funkcija	Začetek funkcije (prvi nastop na funkcijo)	Zaključek funkcije / mandata	Udeležba na sejah Nadzornega sveta / skupno število sej Nadzornega sveta	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Neodvisnost po 23. čl. Kodeksa upravljanja javnih delniških družb	Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu 2020	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo komisija NS	Funkcija v komisijah Nadzornega sveta	Udeležba na sejah komisij Nadzornega sveta / skupno število sej komisij Nadzornega sveta
Dr. Robert Rožič	Član, namestnik predsednika	24. 6. 2020 6. 7. 2020	6. 7. 2020 6. 7. 2024	9/9	Moški	Slovensko	1968	Doktor znanosti	DA	NE	2TDK, d. o. o.	Kadrovska komisija	Član	5/5
Dr. Štefan Šumah	Član	24. 6. 2020	24. 6. 2024	9/9	Moški	Slovensko	1965	Doktor znanosti	DA	NE	/	Kadrovska komisija	Predsednik	5/5
Anton Guzej	Član	24. 6. 2020	24. 6. 2024	8/9	Moški	Slovensko	1952	Univerzitetni diplomirani ekonomist	DA	NE	Občina Šmarje pri Jelšah	Revizijska komisija, investicijska komisija	Član	5/5 0/0

Sestava uprave v poslovnem letu 2020

Ime in priimek	Funkcija	Področje dela v Upravi (na dan 31. 12. 2020)	Začetek funkcije (prvi nastop na funkcijo)	Zaključek funkcije / mandata	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
Dr. Tomaž Vidic	Predsednik	/	13. 4. 2016	9. 7. 2020	Moški	Slovensko	1961	Doktor znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	/
Mag. Gašper Marc	Član	/	15. 5. 2015	9. 7. 2020	Moški	Slovensko	1975	Magister znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	/
Vili Žavrlan	Član	/	7. 10. 2016	9. 7. 2020	Moški	Slovensko	1955	Univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	/
Rožle Podboršek	Član/delavski direktor	Kadrovske in socialne zadeve, varnost in zdravje pri delu, izvedba srečanj zaposlenih	9. 5. 2019	8. 5. 2024	Moški	Slovensko	1974	Univerzitetni diplomirani pravnik	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	/
Mag. Valentin Hajdinjak	Predsednik	Vodi in usmerja delo Uprave in delovanje štabnih služb (sekretariat uprave, notranja revizija, komuniciranje, mednarodno in medresorsko sodelovanje, skladnost in kakovost poslovanja, poslovno področje, svetovalci uprave, direktorji področij, strateška služba za digitalno poslovanje)	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Moški	Slovensko	1973	Magister znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	ELES, d.o.o. (od 9. 5. 2020)
Dr. Peter Gašperšič	Član	Področje Upravljanja, področje Vzdrževanja, področje Cestninjenja	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Moški	Slovensko	1965	Doktor znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	DRI upravljanje investicij, d.o.o. (od 10. 4. 2020)
Boštjan Rigler	Član	Področje za organizacijo gradenj in obnov, odkup nepremičnin za investicije	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Moški	Slovensko	1973	Univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	JP KPV, d.o.o. (od 7. 3. 2018)
mag. Romana Fišer	Članica	Področje financ, računovodstva in nabave, Kontroling	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Ženski	Slovensko	1957	Magistra znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	SDG, d.o.o. (od 10. 4. 2020)

Ljubljana, 31. marec 2021

Nadzorni svet DARS

Pavle Hevka
predsednik
nadzornega sveta

Uprava DARS

Mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

Mag. Romana Fišer
članica uprave

Boštjan Rigler
član uprave

Dr. Peter Gašperšič
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/
delavski direktor

I.5 Nefinančno poročanje v DARS

Samostojno Trajnostno poročilo družbe DARS za leto 2020 bo vsebovalo vse zahtevane informacije, ki jih določa »Izjava o nefinančnem poslovanju«. S tem bo družba DARS izpolnila zahteve Zakona o gospodarskih družbah – ZGD-1 (Ur. l. RS, št. 15/2017 z dne 31. 3. 2017 to je 57., 60.a in 70.c člena ZGD-1J).

V trajnostnih poročilih sledimo mednarodnim standardom trajnostnega poročanja GRI GS (Global Reporting Initiative Global Standards) za osnovno raven.

V poslovno poročilo, ki je sestavni del letnega poročila družbe so vključene tudi ključne nefinančne informacije o poslovnih, okoljskih, kadrovskih in družbenih zadevah, ki so potrebne za razumevanje položaja, uspešnosti in razvoja družbe DARS.

Zavedamo se velike odgovornosti do ljudi, okolja in družbe ter trajnostno uresničujemo družbeno odgovornost pri vseh projektih ter dolgoročnih načrtih in na vseh ravneh svojega delovanja. Ambiciozni in jasno določeni cilji zagotavljajo, da bo javnost še naprej prepoznavala DARS kot odgovorno in v prihodnost usmerjeno podjetje.

Trajnostno poročilo družbe za leto 2020 bo v skladu z ZGD-1J objavljeno do 30. 6. 2021 na spletni strani družbe DARS.

I.6 Analiza poslovanja

Prihodki DARS

Tabela 2: Pregled prihodkov DARS

Vrsta prihodkov	2019 (v EUR)	2020 (v EUR)	Indeks 2020/2019	Strukturni deleži za leto 2020
Prihodki iz pogodbe o naročilu	326.820	333.607	102	0,1 %
Prihodki od cestnin	466.611.271	386.955.494	83	92,8 %
– vinjete	195.280.372	144.430.710	74	34,7 %
– tovorni promet	255.653.400	231.450.564	91	55,5 %
– predor Karavanke	15.677.498	11.074.220	71	2,7 %
Prihodki od zakupnin	8.951.984	7.136.120	80	1,7 %
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.040.540	984.520	95	0,2 %
Prihodki od služnosti	864.655	593.084	69	0,1 %
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	996.843	984.782	99	0,2 %
Drugi prihodki od prodaje	1.958.763	1.593.950	81	0,4 %
Drugi poslovni prihodki	39.633.020	16.161.707	41	3,9 %
Finančni prihodki	789.050	453.667	57	0,1 %
Drugi prihodki	276.588	101.844	37	0,0 %
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	1.671.338	1.455.903	87	0,3 %
SKUPAJ PRIHODKI	523.120.872	416.754.677	80	100,0 %

Prihodki družbe DARS so v poslovnem letu 2020 znašali 416,75 milijona evrov, kar je dvajset odstotnih točk manj kot v letu 2019. Cestninski prihodki, ki predstavljajo kar 92,8 odstotka vseh prihodkov, so bili v letu 2020 za sedemnajst odstotkov nižji od realizacije v letu 2019. Kljub dobremu začetku v letu 2020, ko smo že beležili povečanje prihodkov iz naslova cestninjenja, je z razglasitvijo pandemije in ukrepov za zajezitev širjenja covid-19, prišlo do močnega upada gospodarskih aktivnosti, kar je povzročilo velik padec prometa in s tem tudi prihodkov iz naslova cestnin. V letu 2020 je bila vrednostno prodaja vinjet nižja za 26 odstotkov, količinsko je bilo prodanih 4.402.258 vinjet. Največji izpad smo beležili pri prodaji tedenskih in mesečnih vinjet.

Drugi poslovni prihodki so nižji zaradi v letu 2019 višje odprave dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest.

Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah v zakup za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi. Prihodek je vezan na promet pri najemnikih oz. regulacije cen prodanih goriv na BS. Epidemija covid-19 in upad obsega prometa je imelo velik vpliv in nižje marže pri najemnikih in posledično nižje prihodke v letu 2020.

Ostali prihodki predstavljajo majhne deleže v strukturi celotnih prihodkov.

Odhodki DARS

Tabela 3: Pregled odhodkov DARS

Vrsta odhodkov	2019 (v EUR)	2020 (v EUR)	Indeks 2020/2019	Strukturni deleži za leto 2020
Stroški materiala	9.750.970	9.116.897	93	2,6 %
Stroški storitev	40.632.033	35.252.803	87	10,2 %
Stroški dela	45.244.673	46.832.708	104	13,6 %
Odpisi vrednosti	211.019.620	212.849.987	101	61,8 %
Drugi posl. odhodki	4.417.931	3.191.823	72	0,9 %
Finančni odhodki	39.191.294	36.417.566	93	10,6 %
Drugi odhodki	495.076	487.636	98	0,1 %
SKUPAJ ODHODKI	350.751.597	344.149.420	98	100,0 %

Odhodki družbe DARS so v letu 2020 znašali 344,1 milijona evrov in so bili glede na leto 2019 nižji za dva odstotka.

V letu 2020 so se zvišali stroški dela ter odpisi vrednosti. Odpisi vrednosti predstavljajo tudi največji delež v odhodkih in sicer 62-odstotni.

Stroški dela so bili za štiri odstotne točke višji v primerjavi z 2019 in so nižji od načrtovanih.

Amortizacija je v letu 2020 višja glede na leto 2019 predvsem iz naslova obračunane amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev – avtocest, ki so bila aktivirana v decembru 2019.

Poslovni izid

Čisti poslovni izid družbe DARS za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020 znaša 59,5 milijona evrov in je bil v primerjavi s čistim poslovnim izidom za leto 2019 nižji za 57 odstotkov.

Tabela 4: Kazalniki poslovanja

		31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020
Kazalniki stanja financiranja				
Stopnja lastniškosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	52,39	53,95	56,47
Stopnja dolgoročnosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kapital} + \text{rezervacije} + \text{dolgoročni dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	94,39	93,16	93,94
Stopnja kratkoročnosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kratkoročni dolgovi (skupaj s kratkoročnimi PČR)}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	5,61	6,84	6,06
Kazalniki stanja investiranja				
Stopnja osnovnosti investiranja v odstotkih	$\frac{\text{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)}}{\text{sredstva}}$	90,98	91,03	91,50
Stopnja dolgoročnosti investiranja v odstotkih	$\frac{\text{osnovna sredstva} + \text{naložbene nepremičnine} + \text{dolg. finančne naložbe} + \text{dolg. poslovne terjatve}}{\text{sredstva}}$	92,06	92,71	93,62
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja				
Pospešena pokritost s kratkoročnimi obveznostmi v odstotkih (upoštevane pasivne časovne razmejitev)	$\frac{\text{likvidnostna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$	33,51	29,63	34,89
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti v odstotkih	$\frac{\text{kratkoročna sredstva} + \text{kratkoročne aktivne časovne razmejitev}}{\text{kratkoročne obveznosti} + \text{kratkoročne pasivne časovne razmejitev}}$	139,59	105,19	103,26
Kazalniki gospodarnosti				
Gospodarnost poslovanja v odstotkih	$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$	183,30	167,83	135,46
Stopnja dobičkonosnosti poslovnih prihodkov v odstotkih	$\frac{\text{poslovni dobiček}}{\text{poslovni prihodki}}$	45,44	40,42	26,18
Stopnja čiste dobičkonosnosti prihodkov v odstotkih	$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}}$	31,17	26,69	14,28
Kazalnik dobičkonosnosti				
Čista dobičkonosnost kapitala	$\frac{\text{čisti dobiček v poslovnem obdobju}}{\text{povprečna vrednost kapitala (brez čistega dobička poslovnega obdobja)}}$	0,05	0,05	0,02

I.7 Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2020

Januar 2020

Vlada je mariborsko hitro cesto med Pesnico in Teznim prekategORIZIRALA v regionalno cesto ter jo s 1. januarjem 2020 izvzela iz vinjetnega sistema. Še naprej pa bo družba DARS tam cestnina tovorna vozila oz. vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone. Vlada je spremembi uredb potrdila, 20. decembra 2019 sta bili objavljeni v Uradnem listu RS št. 78/2019, veljati pa sta začeli s 1. januarjem 2020.

28. januarja 2020 je potekala 18. izredna seja Skupščine DARS, na kateri je skupščina delničarjev sprejela sklep o izvedbi posebne revizije ter spremembe in dopolnitve Statuta DARS glede pridobitve predhodnih soglasij nadzornega sveta.

Februar 2020

Družba DARS je z Evropsko investicijsko banko (EIB) sklenila kreditno pogodbo za financiranje projekta predora Karavanke v višini 90 milijonov evrov. Ta, po vzpostavitvi novega elektronskega sistema cestninjenja tovornih vozil DarsGo ter hkratni odstranitvi in preureditvi območij nekdanjih cestninskih postaj, predstavlja že drugo financiranje avtocestnega projekta v Sloveniji z jamstvom Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

Marec

Družba DARS je skladno s sprejetimi ukrepi Vlade RS izvajala vse aktivnosti za izvajanje dejavnosti v obstoječih razmerah ob razglasitvi epidemije covid-19 ter se je organizacijsko in izvedbeno prilagodila na spremenjene razmere poslovanja. Družba je vse aktivnosti tekoče analizirala in vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.

April

Nadzorni svet je dne 23. aprila 2020 obravnaval in potrdil revidirano Letno poročilo za leto 2019.

DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavil revidirano Letno poročilo DARS za leto 2019, Izjavo o upravljanju družbe DARS za leto 2019 ter seznam informacij, ki so bile skladno z veljavno zakonodajo in na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., objavljene v obdobju zadnjih 12 mesecev in so javnosti dosegljive v okviru sistema elektronskega obveščanja Ljubljanske borze SEOnet.

Junij

Na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze d. d. in veljavne zakonodaje je družba objavila Trajnostno poročilo za leto 2019.

23. junija 2020 je potekala 19. seja Skupščine DARS, na kateri se je lastnik seznanil z revidiranim Letnim poročilom DARS za leto 2019 in revizorjevim poročilom ter Poročilom nadzornega sveta o preveritvi Letnega poročila DARS za leto 2019 z revizorjevim poročilom, vključno s prejemki članov organov vodenja in nadzora v letu 2019. Prav tako se je seznanil s Politiko prejemkov članov organa vodenja družbe v predstavljenem obsegu, kar vključuje tudi seznanitev s Pravili za določanje vsebine pogodb o zaposlitvi za predsednika in člane uprave družbe DARS glede prejemkov in odpravnin. Sprejel je Sklep o uporabi bilančnega dobička za leto 2019 in podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2019. Lastnik se je seznanil s pisnim Poročilom o izvedeni posebni reviziji, sprejel sklep o znižanju prejemkov članom nadzornega sveta od 1. marca 2020 do 31. maja 2020, ko je bila preklicana epidemija covid-19, ter sprejel spremembo in dopolnitev statuta za možnost elektronske skupščine. Prav tako je bil sprejet čistopis statuta, spremenjenega glede na sklepe, sprejete na skupščini.

V skladu z razširjenim dnevnim redom so bili z dne 23. junija 2020 s funkcij članov nadzornega sveta družbe DARS odpoklicani Boris Božičnik, Andrej Hudoklin in Matej Čufer.

Za mandatno obdobje štirih let, ki je začelo teči dne 24. junija 2020, so bili za člane nadzornega sveta izvoljeni: dr. Robert Rožič, Anton Guzej, Pavle Hevka in dr. Štefan Šumah.

Julij

Na seji Nadzornega sveta DARS je bil soglasno za predsednika nadzornega sveta imenovan g. Pavle Hevka, inž. grad., mag. ekon. in posl. ved, za namestnika predsednika nadzornega sveta pa dr. Robert Rožič. Nadzorni svet DARS je imenoval tudi člane v obe komisiji nadzornega sveta.

Nadzorni svet družbe DARS se je s tremi člani uprave sporazumno dogovoril za predčasno prenehanje njihovega mandata. Članom uprave dr. Tomažu Vidicu, mag. Gašperju Marcu in Viliju Žavrlanu je tako prenehal mandat z 9. julijem 2020. Rožle Podboršek ostaja na mestu člana uprave, delavskega direktorja.

Za petletni mandat so bili imenovani štirje člani uprave družbe. Z 10. julijem 2020 so mandat tako nastopili: kot predsednik uprave družbe DARS mag. Valentin Hajdinjak, kot člani uprave pa mag. Romana Fišer, Boštjan Rigler in dr. Peter Gašperšič.

Vlada je 16. julija 2020 sprejela nekatere spremembe na področju cestninjenja vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kg. Spremembe so začele veljati s 1. septembrom 2020.

Prvi cestninski razred, v katerega sodijo vozila z dvema ali tremi osmi in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, se bo razdelil. Za težka vozila z dvema osema bo uveden samostojen cestninski razred, v katerem se bo zanje na omrežju slovenskih avtocest in hitrih cest plačevala za 10 odstotkov nižja cestnina od cestnine za vozila s tremi osmi. Poleg infrastrukturne pristojbine, ki je prihodek družbe DARS, bo za vozila tega cestninskega razreda 10 odstotkov nižji tudi pribitek, ki se na določenih odsekih pobira za zagotavljanje sredstev za financiranje gradnje

drugega tira železniške proge Divača–Koper. Dvoosna vozila bodo plačevala za 10 odstotkov nižjo cestnino tudi za uporabo cestnega predora Karavanke.

Bonitetna agencija Standard & Poor's (S&P) Global Ratings je družbi DARS dodelila dolgoročno bonitetno oceno »A+« in kratkoročno »A-1« ter oceno prihodnjega izgleda bonitetne ocene »stabilno«.

Avgust

Družba je na podlagi 112. in 113. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov objavila nerevidirano poročilo o poslovanju družbe DARS v prvem polletju 2020.

December

Minister za notranje zadeve Aleš Hojs, minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec, v. d. generalnega direktorja policije Andrej Jurič in predsednik uprave družbe DARS mag. Valentin Hajdinjak so podpisali sporazum o medsebojnem sodelovanju za izboljšanje varnosti na avtocestah in hitrih cestah v Republiki Sloveniji. Tako imenovani sporazum o avtocestni policiji pomeni korak k izboljšanju prometne varnosti na avtocestnem omrežju. Z uvedbo vinjet se je povečala tudi obremenjenost slovenskih avtocest. Večja prisotnost policije na avtocestnem omrežju bo poleg večje prometne varnosti vplivala na večjo pretočnost in zmanjšanje zastojev, zlasti ob prometnih nesrečah.

I.8 Upravljanje tveganj

I.8.1 Poslovna tveganja

V družbi DARS se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganj. V vse bolj negotovem poslovnem okolju je obvladovanje tveganj pomemben dejavnik poslovnega uspeha družbe, zato veliko pozornosti namenjamo pravočasnemu zaznavanju tveganj in uspešnosti njihovega upravljanja.

Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo ponosni na uspešno obvladovanje tveganj v letu 2020. Upravljanje tveganj v družbi DARS izvajamo v treh obrambnih linijah. Na prvi obrambni liniji je poslovodstvo, ki je odgovorno za vzpostavitev in uspešno delovanje notranjih kontrol ter izvajanje postopkov obvladovanja na dnevni ravni. Naloga poslovodstva je prepoznavanje in ocenjevanje tveganj kot tudi opredelitev ustreznega odziva na tveganja – skladno s cilji organizacije. Druga obrambna linija vključuje tiste funkcije, ki izvajajo nadzor nad poslovnimi procesi in tveganji (kakovost, računovodske kontrole, fizično varovanje in podobne kontrole itd.). Zaposleni na omenjenih funkcijah so odgovorni za pravilno vpeljavo sistema obvladovanja tveganj. Spodbujajo se opredeljevanje izpostavljenosti posameznim tveganjem in spremljanje uvajanja postopkov za obvladovanje tveganj ter razvijanje sistema poročanja o tveganjih. Tretjo obrambno linijo predstavlja notranje revidiranje. Skladno s sprejeto Strategijo družbe DARS se spreminjajo oz. dopolnjujejo operativni cilji, ki podpirajo strateške cilje in na njihovi osnovi so prepoznana tudi strateška tveganja. Sistem

tekoče preverjamo in dopolnjujemo, da bi bila tveganja, ki jim je DARS izpostavljen, pravočasno prepoznana, ovrednotena in obvladovana.

Konec leta 2020 smo sprejeli nov dokument »Upravljanje s tveganji«, v katerem je določena politika upravljanja tveganj, pristojnosti in odgovornosti v procesu ugotavljanja, merjenja in obvladovanja tveganj, metodologija ocenjevanja tveganj in ukrepi za zmanjševanje tveganj na sprejemljivo raven, notranje kontrole in drugo. Tveganja za vsako organizacijsko enoto so razvrščena po naslednjih vidikih tveganj: strateška, finančna, koruptivna, tveganja neuskajenosti z zakonodajnimi zahtevami, operativna, organizacijska, okoljska in energetska ter informacijska. Politika upravljanja tveganj je izjava o celovitih namerah in usmeritvi družbe v zvezi z obvladovanjem tveganj. Zaposleni se zavedamo, da učinkovitost upravljanja tveganj nevtralizira grožnje za doseganje ciljev, ki izhajajo iz zunanjega in notranjega poslovnega okolja. S sistemom upravljanja tveganj zagotavljamo, da so ključna tveganja pravočasno prepoznana, ocenjena in obvladovana. Tveganja ogrožajo zastavljene strateške, operativne in izvedbene cilje. V poslovnih procesih nastajajo različne vrste tveganj, ki jih morajo odgovorne osebe procesov pravočasno prepoznati in ustrezno obvladovati.

Merljivi cilji na področju upravljanja tveganj so:

- štirikrat letno s strani lastnikov tveganj pregled ter po potrebi dopolnitev registra tveganj in ukrepov z namenom obvladovanja tveganj na oziroma pod sprejemljivo raven,
- štirikrat letno s strani lastnikov tveganj pregled uspešnosti uvedenih ukrepov,
- štirikrat letno zasedanje Sveta za upravljanje tveganj in posredovanje predloga registra tveganj v potrditev upravi družbe.

Metodologija, ki jo uporabljamo v družbi DARS za vrednotenje tveganj je obrazložena v nadaljevanju in je razvidna tudi s slike v nadaljevanju. Verjetnosti nastanka ocenjujemo s petstopenjsko lestvico: zelo neverjetno (10–20 let), precej neverjetno (5–10 let), srednje verjetno (1–5 let), precej verjetno (1 mesec do 1 leto), zelo verjetno (1 dan do 1 mesec), posledice tveganja so izražene bodisi vrednostno s petstopenjsko lestvico vrednosti (manj od 10.000 EUR, 10.000 EUR do 100.000 EUR, 100.000 EUR do 1 milijon, 1 milijon do 10 milijonov, več kot 10 milijonov) bodisi polkakovostno z ocenami 1–5 (nizke, zmerne, srednje visoke, visoke in zelo visoke).

Slika 10: Metodologija za vrednotenje tveganj

P O S L E D I C E T V E G A N J A			Verjetnost nastanka/pojava				
			ZELO NEVERJETNO (10 - 20 let)	PRECEJ NEVERJETNO (5 - 10 let)	SREDNJE VERJETNO (1 - 5 let)	PRECEJ VERJETNO (1m - 1 leta)	ZELO VERJETNO (1 dan - 1 mesec)
Vrednostno izražene posledice (v EUR)	Polkakovostno izražene posledice - vpliv na ključnega deležnika (uporabnika)	OCENA	1	2	3	4	5
ZELO VISOKE (50 - 100 mio)	zelo visoke/zelo močan vpliv	5	5	10	15	20	25
VISOKE (10 - 50 mio)	visoke/močan vpliv	4	4	8	12	16	20
SREDNJE VISOKE (1 - 10 mio)	srednje visoke/ srednje močan vpliv	3	3	6	9	12	15
ZMERNE (0,1 do 1 mio)	zmerne/delni vpliv	2	2	4	6	8	10
NIZKE (<0,1 mio)	nizke/ brez posledic, ni vpliva	1	1	2	3	4	5

LEGENDA	
 	ekstremno visoka stopnja tveganja (nesprejemljiva) = 17-25
 	visoka stopnja tveganja (nesprejemljiva) = 9-16
 	srednja stopnja tveganja (dopustna, sprejemljiva) = 5-8
 	nizka stopnja tveganja (sprejemljiva) = 1-4

Tveganja smo prepoznavali s pomočjo strateških in operativnih ciljev, ki so na najvišji ravni začrtani v Strategiji družbe DARS 2017–2020, na nižjih ravneh pa glede na izvedbene cilje, ki so začrtani v okviru posameznega procesa. V letu 2020 se je spremenila sestava Sveta za upravljanje tveganj. Ključno vodilo članov Sveta za upravljanje je bilo, da se poudari zavedanje pomembnosti registra tveganj in predvsem medsebojnega sodelovanja, priprave ukrepov za zmanjševanje tveganj ter spremljanja uspešnosti uvedenih ukrepov. Svet za upravljanje tveganj je ustrezen poudarek namenil tudi temu, da so bila koruptivna tveganja in tveganja, ki se nanašajo na neuskajenosti z zakonodajnimi zahtevami, prepoznana in ocenjena s strani lastnikov tveganj v vseh organizacijskih enotah.

Na novo smo pripravili vizualni prikaz tako najvišje ocenjenih tveganj kot števila uvedenih in realiziranih ukrepov po posameznih organizacijskih enotah. Prav tako smo vizualno predstavili skupno stopnjo realizacije ukrepov in največje prepoznano tveganje v družbi.

Poudariti želimo, da so lastniki tveganj prepoznali in pripravili 104 ukrepe z namero njihovega zmanjševanja na oziroma pod sprejemljivo raven. Uspešnost uvedenih ukrepov bodo lastniki tveganj ocenjevali po realizaciji ukrepov.

Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega delovanja in poslovanja, zato smo ponosni na uspešno nadgradnjo ter izboljševanje upravljanja tveganj. Na področju upravljanja tveganj so bile v letu 2020 uvedene izboljšave in sodobni pristopi na področju registra tveganj. Uvedena je bila nova sodobnejša vizualna oblika registra tveganj s prikazom stopnje realizacije ukrepov po posameznih organizacijskih enotah, ki so določeni z namenom zmanjševanja tveganj na oziroma pod sprejemljivo raven, lastniki tveganj pa tako tudi lažje tekoče in redno prepoznavajo in upravljajo tveganja. Register tveganj je bil dopolnjen tudi z roki realizacije, dodatnimi ukrepi in uspešnostjo uvedenih ukrepov ter usklajen s spremembo organiziranosti družbe. V novem registru tveganj lastniki tveganj prepoznavajo in upravljajo tveganja, ki se nanašajo tudi na druga področja, kot so: skladnost poslovanja oziroma usklajenost in izpolnitev relevantnih zakonodajnih zahtev, prevare, goljufije in korupcija.

Upravljanje tveganj je vpeto v vse ravni našega delovanja, redno preverjamo, ali so se pojavile nove grožnje in posledično tveganja, kot npr. pandemija v marcu in septembru 2020, na osnovi katere smo uvedli nove ukrepe in pristope.

Prepoznana tveganja, ki smo jim namenili posebno pozornost, so:

- pandemija,
- omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj,
- naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti,
- odvisnost od zunanjih izvajalcev,
- izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo,
- izpad ključnih informacijskih sistemov,
- ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj,
- tveganje prihodkov,
- izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželeno fluktuacija) in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih,
- skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu ter
- varovanje okolja.

Pandemija

V družbi DARS permanentno pozorno spremljamo širjenje koronavirusa že vse od njegovega pojava v EU ter sproti sprejemamo potrebne in ustrezne ukrepe na ravni organizacije dela s ciljem zagotovitve neprekinjenega ter optimalnega poslovanja. Osrednji fokus uprave in novoustanovljene koordinacijske skupine za koronavirus je skrb za varnost in zdravje zaposlenih ter uporabnikov avtocest in hitrih cest.

Uprava DARS in pristojne strokovne službe so pred razglasitvijo epidemije koronavirusne bolezni v RS začele obveščati in opozarjati na obnašanje in ravnanje zaposlenih ter na preventivne ukrepe v družbi glede pojava koronavirusa. Družba DARS je pripravila Akcijski načrt, ki opredeljuje preventivne ukrepe in postopke za izvajanje delovnih procesov, izvajanje poslovnih aktivnosti v delovnem okolju in zunaj njega ter ukrepe strokovnih služb DARS za zagotovitev izvajanja Akcijskega načrta. Izvajanje le-tega se prilagaja potrebam in razmeram v delovnih okoljih oz. aktualnim poslovnim procesom.

Družba DARS se je ob razglasitvi epidemije koronavirusne bolezni v Sloveniji aktivno vključila v sistem delovanja Kriznega štaba RS in Štaba Civilne zaščite RS. Na področju vzdrževanja se je zaradi pandemije veliko naporov vlagalo v reševanje mogočega problema zagotavljanja zadostnega števila kadrov za izvajanje zimske službe za obdobje 2020/2021 v primeru pojava okužbe z virusom znotraj organizacijskih enot področja vzdrževanja, ko bi lahko bilo v primeru obilnejših snežnih padavin, ki bi sovpadale z večjim številom izpada zaposlenih, izvajanje zimske službe oteženo.

Prav tako je uprava družbe pristopila k oceni ekonomskih posledic zaradi pandemije in za nadzorni svet pripravila Poročilo o predvidenem vplivu trenutnega stanja, povezanega s covidom-19, na poslovanje družbe DARS. Na podlagi javno dostopnih informacij je uprava družbe obravnavala številne resne, vendar verjetne scenarije v zvezi s potencialnim razvojem izbruha in pričakovanim vplivom na družbo in gospodarsko okolje, v katerem družba deluje, vključno z ukrepi, ki jih je slovenska vlada že sprejela. Vsa potrebna redna dela se opravljajo prilagojeno razmeram. V družbi DARS obvladujemo finančni položaj, zato zaradi koronavirusa izpolnjevanje finančnih obveznosti zagotovo ne bo ogroženo. Dobra likvidnostna situacija nam omogoča redno servisiranje dolgov. Prav tako zaradi zadostne finančne sposobnosti ne bo ogroženo izpolnjevanje finančnih zavez.

Družba vse aktivnosti tekoče analizira in je že vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.

Ugotovljamo, da sprejeti ukrepi zaradi koronavirusa vplivajo na doseganje poslovnih rezultatov družbe, vendar po oceni vodstva le-ta ne bo ogrozil finančne vzdržnosti poslovanja družbe in tudi ne predstavlja bistvene materialnosti. Na podlagi navedenega in zaradi obravnavanih vseh mogočih scenarijev menimo, da likvidnostno tveganje v naslednjih 12 mesecih ne bo veliko, kar pomeni, da bo družba nemoteno nadaljevala poslovanje in načelo neomejenosti delovanja velja. Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visoko raven likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti.

Menimo, da smo kot poslovodstvo sprejeli vse razumne ukrepe za pripravo vseh scenarijev, načine nenehnega ocenjevanja stanja in spremljanje učinkov sprejetih ukrepov. Zaradi učinkovitega obvladovanja različnih tveganj, povezanih s pojavom koronavirusa, in tako pripravljenih načrtov ukrepanja bo poslovanje družbe v obdobju naslednjih 12 mesecev od datuma poročanja potekalo nemoteno.

Omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj

Za zagotavljanje in ustrezno razporeditev sredstev za obnove avtocestne infrastrukture je oddelek za cestno infrastrukturo v sodelovanju z oddelkom za obnove ponovno pripravil Plan ukrepov za triletno obdobje (2021–2023), ki temelji na ugotovitvah spremljanja stanja infrastrukture, analizah ekspertnega sistema, analizah strokovnih skupin in na strokovnih ocenah vrednosti predlaganih ukrepov ter predstavlja izhodišča za ustrezno načrtovanje investicijskih obnovitvenih del. V dokumentu so k vsem predvidenim ukrepom v naslednjih treh letih dodane okvirne vrednosti del predvsem z namenom, da so ustrezne službe prehodno seznanjene s predvidenimi potrebami po zagotavljanju finančnih sredstev za vlaganja v obstoječo infrastrukturo. Pristojne službe morajo načrtovanje potrebnih sredstev za investicijska vlaganja na obstoječi infrastrukturi prilagoditi potrebam, izraženim v navedenem dokumentu.

Vsako leto smo priča nepredvidenim dogodkom (pandemija, potres, žled, burja v kombinaciji z nanosom snega, poplave itd.), ki lahko oslabijo naše delovanje ter ogrozijo prometno varnost zaposlenih in uporabnikov. Zato moramo z uvajanjem sodobnih sistemov zagotavljati najvišjo stopnjo spremljanja stanja infrastrukture in prometne varnosti uporabnikov.

Poseben poudarek je potreben na razvoju digitalizacije cest. Digitalizacija avtocest pelje po poti zahtevnega preoblikovanja, ki vključuje mobilnostne, tehnološke in infrastrukturne spremembe. Avtocesta s tem postaja del digitalne preobrazbe družbe. Za doseg tega cilja je treba izvesti digitalizacijo tako na infrastrukturni, sistemski in upravljavski ravni, za katero moramo zagotavljati sklenitev celotnega kroga podatkov, ki jih generirajo senzorska omrežja. V tem smislu je treba vpeljevati nove sisteme detektiranja prometa, zagotavljanja zadostnih kapacitet za prenos in izmenjavo informacij, obvladovati ogromne količine podatkov in pripraviti ustrezna programska okolja za takšno izvedbo.

Vlaganja v razvoj so potrebna tudi na področju vzdrževanja, kjer se soočamo z vedno večjimi zahtevami z vidika pretočnosti avtocest, torej pri izvajanju del rednega vzdrževanja z minimalnimi motnjami v prometu. Zato so potrebna vlaganja v razvoj novih tehnologij tako letnega kot zimskega vzdrževanja AC/HC, kjer so ključna vlaganja v potrebno mehanizacijo in opremo avtocestnih baz z izpostavami.

Tudi v času pandemije je osnovno poslanstvo DARS, da so avtoceste prevozne brez omejitev, kar pa se posledično lahko zagotavlja le na način, da redno dobavljamo, vzdržujemo in nadgrajujemo mehanizacijo in opremo.

Naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti

Da preprečimo naraščanje števila prometnih nesreč oziroma izboljšamo prometno varnost, moramo kot upravljavec in vzdrževalec avtocestnega omrežja ravnati strokovno ter izvajati ustrezna in učinkovita dejanja, ki na to posredno ali neposredno vplivajo. Na področju prometne varnosti moramo spoštovati zahteve domače zakonodaje in tudi obveznosti evropskih predpisov. Na podlagi dobrih praks in izvedenih študij izvajamo raznovrstne projekte s področja prometne varnosti, uporabe naprednih IT-tehnologij in uvajanja pametne infrastrukture. Pri projektih smo posebej pozorni na:

- projektne rešitve, s katerimi izboljšujemo prepustnost cest in zmanjšujemo število konfliktnih točk;
- dobro kondicijo cestne infrastrukture, ki je pogoj za varno vožnjo (optimalno vozišče, vidnost talnih označb in prometnih znakov);
- uporabo opreme cest, ki v primeru napake voznika zagotavlja milejše posledice in s tem zmanjšuje število mrtvih ali poškodovanih;
- pripravo predlogov sprememb in dopolnitev zakonskih in podzakonskih predpisov, ki omogočajo uvajanje sodobnejših prometno-tehničnih rešitev in uporabo učinkovitejše opreme cest.

Vse navedeno ob spremljanju novosti v tujini in učinkoviti izrabi domačega znanja zagotavlja pogoje za izboljšanje prometne varnosti. V celotnem konceptu načrtovanja in gradnje novih odsekov, obnov, vzdrževanja, novih tehnologij ITS in upravljanja prometa se varnost v povezavi z naraščanjem prometa izboljšuje. Pozitivne učinke imajo tudi koordinacije (ki jih izvajamo iz nadzornih centrov predvsem v primeru delovanja operativnih skupin na terenu in ob izrednih dogodkih), zagotavljanje ukrepov, ki se prilagajajo glede na prometne in vremenske razmere, ter nudenje informacij uporabnikom. Pri tem pa skrbimo tudi za kontinuirano izvajanje varnostnih kampanj in s ciljem promocije varnosti v prometu aktivno sodelujemo z deležniki na področju varnosti. Pri tem je zelo pomembno krizno komuniciranje ob izrednih dogodkih.

Prometna varnost se je v letu 2020 sicer izboljšala, vendar je to predvsem posledica upada prometa zaradi pandemije. Podatki iz števcov prometa kažejo veliko zmanjšanje prometnih obremenitev, kar sicer ugodno vpliva na zmanjšanje zastojev in s tem povezanih prometnih nesreč (naleti), po drugi strani pa je posledica tega dvig hitrosti. Pri tem gre za precejšnje povečanje števila vozil tudi v visokih hitrostnih razredih – nad 180 km/h. S podatki o dogajanju smo seznanili Policijo, hkrati pa smo s Policijo začeli aktivnosti vzpostavljanja avtocestne policije.

Policija je konec leta 2020 podpisala dogovor za vzpostavitev sistemov sekcijskega merjenja hitrosti. V letu 2021 bomo izpeljali postopek javnega naročila in izbire izvajalca. Stroški vzpostavitve sistemov pa bodo nastali šele po tem, ko bo izvajalec pridobil vse potrebne dokumente za delovanje sistemov, za kar bo predvidoma potrebnih vsaj šest do devet mesecev. Večja finančna sredstva bodo za to potrebna v letu 2022.

Odvisnost od zunanjih izvajalcev

Tveganje odvisnosti od zunanjih izvajalcev obvladujemo tako, da tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev, pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb) in vzdržujemo zdrave poslovne odnose. Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito proučimo predvidene roke za izvedbo, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske načrte dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj ter od izbranih izvajalcev zahtevamo ustrezne reference. Za nadzor nad izvajanjem pogodb imamo določene skrbnike pogodb, ki bdijo nad izvajanjem pogodbe ves življenjski cikel, od priprave razpisne dokumentacije do sklenitve pogodbe, med samo izvedbo posla in nato vse do izteka garancijske dobe, če je ta predvidena. Prav tako skrbniki spremljajo tudi veljavnost posameznih dokumentov, npr. garancije, in so dolžni opozoriti, da se le-ti tekoče obnavljajo. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Vse projekte v vseh fazah izvajamo na način vključevanja inženirja, ki skrbi za celovito vodenje posameznega projekta. Pri nabavi strateških materialov (sol, nafta itd.) se teži k temu, da imamo vedno na voljo rezervnega dobavitelja. Za dobavo posipnih materialov je za vsak tip soli sklenjena svoja pogodba, za nabavo dizelskega goriva v interne črpalke pa je predviden podpis okvirnega sporazuma z več dobavitelji.

Izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo

Po uspešni uvedbi sistema v letu 2018 smo v poročevalskem obdobju izvajali aktivnosti za odpravo pomanjkljivosti, uvajali spremembe/nadgradnje sistema za izboljšanje uporabniške izkušnje na podlagi ugotovitev v prvem letu delovanja sistema in spremembe za izboljšave na sistemski ravni.

Izvedli smo pregled doseganja ravni storitve sistema za prvi dve leti delovanja sistema. Z zbiranjem podatkov o delovanju sistema in v okviru izvajanja lastnega metodološkega modela ocenjevanja ravni storitev, razvitega v sodelovanju z nadzornikom kakovosti, izračunavamo in nadzorujemo ravni storitev, ki jih je dosegel sistem. Dosežena raven storitev vpliva na plačilo pogodbene vrednosti izvajalcu iz naslova tehničnega delovanja in učinkovitosti sistema; plačilo pogodbene vrednosti je odvisno od elementov, vezanih na doseganje ravni kakovosti, ki jo mora izvajalec dosegati v obdobju operativnega delovanja. Z ugotavljanjem ravni storitev vplivamo na dvig kakovosti delovanja sistema in posredno omejujemo/zmanjšujemo tveganja iz naslova prihodkov pobrane cestnine za vozila nad 3,5 t največje dovoljene mase, ki je največji in najpomembnejši vir prihodka družbe.

Z izvajalcem izvajamo redne sestanke za pregled in spremljanje delovanja sistema, z upravljanjem incidentov evidentiramo odmike v delovanju sistema, ki jih izvajalec praviloma v pričakovanih rokih in s predvidenimi postopki odpravlja oziroma izboljšuje. S kontrolnimi metodami, neodvisnimi od izvajalca, se redno spremlja učinkovitost delovanja sistema, analizirajo se odmiki in izvajajo ustrezni ukrepi. Vzpostavljena sta sistem upravljanja varovanja informacij (SUVI) in sistem upravljanja neprekinjenega poslovanja (SUNP) za zagotovitev delovanja sistema 24/7. V sklopu tega so se izvajale aktivnosti za namen varovanja informacij in neprekinjenega poslovanja (periodični varnostni pregledi, izboljšave za zagotavljanje varnosti). Redno spremljamo in uvajamo vse zakonodajne spremembe. V poročevalskem obdobju je bila izvedena notranja presoja sistema ISO 27001:2013 na področju DarsGo, izvedena sta bila varnostno preverjanje in implementacija ukrepov za zmanjševanje razpoznanih tveganj. V poročevalskem obdobju je sistem deloval stabilno in zagotavljal nemoteno dosegljivost programskih rešitev v uporabi. Z ohranjanjem visoke razpoložljivosti tehnologije, načeli projektnega vodenja in varnostno politiko so se tveganja ohranjala v mejah obvladljivosti. S stalnim spremljanjem in nadzorovanjem predvidenih aktivnosti izvajalca, potrebnih za delovanje sistema DarsGo, in ustreznim upravljanjem procesov izboljšujemo delovanje sistema ter skrbimo za uspešno in učinkovito reševanje operativnih težav/problemov uporabnikov, s čimer zagotavljamo stalni razvoj in izboljšave na področju celotnega sistema DarsGo.

Izpad ključnih informacijskih sistemov

Izpad ključnih informacijskih sistemov obvladujemo z rednim spremljanjem stanja IT-sistemov in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Vzpostavljen imamo sistem neprekinjenega delovanja dela informacijskega sistema (podvajanje najvitalnejših delov informacijske opreme) ter uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov.

Poleg notranjih in zunanjih presoj sistema kakovosti po pridobljenih certifikatih kakovosti ISO 27001 in ISO 9001 uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije kot eno izmed metod prepoznavanja groženj. Prepoznane grožnje, ki bi lahko vplivale na zaupnost, celovitost ali razpoložljivost informacijskih sistemov in informacijske infrastrukture, obvladujemo z vzdrževanjem ocene tveganj s področja informacijske varnosti, rednim vzdrževanjem sistemov, rednim izvajanjem varnostnega kopiranja, vzpostavljenimi protipožarnimi zidovi in protivirusnimi programi, nadgradnjami programske in strojne opreme, posodabljanjem varnostnih politik, ozaveščanjem uporabnikov o informacijski varnosti, predvsem pa z izvajanjem jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe.

Na ključnih sistemih je vzpostavljen sistem vzdrževanja 24/7/365 s strani pogodbenih izvajalcev ter uveden monitoring in ažurno obveščanje in beleženje vseh incidentov in izpadov.

Ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj

Tveganje ekonomske upravičenosti investicijskih vlaganj v družbi DARS obvladujemo z različnimi kontrolnimi mehanizmi. Za preverjanje ekonomske upravičenosti ukrepov na cestni infrastrukturi že več let uporabljamo ekspertni sistem PMS DARS, za manjše investicije pa izvajamo še strokovne ekonomske presoje s pomočjo zunanjih strokovnjakov. V prvi fazi preverjamo predvsem funkcionalnost posameznih elementov infrastrukture in varnost za uporabnike avtocest, v nadaljevanju pa še trajnost in stopnjo poškodovanosti. V letu 2020 smo zaključili v letu 2017 začeti projekt uvedbe ekspertnega sistema gospodarjenja s premostitvenimi objekti – BMS DARS, za katerega načrtujemo uporabo od vključno leta 2021 naprej.

Za projekte, vezane na energetske učinkovitost podjetja, pripravljamo analize stroškov in koristi, ki predstavljajo podlago za odločanje o implementaciji posameznega ukrepa, za ITS-sisteme se v prvi vrsti preverja upravičenost z vidika varnosti za uporabnike avtocest, pri obnovah in vlaganjih v elektrostrojno opremo predorov pa se

upošteva več različnih vidikov, ki so vključeni v program dolgoročnega načrtovanja obnov elektrostrojne opreme v predorih.

Za potrebe obvladovanja tveganj upravičenosti investicijskih vlaganj v mehanizacijo je bila v letu 2017 opravljena celovita analiza vse mehanizacije in opreme ter pripravljen srednjeročni načrt vlaganj v obnovo le-te za obdobje 2018–2022. Investicije v nove odseke HC in AC pa so v vseh fazah projekta načrtovane na način izdelave PZI ali IZ, med izdelavo projektne dokumentacije DGD in PZI pa tudi z izdelanim Investicijskim programom, ki ga obravnava komisija v okviru DARS, potrdi uprava družbe, v nadaljevanju pa je posredovan tudi na Komisijo za obravnavo in potrjevanje investicijske dokumentacije, ki deluje v okviru Ministrstva za infrastrukturo.

Tveganje prihodkov

Tveganje prihodkov obvladujemo s spremljanjem podatkov in pripravo čim realnejših napovedi prihodkov, ugotavljanjem odstopanj od poslovnega načrta ter z načrtovanjem ukrepov, ki bodo morebitno vrzel premostili. Izjava se izračun stroškov cestninskih cest in najvišje mogoče višine cestnine, skladno z veljavno metodologijo.

Zaradi pandemije covid-19 v letu 2020 beležimo padec prihodkov iz naslova cestninjenja, na prihodke bo pandemija vplivala tudi v letu 2021.

Spremembe podzakonskih predpisov s področja cestninjenja in cenika cestnine mora potrditi Ministrstvo za infrastrukturo. Družba DARS poskuša predhodno te spremembe uskladiti s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS, zato je pomembno vseskozi ostajati v dobrih partnerskih odnosih z njimi.

Prihodki iz naslova cestninjenja vozil z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t se konstantno zmanjšujejo, če ostaja cestnina na prevoženem kilometru nespremenjena, zaradi posodabljanja voznega parka. S 1. 9. 2020 so bili na predlog DARS ukinjeni rabati pri odloženem plačevanju cestnine. S 1. 1. 2021 se je podražila cestnina za uporabo cestnega predora Karavanke za vozila z NDM do 3,5 t za 1,6 %. Nekatere pobude, podane s strani DARS v letu 2020, niso bile sprejete (indeksacija cestnine na omrežju cestninskih cest, indeksacija cen vinjet).

S 1. 12. 2021 se skladno z vladnimi načrti predvideva uvedba elektronske vinjete. Letna vinjeta bo veljala 365 dni od dneva nakupa, kar pomeni izpad prihodka v primerjavi z dosedanjim sistemom veljavnosti letnih vinjet (do 31. 1.).

Družba DARS aktivno sodeluje pri oblikovanju in presoji predloga novele direktive o evrovinjeti (1999/62/ES). Potem ko bo po prehodnem obdobju obvezno upoštevanje predpisanih razmerij med ceno letne in kratkoročnih vinjet, bo v izogib občutnemu zmanjšanju prihodkov treba podražiti letno vinjeto. Višina izpada bo odvisna od zaključka zakonodajnega postopka v EU. To tveganje se obvladuje z zgodnjim začetkom argumentiranja spremembe cenovne politike.

Izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija) in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih

Tveganje izgube kompetentnega oz. ključnega kadra v družbi DARS in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih obvladujemo z oblikovanjem ustvarjalnega, varnega in zanimivega delovnega okolja, kar predstavlja naš strateški cilj. S tem namenom je bila pripravljena Strategija upravljanja s kadri 2020, ki opredeljuje konkretne aktivnosti, s katerimi kot organizacija delujemo na področju razvoja kadrov in s tem zmanjšujemo prepoznana kadrovska tveganja.

V letu 2020 smo pristopili k identifikaciji ključnih delovnih mest in ključnih kadrov ter pripravili temelje za izvajanje politike nasledstev. Slednje poleg pravočasnega zagotavljanja strokovnih in kompetentnih naslednikov na ključnih delovnih mestih predstavlja tudi pomemben element mogočega kariernega razvoja zaposlenih ter izgradnje zavzetosti zaposlenih, kar zmanjšuje tveganje neželene fluktuacije. Izvedeno je bilo merjenje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih, ki je pokazalo višjo raven zadovoljstva in zavzetosti zaposlenih kot predhodna leta. Izvajale so se aktivnosti v zvezi z uvedbo mentorstva za novozaposlene, pristopilo se je k izvedbi razvojnih letnih pogovorov z zaposlenimi, uveden je bil bilten Vodja DARS kot strokovna podpora vodjem pri delu vodenja ter izvajali so se ukrepi v okviru polnega certifikata Družini prijazno podjetje, ki med drugim zaposlenim omogočajo lažje usklajevanje delovnih in družinskih obveznosti.

Aktivnosti na področju kadrovskih ukrepov so bile v letu 2020 v veliki meri zaznamovane z obsežnimi urgentnimi ukrepi omejevanja širjenja epidemije covid-19, ki so zagotavljali potrebno zaščito zaposlenih pred možnostjo okužbe, obenem pa učinkovito izvedbo delovnih procesov.

Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu

V letu 2020 se je poleg običajnih delovnih nalog službe pojavila tudi aktivnost na področju varovanja zdravja delavcev zaradi pojava koronavirusa. Ta aktivnost je v tem letu zahtevala tudi največ vložnega časa in truda. Že 24. februarja, še pred prvim ugotovljenim primerom okužbe v Sloveniji, smo delavcem, ki pri svojem delu prihajajo v bližnji stik z uporabniki naših cest, razdelili prve zaščitne maske, rokavice za enkratno uporabo in razkužila za roke. Uprava DARS je imenovala posebno koordinacijsko skupino za obvladovanje tveganj pri pojavu koronavirusa, ki se tedensko sestaja ter glede na razvoj epidemije v državi in število okuženih v družbi sprejema potrebne organizacijske in druge ukrepe. Skupaj z direktorji področij je bil pripravljen akcijski načrt za ukrepanje in organiziranje dela v primeru okužb.

Uvedli smo delo od doma, s čakanjem na delo zagotovili strateško rezervo za primer sneženja in omejili naše aktivnosti na najnujnejše, da sta zagotovljeni varnost in pretočnost avtocest. Pisarne so se preuredile tako, da smo delavce, ki si sedijo nasproti, ločili s pregradami iz prozornega pleksistekla, zagotovili razkužila in zaščitne maske za vse zaposlene idr.

Delo pogodbenikov v delovnih prostorih družbe (redni servisi in pregledi delovne in protipožarne opreme) je bilo v prvem valu ustavljeno, medtem ko od 18. maja naprej poteka nemoteno v skladu z navodili za preprečevanje širjenja okužb. Služba za varnost in zdravje pri delu je tudi med obema valoma epidemije v večjem obsegu opravila obdobja usposabljanja in preizkuse usposobljenosti delavcev cestnine za varno delo, organizirala zdravniške preglede delavcev ter opravljala interni nadzor pri delu na terenu.

Pred zimo, ker se je spet pričakovala večja porast okužb, smo pripravili nove postopke javnih naročil in pogodbe za zagotavljanje vseh potrebnih sredstev za zaščito delavcev, razkuževanje vozil in delovnih prostorov.

Varnost delavcev pri delu pa smo, kot enega od pomembnih elementov za uspešno načrtovanje razvoja družbe, vključili tudi v predlog Strategije 2021–2025. Eden od pomembnih operativnih strateških ciljev je tako tudi zmanjšanje števila poškodovanih pri delu do leta 2025 za 10 %, zato se že vrsto let veliko vloga tako v nabavo nove varnejše in dejavnosti prilagojene delovne opreme kot tudi urejanje delovnega okolja, ki zagotavlja delavcem višjo stopnjo varnosti in zdravja pri delu. Ukrepi se ne nanašajo zgolj na zagotovitev večje varnosti delavcev na terenu, ampak so namenjeni tudi pisarniškim delavcem, ki imajo z leti vse več zdravstvenih težav.

Varovanje okolja

DARS je kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest v okviru celotnega poslovanja družbe že v preteklih letih vzpostavil sistem ravnanja z okoljem in v letu 2017 sistem upravljanja energije, s katerima dosledno uresničuje politiko varovanja okolja in upravljanja energije na vseh področjih svojega delovanja.

Strategija DARS 2017–2020 vključuje operativne cilje, ki se nanašajo na okoljsko-energetske vidike in posledično ukrepe za zmanjševanje okoljskih tveganj. V letu 2020 smo sistema vodenja nenehno izboljševali tako z realizacijo ukrepov z namenom zmanjševanja okoljskih vplivov in posledično okoljskih vidikov kot dopolnitvijo novih in optimizacijo obstoječih okoljsko-energetskih ciljev in programov ter njihovo realizacijo spremljali v okviru vodstvenega pregleda družbe. Rdeča nit sistema ravnanja z okoljem sta ocena in analiza okoljskih vplivov in vidikov ob upoštevanju faz življenjskega cikla storitve, ki so posledično opredeljeni v registru okoljskih vidikov. Da bi zmanjšali vpliv na okolje, smo določili okvirne in izvedbene okoljske in energetske cilje ter programe, s katerimi bomo te cilje tudi dosegli.

Tveganja, ki se nanašajo na pravočasno spremljanje in udejanjanje zakonodajnih zahtev v praksi, zmanjšujemo z ukrepi s strani imenovanih odgovornih oseb, ki pokrivajo področje dela, na katero se zakonodajna sprememba nanaša. Okoljska tveganja, med katera uvrščamo tveganje ravnanja z odpadki s posebnim poudarkom na nevarnih odpadkih, tveganje onesnaževanja okolja in tveganje varovanja vplivnega območja, postajajo čedalje pomembnejša. Nadaljevale so se že v preteklosti začete aktivnosti z namenom varovanja okolja. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja izraža ekološko ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato se trudimo zmanjševati tveganja za njihov nastanek, če pa vseeno pride do nesreče, je treba ukrepati ustrezno hitro in učinkovito, da bi bile negativne posledice za okolje čim manjše. V ta namen

informiramo in usposabljam vse zaposlene na tovrstnih delovnih mestih, da bodo v dani situaciji v smislu varstva okolja hitri in učinkoviti.

Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z usposabljanjem za hitro, pravilno in učinkovito ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot so čiščenje in redno vzdrževanje zadrževalnih bazenov z namenom nemotenega obratovanja ter izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadne padavinske vode s cest (LPOM) itd., pa tudi z zbiranjem, sortiranjem in nadzorovanim oddajanjem zbranih odpadkov, izvajanjem ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter s stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih, smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč. Ob pojavu pandemije covid-19 lahko pričakujemo povečanje količin nastalih odpadnih zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in mask, ki se odlagajo med mešane komunalne odpadke, ter povečanje količin nastale odpadne embalaže alkoholnih razkužil, ki se odlaga med odpadno embalažo. V letu 2021 lahko na ravni celotne družbe pričakujemo manjšo količino zbranih frakcij komunalnih odpadkov, in sicer zaradi dolgotrajne odsotnosti zaposlenih z dela ter predvsem zaradi upada prometa in nadzorovanega ustavljanja tovornih vozil, s čimer je povezano zaprtje malih počivališč. Predvidevamo, da obstoječa komunalna infrastruktura zagotavlja zadostne kapacitete za zbiranje komunalnih odpadkov, zato trenutno ni izkazanih potreb po dodatnih zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov.

DARS načrtuje izvedbo protihrupnih ukrepov na podlagi rezultatov izvedenih obratovalnih monitoringov hrupa. Ukrepi so načrtovani tako, da zajamejo območja z večjim številom preobremenjenih stavb oz. prebivalcev ter območja posameznih že obstoječih preobremenjenih objektov ob trasi avtocest in hitrih cest.

Uresničili smo tudi ukrepe, ki nam jih določata vladni Operativni program varstva pred hrupom za obdobje 2012–2017 in vladni Operativni program varstva pred hrupom za 2018. Ukrepi na petih avtocestnih odsekih so bili izvedeni v letih 2013–2015, v letu 2019 pa se je izvedla še zaščita posameznih najbolj obremenjenih stanovanjskih stavb ob avtocestnem omrežju – ukrepi aktivne protihrupne zaščite na 11 lokacijah ob slovenskem AC-omrežju.

DARS je v letih 2018/2019 v sodelovanju z zunanjimi pogodbenimi sodelavci izvedel obratovalni monitoring hrupa za omrežje cest v upravljanju DARS. V okviru tega projekta so bile na podlagi modelnega izračuna hrupa z upoštevanjem prometnih obremenitev iz leta 2016 določene obremenitve fasad stavb s hrupom, in sicer za vse stavbe z varovanimi prostori in stavbe s potencialno varovanimi prostori ob vseh odsekih AC in HC, ki so v našem upravljanju. Sočasno z izvedbo obratovalnega monitoringa je potekala priprava Strokovnih podlag za operativni program varstva pred hrupom (v nadaljevanju SP OP Hrup) na preobremenjenih območjih. V dokumentu so za potrebe načrtovanja ukrepov zaščite pred hrupom obravnavana obstoječa območja pozidave, na katerih je treba izvesti ukrepe, z opredelitvijo prioritet in ključne usmeritve za načrtovanje protihrupnih ukrepov z namenom, da bodo ukrepi kar najučinkovitejši glede na vložena sredstva in tudi čim sprejemljivejši. Prioritetna območja so bila vključena v Plan ukrepov na cestni infrastrukturi v upravljanju DARS za obdobje 2021–2023. Skladno z načrtom prioritarnih območij za sanacijo hrupa je DARS v letu 2020 že začel naročilo študij hrupa s predlogom protihrupnih ukrepov za posamezna območja ob avtocestnem omrežju.

Za potrebe priprave nabora ukrepov, ki bodo vključeni v revizijo Operativnega programa varstva pred hrupom, je DARS poleg strokovnih podlag za OP Hrup v sodelovanju z zunanjim pogodbenim sodelavcem pripravil Strokovne podlage za obnovo protihrupnih ograj (PHO). V dokumentu so obravnavani obstoječi protihrupni ukrepi, ki glede na trenutne obremenitve s hrupom niso zadostni, zato dokument predlaga tri vrste ukrepov (obnova, nadgradnja, obnova in nadgradnja). Z izvedbo predlaganih ukrepov se pričakuje, da bo obstoječa protihrupna zaščita zagotavljala zadostno zaščito pred hrupom na preobremenjenih območjih. V dokumentu obravnavana območja z obstoječo zaščito, na kateri so načrtovani ukrepi, bodo poleg prioritarnih območij za sanacijo hrupa ravno tako vključena v revizijo Operativnega programa varstva pred hrupom, ki se pričakuje v letu 2021.

I.8.2 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji

V družbi DARS aktivno spremljamo negotovost in spremenljivost finančnega okolja, saj le-ta predstavlja različne vrste finančnih tveganj. Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti. V družbi DARS zato prav tem kategorijam tveganj posvečamo posebno pozornost.

Glavni cilji upravljanja finančnih tveganj so doseganje stabilnosti poslovanja, povečanje finančnih prihodkov, zmanjšanje finančnih odhodkov, povečanje vrednosti kapitala družbe ter zmanjšanje učinka nepredvidenih škodnih dogodkov. Za varovanje pred temi tveganji izvajamo aktivnosti na poslovnem, naložbenem in finančnem področju.

Za družbo DARS so ključne vrste finančnih tveganj obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje. Z upravljanjem teh tveganj skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja, da bodo le-ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3 x 4	6
1	Valutno tveganje	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Obrestno tveganje	2	3	6	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja ter njegove poslovne in finančne bonitete
4	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Nadzor nad denarnimi tokovi, načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih, vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti, spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe, spremljanje finančnih zavez

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)
 Posledice: nizke (1), srednje (2), visoke (3)

Valutno tveganje

Valutno tveganje praktično ne obstaja, saj so nabava in prodaja, terjatve in obveznosti ter prihodki in odhodki pretežno v evrih. Tako izpostavljenost valutnim tveganjem ocenjujemo kot nizko, zato ni potrebe po uporabi tovrstnih instrumentov zavarovanja. Na matičnih DarsGo servisih je možno plačevanje tudi s tujimi valutami, ki se takoj konvertirajo v valuto evro, vendar je z uvedbo elektronskega cestninskega sistema teh plačil malo. Kljub temu v družbi redno spremljamo dogajanje na deviznih trgih.

Obrestno tveganje

V zadnjih nekaj letih smo veliko pozornost namenili obrestnim tveganjem, ki ima za posledico zmanjšanje gospodarskih koristi družbe zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. V družbi DARS tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju. Cilj upravljanja z obrestnimi tveganji je stabilen denarni tok z namenom izpolnjevanja obveznosti družbe.

Ključna obrestna mera EMU je že dalj časa pri nič odstotkih, nespremenjeni pa sta tudi obrestna mera za deponiranje presežne likvidnosti bank pri -0,5 odstotka in obrestna mera za mejno posojanje pri 0,25 odstotka.

Šestmesečni EURIBOR se je v letu 2020 gibal med -0,11 in -0,52 odstotka. Skupna obrestna mera, po kateri se zadolžuje DARS (povprečna ponderirana obrestna mera), je na dan 31. 12. 2020 znašala 1,63 % in je bila rahlo nižja kot na dan 31. 12. 2019, ko je znašala 1,69 %.

Obrestno tveganje je nepredvidljivo in ima glede na obseg dolga lahko velik vpliv na poslovni izid družbe. Del variabilnih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiteno z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Pri odločitvi o dodatnem zavarovanju upoštevamo napovedi gibanj obrestnih mer in se glede na razmere na finančnem trgu odločimo, kdaj bomo izvedli dodatno zavarovanje. Glede na to, da so obrestne mere v EMU na zgodovinsko nizkih ravneh in se dvig obrestnih mer ves čas odmika, tako ni bilo potrebe po sklenitvi novih poslov zavarovanja obrestnih tveganj.

Družba izpostavljenost obrestnemu tveganju v obdobju nizkih obrestnih mer zmanjšuje tudi preko novega zadolževanja po nespremenljivi obrestni meri. V poslovnem letu 2019 in v letu 2020 smo okrepili delež kreditov, ki imajo fiksno obrestno mero oziroma so zavarovani z izvedenimi finančnimi instrumenti. Njihov delež je konec leta 2020 zajemal 76,1 % kreditnega portfelja družbe DARS, delež kreditov v višini 23,1 % je izpostavljen spremenljivi obrestni meri, medtem ko 0,8 % kreditnega portfelja predstavlja brezobrestni dolg. Z upoštevanjem brezobrestnega dolga ima družba pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj 76,9 % kreditnega portfelja.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov glede na stanje dolga DARS in strukturo obrestnih mer na dan 31. 12. 2020 kaže, da bi zvišanje EURIBOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje finančnih odhodkov za okoli 4,4 milijona evrov. Spremembe EURIBOR-a imajo tako pomemben vpliv na poslovni izid družbe.

Kreditno tveganje

Posebno pozornost je družba namenila kreditnim tveganjem, ki zajemajo vsa tveganja, pri katerih se zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti poslovnih partnerjev zmanjšajo gospodarske koristi družbe. Tako družba ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in po potrebi ustrezno ukrepa. Glavno tveganje je identificirano pri plačevanju cestnine v sistemu DarsGo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa pogodbenim poplačnikom ali izdajateljem plačilnih kartic. Identificirano je tudi tveganje pri prodaji vinjet po prodajnih zastopnikih. Za določen segment poslovnih partnerjev so zahtevani instrumenti zavarovanja. Vzpostavljeni so natančno določeni postopki spremljanja bonitetnih ocen poslovnih partnerjev (ob vsakokratnem podaljšanju pogodbe; redna spremljava objavljenih stečajev, likvidacij, insolvenčnih postopkov). V primeru nesprejemljivih kreditnih tveganj se uporabijo pogodbeno dogovorjeni mehanizmi (npr. ustavitev zagotavljanja storitve (cestnina) in dobave blaga (vinjete), prekinitve pogodbe), v primeru zamud pri plačilu pa se aktivirajo postopki izterjave dolga.

Z uvedbo sistema DarsGo in ukinitvijo možnosti plačevanja cestnine na cestninskih postajah se je pojavilo tveganje za neplačevanje cestnine v smislu, da vozniki tovornih vozil uporabljajo avtoceste brez naprave DarsGo ali nimajo ustreznega finančnega kritja na računu vozila. Zagotovilo za to, da se to ne bo dogajalo oz. da bo obseg tega čim manjši, je ustrezno organiziran cestninski nadzor. Dodaten ukrep za obvladovanje tveganja neplačil je, da se spodbuja poplačniško plačevanje cestnine z bencinskimi karticami, kjer večino tveganja prevzema izdajatelj bencinske kartice. Tveganja neplačila pri poplačniškem plačevanju cestnine pri poslovnih partnerjih, ki poplačniške pogodbe sklepajo neposredno z DARS se obvladuje tako, da se spremlja njihove bonitetne ocene in se, v kolikor so te podpovprečne, zahteva ustrezna bančna garancija. V primeru, da pride do zamude pri plačilu, se aktivira postopek unovčitve, naprave DarsGo za vsa vozila take stranke pa se uvrstijo v predplačniški način plačevanja cestnine. Vsi novi pogodbeni poplačniki pa morajo prvi dve leti sodelovanja predložiti bančno garancijo ne glede na bonitetno oceno.

Dodatno tveganje pri plačevanju cestnine za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, je tudi morebitno nedelovanje obcestne opreme (cestninski in nadzorni portali). V primeru izpada večjega števila portalov, cestnine ne bi bilo mogoče pobrati ne glede na to, da bi bila vsa vozila opremljena z DarsGo napravami in bi imela zagotovljeno finančno kritje. V primeru izpada enega ali dveh zaporednih cestninskih portalov, pa je zaračunavanje cestnine zagotovljeno s t. i. premoščanjem vrzeli. Sicer pa so vzpostavljeni mehanizmi s katerimi dnevno spremljamo delovanje obcestne opreme, preverjamo kakovost izvajanja storitev (merjenje SLA) v okviru za to vzpostavljene službe, ravno tako pa imamo sklenjeno pogodbo z neodvisnim nadzornikom kakovosti.

Izvajalec sistema DarsGo ima, v skladu s pogodbenimi zahtevami, vzpostavljeno 24-urno spremljanje delovanja sistema in mehanizme za odpravljanje morebitnih incidentov.

Tveganja, da bi uporabniki vozil do 3,5 t NDM uporabljali cestninske ceste brez plačila cestnine, kar bi pomenilo neposreden izpad prihodka, obvladujemo z izvajanjem cestninskega nadzora.

Likvidnostno tveganje

Tveganja plačilne sposobnosti zajemajo tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da pravočasno poravnava svoje obveznosti. Zaradi uspešnega poslovanja, učinkovitega gospodarjenja s sredstvi in trajne sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja se to tveganje ocenjuje kot zmerno. Izpostavljenost likvidnostnemu tveganju uravnavamo z višino naložb v obliki depozitov in s skrbnim načrtovanjem ter spremljanjem denarnih tokov. Za pokrivanje dodatnih potreb po likvidnosti imamo vnaprej sklenjene kreditne linije pri tujih bankah. Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja s kreditnim portfeljem je uskladitev ciljev čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost likvidnemu tveganju. V letu 2020 so se zelo čutile posledice sprejetih ukrepov zaradi epidemije koronavirusa, ki je prizadela praktično cel svet in je ni bilo mogoče vnaprej predvideti. Zaradi dobre likvidnostne pozicije je poslovanje družbe v teh stresnih okoliščinah potekalo nemoteno, posledično je družba svoje obveznosti poravnala v roku.

Letne obveznosti iz naslova odplačila dolga porabljajo pomemben del denarnega toka iz poslovanja, zato bo potrebno del dolga tudi refinancirati. Za ta namen je bil v letu 2015 sprejet Krovni zakon za prestrukturiranje dolga (Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za refinanciranje obstoječega dolga DARS (Ur. l. RS, št. 30/15)). Sprejeti zakon omogoča družbi DARS aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Za namen refinanciranja obstoječega dolga se družba zadolžuje s 100-odstotnim poroštvom države. Družba je v letu 2020 odplačala 238,4 milijona evrov glavnice obstoječega dolga. Zaradi epidemije koronavirusa in na tej podlagi sprejetih ukrepov zaradi preprečevanja širjenja okužb družba DARS v letu 2020 beleži izpad prihodkov. Ne glede na navedeno dobra likvidnostna rezerva v letu 2020 ni odražala potrebe po izvedbi refinanciranja glavnice kreditov.

Za financiranje vzpostavitve DarsGo sistema je bila v novembru 2017 sklenjena pogodba z Evropsko investicijsko banko (v nadaljevanju: EIB) za najem kredita v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). V letu 2020 se je črpala zadnja tranša posojila v višini 26 milijonov evrov. Za zaprtje finančne konstrukcije projekta vzpostavitve Elektronskega cestninskega sistema je družba v 2018 pričela z novim postopkom zadolževanja in sicer brez poročstva države. Pogoji zadolževanja so prilagojeni pogojem iz kreditne pogodbe z EIB. Kreditna pogodba v višini 51 milijonov evrov je bila aprila 2019 sklenjena z banko KfW IPEX-Bank, kredit je bil v celoti črpan v letu 2020.

Pred nami so že novi infrastrukturni projekti. Eden izmed pomembnejših projektov je tudi izgradnja druge cevi predora Karavanke, za katerega smo s postopkom pridobivanja virov financiranja v okvirih jamstva EFSI pričeli že v letu 2018. Tekom leta 2019 se je z EIB uskladila vsa pogodbeno dokumentacija za najem kredita v višini 90 milijonov evrov. Pogodba je bila podpisana dne 13. 2. 2020, z možnostjo postopnega črpanja kredita v skladu z dinamiko del.

Z namenom izvajanja bodočih investicijskih načrtov po ReNPRP30 je 18. decembra 2019 Državni zbor RS sprejel poročstveni zakon, ki ureja podelitev državnega poročstva družbi DARS za financiranje izgradnje dveh odsekov in sicer na 3. razvojni osi sever (Velenje–Slovenj Gradec) in izgradnje odseka na 3. razvojni osi jug (Novo mesto vzhod – Osredok) v skupni vrednosti do 360 milijonov evrov, s čimer bo omogočeno pridobivanje virov financiranja za predvideno dinamiko izvedbe. Zaradi pravil Eurostat država ne sme zagotavljati poročstva za več kot 50 odstotkov vrednosti sredstev. Za oba odseka, ki sta predmet omenjenega zakona, so že potrjeni investicijski programi.

Veliko pozornost posvečamo vodenju denarnega toka tudi na področju planiranja prilivov iz cestnin, ki predstavljajo temeljni vir za poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti. Družba se je v letu 2020 soočala z zmanjšanjem prihodkov zaradi dejavnika, ki ga ni bilo mogoče vnaprej predvideti. V pretežni meri gre za izpad prihodkov iz naslova cestnine za tovorna vozila in prodaje kratkoročnih vinjet. Iz navedenih razlogov dnevno

spremljamo gibanje vrednosti prehodov tovornih vozil in mesečno prodajo vinjet (na samo višino nimamo vpliva, ker je odvisna izključno od prometa), se pa na podlagi teh informacij lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe. Epidemija koronavirusa je nov moment, ki je povzročil, da bodo morale biti vse družbe v prihodnje še bolj pripravljene na obvladovanje likvidnostnih tveganj. Družba DARS je bila s konservativnim pristopom upravljanja z denarnimi tokovi in posledično dobro likvidnostno pozicijo ustrezno pripravljena na takšen dogodek.

Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo poleg refinanciranja potrebno vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.9 Predstavitev poslovnih aktivnosti družbe

I.9.1 Uspešnost poslovanja in doseganja načrtov

Naše ključno vodilo danes in v prihodnje je učinkovitost našega poslovanja, in sicer v vseh mogočih oblikah in do vseh mogočih deležnikov. S to namero je nastala tudi Strategija družbe DARS 2017–2020, ki je ključni dokument za strateško načrtovanje dolgoročnega uspešnega razvoja družbe DARS.

V našem poslovnem okolju je poleg zagotavljanja mobilnosti ljudi in blaga vedno bolj prisotno usmerjanje v trajnostni razvoj, ki naše prihodnje aktivnosti osredotoča na:

- upoštevanje ekonomskega in družbenega vidika pri načrtovanju in izvajanju investicij in drugih aktivnosti;
- okoljsko sprejemljivost in znatno zmanjšanje škodljivih vplivov na okolje, ki jih povzročajo najrazličnejše oblike prometa;
- prilagajanje digitalni transformaciji in razvoj novih naprednih tehnologij (alternativni viri energije, t. i. pametne ceste in pametna mobilnost itd.);
- daljšanje življenjske dobe infrastrukture z optimalnim vzdrževanjem in prenavljanjem ter nadgrajevanjem obstoječega sistema, v skladu z višanjem standardov;
- dolgoročno stabilno poslovanje, odgovorno do okolja in družbe.

Na podlagi sprejete politike sistema vodenja ter iz izhajajočih strateških ciljev in kazalnikov uspešnosti poslovanja (KPI), ki so opredeljeni v poslovnem načrtu družbe, določamo merljive operativne cilje. Sistem razvijamo tako, da sta nenehno izboljševanje in inovativnost stalnica vseh zaposlenih na vseh organizacijskih ravneh.

Glavni cilji družbe DARS v letu 2021 so:

- Uvedba elektronske vinjete.
- Po uspešni vzpostavitvi sistema DarsGo v letu 2018 bo treba v letu 2021 sistem nadgraditi še v skladu z zahtevami EU z integracijo ponudnikov EETS ter zaradi sprememb predpisov in poslovnih procesov s ciljem zagotavljanja prihodkov in prijaznosti storitev za uporabnike.
- Izgradnja druge cevi predora Karavanke v skladu s časovnim načrtom.
- Nadaljevanje aktivnosti 3. razvojne osi sever in jug v okviru finančnih zmožnosti družbe, ki vključujejo tudi sprejetje poroštvenega zakona za financiranje izgradnje preostalih dveh odsekov na 3. razvojni osi.
- Začetek izdelave državnih prostorskih načrtov za širitev ljubljanskega avtocestnega obroča in avtocestnih vpadnih krakov ter načrtovanje vzpostavitve tretjega pasu na primorski in štajerski avtocestni vpadnici v Ljubljano.
- Nadaljevanje izvajanja ukrepov za zagotavljanje varnosti in udobnosti ter optimizacija pretočnosti prometa.
- Vlaganja v posodobitev obstoječega omrežja, v dvig kakovosti vozišč in objektov ter sistemov za upravljanje in vodenje prometa.
- Finančno vzdržna gradnja AC in HC, v okviru izpolnjenih pogojev iz ReNPRP30 (vlaganja DARS so omejena izključno na vlaganja v cestninske ceste, sprejetje poroštvenih zakonov in ustrezen mehanizem prilagajanja višine cestnine, ki bo zagotavljal nemoteno servisiranje dolga).
- Nadaljevanje ukrepov optimizacije stroškov poslovanja in sistemsko učinkovito upravljanje premoženja.

S sodobnimi pristopi in odgovornostjo do okolja bomo, kot smo si tudi zadali v srednjeročnem strateškem načrtu, optimizirali pretočnost prometa ter zagotavljali varnost in udobnost na slovenskem avtocestnem omrežju.

1.9.2 Cestninjenje

Prihodki od cestninjenja, ki predstavljajo 92,8 odstotkov vseh prihodkov družbe, so v letu 2020 znašali 386,96 milijonov evrov, kar je za 17 odstotkov manj kot v letu 2019. Tolišen upad prihodkov iz naslova cestninjenja je po vrsti zaporednih let rasti teh prihodkov izključno posledica epidemije covid-19, ki pa je imela večje posledice za promet osebnih vozil, zato je tudi izpad vinjetnih prihodkov relativno višji. Prihodki iz naslova cestninjenja vozil nad 3,5 t največje dovoljene mase (težkih vozil) so znašali 231,5 mio EUR, prihodki od prodaje vinjet pa 144,4 mio EUR, prihodki od cestninjenja predora Karavanke pa 11,1 mio EUR. V letu 2020 je bila prodaja vinjet količinsko nižja za 41,4 odstotkov, prodanih je bilo 4.402.258 vinjet.

Cene vinjet in infrastrukturne pristojbine za težka vozila so bile v letu 2020 enake kot v letu 2019. S 1. 9. 2020 je bil uveden nov cestninski razred za vozila z dvema osema z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t (R2), kar je ravno tako imelo manjši vpliv na izpad prihodka. Na drugi strani pa so bili s tem datumom ukinjeni rabati za podjetja, ki imajo z DARS sklenjene pogodbe o odloženem plačilu cestnine, kar je pozitivno vplivalo na prihodke že v letu 2020. Uporabniki, ki plačujejo cestnino v povezavi z bencinskimi karticami, so ustvarili 62 odstotkov prihodkov, s 24 odstotki jim sledijo uporabniki, ki imajo z DARS sklenjene pogodbe o odloženem plačevanju cestnine, drugi pa plačujejo cestnino v predplačniškem načinu.

Na cestninskih cestah je bilo v letu 2020 opravljenih 938.947.949 cestninskih kilometrov, kar je v primerjavi z letom 2019 9,4 odstotka manj, vrednost opravljenih prehodov cestninskih točk pa je znašala 234.123.427 mio EUR in je za 9,9 odstotka nižja kot leta 2019. Razhajanje med rastjo cestninskih kilometrov in rastjo cestninskih prihodkov je nastalo zaradi povečevanja števila cestninskih kilometrov čistejših tovornih vozil, predvsem v emisijskem razredu EURO 6, upada števila vozil v nižjih EURO razredih ter zaradi uvedbe posebnega cestninskega razreda za dvoosna vozila R2 s 1. 9. 2020, za katerega je bila določena nižja cestnina. Posledično se je povprečna četrletna infrastrukturna pristojbina na cestninskih cestah znižala v vseh razredih. V zadnjem četrletju leta 2020 je bila v primerjavi z enakim obdobjem leta 2019 v cestninskem razredu R4 nižja za 1,3 odstotka, v cestninskem razredu R3 za 2,7 odstotka, za dvoosna vozila pa se je povprečna četrletna infrastrukturna pristojbina znižala za 11,7 odstotka. Povprečna infrastrukturna pristojbina se tako še naprej počasi približuje najnižji cestnini, ki je določena za emisijski razred vozil EURO 6, saj je bila zadnja uskladitev višine infrastrukturne pristojbine za cestninska razreda R4 in R3 izvedena 1. 4. 2018. Da bodo prihodki lahko sledili stopnji rasti cestninjenih

kilometrov, bo treba v prihodnje temu prilagoditi cenovno politiko – zvišati infrastrukturno pristojbino in/ali ustrezno spremeniti koeficiente, s katerimi se diferencira infrastrukturna pristojbina za težka vozila.

V letu 2020 je bila vrednostno prodaja vinjet nižja za 26,0 odstotkov, količinsko pa za 41,4 odstotka – prodanih je bilo 4.402.258 vinjet, kar je izključno posledica epidemije covid-19. Iz istega razloga in velikega padca prometa osebnih vozil, so bili kar za 29,4 odstotkov oziroma za 4.603.278 EUR nižji prihodki od cestninjenja predora Karavanke.

Sistem DarsGo je po uspešni uvedbi v letu 2018 v letu 2020 še naprej deloval stabilno in učinkovito. Sistem smo sprti optimizirali v smislu prijaznosti do uporabnikov glede na izkušnje, ki smo jih pridobili v prvih dveh letih delovanja. Med drugim je sistem pripomogel k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov in trdnih delcev na avtocestah. Tudi pri merjenju zadovoljstva uporabnikov slovenskih avtocest v 2020 je zadovoljstvo s sistemom DarsGo doseglo najvišjo povprečno oceno med vsemi storitvami. Konec leta 2020 je bilo v sistemu DarsGo registriranih 92.974 strank iz 75 držav in 377.043 težkih vozil. Od začetka delovanja sistema smo izdali 348.424 naprav DarsGo. Največ registriranih vozil je iz Romunije, sledijo pa jim poljska, slovenska, nemška in madžarska vozila.

V letu 2020 so cestninski nadzorniki izdali 52.898 plačilnih nalogov (od tega 43.720 iz naslova neplačevanja cestnine za vinjetna vozila, 8.038 zaradi neplačila cestnine za tovorna vozila, 1.088 po Zakonu o pravilih cestnega prometa in 52 po Zakonu o cestah). Obseg nadzora in promet na cestninskih cestah je zaznamovala epidemija covid-19, ko se je v marcu in delno v aprilu promet drastično zmanjšal. Tako je bilo izdano število plačilnih nalogov za 22,2 odstotka manjše kot v letu 2019. Število ugotovljenih kršitev vinjetnih vozil je bilo za 25 % manjše, medtem ko je bilo število ugotovljenih kršitev v elektronskem cestninjenju tovornih vozil za 20 % večje. Večje število ugotovljenih kršitev v elektronskem cestninjenju tovornih vozil (ob enakem številu izdanih plačilnih nalogov kot v letu 2019) kaže na to, da je bil nadzor nad plačevanjem cestnine ciljno usmerjen v tovorna vozila in sistemska izogibanja plačevanju cestnine (ob ugotovljenih sistemskih kršitvah je bil izdan en plačilni nalog za več kršitev). V letu 2020 je cestninski nadzor nadgradil metodologije ciljno usmerjenega nadzora v tovorna vozila, ugotovitve in dobre prakse pa uporabil pri načrtovanju in pripravi nadzora pri projektu eVinjeta.

1.9.3 Vzdrževanje avtocest

Leto 2020 je zaznamovala epidemija koronavirusne bolezni. V področju Vzdrževanje smo morebitni izpad zaposlenih, bodisi zaradi bolezni bodisi zaradi odrejenih karanten, prepoznali kot veliko tveganje. Zato smo bili primorani uvesti organizacijske spremembe s ciljem zagotavljanja zadostnega števila zaposlenih tudi v primeru izpada kot posledice epidemije (razporejen delovni čas, čakanje na delo, zunanji kadri). Prav tako smo posebno skrb imeli nad zagotavljanjem strateških resursov za izvajanje del na področju vzdrževanja. Zaradi zmanjšane prometa smo v prvem valu spomladi 2020 izvedli več vzdrževalnih del od načrtovanih na področju krpanj in sanacij vozišč, saj je padec prometa ugodno vplival na organizacijo dela.

Vzdrževanje avtocest

Vzdrževanje avtocest v področju Vzdrževanje izvajamo sezonsko po dveh letnih načrtih:

- Letni načrt vzdrževanja avtocest in hitrih cest velja vsako leto od 15. 3. do 15. 11. v posameznem letu. V njem so vključene letne vzdrževalne aktivnosti in načrtovane ure po posameznih opravilih ter operativni načrti izvajanja pomembnejših del (obnove talnih označb, pranje predorov ...).
- Izvedbeni program zimske službe velja vsako leto od 15. 11. do 15. 3. v naslednjem letu. V njem opredelimo in definiramo vodenje prometa, operativne načrte izvajanja zimske službe po posameznih ACB, določimo mesta za izločanje TTV v primeru zahtevnejših zimskih razmer in obilnejšega sneženja ipd.

Navedena krovna dokumenta sta osnova za izvajanje vzdrževanja avtocest in hitrih cest, pri čemer vsa tista vzdrževalna dela, ki bi lahko povzročila daljše zastoje, skrbno načrtujemo v sodelovanju z ostalimi področji in službami DARS, redna vzdrževalna dela pa prilagajamo prometnim tokovom in prometnim konicam tako, da so posledice naših del na pretočnost prometa na AC/HC minimalne, ob nepričakovanih zgoščitvah prometa nad pričakovanimi merami pa tovrstna dela po potrebi tudi začasno prekinemo.

Z uveljavitvijo Pravilnika o zaporah, Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah ter Pravilnika o rednem vzdrževanju javnih cest, ki nam omogočajo, da določena redna vzdrževalna dela izvajamo tudi v nočnem času, smo posledično zmanjšali zastoje, predvsem na najbolj obremenjenih odsekih avtocest. Posebno pozornost smo namenili izvajanju nočnih del v prometno najbolj obremenjenih območjih, ki jih vzdržujejo ACB Ljubljana, ACB Postojna in ACB Vransko.

Nadaljevali smo projekt optimizacije preventivnega posipa cest s tekočim soljenjem, v letu 2020 smo samodejne mešalne naprave za pripravo raztopine NaCl (solnice) vzpostavili še v ACB Murska Sobota, ACB Maribor in izpostavi Vipava.

Količinski obseg realizacije vzdrževalnih del v letu 2020 je bil, glede na vrsto del za voziščne konstrukcije in objekte, naslednji:

- krpanje in sanacija vozišč v obsegu 49.050 m² po dveh pogodbah v 37 delovnih dneh v znesku 1.562.251,38 EUR,
- investicijska vzdrževalna dela v obsegu 371.233 m² po štirih pogodbah v 244 delovnih dneh in v skupnem znesku 10.969.671,89 EUR,
- sanacija betonskih vozišč predorov v znesku 341.874,18 EUR,
- obnova žlebičenj voziščnih konstrukcij v obsegu 15.402 m in v skupnem znesku 123.218,40 EUR,
- redno vzdrževanje objektov in opreme za odvodnjavanje v skupnem znesku 795.696,90 EUR,
- redno vzdrževanje in sanacija betonskih površin premostitvenih objektov v znesku 164.511,76 EUR,
- redno in intervencijsko vzdrževanje dilatacij in ležišč premostitvenih objektov v znesku 195.744,95 EUR,
- zalivanje reg in razpok v obsegu 189.487 m in znesku 272.861,28 EUR,
- hrapavljenje vozišč v obsegu 51.437 m² v znesku 191.286,20 EUR.

V lastni režiji se izvajajo košnja, menjava poškodovanih odbojnih ograj, čiščenje in popravila zaščitne mreže, čiščenje predorov 2-krat letno, izvajanje talnih označb, čiščenje odvodnih sistemov idr. skladno z Letnim in Zimskim planom vzdrževanja. Za zagotavljanje delovanja rednega vzdrževanja sprotno skrbimo za nabavo novih vozil in opreme ter skrbimo za pravočasno servisiranje in popravila vse opreme.

Elektrostrojno vzdrževanje

Na področju elektrostrojnega vzdrževanja so se v letu 2020 izvajala naslednja dela:

- vsa vzdrževalna dela po pogodbah o vzdrževanju,
- preventivno vzdrževanje elektrostrojnih sistemov in naprav v predorih in na trasi skladno z letnimi načrti,
- zamenjava UPS-naprav v ACB Novo mesto, izpostava Drnovo,
- sanacija linijskega požarnega javljanja v predorih Dekani in Karavanke,
- predelava oz. poenotenje električnega napajanja javne razsvetljave AC-priključka LJ Rudnik (Peruzzijska ulica),
- sanacija javne razsvetljave priključkov Lenart,
- zamenjava NN-postroja v transformatorski postaji TP0970 Mladinska 89 – ACB Ljubljana,
- sodelovanje pri pregledih dokumentacije in naprav na novo prevzetih odsekih,
- sodelovanje s področjem Upravljanje pri pripravi/pregledu dokumentacije in obnovitvenih delih,
- sodelovanje z zunanji izvajalci pri obnovitvenih delih, vzdrževanju in novogradnjah.

1.9.4 Upravljanje in zagotavljanje prometne varnosti

Področje Upravljanje, ki je bilo vzpostavljeno z novo organizacijo v letu 2013, združuje upravljanje vseh vrst premoženja družbe DARS (cestna infrastruktura, naprave, počivališča in druge nepremičnine v lasti DARS), s ciljem učinkovitejšega upravljanja premoženja družbe ter vodenja prometa in prometne varnosti.

Cestna infrastruktura

S pomočjo ekspertnega sistema za gospodarjenje z vozišči PMS DARS (Pavement Management System) smo pripravili Plan ukrepov kot osnovo za določanje potrebnih obnov infrastrukture v naslednjem triletnem obdobju. V ekspertnem sistemu smo posodobili vhodne podatke in ga premaknili na izhodiščno leto 2020.

V letu 2020 smo na podlagi sklenjene pogodbe z DRI za strokovne storitve pri gospodarjenju s cestno infrastrukturo, z napravami in pri prometni varnosti nadaljevali redno koordinacijo za tekoče spremljanje

realizacije strokovnih nalog. Na podlagi pogodbe je DRI pripravila strokovne podlage za novelacijo Plana ukrepov na AC-infrastrukturi za obdobje 2021–2023. Osnutek tega plana smo pozneje še aktivno usklajevali z oddelkom za obnove do usklajenega in od uprave potrjenega Plana ukrepov na cestni infrastrukturi v upravljanju DARS za obdobje 2021–2023.

V sodelovanju z DRI se je izvedel projekt vzpostavitve ekspertnega sistema gospodarjenja s premostitvenimi objekti na AC in HC, ki je bil zaključen v letu 2020. V sodelovanju s strokovnjaki DRI smo začeli pripravljati metodologiji za spremljanje stanja predorov in geotehničnih objektov ter začeli pregledovati zadrževalnike.

Na podlagi pogodbe za osemletni geotehnični monitoring na celotnem avtocestnem omrežju (razen območja Rebrnic, kjer se monitoring že izvaja), ki je bila sklenjena v letu 2015, so se v letu 2020 izvajale vse potrebne meritve na geotehničnih objektih in spremljanja stanja zahtevnejših objektov (VA6007, Jožefov hrib).

S področjem Vzdrževanje je dogovorjen sistem za izvajanje letnih pregledov cestne infrastrukture s strani rednega vzdrževanja cestne infrastrukture in za pripravo celovitih poročil o teh pregledih.

Sklenjenih je več dogovorov z občinami za sodelovanje pri obnovah nekaterih premostitvenih objektov. Na podlagi poročil je bilo opravljenih tudi nekaj izrednih pregledov premostitvenih objektov (dvoetažni most Maribor, viadukt Blagovica). Na viaduktu Blagovica smo posledično uvedli stalni monitoring poškodovanih zunanjih kablov in določili strokovno skupino za analizo poškodb.

V novelacijo Plana ukrepov je dodana prva prioriteta potrebnih obnov obstoječih PHO, ob upoštevanju pogojev, da ograja ostaja v sedanjih gabaritah brez podaljšanja in nadgradenj. V ta plan so vključeni tudi odseki cest, na katerih je skladno s strokovnimi podlagami potrebna gradnja manjkajoče protihrupne zaščite.

Ukrepi za zmanjševanje porabe električne energije

V letu 2020 je projektant pripravil izvedbeni načrt za menjavo razsvetljave V. faze, v sklopu katerega bo v letu 2021 zamenjanih predvidoma 2000 svetil. Zaradi povečane jalove energije je na sistemu trojanskih predorov elektrovzdrževanje izvedlo odklop povezovalnega srednjenaletnega kabla med pogonskima centralama Podmilij in Ločica, s katerim se je odpravil večji delež jalove energije, razlika pa se bo odpravila z novo prilagojeno kompenzacijsko napravo. Izvedena je bila LED-razsvetljava v pokritem vkopu Strmec in v eni cevi predora Golovec. Izvedena je bila študija vetrne elektrarne. Pripravljena sta bila dokumentacija in sporazum za razdelitev/ureditev odjemnih mest na stari hitri cesti skozi Maribor med Mestno občino Maribor in DARS. Začeli pa smo tudi osnutek predloga montaže sončnih elektrarn po PX3 shemi.

V primerjavi s preteklim letom 2019 smo zmanjšali količinsko porabo električne energije za 4 %, kar je posledica zamenjave razsvetljave z energetsko varčnimi LED-svetili in zamenjave cestninskega sistema.

Počivališča

V letu 2020 je bila v izdelavi projektna dokumentacija za rekonstrukcijo 12 malih počivališč.

Gospodarjenje z nepremičninami

V letu 2020 smo nadaljevali dela na področju postopkov obravnave prispelih vlog oziroma povpraševanj za odprodajo presežnih nepremičnin v upravljanju oziroma lasti DARS na področju obveščanja zainteresiranih strank, ugotavljanja presežnih zemljišč in drugih nepremičnin ter definiranja mogočih načinov razpolaganja z nepremičninami, ki ležijo zunaj trase AC.

Za prodajo je bilo potrjenih 26 programov prodaje presežnih nepremičnin v lasti DARS. Objavljena sta bila dva razpisa javnega zbiranja ponudb za prodajo presežnih nepremičnin v lasti DARS.

V letu 2020 je bilo sklenjenih skupno 27 kupoprodajnih pogodb za prodajo presežnih nepremičnin v lasti DARS, katerih skupna vrednost znaša 1.436.635 EUR (od tega so bile štiri pogodbe skupne vrednosti 235.869 EUR sklenjene iz naslova razpisa, objavljenega v letu 2019).

V tem obdobju je prišlo tudi do končne realizacije posameznih prodajnih poslov, sklenjenih v letu 2019; njihova skupna vrednost znaša 203.901 EUR.

V letu 2020 smo v skladu s sklepi uprave in z upoštevanjem navodil za izvedbo postopkov za prodajo in oddajo nepremičnin v lasti DARS v najem ali zakup dokončali postopke prodaje treh stanovanjskih enot v lasti DARS, in sicer dveh enot na Hrušici na Gorenjskem in ene enote v Slovenskih Konjicah. Skupna prodajna vrednost oziroma prihodek od prodaje znaša 246.861,20 EUR.

V skladu s sklepom uprave in soglasjem SD smo izvedli nakup nepremičnine za izvajanje interne počitniške dejavnosti v Kranjski Gori ter v maju izvedli primopredajo stanovanja za ta namen v Izoli. Začeli smo celovito obnovo enote v Čatežu in Izoli ter pripravili projektno nalogo za izbor projektanta za novogradnjo enote na Rogli.

Na podlagi načrtovanih sredstev upravljanja so v letu 2020 potekala in se zaključila večja obnovitvena dela v objektih ACB Hrušice, 2. faza.

DARS je v letu 2020 na podlagi sporazuma, sklenjenega z Ministrstvom za notranje zadeve, sofinanciral projekt obnove nadstrešnice nad avtocesto na MP Karavanke, ki je predstavljala neposredno nevarnost za promet, ki je potekal pod njo.

Služnosti

V letu 2020 smo prejeli 105 vlog za dodelitev služnosti, to je za 23 več kot v letu 2019 in ponovno predstavlja največje število obravnavanih vlog do zdaj. Sklenjenih je bilo 78 služnostnih pogodb v 67 zadevah. Tudi v letu 2020 je bila, kljub zdravstveni krizi v državi, tako še vedno vidna visoka rast števila investicij.

Odplačne služnosti so bile v letu 2020 kot običajno dodeljene večinoma za manjše posege – za ureditev cestnih, komunalnih, energetskih in TK-priključkov. Služnostne pogodbe za večje posege, posledično z višjimi nadomestili, v letu 2020 niso bile sklenjene. Skupna vrednost nadomestil za dodeljene odplačne služnosti v letu 2020 je zato, kljub večjemu številu obravnavanih vlog, znašala manj kot v letu 2019, in sicer 52.412 EUR.

Razlog za nižjo skupno vrednost nadomestil je bil tudi to, da je bilo spet veliko služnosti dodeljenih brezplačno, skladno s 70. členom Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18) ali 474. členom Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19, 65/20 in 158/20 – ZURE), bodisi na vseh bodisi le na nekaterih zemljiščih iz pogodbe. Ocenjen izpad služnostnega nadomestila za te posege znaša 530.872 EUR.

Na podlagi služnostnih pogodb, sklenjenih v preteklih letih, pri katerih nadomestila za služnosti zapadajo v plačilo periodično (tj. enkrat letno), je bilo obračunano še 39.718 EUR.

Za stroške postopkov dodelitev služnosti s pripravo služnostnih pogodb, po veljavnem ceniku DARS in za povrnitev stroškov notarskih overitev podpisov na teh pogodbah je bilo obračunano 27.226 EUR.

Trženje telekomunikacij

V letu 2020 smo v sklopu trženja telekomunikacij podpisali sedem novih pogodb s podjetji Telemach, Peter's Teleurh, SoftNET, Vahta, Ministrstvom za infrastrukturo in dve pogodbi s Cengizom. Podpisana sta bila dva nova aneksa, in sicer s podjetjema Novatel in T-2. Pripravljenih je bilo 25 ponudb. Podjetjem nudimo storitve zakupa optičnih vlaken, dostopa do spleta, možnosti za kolokacijo opreme in Wi-Fi dostop na počivališčih.

- Širokopasovni W-Fi dostop omogočamo na 28 počivališčih, v pripravi je prenova malih počivališč, ki bodo prav tako opremljena z DARS Wi-Fi dostopom. Wi-Fi kuponi so na voljo na Petrolovih in OMV bencinskih servisih ter v Mariboru na DarsGo servisu.
- Splet tržimo poslovnim uporabnikom ob avtocesti na štirih novih lokacijah, s tem da smo našo ponudbo ob upoštevanju investicijskih stroškov nekoliko prilagodili cenam na trgu.
- Pri zakupu neosvetljenih optičnih vlaken je bilo sklenjenih pet novih relacij za družbe SoftNET, Peter's Teleurh, MZI, Telemach in T-2 (sklenjene so bile štiri nove pogodbe ter en aneks h pogodbi), medtem ko je bila ena relacija s pogodbo podaljšana (Vahta).
- Prihodki iz naslova služnosti so se v primerjavi z letom 2019 znižali za cca. 1 %, in sicer na podlagi zagotavljanja lastnih elektroenergetskih priključkov s strani mobilnih operaterjev.

Prometna varnost

Osnova za spremljanje stanja na področju prometne varnosti so aktivnosti, ki smo jih v DARS že pred leti prepoznali kot pokazatelje za učinkovito in ekonomsko ugodne izbire ukrepov za izboljšanje prometne varnosti.

Med te aktivnosti sodijo program EuroRAP in tiste, ki jih določata Direktiva 2008/96 ES o varnosti cestne infrastrukture in nova Direktiva EU 2019/1936, ki uvaja novost glede »ciljno usmerjenih pregledov varnosti cest«.

Na področju prometne varnosti smo v letu 2020 začeli dve večji investiciji, ki se bosta nadaljevali v letu 2021:

- postavitve novih varnostnih ograj in zaključnic na območju ACB Hrušica,
- postavitve blažilnikov trka na območju ACB Sl. Konjice, Vransko in Hrušica.

Aktivnosti, povezane z izdelavo projektne dokumentacije, ki bo podlaga za izvedbo del v letih 2021 in 2022, so v 2020 vključevale izdelavo dokumentacije za:

- postavitve BVO v sredinskem ločilnem pasu,
- zamenjavo kašipotne signalizacije na izvozih z avtocest,
- zamenjavo zaključnic in postavitve dodatnih varnostnih ograj ter postavitve blažilnikov trkov,
- izvajanje simulacij prometne varnosti projektov DARS.

Za obravnavo najzahtevnejših problemov in rešitev s področja prometne varnosti in opreme cest sta svetovalne storitve izvajali Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo in Strojna fakulteta, obe iz Ljubljane, ter Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo iz Maribora.

V letu 2020 pa je dinamika izvajanja del in aktivnosti močno zaostajala za pričakovanji. Nadaljevale so se aktivnosti za postavitve sistemov sekcijskega merjenja hitrosti. V decembru je bil podpisan dogovor o sodelovanju med DARS in Policijo, ki je podlaga za pripravo javnega naročila, ki bo sledilo v letu 2021.

V letu 2020 se je na avtocestah in hitrih cestah zgodilo 1.460 prometnih nesreč. Življenje je izgubilo šest oseb (v letu 2019 – 16 oseb), težje se je poškodovalo 27 oseb (kar je približno 50 % manj kot v letu 2019), lažje pa se je poškodovalo 357 oseb (kar je 40 % manj kot v letu 2019).

S Policijo je bil v letu 2020 podpisan »Dogovor o vzpostavitvi sistemov sekcijskega merjenja hitrosti na omrežju AC in HC v upravljanju DARS«, ki določa način vzpostavitve več sistemov po celotnem omrežju avtocest in hitrih cest v Sloveniji. Za pripravo nabora odsekov in za izvedbo javnega razpisa za vzpostavitve sistema je odgovoren DARS, Policija pa bo prevzela vse aktivnosti, povezane z nadzorom prometa, in aktivnosti glede izdaje glob za prekrške. S Policijo je bil podpisan tudi dogovor o ustanovitvi avtocestne policije, realizacija glede ustanovitve in začetek delovanja pa sta predvidena v letu 2021. Pričakovanja DARS glede vpliva na prometna dogajanja in na prometno varnost na avtocestah in hitrih cestah so visoka, pričakujemo večje izboljšanje prometne varnosti.

V letu 2020 so potekala posvetovanja s pristojnim Ministrstvom za infrastrukturo o prometnem režimu na avtocesti A1 glede prehitevanja za težka tovorna vozila, katerih skupna masa presega 7,5 tone. Dogovorjeno je bilo, da se uvede prepoved prehitevanja za ta vozila v dnevnem času med 6.00 zjutraj in 18.00 popoldne, določen je bil tudi datum uveljavitve, ki je bil 15. januar 2021. Vse aktivnosti v zvezi z obveščanjem o spremembi so se izvajale v letu 2020.

1.9.5 Investicije

DARS je v letu 2020 skladno s poslovnim načrtom organiziral in vodil projekte gradnje in obnove avtocestnih odsekov.

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest ter hitrih cest v prostor so se v letu 2020 izvajale aktivnosti prostorskega umeščanja pri štirinajstih projektih. Med pomembnejše projekte v letu 2020 sodijo spodnji odseki:

HC Slovenj Gradec–Dravograd

- Izvajale so se geološko-geomehanske raziskave na terenu.
- Izdelovala sta se Geološko-geomehanski elaborat (GGH) in HHŠ; IDP ter optimizacija trase zaradi smernic NUP in občin.
- Izdelovala sta se elaborat rušitev in elaborat protihrupne zaščite.
- Potekali so postopki izvedbe javnih naročil za pridobitev izdelovalcev recenzije IDP in GGH ter postopki izvedbe naročil za pridobitev izdelovalcev presoje prometne varnosti.

- Potekala so usklajevanja z nosilci urejanja prostora (NUP) za traso in za avtocestno bazo Podgorje; usklajevanja z Mestno občino Slovenj Gradec glede priključevanja južne obvoznice Slovenj Gradec ter usklajevanja z Mestno občino Slovenj Gradec in Občino Dravograd glede poteka trase na območju VVO Bukovska vas.
- Izdelovala se je IDZ za avtocestno bazo Podgorje.
- Izdelovalo se je dopolnjeno okoljsko poročilo.

HC Otiški vrh–Holmec

- Izdelovale so se strokovne podlage za študijo variant (gradbeno-tehnični elaborat, razvojno-urbanistični elaborat, prometna študija, ekonomski elaborat, hidrološko-hidravlična študija in okoljsko poročilo).
- Izdelovala se je študija variant / predinvesticijska zasnova.
- Izdelala se je ocena učinka na varnost v prometu.
- Izdeloval se je Elaborat ravnanja z viški zemeljskih izkopov, ki se je usklajeval z MOP DzO.
- ŠV/PIZ je bila potrjena na Upravi DARS, posredovana na KIOP in potrjena s sklepom Ministra za infrastrukturo.
- Hidrološko-hidravlična študija je bila posredovana v potrditev na DRSV.

Odsek Ptuj–Markovci

- Izdelovala sta se ŠV/PIZ in OP (dopolnjeval se je Elaborat možnih variantnih rešitev za obravnavo na medresorski delovni skupini).
- Potekala so usklajevanja mogočih variantnih rešitev v okviru medresorske delovne skupine.
- Izdelano je bilo gradivo za pridobitev dopoljenih smernic NUP.

Povezovalna cesta Podgora–Letuš

- Izdelana je bila nova oz. popravljena pobuda/DIIP (osnovna iz leta 2018), ki je bila tudi javno razgrnjena.
- Pridobljene so bile smernice nosilcev urejanja prostora ter mnenja in predlogi zainteresirane javnosti.
- Izdelovala se je analiza smernic NUP in predlogov javnosti.

AC Postojna/Divača–Jelšane

- Vlada RS je 2. 7. 2020 sprejela Informacijo o postopku priprave državnega prostorskega načrta za avtocesto na odseku Postojna/Divača–Jelšane in predlaganih rešitvah, in sicer da so mogoče samo variante v »koridorju Postojna« in da se postopek priprave DPN nadaljuje z novim krogom študije variant, v kateri bodo obravnavane variante Po2-Je2 (edina izvedljiva iz obstoječe ŠV/PIZ), Po45opt-Je2 in Po4opt-Je2 (obe iz preveritve »na Hruševje«).
- Vlada RS je dne 22. 10. 2020 sprejela Sklep o izvedbi DPN za AC na odseku Postojna–Jelšane, ki je nadomestil prejšnjega.
- Izvedeno je bilo javno naročilo za izdelavo vseh potrebnih strokovnih podlag za obravnavane variante, izdelavo OP in ŠV/PIZ (2. krog vrednotenja).

HC Koper–Dragonja

- Izdelovala se je preveritev nadkritja trase HC na območju naselja Šalara v okviru priprave stališč do pripomb in predlogov z JR, potekala so usklajevanja z Mestno občino Koper.
- Izdelovala se je preveritev nadkritja trase HC na območju naselja Dragonja v okviru priprave stališč do pripomb in predlogov z JR, potekala so usklajevanja z Občino Piran.
- Izdelovala se je HHŠ, potekala so usklajevanja z DRSV (glede zadrževalnika Pradisjöl).
- Izdelana je bila PIZ, potrjena na Upravi DARS in posredovana na KIOP.

Ekodukt na AC-odseku Unec–Postojna

- Izvedlo se je javno naročilo za pridobitev izdelovalca strokovnih podlag za pobudo, pobude in analize smernic za ekodukt na AC-odseku Unec–Postojna.
- Izdelan je bil elaborat preveritve umestitve ekodukta na AC-odseku Unec–Postojna.
- Izdelovala se je idejna rešitev za objekt ekodukta na izbrani lokaciji.

Razširitve ljubljanskega avtocestnega obroča in vpadnih cest

- Usklajevanje z DRSI glede navezave trzinske obvoznice na priključek Študa.

Plato Karavanke

- Izdelana in javno razgrnjena je bila pobuda/DIIP.

- Pridobivale so se smernice nosilcev urejanja prostora ter mnenja in predlogi zainteresirane javnosti.

Šentrupert–Velenje

- Dopolnjevala se je vloga na podlagi poziva MOP ARSO za izjavo o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za izdajo okoljevarstvenega soglasja.
- Izdelovali so se sanacijski načrti prizadetih kmetijskih gospodarstev.
- Izvedena je bila javna razgrnitev PVO in osnutka OVS.
- Na podlagi 37 zahtev za vstop v postopek izdaje OVS se je 21 udeležencem status stranskega udeleženca priznal.
- Pridobljena so bila mnenja NUP, na podlagi katerih smo prejeli s strani ARSO poziv k izjasnitvi v postopku izdaje OVS. Pripravljena je bila opredelitev do poziva ARSO.

Izvajale so se tudi številne druge naloge, vezane na prostorsko načrtovanje in umeščanje v prostor, kot so priprava smernic in mnenj v primerih, ko ima Ministrstvo za infrastrukturo položaj nosilca urejanja prostora, in sodelovanje pri pripravi in sprejemanju predpisov s področja prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor ter z njimi povezanih predpisov. Od tega so potekala obsežnejša usklajevanja v zvezi z Gradbenim zakonom (GZ-1), Strategijo prostorskega razvoja Slovenije (SPRS), ZUreP-3, Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah, Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih ter Zakonom o vodovarstvenih območjih za občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna. Prav tako so se izvajale tudi druge naloge, ki jih je naročilo Ministrstvo za infrastrukturo, kot npr. izdelava elaborata prometne študije s prometnim modelom, prometno-ekonomskega vrednotenja in ocene učinka na varnost v prometu obravnavanih ukrepov na širšem območju Kranja, dodatnih tehničnih rešitev ter prostorskih in okoljskih preveritev.

V postopkih umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor smo znotraj svojih pristojnosti sodelovali z javnostjo in uporabniki ter tako prispevali k uveljavitvi rešitev, ki so družbeno in okoljsko sprejemljive.

Poleg nalog prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor, ki se izvajajo v imenu in za račun RS, so se izvajale tudi naloge, ki se izvajajo v imenu in za račun DARS, npr. priprava smernic in mnenj ter projektnih pogojev in soglasij za primere, ko ima DARS položaj nosilca urejanja prostora oz. soglasjedajalca.

Na področju projektne dokumentacije so v letu 2020 po posameznih investicijah potekale naslednje glavne aktivnosti:

Odsek Jagodje–Lucija

Za odsek je v izdelavi projektne dokumentacija PZI, recenzijske razprave še niso bile opravljene. Zaradi dolgotrajnega projektiranja je projektne dokumentacije delno neusklajena z DARS navodili, ki so bila sprejeta v vmesnem času. Pripravlja se celovita strategija za dokončanje projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja (novelacija študij, ki so osnova za PVO, novelacija PVO, izdelava DGD, uskladitev PZI z DARS navodili in zaključek recenzij).

Odsek Markovci–Gorišnica

Zaradi spremenjene zakonodaje je bilo treba novelirati projektne dokumentacije in investicijski program. Na podlagi sklepa ARSO je treba izdelati PVO in pridobiti OVS. PVO je bil dokončan konec leta 2019. Izdelava novelacije PZI in izvlečka iz projekta za izvedbo (PZR) v posledici sprememb področne zakonodaje je končana in recenzirana. V začetku leta (7. 2. 2020) je bila podana vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja po integralnem postopku. Potekale so aktivnosti usklajevanja in dopolnitve vloge.

Odsek Koseze–Kozarje (razširitev v 6-pasovnico)

Izdelana in recenzirana ter v decembru 2020 predana je projektne dokumentacija PGD, h kateri so pridobljena tudi vsa mnenja, razen s strani MOL. V letu 2020 je bilo prejetih več pozivov k izjasnitvi v postopku izdaje OVS. Vse izjasnitve so bile na ARSO oddane v rokih. Dne 24. 12. 2020 je bila na MOP oddana vloga za izdajo GD po integralnem postopku. Pridobljenih je 92 % zemljišč, potrebnih za gradnjo. Za izdelavo investicijskega programa (IP) je bila septembra 2020 podpisana pogodba z izdelovalcem, ki je v decembru 2020 predal v pregled osnutek

IP. Osnutek je v pregledu pri naročniku. V februarju 2021 je predvidena predaja izdelanega in dopolnjenega IP na KIOP.

Priključek Dragomer

V letu 2020 se je izdelovala projektna dokumentacija PZI, ki je v postopku recenzije in presoje prometne varnosti. V novembru 2020 so bile izvedene seje revizijske komisije. Zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja po integralnem postopku je bila na MOP vložena 17. 6. 2020. Vloga je bila na zahtevo MOP trikrat dopolnjena. V pripravi je še dopolnitev PVO v delu, ki se nanaša na analizo obstoječega stanja tal. Za potrebe izdelave investicijskega programa je v pripravi sporazum o sofinanciranju investicije. Z DRSI, Slovenskimi železnicami in Občino Brezovica potekajo redni sestanki glede usklajevanja rešitev na območju Vnanjih Goric.

3. razvojna os sever, odsek Velenje–Slovenj Gradec

Pripravljali in obravnavali so se elaborati alternativnih rešitev glede na idejni projekt. Projekt je razdeljen na osem sklopov. Delitvi in prioritetam sledijo tudi izdelava projektne dokumentacije, pridobivanje mnenj pristojnih mnenjedajalcev in pridobivanje gradbenih dovoljenj. Izvajajo se vmesne in končne recenzije PZI. Za sklop D – Gaberke je bilo izdano gradbeno dovoljenje, ki je postalo pravnomočno. Za sklope F – Jenina, B – Škalsko jezero in H – Konovo je bila vložena zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja. Geodetska dela na terenu so bila zaključena, geodetski načrt je bil recenziran in potrjen. Geološko-geotehnične in hidrogeološke raziskave so večinoma zaključene. Izvaja se revizija gradbenih načrtov PZI dokumentacije. Okoljevarstveno soglasje je bilo pridobljeno junija 2015 in velja do junija 2020 (5 let). 17. 3. 2020 je DARS pridobil pravno mnenje Inštituta za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, iz katerega izhaja, da je OVS s pridobitvijo gradbenega dovoljenja za sklop D – Gaberke veljavno za celoten odsek hitre ceste od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug. Izvajale so se predhodne arheološke raziskave. Investicijski program je izdelan in potrjen.

3. razvojna os sever, odsek Šentrupert–Velenje

Nadaljevala se je izdelava projektne dokumentacije DGD in PZI. Izdelan in recenziran je bil elaborat določitve meje gradbenega posega, ki bo podlaga za izvedbo parcelacije na kmetijskih in stavbnih zemljiščih. Izdelan in recenziran je bil geodetski načrt. V izdelavi so idejni projekti premostitvenih objektov, ki se postopoma predajajo v vmesno recenzijo. Izvajale so se geološko-geotehnične in hidrogeološke raziskave. Izdelovali in recenzirali so se rušitveni načrti za objekte. Investicijski program je bil izdelan, obravnavan na komisiji DARS, potrjen s strani Uprave DARS ter je bil 30. 9. 2020 obravnavan na seji Komisije za pregled in oceno investicijske dokumentacije na področju državnih cest.

1. in 2. etapa 3. razvojne osi jug (priključek Novo mesto vzhod–priključek Osredok)

Izdelana in recenzirana je bila DGD in PZI dokumentacija za mostova čez reko Krko. Projektna dokumentacija PZI za traso je bila recenzirana in zaključena. Pridobljena so bila vsa mnenja na projektne rešitve. 17. 2. 2020 je na ARSO potekala ustna obravnava v postopku izdaje OVS. 14. 5. 2020 je bila na MOP oddana vloga za pridobitev GD po integralnem postopku. Na projektne rešitve so pridobljena vsa mnenja razen od T2, ki mu je MOP 4. 12. 2020 poslal urgentni dopis za izdajo mnenja. Od 18. 12. 2020 do 18. 1. 2021 bo dokumentacija javno objavljena, z možnostjo pregleda in podajanja pripomb javnosti. Na MZI je bil konec maja 2020 posredovan dopis za pomoč pri prednostni obravnavi vloge za GD. Do novembra 2020 je bilo na zahtevo MOP oddanih pet dopolnitev vloge za GD. 24. 9. 2020 je bila na MOP oddana tudi vloga za GD za prestavitev plinovoda. Do decembra 2020 sta bili na MOP oddani skupno dve dopolnitvi vloge za GD za prestavitev plinovoda. Pridobljenih je 99,4 % zemljišč, potrebnih za gradnjo.

3. in 4. etapa 3. razvojne osi jug (od priključka Osredok do Malin)

Julija 2020 je bila podpisana pogodba za izdelavo DGD/PZI dokumentacije, avgusta 2020 je bil izdelovalec uveden v delo. Z izdelovalcem je v septembru 2020 potekal 1. koordinacijski sestanek. Projektna dokumentacija se izdeluje, projektant je izdelal in naročniku predstavil osnutek faznosti gradnje ter IDZ priključka Poganci. Izdeluje se tudi projektna dokumentacija za izpostavo ACB Novo mesto v Malinah. Izdelane so bile tudi idejne rešitve premostitvenih objektov. Na terenu se izvajajo GGH raziskave skladno s programom – do konca leta 2020 je bilo izvedenih 50 % vseh predvidenih terenskih raziskav. Izdelan je bil investicijski program, ki je bil 18. 2. 2020 predan na KIOP. 25. 11. 2020 so bile od članov KIOP prejete pripombe, na katere izdelovalec pripravlja dopolnitve in odgovore.

Izvedba investicijskih posegov na Šmarski cesti v Kopru na G1-11/1062 od priključka na H5 do ustrežne navezave na obstoječe stanje, v sklopu katere se projektira tudi priključek Slavček

Leta 2017 so Ministrstvo za infrastrukturo, DARS, DRSI in Mestna občina Koper podpisali dogovor in sporazum, ki opredeljujeta aktivnosti in financiranje soprodnih. V skladu z dogovorom vse potrebne aktivnosti za realizacijo projekta do pridobitve ustreznih dovoljenj za gradnjo vodi Mestna občina Koper. V novembru 2019 je bila s strani vseh sofinancerjev sprejeta odločitev, da se javno naročilo za 2. in 3. odsek objavi ločeno od 1. odseka, za katerega razpisno dokumentacijo pripravlja DARS, ki pripravo razpisne dokumentacije začne šele po podpisu pogodbe za 1. in 2. odsek. Na 2. in 3. odseku DARS ne sodeluje kot sofinancer. V decembru 2020 sta DRSI in MOK podpisali pogodbo za izdelavo projektne dokumentacije za 2. in 3. odsek, s čimer je DARS začel pripravo razpisne dokumentacije za projektanta za 1. odsek.

Razširitev bertoške vpadnice v štiripasovnico

Dogovor o razširitvi bertoške vpadnice v štiripasovnico med Ministrstvom za infrastrukturo, DARS, DRSI in Mestno občino Koper je bil sklenjen 25. 7. 2016. V skladu z dogovorom vse aktivnosti do gradnje vodi Mestna občina Koper, projektno dokumentacijo recenzira DARS. MOK je projektno dokumentacijo predala 18. 12. 2020. Projektne dokumentacije bo recenzirana s strani recenzenta in pregledana tudi s strani presojevalca varnosti v prometu. Za projekt so pridobljena vsa zemljišča, potrebna za gradnjo.

Srminska vpadnica

PGD/PZI projektne dokumentacije je izdelana v preteklih letih, v letu 2014 pa je bil izveden delni prevzem dokumentacije. Zaradi različnih razlogov (dvakrat spremenjen pravilnik o projektni dokumentaciji, sprememba stanja na terenu, sprememba koordinatnega sistema ...) obstoječe dokumentacije ni več mogoče uporabiti v postopku pridobitve GD, zato bo projektne dokumentacije novelirana. Pogodba s trenutnim izdelovalcem projektne dokumentacije bo prekinjena – v decembru 2020 se pripravlja dogovor o sporazumni razvezi pogodbe s projektantom. 8. 5. 2020 je bil sprejet sklep ARSO, da za projekt ni treba izvesti presoje vplivov na okolje. V letu 2021 je predviden podpis pogodbe za omenjeno novelacijo projektne dokumentacije.

Na področju gradenj so se izvajale naslednje aktivnosti:

Odsek AC Koseze–Kozarje in priključek Dragomer

Gradbeni dovoljenji še nista bili pridobljeni, zato se aktivnosti za gradnjo v letu 2020 niso izvajale.

Projekt Karavanke

- Po pravnomočnosti odločitve o oddaji javnega naročila je bila 30. 1. 2020 podpisana pogodba z izvajalcem del Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret, A. S.
- 26. 2. 2021 je bila podpisana še pogodba z izvajalcem geološko-geotehnične spremljave gradnje predora, združenim v JV IRGO Consulting, d. o. o. + Elea iC, d. o. o. + Geoportal, d. o. o. + GeoZS + Zavod za gradbeništvo + Geoinženiring, d. o. o.
- Izvajalec gradbenih del je bil uveden v delo 2. 3. 2020 in začel dela. Na začetna dela je močno vplivala situacija, povezana z razširitvijo epidemije covid-19.
- V okviru pripravljanih del so bili na platoju neposredno pred portalom predora postavljeni objekti, potrebni za delovanje gradbišča – betonarna, delavnica, skladišča, začasni pisarniški prostori, čistilna naprava, naprava za zračenje predora, cisterne za dodatek in tehnološko vodo, deponije vgradnih materialov ter začasna deponija za odlaganje izkopnega materiala iz predora. V okviru pripravljanih del je izvajalec izvedel tudi bivalno naselje ter pisarniške prostore za svoje potrebe.
- Vzporedno z mobilizacijo izvajalca na projektu in izvajanjem pripravljanih del je bil izveden izkop portalnega predkopa s podpiranjem brežin predkopa z armiranim brizganim betonom in geotehničnimi sidri. Konec avgusta 2020 je izvajalec pričel izkop predora. Do 31. 12. 2020 je izvedel izkop in primarno podgradnjo v predoru – v kaloti predora do 238 m ter v stopnici do 201 m. Prav tako je izvedel izkop in vgradil armirani brizgani beton v talni obok do 172 m. Za potrebe odlaganja izkopnega materiala iz predora je bila urejena površina odlagališča na lokaciji M, kamor se je v nadaljevanju odlagal in vgrajeval po plasteh izkopani material.
- Zunaj predora, nasproti vhoda na gradbišče, je bil izveden most čez Savo M-3, v izvedbi pa je še most M-2 čez Savo na lokaciji Hrušica.
- V okviru priprave na gradnjo mostu M-1 so bili na lokaciji med mostom M-3 in prihodnjim mostom M-1 lokalno prestavljeni še cevovodi vodovodov Mlake, Peričnik in Karavanke.

- Izvajalec je do konca leta 2020 zaključil gradnjo objekta za naročnika in inženirja neposredno ob stavbi ACB Hrušica.
- Skladno z razvojem aktivnosti na gradbišču so pri delih poleg inženirja sodelovali še projektanti, izvajalci geološke, hidrološke in geotehnične spremljave gradnje predora, zunanja kontrola kakovosti ter koordinator za varnost in zdravje pri delu.

3. razvojna os sever, odsek Šentrupert–Velenje

V novembru 2020 je bila podpisana pogodba za opravljanje strokovno-svetovalnih in inženirskih storitev za fazo priprave in izvedbo gradnje ter ostalih inženirskih storitev po gradnji.

3. razvojna os sever, odsek Velenje–Slovenj Gradec

Izvajale so se aktivnosti javnega naročanja za pridobitev izvajalcev za izvedbo odseka Velenje–Slovenj Gradec po posameznih sklopih. Za sklop B in sklop H so potekale aktivnosti javnega naročanja za prvo fazo postopka (usposobljenost). Aktivnosti javnega naročanja za preverjanje usposobljenosti (prva faza) so se izvajale tudi na sklopu F. Na sklopu D so se izvajale aktivnosti tako v prvi kot v drugi fazi postopka javnega naročanja. Izbran je bil izvajalec del in z njim je bila podpisana pogodba. Izvedeno je bilo tudi javno naročilo za pridobitev izvajalca zunanje kontrole kakovosti za sklop D in z izvajalcem je bila podpisana pogodba. V letu 2020 so se začela tudi prva gradbena dela na 3. razvojni osi sever, odsek Šentrupert–Velenje, in sicer na sklopu D – Gaberke. Izvajali so se večinoma sečnja in spravilo lesa, čiščenje terena, ureditev gradbišča, izvedba dostopnih poti do podpor nadvoza priključka na HC, izvedba pilotov za temeljenje nadvoza, izkop na trasi HC ter izvedba transportne poti do Premogovnika Velenje kot lokacije za odlaganje presežkov izkopnih materialov s celotne 3. razvojne osi sever.

1. in 2. etapa 3. razvojne osi jug, odsek od priključka na AC Novo mesto vzhod do priključka Osredok

Objavljeno je bilo javno naročilo za izvajalca gradnje tega odseka. 14. 5. 2020 je postala odločitev o priznanju sposobnosti ponudnikov pravnomočna. V tem letu je izbrani izvajalec za izvedbo nadaljnjih arheoloških raziskav na 1. in 2. etapi dela začel ter jih tudi zaključil. Pogodbena dela so bila ustrezno izvedena, kar je po zapisniku konzervatorskega nadzora potrdil tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Pripravljale so se dokumentacija in listine za drugo fazo izbire izvajalca za gradnjo odseka.

Odprava napak v garancijski dobi

V letu 2020 so se izvajale aktivnosti v zvezi z odpravo napak v garancijski dobi na naslednjih AC in HC odsekih: Pluska–Ponikve, Ponikve–Hrastje, Lešnica–Kronovo, Krška–Obrežje, Zrkovska–Pesnica, Hoče–Arja vas, Šentilj–Pesnica, Vučja vas–Beltinci, Lendava–Pince z odsekom HC na Dolgo vas, Slivnica–Draženci, Draženci–Gruškovje, MPP Gruškovje–meja z Republiko Hrvaško, Kozina–Klanec, Koper–Izola, Peračica–Podtabor, Podtabor–Naklo, Šentvid–Koseze, Zadobrova–Koseze.

AC Šentjakob–Malence

Zaključile so se aktivnosti javnega naročanja za pridobitev izvajalca za izvedbo odprave napak v garancijski dobi in nadgradnje predora Golovec. V aprilu 2020 je bila podpisana pogodba z izvajalcem. V zahodni cevi predora so se na podlagi podpisane pogodbe izvajala sanacijska dela na betonskem oboku, obnova voziščne konstrukcije ter nadgradnja elektrostrojne opreme.

HC Razdrto–Vipava–Ajdovščina

Izvajale so se meritve burje na protiveternih ograjah, postavljenih v prejšnjem letu. Po zaključenih meritvah se je izvajala še končna CFD poanaliza o učinkovitosti varovanja protiveternih ograj in izdelalo končno poročilo o izvedenih meritvah. Izvajale so se aktivnosti v zvezi z zaključevanjem pogodbenih obveznosti.

Odsek Markovci–Gorišnica

Na odseku so potekale aktivnosti priprave javnega naročila za gradnjo odseka G-ceste skupaj z odsekom Gorišnica–Ormož. Gradivo za prijave sposobnosti (1. faza) je bilo na portalu javnih naročil objavljeno 14. 9. 2020, oddaja prijav je bila 22. 10. 2020.

Odsek Gorišnica–Ormož

Izvajalec je končal izvajanje vseh aktivnosti gradbenih del prve faze viadukta Sejanca. Potekale so aktivnosti končnega obračuna in prevzema opravljenih del. Poleg tega so potekale tudi aktivnosti priprave javnega naročila za gradnjo odseka G-ceste skupaj z odsekom Markovci–Gorišnica. Gradivo za prijave sposobnosti (1. faza) je bilo na portalu JN objavljeno 14. 9. 2020, oddaja prijav je bila 22. 10. 2020.

AC Draženci–MMP Gruškovje

Končane so vse aktivnosti gradnje in predaje v uporabo na celotnem odseku AC od km 0,00 do km 13,03. Na 2.a etapi so potekale aktivnosti končnega obračuna – kolavdacije in monitoringa v času uporabe prometnice. Uporabno dovoljenje na 2.a etapi je bilo pridobljeno 6. 8. 2020. V nadaljevanju potekajo aktivnosti spremljave v okviru garancijskega roka.

AC-priključek Šmarje - Sap

Vsa dela so končana, teče garancijski rok.

Arheološka najdišča

Na podlagi večletne pogodbe, sklenjene 12. 8. 2016, so se na arheoloških najdiščih v letu 2020 nadaljevale poizkopavalne obdelave arhivov najdišč za izvedena zaščitna arheološka izkopavanja na avtocestnih odsekih in posameznih lokacijah izkopavanj, kjer poizkopavalna obdelava še ni bila izvedena. Nadaljevala se je tudi obdelava lončenine, pridobljene ob raziskavah ETP (ekstenzivnih arheoloških pregledih) in ITP (intenzivnih arheoloških pregledih). Dela po pogodbi bodo zaključena konec leta 2022. V letu 2020 so bila v obdelavi naslednja najdišča: Podgorica, Zagorica, Drnovo 1 in 2, Medlog, Draga pri Beli Cerkvi, Bela cerkev, Dragomelj, Gošča, Obrežje, Pržanj, Trojane, Šušec, Bela Cerkev, Zemono 1, Ribnica na Dolenjskem, Slivnica, Spodnje Hoče, Malečnik, Radvanje, Col, Čatež – Sredno polje, Školarice, Loka pri Beli Cerkvi in Grofove njive.

Suhi zadrževalnik Malence

Izgradnja se je začela v februarju 2020 in je bila uspešno dokončana v oktobru 2020.

Na področju obnov so bile izvedene naslednje aktivnosti in projekti:

V letu 2020 je bilo obnovljenih 52,76 km smernih vozišč odsekov in priključkov, kar vključuje preplastitev na delu odseka Drnovo–Brežice in Brezje–Podtabor–Kranj Z, obnovo dela odsekov Selo–Vogrsko–Šempeter in dela odsekov Vučja vas–Murska Sobota–Lipovci–Turnišče. V večjem obsegu so bila izvedena tudi investicijska vzdrževalna dela na voziščih, ker se je izkoristilo zmanjšane prometne obremenitve v času epidemije. V okviru obnov odsekov so bili delno obnovljeni štirje viadukti in trideset manjših premostitvenih objektov. Izvedeni sta bili sanacija splazele brežine na odseku Fram–Slovenska Bistrica in Dramlje–Celje ter sanacija vkopne brežine Zajčica. Za potrebe prihodnje izgradnje odstavnega pasu in PHO za predorom Golo rebro v smeri Maribora se je izvedla pilotna stena s sanacijo cestnega nasipa. Zamenjane so bile dotrajane zaščitne mreže na vkopnih skalnih brežinah z zaščito dodatnih obsegov na obravnavanem območju. Vse leto se izvajajo aktivnosti za zaključevanje preteklih projektov ter aktivnosti na področju priprave projektne in druge potrebne dokumentacije za obnovitvena dela v prihodnjih letih.

Večji projekti, ki so trenutno v fazi projektiranja, so:

- PZI za rekonstrukcijo ceste in objektov na odsekih AC A1/0036 in 0636 Fram–Slovenska Bistrica in 0461 priključek Slovenska Bistrica sever;
- PZI za rekonstrukcijo odseka AC A1/0036 in 0636 Fram–Slovenska Bistrica od km 6,450 do km 7,150, z zamenjavo viadukta Devina VA0065 in rekonstrukcijo viadukta Devina VA0361;
- PZI za rekonstrukcijo odseka Slovenske Konjice–Dramlje od km 7,000 do km 7,600, vključno z rekonstrukcijo viadukta Slatina-D VA0407 in zamenjavo viadukta Slatina-L VA0093;
- PZI za rekonstrukcijo cestnega telesa in objektov na odsekih AC A1/0046 in 0646 Domžale–Šentjakob, A1/0047 in 0647 Šentjakob–LJ (Zadobrova), 0145 priključek LJ–Šentjakob in 0189 priključek L-Sneberje z namenom vzpostavitve tretjega pasu;
- PZI za rekonstrukcijo cestnega telesa na delih odsekov HC H3/0085 in 0685 Zadobrova–LJ (Šmartinska), H3/0086 in 0686 LJ (Šmartinska–Tomačevo), H3/0187 priključku LJ–Nove Jarše (Šmartinska cesta);
- PZI za rekonstrukcijo dela odseka na AC A1 vključno z zamenjavo viadukta Dolgi most VA0045 v km 0,295 in VA0046 v km 0,280;
- PZI za rekonstrukcijo cestnega telesa in objektov na delih odsekov AC Ljubljana(Kozarje)–Brezovica–Vrhnika–Logatec ter priključkih Brezovica in Vrhnika z namenom vzpostavitve tretjega pasu;
- PZI za rekonstrukcijo dela odseka na AC A1/0056 in 0656 Postojna–Razdrto od km 0,850 do km 1,300, vključno z zamenjavo mostu čez Pivko VA0187 in VA0188;
- PZI za rekonstrukcijo vozišča na AC A1/0061 Kozina–Črni Kal, A1/0661 Kozina–Črni Kal in 1640 počivališče Ravne in

- PZI za rekonstrukcijo delov odsekov na AC A2 0022 in 0622 Grosuplje–Ivančna Gorica, 0410 priključek Ivančna Gorica, 0023 in 0623 Ivančna Gorica–Bič, 0411 priključek Bič ter 0072 in 0672 Bič–Trebne vzhod.

Na področju protihrupnih ukrepov je bila pridobljena projektna dokumentacije za obnovo obstoječih PHO. Začeta so bila tudi naročila študij za obremenitev hrupa s predlogom protihrupnih ukrepov na štirih odsekih, ki so predvideni, da bodo vključeni v naslednji Operativni program varstva pred hrupom, ki je v pripravi.

Pri projektu Rušitev cestninskih postaj in preureditve cestninskih platojev so v letu 2020 tekale aktivnosti za zaključevanje vseh del in odpravo pomanjkljivosti. Izvedeno je bilo javno naročilo še za zadnjo preostalo cestninsko postajo Dragotinci, vključno s platojem, v jeseni sta bili izvedeni tudi rušitev nadstrešnice in rekonstrukcija polovice AC. Preostala dela se bodo izvedla po zimski prekinitvi, predvidoma pomladi 2021.

Pri rekonstrukciji priključkov Leskovškove in Letališke sta bili izdelani in recenzirani PZI projektni dokumentaciji. Izvedeno je bilo javno naročilo in podpisana pogodba za izvajanje nadzora nad gradnjo. Izvedeno je bilo javno naročilo za rekonstrukcijo priključka Letališka, kjer je v teku podpis pogodbe. Začeto je bilo tudi javno naročilo za izvedbo zunanje kontrole kakovosti in rekonstrukcijo priključka Leskoškova. Vzporedno je v teku pridobivanje vseh potrebnih zemljišč.

Elektrostrojna dela in ITS

Na področju elektrostrojne opreme (ESO) v predorih se je v letu 2020 izvedla sanacija ESO desne cevi predora Golovec. V pokritem vkopu Strmec smo zamenjali celotno razsvetljavo. V objekte smo vgradili LED-svetilke in to so prvi predori na avtocestnem sistemu v Sloveniji, opremljeni s tako tehnologijo. Vzpostavili smo sistem za občasno dvosmerno vodenje prometa v predoru Markovec. Obnovili in nadgradili smo sistem proti zmrzovanju hidrantne vode v predoru Kastelec in Dekani. V predorih Pletovarje, Golo Rebro, Kastelec, Dekani, Mali vrh, Debeli hrib, pokriti vkop Medvedjek 1 in Medvedjek 2 se je zamenjala prometna signalizacija. Izvedla se je sanacija linijskega požarnega javljanja v predorih Dekani in Karavanke. Preuredila se je transformatorska postaja predora Pletovarje. Izvedenih je bilo tudi več nadgradenj nadzorno-krmilnega sistema.

V letu 2020 smo dokončali implementacijo 56 novih SPIS portalov na lokacijah Brezovica–Divača in na severni, vzhodni in južni ljubljanski obvoznici ter na AC Zadobrova–Lukovica. Dokončala se je obnova sedmih SPIS portalov. Za navedene sisteme sta bili izvedeni nadgradnja programske opreme sistemov za nadzor in vodenje prometa ter integracija sistemov v nadzorne centre za vodenje prometa.

Postavljenih je bilo 50 novih nadzornih kamer in vgrajenih 24 novih samodejnih števecv prometa. Izvedla se je implementacija centralizacije videonadzornega sistema sever–jug. Z nadzorno kamero je bilo opremljeno eno pregledniško vozilo, ki je locirano na lokaciji ACB Vransko. Začeli smo postavitev šestih cestno-vremenskih postaj in desetih termodetekcijskih kamer.

Zgrajen je bil energetski informacijski sistem in izvedeno daljinsko upravljanje ogrevanja na ACB zahod (Postojna, Kozina, Dob, Podtabor, Logatec, Vipava, Bertoki in Hrušica). Z zgrajenim sistemom se zmanjšuje poraba energije, zmanjšuje se onesnaževanje okolja in zmanjšuje se izpust CO₂. Izvedla sta se sanacija javne razsvetljave priključkov Lenart in poenotenje električnega napajanja javne razsvetljave AC-priključka Ljubljana Rudnik.

Na področju nadzornih centrov se je izvedla implementacija pilotnega sistema kooperativnih ITS (C-ITS) z mikrovalovno tehnologijo (G5) na odseku Postojna–Divača in mobilno tehnologijo za celotno AC-omrežje. Izvedel se je samodejni prenos dogodkov iz primorskih predorskih nadzorno krmilnih sistemov v sistem Kažipot in v sistem C-ITS.

Na področju telekomunikacijskih sistemov in prenosnih poti se je dokončala obnova KVS na AC Golovec Domžale, HC Vipava–Šempeter, AC Divača–Kozina. Dokončala se je montaža optičnega kabla na ACB Ljubljana–ACB Postojna (sklop 1) in optičnega kabla na ACB Ljubljana–ACB Hrušica (sklop 2). Izvedla se je nadgradnja digitalnih radijskih zvez DARS (DMR).

I.9.6 Odplačilo dolga

Družba DARS je v obdobju visokih letnih obveznosti iz naslova odplačila dolga. V letih 2021–2026 zapade v plačilo za 1,05 milijarde evrov glavnice kreditov. V tem obdobju bodo letne obveznosti iz naslova odplačila dolga porabljale bistveni del denarnega toka iz poslovanja, zato bo del dolga ob izvajanju investicijskih načrtov treba refinancirati. Upravljanje dolga je opredeljeno kot ena glavnih aktivnosti družbe za doseganje cilja družbe DARS, da samostojno odplačuje oziroma poravnava vse svoje finančne obveznosti. Odločitev o izvedbi refinanciranja na podlagi Krovnega zakona o poroštvu (ZPKROD) je odvisna od ustvarjenih likvidnostnih rezerv (depoziti) in prihodnjih obveznosti iz t. i. 6-letnega operativnega načrta izvajanja investicij. Stanje finančnih sredstev v obliki depozitov v letu 2020 ni izražalo potrebe po izvedbi refinanciranja. Tako je družba v tem letu odplačala za 238,4 milijona evrov glavnice in obresti v višini 35,8 milijona evrov. V februarju je družba z Evropsko investicijsko banko sklenila kreditno pogodbo za najem kredita v višini 90 milijonov evrov za financiranje gradnje druge cevi predora Karavanke. Kredit še ni bil črpan. Črpanih je bilo preostalih 26 milijonov evrov kredita, ki ga je družba najela leta 2017 pri Evropski investicijski banki za financiranje vzpostavitve elektronskega cestninskega sistema, in celotnih 51 milijonov evrov kredita pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau, ki je bil leta 2019 prav tako najet za vzpostavitev elektronskega cestninskega sistema. Skupni dolg družbe se je zmanjšal na 1.895 milijonov evrov (stanje na dan 31. 12. 2020). V zadnjih petih letih se je skupna zadolžitev družbe znižala za 672 milijonov evrov. Eden od razlogov za to je tudi pozitiven razvoj v prihodkih od cestnin. Zaradi obsežnih novih investicijskih projektov družba v naslednjih letih pričakuje ponovni dvig skupnega dolga.

I.10 Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve

Republika Slovenija je leta 1994 s posebno pogodbo na DARS prenesla upravljanje in vzdrževanje vseh zgrajenih avtocest in infrastrukturnih objektov ter naprav na njih. RS je tako na DARS prenesla 198,8 kilometra do takrat zgrajenih dvopasovnih in štiripasovnih avtocest in hitrih cest ter 67,5 kilometra priključkov.

Z izvajanjem NPJA se je omrežje v upravljanju in vzdrževanju DARS postopno povečevalo. Ob koncu leta 2020 je družba upravljala 623,3 kilometra avtocest, 141,0 kilometra priključkov nanje, 22,3 kilometra razcepov ter 38,0 kilometra drugih cest.

Tabela 5: Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju DARS na dan 31. decembra 2020

	Stanje 31. 12. 2020 (v km)	Dolžina (A) odsekov cest	Dolžina razcepov	Dolžina priključkov	Dolžina drugih cest
A1	Šentilj – Dragučova – Maribor – Slivnica – Celje – Trojane – Ljubljana (Zadobrova–Malence–Kozarje) – Postojna – Razdrto – Divača – Črni Kal – Srmin	245,266	11,782	58,265	12,436
A2	Predor Karavanke – Lesce – Podtabor – Kranj – Ljubljana (Kozarje) – po A1 – Malence – Ivančna Gorica – Bič – Pluska – Trebnje – Hrastje – Novo mesto – Kronovo – Drnovo – Obrežje	175,472	4,929	38,344	12,308
A3	Divača (Gabrk) – Sežana vzhod – Fernetiči	12,246	0,000	3,779	4,076
A4	Slivnica – Draženci – Gruškovje – R Hrvaška	34,609	4,450	7,482	3,552
A5	Maribor (Dragučova) – Lenart – Senarska – Vučja vas – Murska Sobota – Dolga vas – Lendava – Pince	79,574	1,099	13,005	2,856
R2	Pesnica – Maribor (Tezno)	7,200	0,000	3,590	0,000
H3	Ljubljana (Zadobrova – Tomačevo – Koseze)	10,222	0,000	6,849	0,000
H4	Razdrto (Nanos) – Vipava – Ajdovščina – Selo – Šempeter – Vrtojba	42,127	0,000	3,871	2,761
H5	Škofije – Koper (Škocjan) – [Dragonja*]	7,833	0,000	2,756	0,000
H6	Koper (Škocjan) – Izola – [Lucija*]	5,236	0,000	2,078	0,000
H7	AC A5 – Dolga vas	3,526	0,000	0,955	0,000
S k u p a j A C i n H C t e r R c e s t		623,311	22,260	140,974	37,989

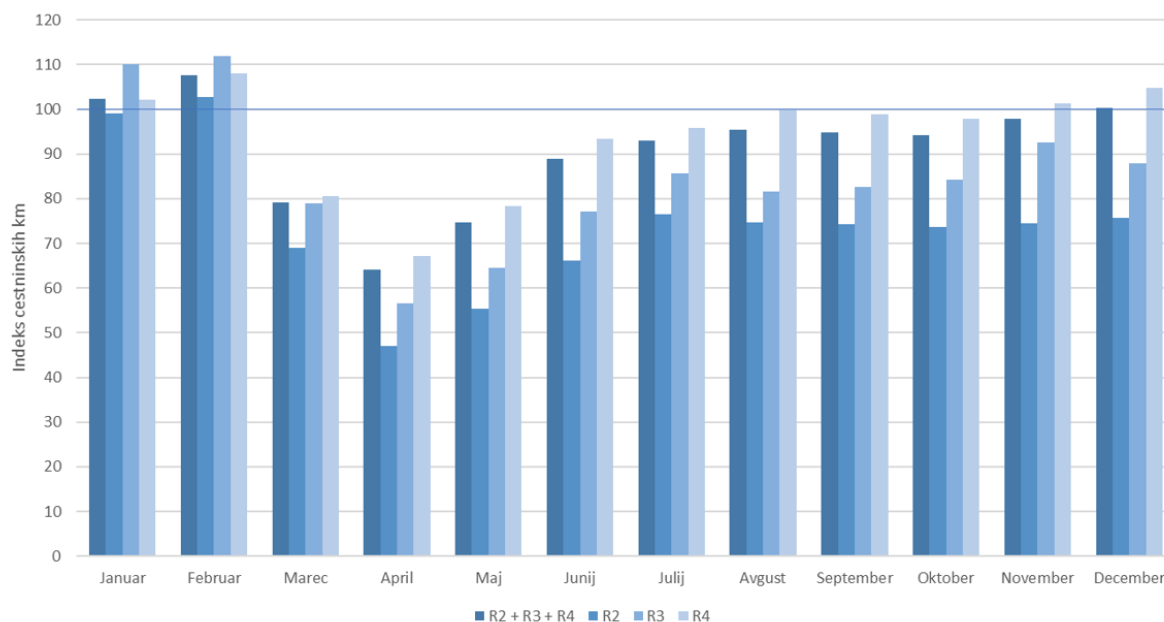
OPOMBA: AC A4 še ni v celoti kategorizirana

V Sloveniji od druge polovice leta 2008 velja vinjetni cestninski sistem za lahka osebna vozila. Za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase je od 1. aprila 2018 v veljavi elektronsko cestninjenje v prostem prometnem toku (v nadaljevanju ECS), sistem DarsGo, kjer se vozila cestninijo na celotnem omrežju, ki je v upravljanju družbe DARS.

Skupno število cestninskih kilometrov tovornih vozil je v letu 2020 upadlo za 9,4 odstotka, kar je posledica sprejetih ukrepov za zaježitev epidemije covid-19. Izrazit upad števila cestninskih km v času trajanja ukrepov v

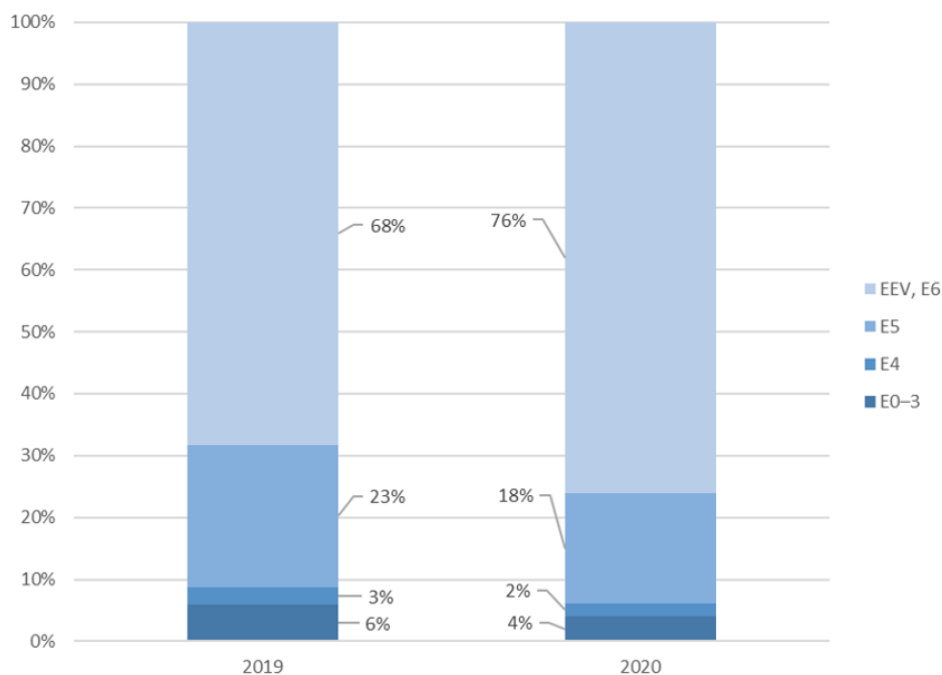
spomladanskem valu epidemije (od 16. 3. do 18. 5.) se je od junija naprej postopno zmanjševal. Največji upad števila cestninskih kilometrov je v cestninskih razredih R2 in R3.

Slika 11: Mesečni indeks cestninskih km vozil razredov R2, R3 in R4 2019/2020 na AC omrežju (brez predora Karavanke)

Število tovornih vozil iz nižjih emisijskih razredov (EURO 0–3) upada zaradi povečevanja števila čistejših tovornih vozil, predvsem razreda EEV in E6, ki plačujejo najnižjo cestnino.

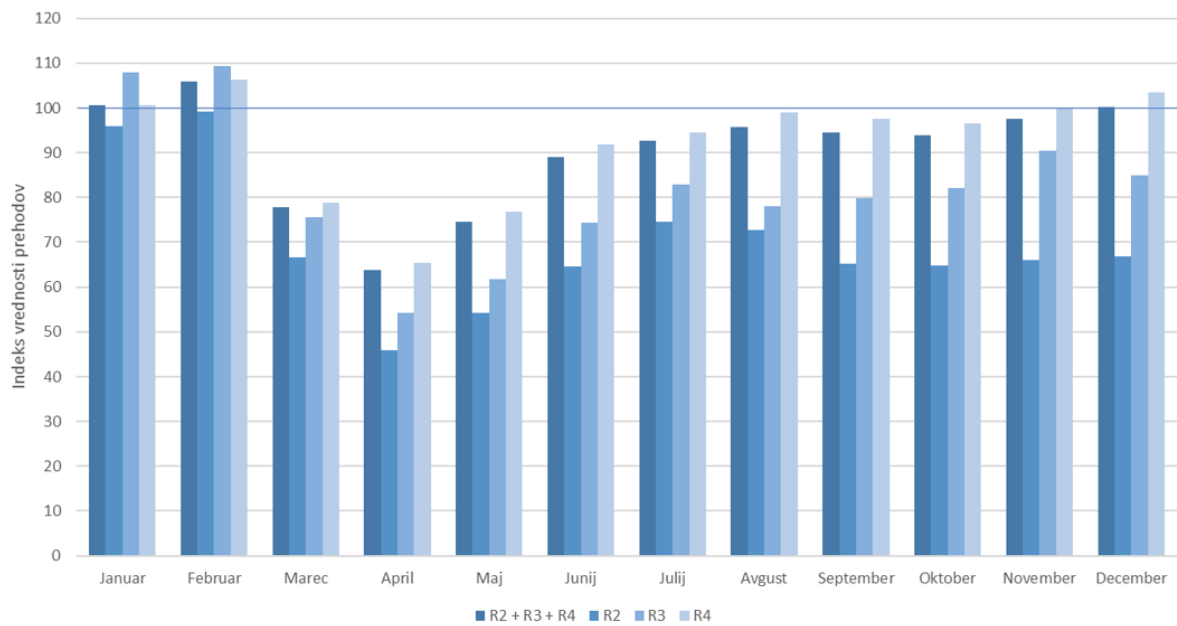
Slika 12: Delež cestninskih km po posameznih emisijskih razredih EURO v letih 2019 in 2020

V letu 2020 se je vrednost prehodov tovornih vozil zmanjšala za 9,9 odstotka. Upad je posledica sprejetih ukrepov za zajezitev epidemije covid-19.

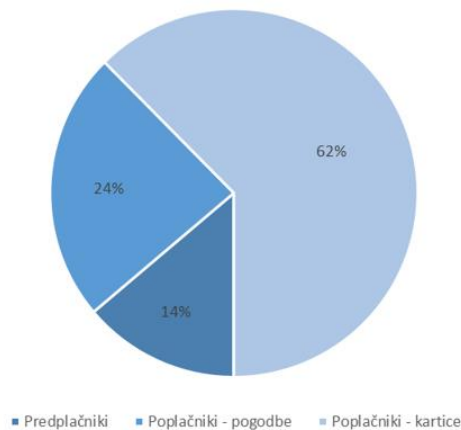

Slika 13: Mesečni indeks vrednosti prehodov 2020/2019 (za R2, R3 in R4) po mesecih

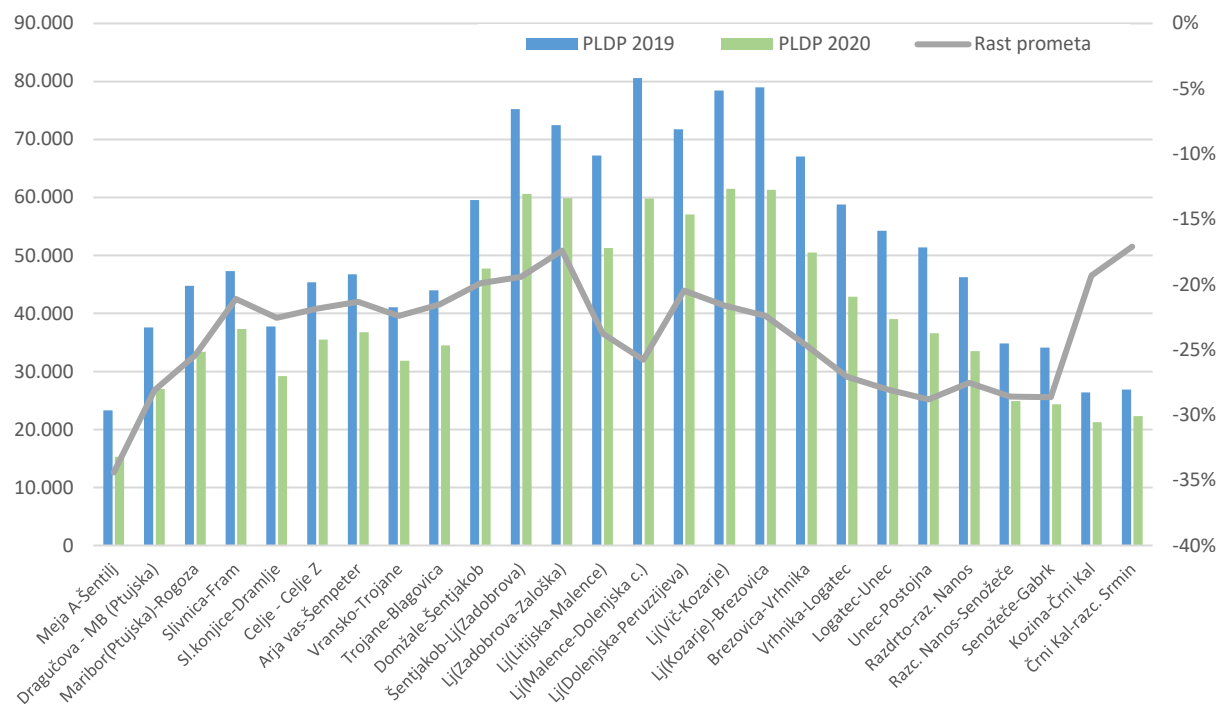

Struktura načina plačila v letu 2020 je podobna kot v letu 2019. Največji delež (62 %) predstavljajo poplačniki, ki plačevanje cestnine povežejo s plačilno kartico. Predplačniki predstavljajo 14 % v vrednosti prehodov. Od 1. 9. 2020 stranke, ki so z družbo DARS sklenile pogodbo o odloženem plačevanju cestnine, niso več upravičene do količinskih rabatov na mesečno porabo cestnine in so glede tega izenačene z ostalimi uporabniki sistema DarsGo.

Slika 14: Delež vrednosti prehodov po načinu plačila v letu 2020

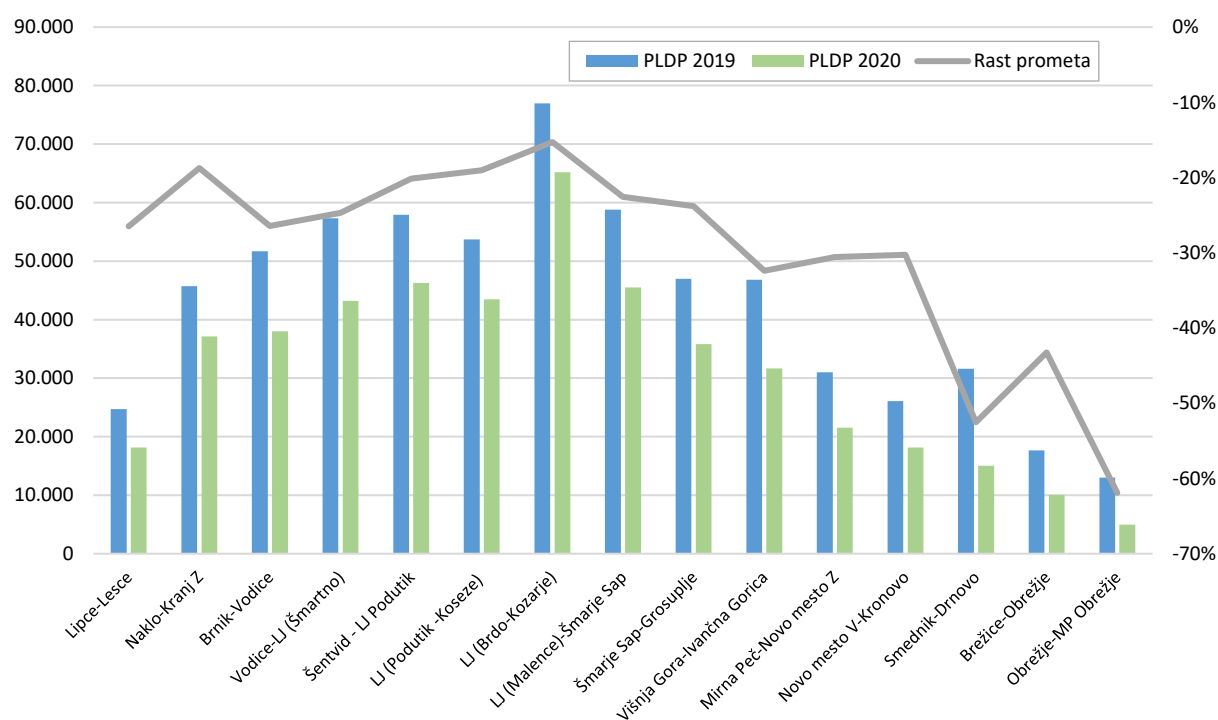

Slika 15: Primerjava PLDP v letih 2019 in 2020 na izbranih odsekih avtoceste A1

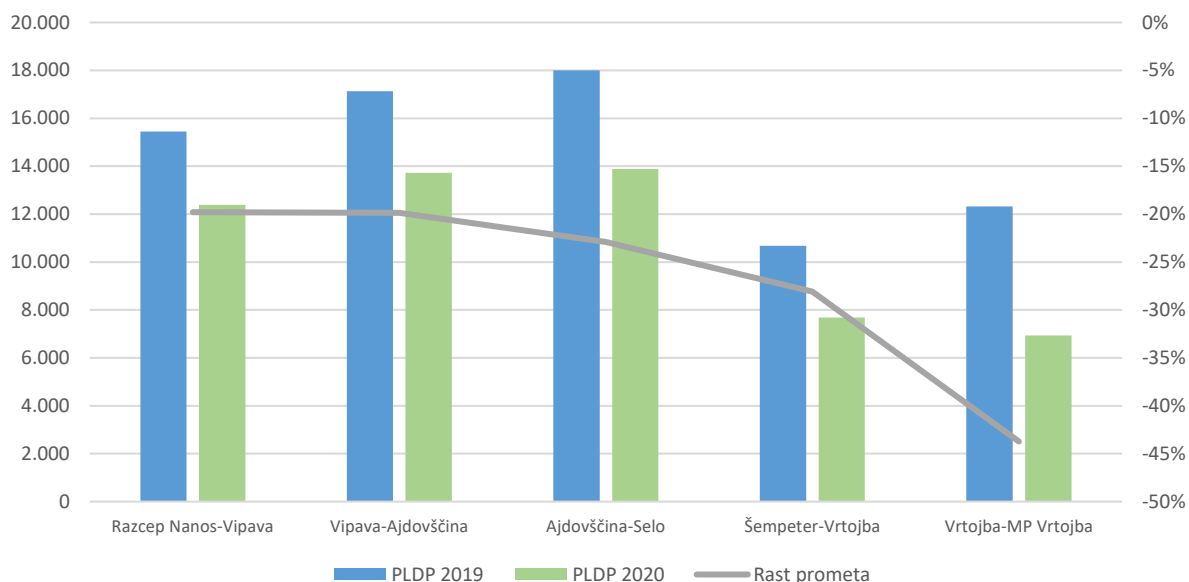
Promet na A1 se je na vseh odsekih zmanjšal. V povprečju je bil padec PLDP v letu 2020 približno 25 % glede na leto 2019. Upad prometa se je najmanj poznal na ljubljanskem obroču in vpadnicah v Ljubljano, kjer je bilo v povprečju 20 % manj prometa. Primorski krak AC A1 pa beleži precejšnji upad prometa, saj je zanj značilen turistični promet.

Slika 16: Primerjava PLDP v letih 2019 in 2020 na izbranih odsekih avtoceste A2

Promet na A2 se je na gorenjskem delu zmanjšal v povprečju za 25 % in padec se približno enakomerno zmanjšuje v smeri Ljubljane. Na dolenjskem kraku A2 je padec precej večji, in sicer se povečuje proti Obrežju, kjer je zelo visok –65 %. Najbolj obremenjen odsek v Sloveniji še vedno ostaja odsek LJ (Brdo–Kozarje), kjer je PLDP v letu 2020 znašal 65.193, kar je 15 % manj kot v letu 2019.

Slika 17: Primerjava PLDP v letih 2019 in 2020 na izbranih odsekih hitre ceste H4

Na hitri cesti H4 je bil padec prometa relativno nizek (glede na druge avtoceste ali hitre ceste) do Ajdovščine, kjer je bil v povprečju 20-odstoten. Proti Italiji se je ta padec višal in dosegel najvišjo vrednost na odseku pred mejnim preходом Vrtojba –44 %

Slika 18: Avtocestni sistem v Republiki Sloveniji, december 2020

Avtocestni sistem v Republiki Sloveniji

I.11 Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest

I.11.1 Investicije v imenu RS in za njen račun

Prostorsko dokumentacijo in pridobivanje nepremičnin za potrebe gradnje avtocest je DARS skladno s 4. členom ZDARS-1 izvajal v imenu RS in za njen račun. Navedene naloge so bile realizirane v višini 13,8 milijona evrov.

Tabela 6: Realizirana vrednost izvedenih nalog v imenu RS in za njen račun (v EUR)

Prostorska dokumentacija in pridobivanje nepremičnin	Realizacija*
Prostorsko načrtovanje	2.013.119
Pridobivanje nepremičnin	11.832.612
Skupaj prostorska dokumentacija in pridobivanje nepremičnin	13.845.731

* Navedene naloge opravlja DARS v imenu in za račun RS, zato so vrednosti prikazane v bruto zneskih.

I.11.2 Investicije v imenu DARS in za njegov račun

Investicijska dejavnost se je v letu 2020 izvajala skladno z možnostmi zagotavljanja finančnih virov. Vrednost realizacije gradnje in obnov avtocestnih odsekov je v letu 2020 znašala 118,9 milijona evrov.

Tabela 7: Realizirana vrednost investicij v imenu DARS in za njegov račun

Razvoj avtocest	Realizacija
Sistem DarsGo	5.196.737
Projektna dokumentacija	8.355.473
Pričetek gradnje	2.507.652
Gradnja odsekov, za katere se je v letu 2020 pripravljala projektna dokumentacija	42.505
Nadaljevanje gradnje	11.533.220
Zaključna dela na AC, predanih prometu do vključno leta 2019	2.080.780
Ostale postavke	3.987.816
Gradbena dela pri obnavljanju avtocest	56.367.345
Elektrostrojna dela in ITS	8.964.213
Izboljšanje prometne varnosti	1.150.179
Preureditev malih počivališč na AC križu v RS	119.838
Investicije na področju upravljanja in vzdrževanja	18.566.308
Skupaj razvoj in obnavljanje avtocest in navezovalnih cest	118.872.065

I.12 Mednarodno sodelovanje in pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev

DARS si že vrsto let prizadeva vzpostaviti in ohraniti čim boljše mednarodne povezave, k čemur ga zavezuje tudi vizija podjetja, ki je usmerjena v povezovanja na najrazličnejših področjih.

Poleg vodenja odbora za prometno statistiko in analize (COPER IV) od leta 2017 predstavniki DARS sodelujejo tudi v odboru za cestninjenje in koncesije, odboru za prometno varnost, odboru za ITS in v izvršnem odboru ASECAP. Na ta način lahko sooblikujemo načrte dela združenja in sodelujemo pri ustanovitvi delovnih skupin, ki so potrebne za doseganje ključnih ciljev. Med aktualnimi temami, pri katerih ASECAP sodeluje z Evropsko komisijo in Evropskim parlamentom, so predvsem sprememba t. i. direktive o evrovinjeti, uvajanje evropskega elektronskega cestninjenja, prometna varnost ter razvoj na področju ITS, pametne in trajnostne mobilnosti. V letu 2020 je bil v središču pozornosti evropskih avtocestnih upravljavcev Zeleni dogovor, kot osrednja razvojna strategija EU. Po nastopu pandemije in zavedanju nujnosti reševanja njenih posledic za ponovno vzpostavitev evropskega gospodarstva ima Zeleni dogovor pomemben vpliv pri načrtovanju okrevanja evropskega gospodarstva.

DARS je v letu 2020 prejel skupaj 856.177,38 evrov evropskih nepovratnih sredstev Instrumenta za povezovanje Evrope. Za naš največji čezmejni projekt (za sofinanciranje smo zaprosili skupaj z Avstrijci) – gradnja cestnega predora Karavanke – smo prejeli 459.405,86 evrov, kar predstavlja 10 % upravičenih stroškov. Na področju čezmejnega sodelovanja in harmonizacije aplikacij ITS smo v letu 2020 prejeli 21.109,95 evra za projekt Crocodile 2, ki se je zaključil v letu 2019, nadaljujemo pa projekt Crocodile 3, za katerega smo v letu 2020 prejeli 84.214,55 evra (oba projekta sta sofinancirana v višini 20 % upravičenih stroškov). Za pilotni projekt C-Roads Slovenija, ki je sofinanciran v višini 50 %, smo prejeli 73.259,52 evra, začele pa so se tudi aktivnosti na C-Roads Slovenija 2, ki je nadaljevanje prvotnega projekta, za katerega smo prejeli 218.187,50 evra.

I.13 Samoocena po modelu odličnosti EFQM

V skladu s »Priporočili in pričakovanji Slovenskega državnega holdinga« družba DARS izvaja samoocene po modelu odličnosti EFQM.

Glede na usmeritve SDH se samoocena po zahtevah EFQM izvaja vsaki dve leti in v družbi DARS smo v letu 2018 izvedli drugo samooceno in na njeni osnovi pripravili poročilo, ki vsebuje ugotovitve, akcijski načrt s 13 ukrepi ter kratkoročne in srednjeročne cilje poslovanja družbe na področju kakovosti in odličnosti. Konec leta 2020 smo začeli izvedbo samoocene po novem modelu EFQM 2020, ki bo zaključena v prvi polovici leta 2021.

Uprava družbe daje priporočilom in pričakovanjem SDH velik pomen in je v »Strategiji DARS 2017–2020« kot enega izmed devetih strateških ciljev določila »SC 6 Implementacija poslovne odličnosti«, s ključnim kazalnikom »Doseči 500 točk do leta 2020 glede na zahteve modela EFQM«.

Nadzorni svet obravnava poročilo o realizaciji ukrepov samoocene po modelu odličnosti EFQM na dvanajst mesecev in potrди primernost uvedenih ukrepov.

I.14 Integrirani sistem vodenja

Integrirani sistem vodenja vključuje vidik kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001, vidik ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001, vidik varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standarda BS OHSAS 18001, vidik sistema upravljanja energije po zahtevah standarda ISO 50001 in vidik sistema varovanja informacij po zahtevah standarda ISO/IEC 27001. Vsi vidiki skupaj sestavljajo enovit sistem vodenja, ki je opisan v Poslovniku sistema vodenja in pripadajočih dokumentih.

Temelj integriranega sistema vodenja in zahtev standardov so nenehne izboljšave na podlagi pristopa PDCA (načrtuj, izvedi, preveri in ukrepaj), ki je gonilo napredka in optimizacije poslovnih procesov na vseh področjih delovanja družbe.

V letu 2019 smo vzpostavili tudi sistem varovanja informacij po zahtevah standarda ISO/IEC 27001, ki smo ga integrirali v obstoječi sistem vodenja. Osnova za vzpostavitev primernih kontrol je bila ocena informacijskih tveganj, ki je vodilo za uvedbo obsega in števila ukrepov, z namero zmanjševanja informacijskih tveganj na oz. pod sprejemljivo raven.

Z namenom zagotavljanja kredibilnosti sistema vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu, upravljanja energije ter varovanja informacij po zahtevah standardov ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 27001, BS OHSAS 18001 in ISO 50001 le-te vsakoletno in uspešno potrdi zunanja akreditirana institucija.

I.15 Notranja revizija

V notranji reviziji dejavnost notranjega revidiranja v DARS izvajamo na osnovi Temeljne listine o delovanju službe notranje revizije. Posle zagotavljanja in svetovanja smo opravljali skladno s Hierarhijo pravil notranjega revidiranja. Delovali smo samostojno in neodvisno, organizacijsko smo podrejeni poslovodstvu, funkcijsko pa revizijski komisiji nadzornega sveta.

Delo smo opravljali skladno s Strateškim načrtom notranje revizije in Letnim načrtom, ki smo ga zaradi nastale situacije pandemije koronavirusne bolezni med letom prilagodili. Tako Strateški kot Letni načrt dela notranje revizije temeljita na tveganjih in vključujeta vse prepoznane in ocenjene vrste tveganj, ključne dokumente družbe ter usmeritve vodstva in revizijske komisije. Strateški načrt notranje revizije kot tudi letne načrte dela notranje revizije je sprejela uprava družbe in potrdil nadzorni svet DARS.

Delovali smo s ciljem podajanja objektivnih zagotovil upravi in revizijski komisiji DARS in svetovalnimi storitvami ter tako skrbeli za krepitev in zaščito vrednosti organizacije. Na podlagi ocene tveganj smo podajali objektivna zagotovila in vodstvu svetovali z namenom, da se uresničijo zastavljeni cilji, ter spodbujali in omogočali nenehne izboljšave.

V notranji reviziji smo pomagali družbi DARS uresničevati njene cilje tako, da smo jih spodbujali k premišljenemu upravljanju različnih vrst tveganj. V toku izvedbe poslov smo ocenjevali obstoj, delovanje in učinkovitost sistema notranjih kontrol ter podajali priporočila za ustrezno upravljanje tveganj. O svojih ugotovitvah in priporočilih za izboljšanje učinkovitosti notranjih kontrol za obvladovanje tveganj smo poročali poslovodstvu in revizijski komisiji nadzornega sveta.

Na začetku leta 2020 smo najprej zaključili notranjerevizijski pregled, ki se je začel v letu 2019, nato smo izvajali notranjerevizijske posle in posle svetovanja skladno s potrjenim letnim načrtom dela. Letni načrt dela smo med letom prilagodili novonastalim tveganjem in izvajali revizijske posle skladno s prenovljenim načrtom dela. Posle smo izvajali samostojno, posel varnostnega pregleda informacijskega sistema pa v sodelovanju z zunanjimi sodelavci. Za revidirana področja smo podali zagotovila, da je sistem notranjih kontrol vzpostavljen, deluje in je učinkovit. Pri izvajanju revizijskih poslov so bile ugotovljene posamezne pomanjkljivosti oz. možnosti za izboljšave, na katere smo opozorili in podali priporočila za vzpostavitev ali izboljšanje kontrol. Realizacijo priporočil smo spremljali četrtno ter o tem seznanjali upravo in revizijsko komisijo. Sodelovali smo kot svetovalec pri realizaciji priporočil. Veliko časa smo namenili tudi svetovalnemu delu, aktivno sodelovali pri prenovi sistemskih dokumentov in razvoju notranje revizije. Razvoj notranje revizije uresničujemo s programom zagotavljanja in izboljševanja kakovosti. Notranji revizorji smo izpopolnjevali svoja znanja in dopolnjevali metodologijo ter skrbeli za strokovno in kakovostno delovanje notranjerevizijske dejavnosti.

I.16 Trajnostni razvoj

V poročilu Trajnostni razvoj družbe DARS za leto 2020, ki ga bomo objavili kot samostojen dokument, bomo podali informacije o ekonomskih, okoljskih, družbenih in upravljaljskih učinkih in rezultatih delovanja organizacije. Strategija družbe DARS zasleduje dolgoročne cilje, usmerjene k trajnostnemu razvoju, in družbo usmerja k družbeno odgovornemu delovanju v prihodnosti. S poročanjem o svojem trajnostnem delovanju družba po eni strani svojim deležnikom zagotavlja kakovostne informacije o družbeno odgovornem ravnanju podjetja, po drugi strani pa na podlagi sodelovanja in prepoznavanja potreb in interesov deležnikov tudi lažje oblikuje odločitve za družbeno odgovorno ravnanje družbe v prihodnosti. Naše ključno vodilo je povezljivost našega poslovanja z vsemi deležniki.

I.16.1 Strateško upravljanje trajnostnega razvoja v družbi DARS

Družba DARS se zaveda velike odgovornosti do ljudi, okolja in družbe. Tako dejansko trajnostno uresničuje družbeno odgovornost v vseh projektih in dolgoročnih načrtih ter na vseh ravneh. Ambiciozni in jasno določeni cilji zagotavljajo, da bo javnost DARS še nadalje prepoznavala kot odgovorno in v prihodnost usmerjeno podjetje.

Strategija DARS za obdobje 2017–2020, ki povezuje vizijo in njene deležnike s tremi ključnimi strateškimi smernicami DARS, je podrobneje razvidna s slike »Strategija DARS 2017–2020« v poglavju I.3 Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve. Osrednje mesto zavzema dolgoročna poslovna stabilnost, ki se s svojo vsebino in strateškimi cilji pomembno navezuje tudi na uresničevanje prve strateške smernice (zagotavljanje pretočnosti, varnosti in udobja za uporabnike na avtocestnem omrežju) z uporabniki kot ciljnim deležniki ter tretje strateške smernice (zavzeti in kompetentni zaposleni) z zaposlenimi kot ciljnim deležniki.

Omeniti velja tudi vlogo oz. prispevek družbe DARS h globalnemu razvoju, to je z upoštevanjem ciljev globalnega trajnostnega razvoja, t. i. »Sustainable Development Goals (SDG)«, sprejetih s strani držav članic Združenih narodov, katerih namen je vlaganje naporov v razvoj celotne družbe, ekonomijo, znanost in civilno družbo – kar bo imelo pomembno vlogo pri doseganju pomembnih ciljev celotne družbe do leta 2030.

Družba DARS s svojim delovanjem poskuša prispevati k osmim ciljem trajnostnega razvoja – povezljivost z vizijo in strateškimi cilji družbe DARS je razvidna s spodnje slike.

Slika 19: Povezljivost vizije in strateških ciljev DARS z osmimi cilji trajnostnega razvoja (SDG)

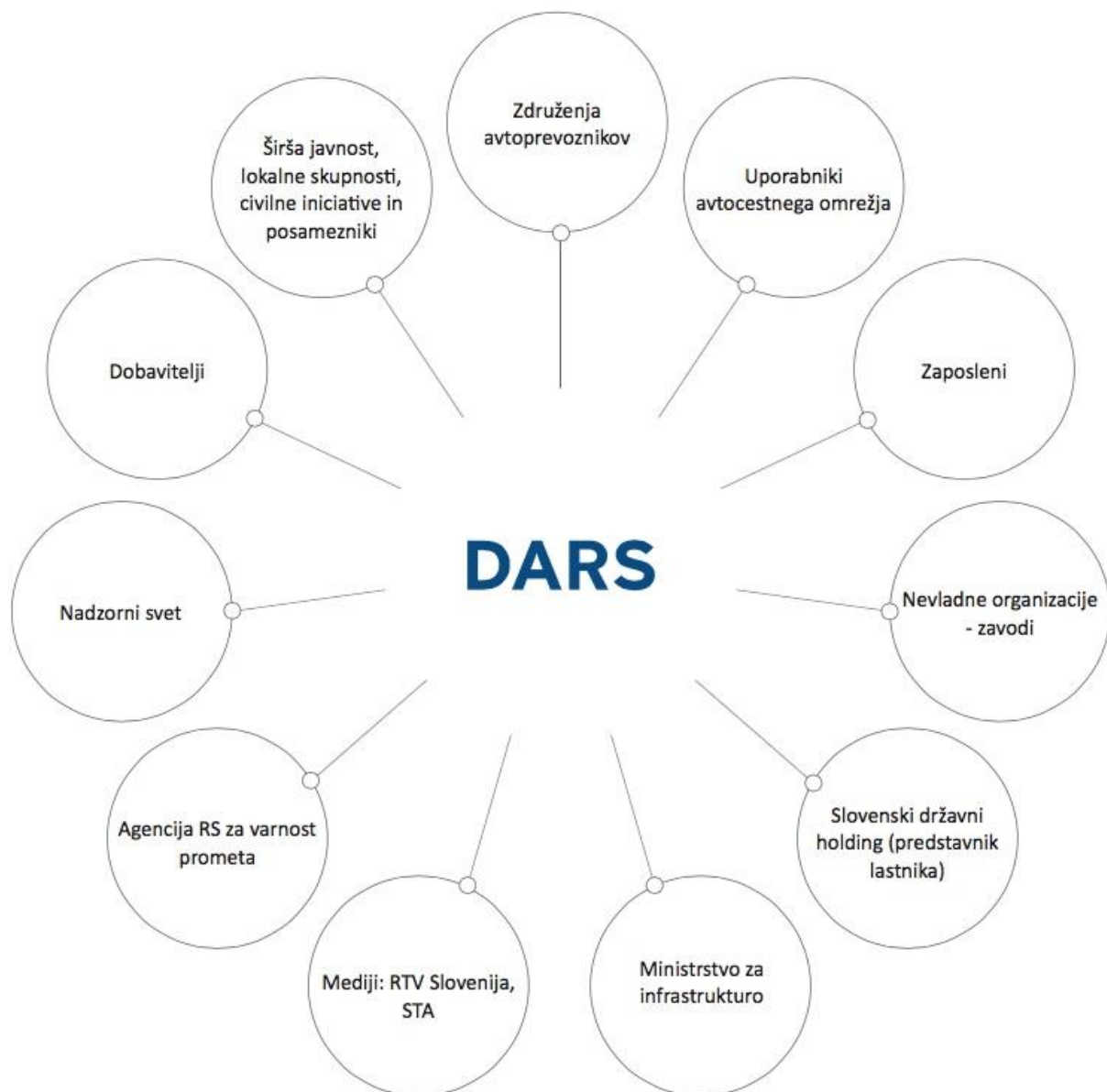

I.16.1.1 DARS in njegovi deležniki

S svojimi deležniškimi skupinami sodelujemo korektno in uravnoteženo ter z njimi dvosmerno komuniciramo. Pri uresničevanju svojega poslanstva prepoznavamo in spremljamo potrebe in interese deležnikov skozi splet medsebojnih odnosov na strateški in operativni ravni. Tako krepimo razumevanje med posameznimi skupinami deležnikov in družbo ter povečujemo medsebojno zaupanje.

Deležniki družbe DARS so identificirani in opredeljeni v dokumentu Potrebe in pričakovanja deležnikov, kjer so za vse relevantne deležnike prepoznani vpliv deležnika na družbo, potrebe in pričakovanja deležnika, osebe, ki so odgovorne za odnose z deležnikom, osebe, ki sodelujejo s posameznimi deležniki, in način spremljanja dojemanja deležnika. Vključevanje in upravljanje deležnikov poteka na različne načine, in sicer glede na vpliv, ki ga ima določen deležnik na družbo, ter glede na vpliv, ki ga ima družba na določeno skupino deležnikov.

Slika 20: Povezanost družbe DARS z deležniki

I.16.2 Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja

V družbi DARS smo v letu 2020 izvajali 27 projektov in 30 izboljšav na posameznih delovnih področjih ter tako sledili poslovnemu načrtu, strateškim ciljem in viziji družbe. Na podlagi sprejete politike sistema vodenja in iz nje izhajajočih strateških ciljev na osnovi kazalnikov uspešnosti poslovanja, opredeljenih v poslovnem načrtu družbe, spremljamo uspešnost izvajanja projektov in izboljšav in v primeru odmikov sprejemamo ukrepe. Sistem razvijamo tako, da sta nenehno izboljševanje in inovativnost stalnica vseh zaposlenih na vseh organizacijskih ravneh.

Tako s projekti kot z izboljšavami in inovacijami spremljamo novosti dobrih praks ter jih sistematično uvajamo v sistem vodenja in delovne procese.

DARS je v letu 2020 nadaljeval izvajanje projekta vpeljave gospodarjenja s cestami, ki so v njegovem upravljanju. Poleg tekočega dela z ekspertnim sistemom PMS DARS (PMS: Pavement Management System), ki poteka s programskim orodjem dTIMS_CT (Deighton's Total Infrastructure Management System with Concurrent Transformation), smo v letu 2020, skladno s časovnim načrtom, uspešno zaključili projekt uvedbe Sistema za gospodarjenje s premostitvenimi objekti BMS DARS (BMS: Bridge Management System).

Družba DARS v obdobju 2016–2020 sodeluje pri mednarodnem projektu »C-Roads«, ki si prizadeva izboljševati prometne in transportne razmere prek implementacije mednarodno usklajenih aplikativnih rešitev ITS na koridorskem cestnem omrežju. V letu 2020 se je izvedla implementacija pilotnih projektov kooperativnih sistemov C-ITS z mobilno povezavo vozil in infrastrukture z omrežji LTE in tudi z mikrovalovno povezavo (C-ITS G5) prenosa informacij med infrastrukturo in vozili. Izvedla so se interna testiranja in pridobili certifikati. V letu 2021 pa se predvidevajo še čezmejni testi z vidika interoperabilnosti.

V sklopu evropskega projekta Crocodile je potekal nadaljnji razvoj aplikacije Kažipot v smeri izmenjave prometnih podatkov s sosednjimi državami. Tu je predvsem pomembna uvedba standarda DATEX II in vključitev le-tega v GeoRSS. Razvita pa so bila tudi orodja za opravila v nadzornih centrih DARS z implementacijo dodatnih mednarodnih standardov ter izboljšave in nadgradnje aplikacije DarsPromet+, ki izhajajo iz uporabe teh orodij. V sklopu izdelave načrtov za mednarodno vodenje prometa se izdelujejo načrti vodenja prometa, ki so bili usklajeni s sosednjimi državami.

Začeli smo izvajati pilotne projekte, ki bodo v prihodnje podlaga za digitalizacijo cest in avtonomno vožnjo. Na tem področju se izvajajo projekti na področju digitalizacije infrastrukture (laser in laserski posnetki infrastrukture, vnos fiksne in spremenljive prometne signalizacije v digitalne aplikacije), digitalizacije prometnih podatkov prek detektorjev prometa (detekcijske termokamere, detekcija prek optičnih vlaken) ter prenos teh podatkov z infrastrukture na uporabnika (C-ITS, 5G, G5, IoT).

I.16.3 Odgovoren odnos do kupcev in zadovoljstvo uporabnikov

Produkt družbe DARS in njegova cena

Glavni produkt družbe DARS je uporaba cestninskih cest. DARS ni samo koncesionar, pooblaščen za cestninjenje in upravljanje avtocestnega omrežja, ampak je glavni obstoječega AC in HC omrežja tudi vzpostavil, kar predstavlja na slovenskem območju velik gradbeni dosežek, z velikim vplivom na prostorski, gospodarski in socialni razvoj države. Prihodki iz naslova prodaje vinjet in cestninjenja tovornih vozil generirajo večino, 97 % prihodkov iz prodaje družbe DARS.

Celostna storitev družbe vključuje tudi varnost, pretočnost in udobje pri uporabi avtocestne infrastrukture, ki so tudi naši strateški cilji in obljuba kupcem. Aktivnosti številnih služb omogočajo zmanjšanje družbeno-ekonomskih stroškov prometnih nesreč (človeški stroški, medicinski, materialni, administrativni, izguba proizvodnje) in zastojev (stroški izgubljenega časa). Optimalna raven cestninskih prihodkov dolgoročno zagotavlja varno, pretočno in kakovostno omrežje avtocest in hitrih cest, zato je odgovornost družbe DARS, da si prizadeva za temu ustrezno cenovno politiko cestninjenja ter s tem maksimalno varnost in mobilnost uporabnikov.

Zaračunavanje uporabe infrastrukture in trajnostni razvoj

Normativno urejanje področja cestninjenja postaja orodje za doseg okoljskih ciljev, tako prek same višine cestnine kot tudi prek načinov obračunavanja cestnine (za določen čas ali za določeno prevožno razdaljo), in ne več samo za doseg enotnega trga in nediskriminatornega pretoka blaga, storitev in ljudi v EU. Evropska skupnost spodbuja napredek pri uporabi načel »onesnaževalec plača« in »uporabnik plača« ter s tem spodbuja »finančno in okoljsko trajnosten ter družbeno pravičen cestni promet«.

Načelo »uporabnik plača« DARS implementira pri določanju višine cestnine DARS, saj upošteva metodologijo izračuna, ki temelji na načelu nadomestila infrastrukturnih stroškov. Z zasledovanjem optimalne višine cestnine DARS ohranja cestno infrastrukturo in hkrati uporabnikom zagotavlja, da za uporabo AC in HC ne bodo plačevali neupravičeno visokih stroškov.

Načelo »onesnaževalec plača« DARS udejanja s svojo cenovno politiko cestninjenja težkih vozil, ki infrastrukturno pristojbino diferencira glede na vpliv vozil na okolje (družbeni stroški onesnaževanja zraka) ter s tem pozitivno vpliva na okolje in kakovost zraka, saj imajo kupci spodbudo, da za vožnjo po Sloveniji uporabljajo vedno čistejša vozila.

V letu 2020 je bilo na naših cestah 94 % vozil najčistejših emisijskih razredov (EURO V, EEV in EURO VI), medtem ko jih je bilo leta 2013 v najčistejših razredih le dobra četrtina. Posodobitev voznega parka je plod tehničnega napredka, zaostrenih standardov in poslovnih motivov, k hitrosti posodabljanja pa prispeva tudi cenovna politika cestninjenja. Do leta 2013 je bila na tem področju spodbuda, da bi za vožnjo po slovenskih AC in HC uporabljali čistejša vozila, manjša, saj je bila razlika v ceni takrat precej manjša (22,5 % nižja cena za najčistejša vozila, danes 40 %). Razlika v ceni sicer pomeni določeno tveganje za stabilnost cestninskih prihodkov družbe DARS in zahteva, da se v takšnih razmerah prihodki regulirajo z občasnimi podražitvami.

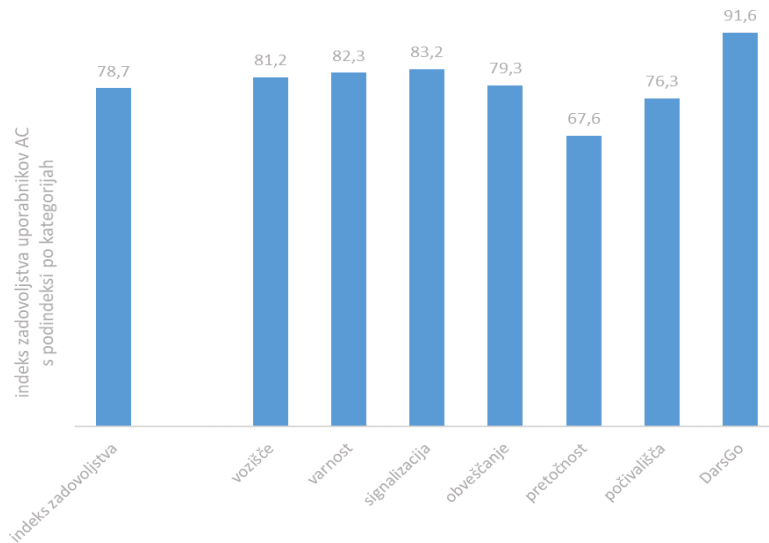
Kupci naših produktov in njihovo zadovoljstvo s storitvijo družbe DARS

Sestavni del celostne izkušnje uporabe cestninskih cest so poleg same avtocestne infrastrukture tudi varnost, pretočnost in udobje pri njeni uporabi. To so hkrati naši strateški cilji in obljuba uporabnikom, našim strankam, v orientacijo pri določanju potrebnih aktivnosti pa družba DARS vsako leto izvaja raziskavo »Merjenje zadovoljstva uporabnikov avtocest v Sloveniji«.

Zbiranje podatkov za raziskavo v letu 2020 se je zaradi situacije z epidemijo covid-19 izvedlo v enem valu v jeseni (med 15. septembrom in 16. oktobrom). Raziskavo je izvedla družba Episcenter, v njej je sodelovalo 1524 voznikov, od tega, na podlagi deleža prometnega dela, 80 odstotkov voznikov osebnih vozil in 20 odstotkov voznikov tovornih vozil. Domači vozniki osebnih vozil so na vprašanja odgovarjali v spletni anketi, anketiranje domačih voznikov tovornih vozil in tujih voznikov pa je potekalo na izbranih počivališčih ob avtocestah.

V raziskavi so vozniki ocenjevali zadovoljstvo z 22 različnimi dejavniki, združenimi v naslednje kategorije: vozišče, varnost, signalizacija, informiranje, pretočnost, počivališča in elektronsko cestninjenje (zadnjo kategorijo so ocenjevali samo vozniki tovornih vozil). Iz ocen vseh dejavnikov je izračunan skupni indeks zadovoljstva, ki je znašal 78,7.

Slika 21: Zadovoljstvo po kategorijah dejavnikov

Rezultati kažejo, da so domači uporabniki avtocest bolj kritični kot tuji in da je zadovoljstvo uporabnikov višje med vozniki tovornih vozil.

Pretočnost prometa je z vidika uporabnikov najšibkejša točka, čeprav je ta podindeks izmed vseh najbolj zrasel in znaša njegova vrednost 67,6. Do področja so najkritičnejši domači vozniki osebnih vozil. Anketiranci, še posebej domači vozniki osebnih vozil, so najzadovoljnejši, ko gre za pretočnost oz. prevoznost avtocest v času vzdrževalnih in obnovitvenih del.

Nekoliko slabše ocenjena so tudi počivališča. Anketiranci sicer v povprečju najslabše ocenjujejo sanitarije, povprečna ocena tega dejavnika med domačimi vozniki osebnih vozil je le 3,2.

Najvišje je tudi tokrat ocenjeno elektronsko cestninjenje DarsGo. Vrednost podindeksa je najvišja med vsemi področji (91,6). Med domačimi in tujimi vozniki tovornih vozil pri oceni obeh elementov ni večjih razlik. Povprečne ocene za splošno zadovoljstvo z DarsGo in za dostopnost informacij znašajo visokih 4,7.

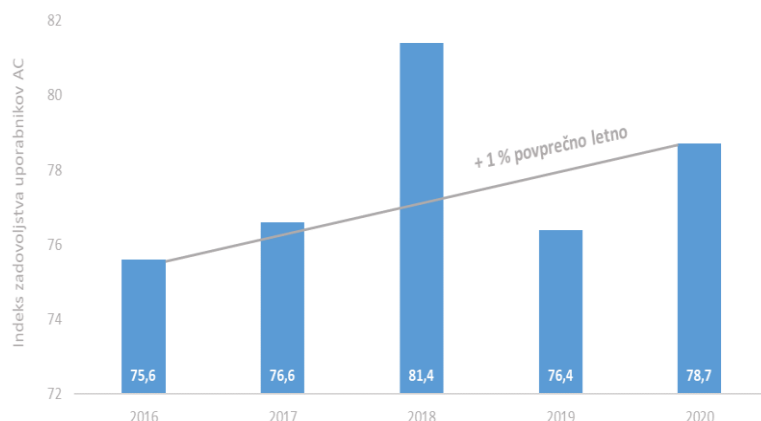
Med bolj ocenjenimi področji, ki so jih ocenjevali vsi vozniki, sta tudi področji signalizacije in varnosti.

Vozniki osebnih vozil so tudi v letu 2020 najbolje ocenili dejavnike razumljivost prometne signalizacije pred predori na avtocesti in v njih, splošna urejenost in čistoča avtoceste ter kakovost talnih označb. Vozniki tovornih vozil pa so poleg elektronskega cestninjenja DarsGo najbolje ocenili tudi vse dejavnike v kategoriji razumljivosti signalizacije in varnostne opozorilne signalizacije.

Najbolje je bil v letu 2020 ocenjen štajerski krak (skupni indeks ima vrednost 83,5). Poleg DarsGo je na tem področju najvišje ocenjeno področje signalizacije (vrednost podindeksa je 87,8). Najslabše ocenjen je gorenjski krak, vrednost indeksa zadovoljstva na tem kraku znaša 74,4. Najslabše ocenjeno področje na tem kraku je pretočnost (vrednost podindeksa je 66,5).

Indeks zadovoljstva uporabnikov avtocest je v letu 2020 znašal 78,7 in je od leta 2016 naprej rasel 1 % povprečno letno.

Slika 22: Indeks zadovoljstva uporabnikov AC

Prodajne poti in tržno komuniciranje kot odraz odnosa do kupcev

Odgovoren odnos do kupcev se kaže prek prizadevanj, da uporabnikom avtocest in hitrih cest omogočamo preprost dostop do mreže lastnih in pogodbenih prodajnih mest ter širok nabor plačilnih sredstev, kar prispeva k nižanju transakcijskih stroškov kupcev in večjemu zadovoljstvu.

Tržno komuniciranje v povezavi z uporabo cestne infrastrukture obsega informiranje o obveznosti, pogojih in načinih plačila cestnine, pri čemer družba DARS loči in nagovarja dva segmenta kupcev – voznike tovornih vozil in voznike osebnih vozil. Cilj je v tem primeru omogočanje tekočega plačevanja cestnine, brez nepotrebnih zapletov, in čim hitrejšje reševanje reklamacij.

Če želimo zagotoviti strateške cilje in obljube iz strategije družbe – pretočnost, varnost in udobje, moramo hkrati s tehnološkim, tehničnim in organizacijskim inputom doseči tudi zelene vedenjske spremembe pri strankah, uporabnikih avtocest in hitrih cest. Med zelenimi spremembami izpostavljamo npr. varnejšo vožnjo, upoštevanje pravih postopkov ob prometnih nesrečah, informiranje o stanju na cestah, uporabo infrastrukture zunaj konic in uporabo alternativnih poti ali načinov prevoza v času večjih obnov, ki zmanjšujejo pretočnost.

Zagotavljanje prometne varnosti zahteva komunikacijo z uporabniki avtocestne infrastrukture, ki ni zgolj enosmerna v smislu podajanja informacij, temveč dvosmerna. Zagotavljanje večje varnosti poleg investicij v infrastrukturo zahteva tudi spreminjanje voznih navad voznikov in kulture vožnje. Gre za proces učenja, ki ga želimo pospeševati, v ta namen pa strokovno uporabljati razpoložljive marketinške metode, od tržnega raziskovanja do varnostnih kampanj in oglaševanja, strokovnih, izobraževalnih in drugih dogodkov ter upravljanja ugleda družbe.

I.16.4 Promet in skrb za varnost

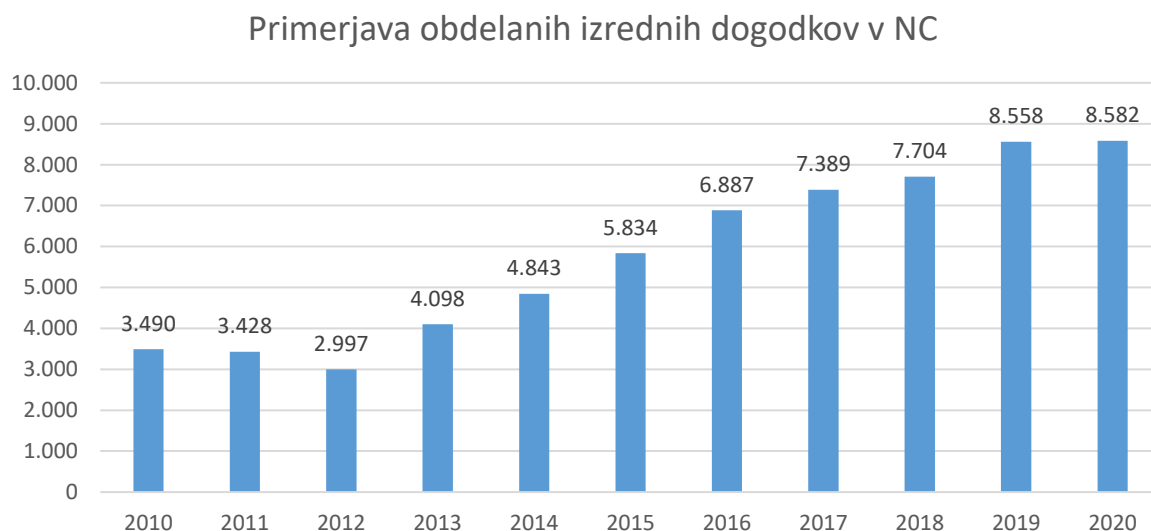
V želji vsakoletnega izboljšanja prometne varnosti smo vse ukrepe, tako ustaljene kot nove, intenzivno nadaljevali in skrbeli, da bomo uporabnikom nudili varno potovanje po AC/HC. Varnostne kampanje in sodelovanje z deležniki na tem področju pozitivno vplivajo na prometno varnost, zato so aktivnosti na tem področju zelo široke in kontinuirane. Zaradi razmer, povezanih z epidemijo covid-19, so bile te kampanje izvajane predvsem na družbenih omrežjih in aplikacijah, ki predstavljajo zelo učinkovita orodja za distribucijo tovrstnih aktivnosti. V nadaljevanju je razvidna primerjava izrednih dogodkov po letih ter posledice prometnih nesreč na AC in HC po letih, s tem da so zabeležene rasti izrednih dogodkov in nekaterih posledic prometnih nesreč zaradi vsakoletnih visokih rasti prometa.

Kljub padcu prometa zaradi pandemije smo zaznali še vedno veliko izrednih dogodkov, ki so bili povezani s situacijo (konvoji tovornih vozil, mejne kontrole, posebne prometne ureditve zaradi epidemioloških ukrepov, več vzdrževalnih in obnovitvenih del, več postavljanja zapor itd.). Ker padec prometa ne pomeni tudi zmanjšanja

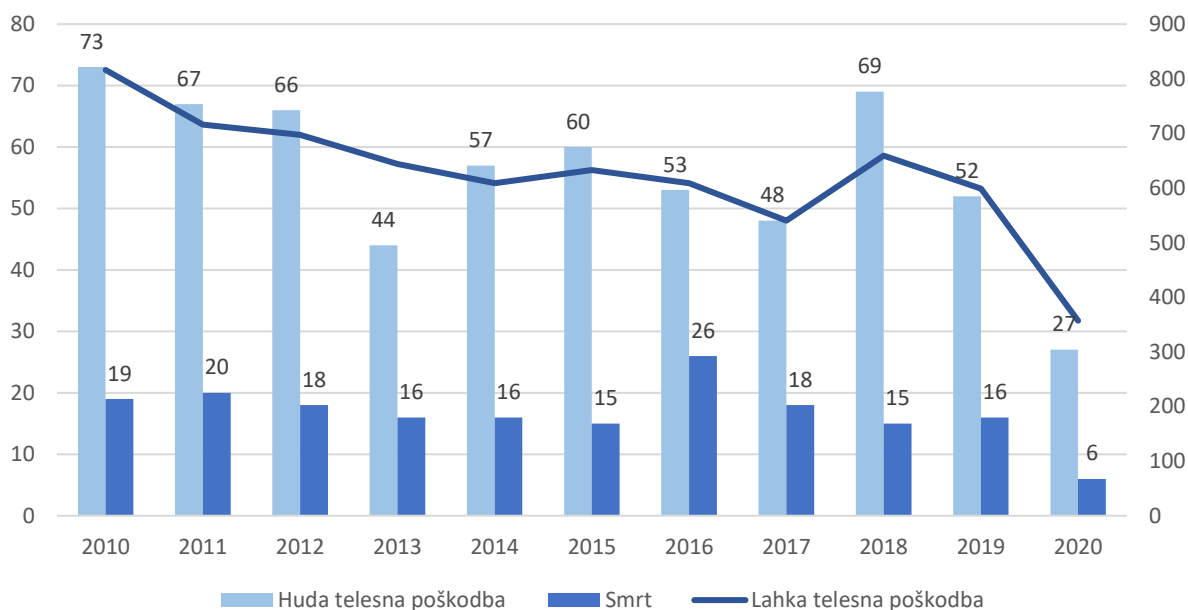

števila dogodkov (razvidno s slike v nadaljevanju), smo aktivnosti vodenja in varnosti prometa izvajali na najvišji stopnji (kljub omejitvam – okužbam zaposlenih in ostalih deležnikov).

Slika 23: Primerjava izrednih dogodkov po letih

Slika 24: Posledice prometnih nesreč na AC in HC po letih

I.16.5 Varnost v predorih

Izredni dogodki

V letu 2020 je bilo v predorih, daljših od 500 m, skupaj 38 nesreč in incidentov, pri katerih je bilo potrebno ukrepanje reševalnih služb in začasno izločanje celotnega predora ali njegovega dela iz obratovanja. Največkrat je bil primarni vzrok dogodka okvara vozil (34 %), sledijo drugi vzroki (32 %), kot so ovire, pešci, previsoka vozila in nato prometne nesreče I. ali II. kategorije (18 %). Evidentirani so bili tudi trije požarni dogodki zaradi samovžigov, dvakrat osebnih in enkrat tovornega vozila. Zaradi dogodkov je bilo treba začasno povsem ali delno omejiti promet skozi predor v skupnem času 37 ur. V več kot polovici dogodkov (55 %) so bila udeležena osebna

vozila, v velikem deležu (39 %) dogodkov pa so bila udeležena tovorna vozila. Pri dogodkih je bil en udeleženec težje poškodovan.

Med posameznimi dogodki je treba izpostaviti požarne dogodke v predorih Pletovarje, Karavanke in Trojane ter učinkovito delovanje varnostnih sistemov in ukrepanje reševalnih služb. Dogodki so minili praktično brez posledic in so prekinili normalen potek prometa v skupnem času samo cca 7,5 ure. Požar tovornega vozila v predoru Pletovarje dne 29. 4. 2020 je bil požar s povečanim požarnim potencialom, ki pa se ni razvil tudi zaradi prisebnega ravnanja voznika. Pri požaru osebnega vozila v predoru Karavanke dne 3. 2. 2020 je bilo v praksi potrjeno učinkovito delovanje nadgrajenega prezračevalnega sistema, kar je omogočalo varno gibanje udeležencev dogodka znotraj predora in koordinirano ukrepanje reševalnih služb obeh držav.

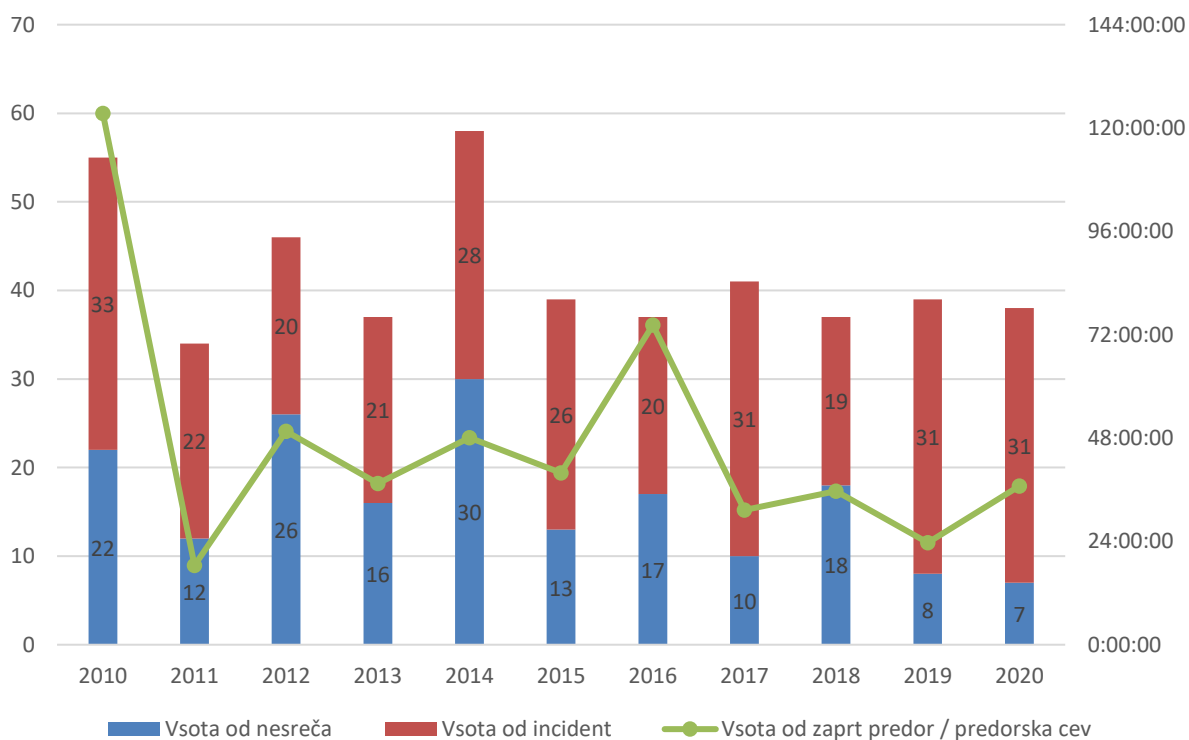
Omeniti je treba tudi dogodek z več udeleženi vozili v predoru Trojane dne 3. 12. 2020. Zaradi prekratke varnostne razdalje v predoru, ki je bil začasno na utripu, je bilo v trčenja na treh lokacijah znotraj predora na dolžini 1.500 m vključenih skupaj sedem tovornih in eno osebno vozilo, pri čemer je bil otežen dostop do udeležencev v sredini. En udeleženec je bil težje poškodovan, poleg škode na vozilih je bila povzročena tudi manjša škoda na predorski oblogi. Promet skozi predor brez omejitev je bil ponovno vzpostavljen po cca 6,5 ure.

Daljša zapora predora je bila potrebna tudi pri dogodku v predoru Markovec dne 6. 10. 2020, ko je tovorno vozilo s samodvigajočim se kesonom zadelo ventilator, pri čemer je keson odtrgalo od tovarnjaka, poškodovani ventilator pa je obvisel na stropu.

Ugotavljamo:

- da je število dogodkov še vedno relativno majhno in na ravni števila dogodkov zadnjih let,
- da so bili dogodki posledica ravnanja uporabnikov, na kar DARS praktično ne more neposredno vplivati,
- da so bile neposredne posledice dogodkov za udeležence in predore z vgrajeno opremo majhne,
- da gostitve dogodkov niso bile ugotovljene,
- da sta bila delovanje varnostnih sistemov predorov in odziv pristojnih služb ob izrednih dogodkih učinkovita.

Slika 25: Nesreče in incidenti v predorih, daljših od 500 m, od leta 2010 do 2020

Reševalne vaje in izobraževanja zaposlenih za izredne dogodke v predorih

Izvedba vaj, urjenj enot DARS in skupnih urjenj vodij reševalnih služb za predore, ki so daljši od 500 m, je določena z obratnimi načrti zaščite in reševanja. V letu 2020 je bila predvidena izvedba sedmih štabnih reševalnih vaj, ki pa so bile zaradi epidemije covid-19 preložene za nedoločen čas. Skupaj s praktičnimi vajami za trojanske predore, predora na ljubljanski obvoznici in v predoru Karavanke (skupno vajo avstrijskih in slovenskih enot bo organiziral ASFINAG) bodo izvedene v letu 2021, ko bo to mogoče glede na zdravstveno situacijo.

Epidemija covid-19 je bila tudi vzrok za samo 14-odstotno realizacijo programa periodičnega urjenja enot DARS in skupna urjenja vodij reševalnih služb za posamezne predorske sisteme v letu 2020. Izpadle aktivnosti bodo izvedene v letu 2021.

I.16.6 Projekti na področju vodenja prometa in skrb za varnost uporabnikov

DARS na letni ravni izvaja veliko različnih ukrepov, ki so neposredno povezani z varnostjo, udobjem uporabnikov avtocest in pretočnostjo prometa. Predpogoj dobre prepustnosti je opremljenost avtocestnega sistema z najsodobnejšo opremo. Sodobna oprema za nadzor, vodenje in varnost prometa zagotavlja manj prometnih nesreč, njihovo hitrejšo zaznavo ter posledično zmanjšanje zastojev. S sodobno opremo in vedno hitrejšim pretokom informacij zagotavljamo tudi večjo varnost vzdrževalcev in ostalih intervencij na terenu.

I.16.6.1 Upravljanje in vodenje prometa

24-urni nadzor in vodenje prometa

Nadzorni centri Kozina, Ljubljana, Vransko, Slovenske Konjice in Hrušica s svojimi ekipami nadzornikov prometa skrbijo za nenehni nadzor prometa in zagotavljajo optimalno varnost ter pretočnost slovenskih avtocest in hitrih cest. Glavni nadzorni center (GNC) pokriva celotno območje AC/HC v RS, povezuje regionalne nadzorne centre in usklajuje akcije med njimi. Med drugim skrbi za nadzor in vodenje prometa na državni ter mednarodni ravni, kjer skrbi za nemoten potek izvajanja mednarodnih načrtov vodenja prometa.

S slike v nadaljevanju so razvidna območja, ki jih pokriva posamezni center za nadzor in vodenje prometa v družbi DARS na AC in HC v Sloveniji, ki deluje 24 ur na dan.

Slika 26: Centri za nadzor in vodenje prometa

Največjo strokovnost in pravilno ukrepanje nadzornikov prometa zahtevajo nesreče s požari v predorih ter večje spremenljive vremenske razmere, kot so žled, zmanjšana vidljivost, snežni metež, močan veter ter množične prometne nesreče.

V zadnjem času veliko pozornosti poleg same varnosti namenjamo pretočnosti prometa, zato ukrepe prilagajamo trenutnim razmeram na avtocesti, prav tako nadgrajujemo sisteme detekcije prometnega stanja. Na dogodke se tako vedno hitreje odzivamo ter s tem zmanjšujemo nevarne situacije in nepotrebne zastoje.

V letu 2020 smo se v Oddelku za promet uspešno spopadali s prilagajanjem delovnih procesov v nadzornih centrih zaradi epidemije covid-19. Sproti smo prilagajali delovnike zaposlenih v nadzornih centrih ter z vsemi deležniki (Policija, URSZR, Cestninski nadzor ...) usklajevali ukrepe vodenja in nadzora prometa.

Avtocestni promet nadzorujejo kvalificirani certificirani nadzorniki cestnega prometa

V letu 2020 se je nadaljevalo usposabljanje nadzornikov prometa za pridobitev NPK nadzornik/-ca prometa. Nadzorniki prometa RNC Ljubljana so se usposabljali na predorskem simulatorju predora Šentvid in le-to uspešno opravili. Usposabljanje je organizirano in poteka enkrat letno. V letu 2020 se je nadaljeval projekt pridobitve SNVP-simulatorja, pri katerem je bila v teku 2. faza projekta (od vključno štirih faz, ki bodo zaključene predvidoma v maju 2021), ki je zajemala zagon simulatorja v objektu Dragomelj.

Osveščanje o pomenu varne vožnje ter informiranje o pretočnosti v prometu

Družba DARS si prizadeva, da zagotavlja pogoje za varno vožnjo in da čim bolj zagotavljamo pretočnost v prometu. Za zagotavljanje prometne varnosti si prizadevajo tudi druge institucije, ki pomembno vplivajo na večjo ozaveščenost uporabnikov, DARS pa pri teh vsebinah tvorno sodeluje oz. nekaj aktivnosti (predvsem tiste, ki se tičejo zgolj prometa po AC/HC) izvaja sam.

S ciljem, da se zagotovi čim višja stopnja prometne varnosti, so se izvajale različne aktivnosti in preventivne akcije (dosegljivo na povezavi https://www.dars.si/Sporocila_za_javnost/5/prometna_varnost, www.promet.si in na družbenih omrežjih):

- Skupaj za večjo varnost ob začetku motoristične sezone – treningi varne vožnje za motoriste.

- Sodelovanje z Zavodom VOZIM v obliki inovativnih interaktivnih delavnic »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, ki potekajo na osnovi podajanja osebne izkušnje poškodovancev v prometnih nesrečah.
- **»Na odstavnem pasu niste varni«**. To je najstarejša preventivna vsebina upravljavca DARS in jo bomo ponovno uporabili, saj je še vedno opaziti neustrezno obnašanje voznikov, ki vozijo po odstavnem pasu, vendar tega ne bi smeli početi.
- **»Reši življenje«** – upoštevaj pravilno razvrščanje ob zastoju na avtocesti in na ta način prispevaj k temu, da bodo intervencijske vožnje reševalcev do prometne nezgode potekale čim hitreje. Preventivna vsebina se lahko na portalih objavlja takrat, ko ni drugih aktivnih dogodkov.
- **»Upoštevaj varnostno razdaljo«**, ki je pomembna preventivna vsebina zaradi dokazanega dejstva, da bi bilo na vseh cestah manj prometnih nezgod, če bi bile razdalje med vozili v prometu pravilne (ustreznejše). Preventivna vsebina je še vedno aktivna predvsem na lokacijah, kjer smo vzpostavili dodatno prometno signalizacijo, tako imenovane strešice.
- **»Vozi desno, prehitvaj levo«**, katere začetek sega v leto 2019, se lahko na portalih objavlja takrat, ko ni drugih aktivnih dogodkov in ko promet na voznem pasu ne presega 1.200 vozil/uro. Ko je promet gost, pa te vsebine niso več ustrezne, saj se pogoji takšne vožnje spremenijo.
- Druge pomembne vsebine, kot primer: podajanje prometnih informacij glede čakalnih časov (zastojev) na mejnih prehodih z navedbo druge izbire (ugodnejše smeri) ter informacije v zvezi z epidemijo, ki vplivajo na promet in prometna dogajanja.

Poleg zgoraj omenjenih akcijah smo sodelovali še pri izvajanju preventivnih akcij Agencije RS za prometno varnost: »Alkohol« in »Hitrost«. Namen teh akcij je bil predvsem poziv voznikom k temu, da ne uživajo alkohola, medtem ko nameravajo za volan, in zmanjšanju/prilagoditvi hitrosti na cesti.

Izvajanje ukrepov na področju prometa in skrbi za varnost uporabnikov

- Umirjanje hitrosti in povečanje pretočnosti.
- Menjava varnostnih ograj in prometne signalizacije.
- Dodatna signalizacija za varnostno razdaljo.
- Postavitev varnostnih ograj na objektih za preprečevanje zdrsa vozil z objektov.
- Zamenjava kašipotne signalizacija na izvozih z avtocest.
- Zamenjava zaključnic in postavitev dodatnih varnostnih ograj ter postavitev blažilnikov trkov.

Upravljanje inteligentnih transportnih sistemov (ITS) oziroma t. i. pametnih avtocest

- Integracija nove spremenljive prometne signalizacije (SPS) na nadzorni točki (NT) Kompolje v sistem za nadzor in vodenje prometa (SNVP).
- Integracija nove SPS na NT Pesnica v SNVP.
- Integracija nove SPS na NT Prepolje v SNVP.
- Integracija nove SPS v SNVP na AC Brezovica–Divača z odsekom AC razcep Gabrč–Sežana (NC Kozina) – delno.
- Integracija nove SPS v SNVP na delu severne, vzhodne in južne ljubljanske obvoznice ter odseku AC Zadobrova–Lukovica (NC Ljubljana) – delno.
- Integracija obnovljene SPS v SNVP (Senožeče, Kastelec, Dekani, Bertoki 1, Bertoki 2, Fram–Slivnica, polportal na mostu čez Muro).

- Implementacija 24 lokacij novih števecv prometa, od tega 22 lokacij s prepoznavanjem nasprotne vožnje.
- Postavitev spremenljivih prometnih znakov na AC Podlehnik–Gruškovje in integracija v SNVP.
- Implementacija novih IP-kamer za izvajanje videonadzora.
- Implementacija pilotnega projekta C-ITS.

Izvajanje evropskih projektov

V sklopu evropskega projekta Crocodile se nadaljujejo projekti v smeri izmenjave prometnih podatkov s sosednjimi državami. Izvaja se projekt Crocodile III, ki temelji na prenovi nadzornih centrov v smislu boljše izmenjave podatkov in pripravi mednarodnih načrtov vodenja prometa.

V okviru evropskega projekta C-Roads so se izvedle implementacije pilotnih projektov, tako z mikrovalovno kot z mobilno tehnologijo na območju primorske avtoceste. V nadaljevanju se je pripravljala osnova za hibridni sistem in prenos podatkov iz predorskih sistemov v Kažipot in C-ITS naprave.

I.16.6.2 Zagotavljanje prometnih informacij

Na evropski ravni so prometne informacije v Sloveniji optimalno obdelane in posredovane uporabnikom. Hitrejša in kakovostna prometna informacija je pogoj za optimalno pretočnost in prometno varnost. Prometni dogodki so v Sloveniji zelo hitro zaznani, informacije pa uporabnikom dosegljive že v nekaj sekundah. Kanali, po katerih se pretakajo informacije, so vsako leto številnejši, saj različni uporabniki (glede na starost in vrsto prevoznega sredstva) uporabljajo različne komunikacijske kanale.

DARS razvoju informacijskih kanalov in zaznavi dogodkov sledi na način, da redno uvaja nove tehnologije, pilotne sisteme in da je vključen v mednarodne delovne skupine na tem področju.

Prometno-informacijski center: vir verodostojne in ažurne prometne informacije

Vsebine na spletni strani www.promet.si, ki jih uporabniki najbolj spremljajo:

- dogodki in potek prometa na zemljevidu,
- cestne kamere,
- cene goriva,
- merilna mesta sistema Burja,
- virtualni asistent Stane.

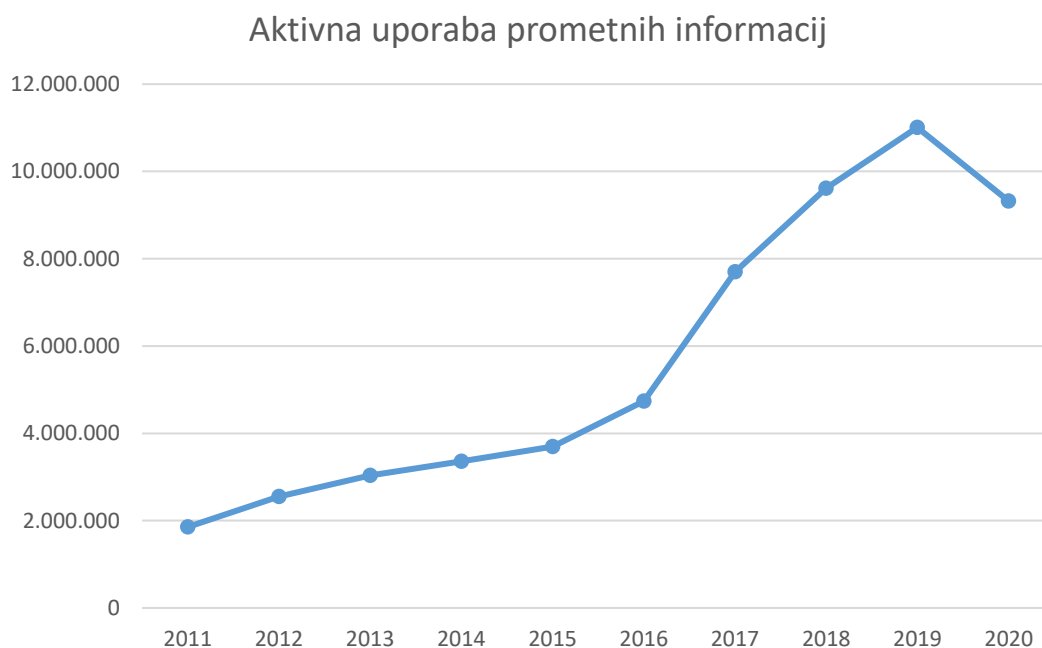
Ob tem je na voljo še možnost kreiranja lastnega uporabniškega računa (Moj PIC), prek katerega se uporabniki lahko naročijo na številne informacije po e-pošti, npr. na tedensko prometno napoved, posebna opozorila za tovornjake ipd.

Prometnoinformacijski center je v zadnjih 14 letih:

- posredoval več kot 460.000 informacij o dogodkih na državnem cestnem omrežju: v povprečju 32.680 na leto, 2.723 na mesec in 91 na dan,
- samo v zadnjih osmih letih so operaterji v PIC-u sprejeli že več kot 1.000.000 klicev, spletno stran pa je v tem času obiskalo več kot 10.000.000 različnih uporabnikov.

Rast prometa in števila dogodkov kaže razlika med dogodki prvo leto delovanja PIC-a (2006) in leta 2019. Leta 2006 je PIC poročal o 11.545, leta 2019 pa o 107.346 dogodkih. Leto 2020 je bilo pri tem izjema, saj se je vpliv krize zaradi covid-19 na promet izražal tudi v številu dogodkov. Zato se je zmanjšala potreba po prometnih informacijah, kar se je poznalo predvsem v času jutranjih, popoldanskih in sezonskih prometnih konic.

Slika 27: Aktivna uporaba prometnih informacij

Prikaz aktivne uporabe prometnih informacij predstavlja uporabo več kanalov, prek katerih uporabniki dostopajo do prometne informacije (svetovni splet, Twitter, aplikacija za mobilne naprave, klici v PIC).

Aktivna uporaba prometnih informacij, ki jih zagotavlja Prometnoinformacijski center, se je zaradi razmer ob epidemiji covid-19 zmanjšala na raven iz leta 2018. Pri tradicionalnih medijih je padla še precej bolj, vendar nam je ta padec uspelo ublažiti z aktivnejšim pristopom k uporabi novih orodij (Twitter, Facebook).

Mednarodno vodenje prometa (Traffic management plan – TMP)

V DARS že več let aktivno sodelujemo s sosednjimi državami na področju mednarodnega vodenja prometa. V letu 2018 smo začeli nov projekt: Izdelava mednarodnih načrtov vodenja prometa z vsemi sosednjimi državami. V letu 2019 so bili načrti usklajeni, izdelani, prva testiranja so bila uspešna in sistem je predan v uporabo nadzornim centrom upravljavcev avtocest iz petih držav (Avstrije, Hrvaške, Italije, Madžarske in Slovenije).

Tudi na tem področju so razmere ob epidemiji covid-19 upočasnile razvoj, vendar je bil tudi tu narejen napredek. V letu 2020 smo izvedli nekaj testiranj, nekajkrat pa smo načrte uporabili tudi v praksi. Čas smo izkoristili tudi za odpravljanje tehničnih in organizacijskih ovir za integracijo sistema v informacijske sisteme posameznih centrov v sosednjih državah.

Gre za prvi povsem digitalizirani sistem mednarodnega vodenja prometa v Evropi. S tem je narejen velik korak k hitrejšemu in mednarodno usklajenemu obveščanju in vodenju prometa na glavnih cestnih povezavah v tem delu Evrope. S tem je tudi močno izboljšán odziv na večje nepredvidene izredne dogodke, ki zahtevajo takojšnje operativno mednarodno usklajevanje.

Z letom 2020 smo uspešno zaključili postopke za začetek izdelave državnih načrtov, ki bodo narejeni po zgledu mednarodnih. Seveda pa bo tukaj treba upoštevati številne lokalne posebnosti in omejitve. Delo in izkušnje pri mednarodnih projektih, ki so izdelani v skladu z evropskimi smernicami, so v veliko pomoč pri bolj kakovostni izvedbi državnih načrtov.

I.16.7 Upravljanje človeških virov

Zavzeti in kompetentni zaposleni so ena od treh strateških smernic družbe DARS, ki izhajajo iz sprejete Strategije DARS za obdobje od leta 2017 do 2020. Ključni strateški cilji v okviru te strateške usmeritve so:

- nenehna krepitev kompetentnosti,
- razvoj voditeljstva v družbi,
- oblikovanje ustvarjalnega, varnega in zanimivega okolja.

Podatki o zaposlenih v DARS

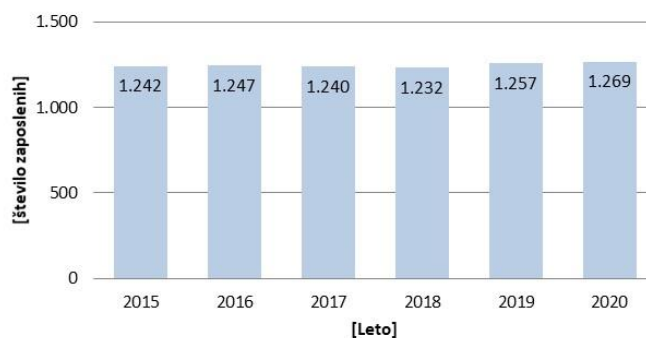
Tabela 8: Ključni podatki o zaposlenih v DARS za leti 2019 in 2020

	2019	2020
Stanje zaposlenih v DARS		
Število zaposlenih v DARS – z nadomeščanji	1257	1269
Število zaposlenih v DARS – brez nadomeščanj	1249	1263
Demografski podatki o zaposlenih		
Povprečna starost zaposlenih	46 let	46,4 leta
Odstotek zaposlenih žensk	25,6 %	25,5 %
Izobrazbena struktura zaposlenih		
Odstotek zaposlenih z največ IV. stopnjo izobrazbe	35,9 %	35,5 %
Odstotek zaposlenih s V. stopnjo izobrazbe	32,8 %	32,2 %
Odstotek zaposlenih s VI. stopnjo izobrazbe	18,2 %	18,7 %
Odstotek zaposlenih s VII. ali višjo stopnjo izobrazbe	13,1 %	13,6 %
Socialna varnost zaposlenih v DARS		
Število dodeljenih solidarnostnih pomoči	59	53
Število delavcev s priznano invalidnostjo	44	46
Število uvedenih postopkov za priznanje invalidnosti	27	19
Število prijav v prostovoljno pokojninsko zavarovanje	52	52
Stopnja bolniškega staleža	6,58 %	6,56 %
Razvoj zaposlenih – izobraževanje in usposabljanje		
Obseg izobraževanj v urah na zaposlenega	21	10
Vrednost izobraževanj na zaposlenega	209	131
Obseg udeležencev na izobraževanju	3654	1786

Zaposlovanje

Za doseganje zastavljenih poslovnih ciljev v letu 2020 in nemoteno poslovanje je potekalo zaposlovanje v skladu s sprejetim Operativno-izvedbenim delom Kadrovskega načrta za leto 2020. V letu 2020 je bilo izvedenih 67 eksternih in 37 internih objav prostih delovnih mest, torej skupaj 104 prosta delovna mesta. V DARS se je zaposlilo 53 delavcev in 41 delavcem je prenehalo delovno razmerje.

Slika 28: Število zaposlenih v družbi DARS od 2015 do 2020

Skrb za socialno varnost zaposlenih

Ob upoštevanju številnih specifičnih dejavnikov delovnega okolja, vpliva notranjih in zunanjih sprememb na trgu dela ter delavca kot posameznika ima skrb za socialno varnost zaposlenih v družbi pomembno vlogo pri razvoju človeških virov. Leto 2020 je še posebej zaznamovala pandemija koronavirusne bolezni, ki je konkretno vplivala tudi na organizacijo dela, bolniško odsotnost ter druge odsotnosti, opredeljene z interventnimi ukrepi za blaženje posledic, sprejetimi s strani države.

V letu 2020 je bilo v teku 19 invalidskih postopkov, od teh je 8 delavcev na novo pridobilo kategorijo invalidnosti. Delodajalec je tudi v letu 2020 nadaljeval spodbude za upokojevanje z dodatnimi odpravninami in možnostjo opravljanja začasnega ali občasnega dela upokojenca. V letu 2020 se je upokojilo 23 delavcev, 39 delavcev pa nadaljuje delo po izpolnitvi pogojev za upokojitev. Pripravljenih je bilo 18 pogodb za opravljanje začasnega ali občasnega dela upokojenecem za upravičence, ki so opravljali delo skladno z določili Zakona o urejanju trga dela.

Upravičena zadržanost z dela, ki v največji meri predstavlja bolniško odsotnost, je v letu 2020 znašala 6,56 % glede na redno delo in je po treh letih naraščanja nižja za 0,02 odstotne točke glede na leto 2019. V letu 2020 je bila odsotnost zaradi bolezni nižja za 24,79 % v primerjavi z letom 2019, medtem ko je znašal delež odsotnosti zaradi koronavirusa 15,75 % glede na redno delo in vključuje izolacijo, karanteno, višjo silo, čakanje na delo ipd.

Razvoj kadrov

Skladno s strateškimi cilji DARS, usmeritvami SDH ter Načrtom razvoja in izobraževanj zaposlenih za leto 2020 so bila prizadevanja na področju razvoja kadrov usmerjena v identifikacijo ključnih delovnih mest, ključnih kadrov in talentov DARS. Te aktivnosti so predstavljale temelj za pripravo politike notranjega nasledstva, s katerim se bo zagotavljalo dolgoročno kadrovsko načrtovanje in prepoznavanje perspektivnih kadrov ter potencialnih nasledstev za tista delovna mesta in funkcije, ki pomembno prispevajo k poslovni učinkovitosti DARS in njenemu strateškemu razvoju. V te aktivnosti so bili v veliki meri vključeni vodje, ki so izvajali identifikacijo ključnih kadrov in se usposobili za izvajanje razvojnih letnih pogovorov z zaposlenimi.

V letu 2020 je na obseg in način izvedbe izobraževanj in usposabljanj pomembno vplivala epidemija covid-19. Realiziranih je bilo skupno 12.585 izobraževalnih ur, kar je 51 % manj kot predhodno leto. V izobraževanje je bilo vključenih 1.786 zaposlenih, kar je prav tako za 51 % manj kot predhodno leto.

Skupno je bilo izvedenih 10.682 izobraževalnih ur v okviru internega izobraževanja, kar je za polovico manj kot v letu 2020. Tudi število vključenih zaposlenih v interno izobraževanje je za 51 % manjše kot leto prej, saj je bilo v letu 2020 v interno izobraževanje vključenih 1.594 zaposlenih, ki je v veliki meri potekalo v obliki on-line seminarjev in delavnic. Med vsebinami v internem izobraževanju in usposabljanju so prevladovalе vsebine iz uporabe digitalnih orodij za delo in komunikacijo na daljavo ter za uporabo drugih računalniških orodij. Prav tako so potekali tečajji tujih jezikov, usposabljanja in varstva osebnih podatkov in GDPR ter ob ustreznih preventivnih ukrepih za preprečevanje širjenja epidemije, ko so razmere to dopuščale, tudi druga izobraževanja, kot na primer treningi komunikacije za delo s težavnimi strankami ter treningi varne vožnje.

Zaradi prisotnosti epidemije covid-19 so se tudi eksterna izobraževanja v pretežni meri izvajala v digitalni obliki. V letu 2020 se je eksternih izobraževanj s ciljem sledenja strokovnemu razvoju, tehnološkimi in zakonodajnim

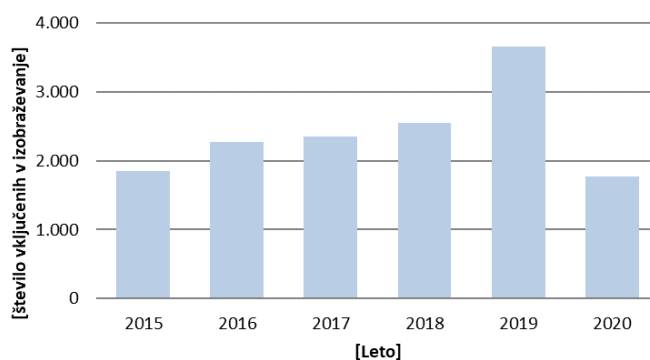
spremembam udeležilo skupno 192 zaposlenih. Realizirane so bile 1.903 izobraževalne ure, kar je za 59 % manj kot predhodno leto.

Slika 29: Prikaz števila izobraževalnih ur v obdobju 2015–2020

V letu 2020 je digitalno poslovanje in delo postalo temelj preživetja, saj je v veliki meri omogočalo izvajanje dela kljub omejitvam življenja in dela zaradi epidemije covid-19. DARS si na vseh področjih dela prizadeva zagotoviti kakovostno digitalno poslovanje tako za uporabnike naših storitev kot za zaposlene, zato je eden ključnih ciljev izobraževanj doseči, da so vsi zaposleni dobro usposobljeni in večji dela v digitalnem okolju.

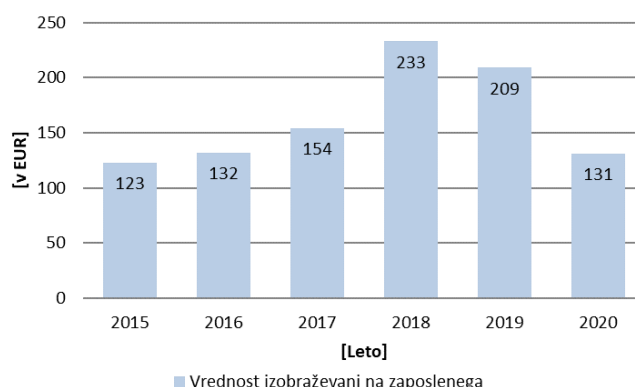
Slika 30: Število vključenih v izobraževanje v obdobju 2015–2020

Skupno je bilo za potrebe izobraževanj in usposabljanj zaposlenih v DARS v letu 2020 uporabljenih 36 % manj finančnih sredstev kot predhodno leto. Zaradi omejitev izvedb izobraževanj iz razloga epidemije je bilo za interno izobraževanje uporabljenih 44 % in večji delež, v obsegu 56 %, za eksterna izobraževanja. Število vseh izobraževalnih ur na zaposlenega je v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 manjše za 52 % in znaša 10 ur. Tudi vrednost izobraževanj na zaposlenega je v primerjavi s predhodnim letom manjša za 37 % in znaša 131 EUR.

Slika 31: Vrednost uporabljenih finančnih sredstev za izobraževanje na zaposlenega v obdobju 2015–2020

Projekti na področju upravljanja človeških virov

V DARS so se v letu 2020 poleg aktivnosti izobraževanj in usposabljanj izvajale tudi aktivnosti na področju razvoja kadrov:

Identifikacija ključnih delovnih mest in ključnih kadrov ter priprava protokola nasledstev: Skladno s sprejetim načrtom razvoja in izobraževanj zaposlenih v DARS za leto 2020 je bila ena od prednostnih nalog na področju razvoja kadrov identifikacija ključnih delovnih mest in ključnih kadrov. Sistematično se je pristopilo k prepoznavi in evidentiranju ključnih delovnih mest in kadrov, ki pomembno prispevajo k uresničevanju strategije in poslovnih ciljev DARS. Zaposleni na ključnih delovnih mestih DARS imajo bogato strokovno znanje, dobro razvite veščine in spretnosti za učinkovito izvajanje zahtevnih nalog, zato se je v nadaljevanju pristopilo k oblikovanju protokola nasledstva v DARS. S tem je zavzetim zaposlenim omogočen sistematičen karierni razvoj, obenem pa se zagotavlja kakovostna kontinuiteta v izvajanju naših storitev za vse deležnike DARS.

Uvedba razvojnih letnih pogovorov: Razvojni letni pogovori z zaposlenimi predstavljajo temelj uspešnega vodenja in razvoja zaposlenih. Omogočajo prepoznavo ambicij in usmerjanje ter razvoj talentov zaposlenih. V letu 2020 so bile pripravljene vse vsebinske in organizacijske podlage za uvedbo razvojnih letnih pogovorov z zaposlenimi. Organizirano in izvedeno je bilo tudi usposabljanje vodij za kakovostno izvedbo le-teh.

Merjenje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih: Kot vsako leto se je tudi v letu 2020 pristopilo k merjenju organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih kljub omejitvam iz naslova epidemije covid-19. Rezultati v primerjavi s prehodnim letom kažejo boljšo oceno organizacijske klime in večje zadovoljstvo ter zavzetost zaposlenih. Izzive predstavljajo kategorije, kot so notranje komuniciranje in informiranje, nagrajevanje in razvoj kariere, zato so bili sprejeti določeni ukrepi za izboljšanje stanja.

Projekt partnerskega sodelovanja v KoC LOGINS: Družba DARS se je v letu 2019 ponovno vključila v partnerski projekt kompetenčnega centra za logistiko KoC LOGIN, v okviru katerega je pridobila skupno 37.000 evrov sredstev iz Evropskega socialnega sklada za usposabljanje in izobraževanje zaposlenih in ki jih lahko črpa v obdobju 2019–2022. V letu 2020 nam je z izvedenimi internimi izobraževanji uspelo realizirati izobraževanja v vrednosti 10.150 evrov.

POLNI CERTIFIKAT

DARS je družini prijazno podjetje: Na osnovi sprejetih ukrepov iz naslova pridobljenega polnega certifikata Družini prijazno podjetje so se v letu 2020 nadaljevale aktivnosti, ki zaposlenim omogočajo lažje usklajevanje zahtev dela in družinskega življenja.

I.16.7.1 Oblikovanje varnega delovnega okolja

V letu 2020 se je že obstoječim dejavnostim za zagotavljanje varnega in zdravega delovnega okolja pridružilo še tveganje, povezano s pandemijo koronavirusne bolezni. Takoj po pojavu virusa v Sloveniji smo v DARS začeli izvajati preventivne ukrepe. Uprava je imenovala tudi posebno skupino za obvladovanje tveganj, povezanih s pojavom koronavirusa, ki redno spremlja stanje ter sprejema potrebne organizacijske in druge ukrepe.

Služba je sodelovala tudi pri nabavi nekatere delovne in pisarniške opreme, ki mora biti izdelana v skladu s predpisi ter mora dejansko zagotavljati večjo stopnjo varnosti in udobja pri uporabi. Vsa delovna oprema se je v letu 2020 kljub epidemiji koronavirusne bolezni redno pregledovala in servisirala. Delavci, ki opravljajo pretežno pisarniško delo za računalnikom ter želijo med delom tudi stati, so prejeli po višini nastavljive mize. Omogočena je tudi možnost naročila ergonomsko oblikovanih mišk.

V letu 2020 smo opravili tudi interne nadzore delovišč, tako na terenu kot tudi v AC-bazah, in pripravili poročila. Izvedli smo preizkuse usposobljenosti za varno delo delavcev. Skozi vse leto smo zagotavljali servisne preglede gasilnikov in hidrantov ter vzdrževanje sistemov aktivne požarne zaščite.

Delavci so redno, razen izjemoma za nekaj časa, ko zaradi epidemije medicina dela ni delovala, v predpisanih rokih opravljali zdravniške preglede pri pooblaščenih specialistih medicine dela. Opravljene so bile tudi meritve izpostavljenosti delavcev prahu in izpušnim plinom pri rezkanju razpok v asfaltu, kemikalijam pri izdelavi horizontalne signalizacije ter izpušnim plinom pri izvajanju cestninskega nadzora. Nikjer vrednosti niso bile presežene. V skladu z ukrepi, predvidenimi v oceni tveganja, se je v letu 2020 začela nabava solarnih panelov za napajanje signalizacije v delovnih zaporah, nabava baterijskih vložkov in tankih LED signalnih luči za namestitvev na prometnih znakih začasne zapore (zamenjava za težke akumulatorje). Ureditev dostopov do objektov (portali, jaški idr.) prek JVO/BVO višine več kot 80 cm z namestitvijo prilagojenih lestev. Varnost delavcev pri delu pa smo kot enega od pomembnih elementov za uspešno načrtovanje razvoja družbe vključili tudi v Strategijo 2021–2025. Eden od pomembnih operativnih strateških ciljev je tako tudi zmanjšanje števila poškodovanih pri delu do leta 2025 za 10 %.

Nezgode pri delu

V letu 2020 je bilo v družbi evidentiranih 28 nezgod s poškodbami delavcev pri delu. Kot običajno je bilo največ poškodovanih (25) vzdrževalcev, poškodovala pa sta se še dva cestninska nadzornika in ena delavka s poslovnega področja. Pomembno je, da zaradi poškodb ni prišlo do invalidnosti nobenega od delavcev. Vsi delavci, ki so se poškodovali v letu 2020, so v tem letu tudi zaključili zdravljenje.

I.16.8 Odgovornost do naravnega okolja

Glede na naše poslanstvo smo zgradili in upravljamo AC-omrežje, ki je tesno povezano z naravnim okoljem tako v fazi umestitve v prostor kot tudi v fazi upravljanja in nadaljnjega razvoja avtocestnega omrežja. Naša zaveza je, da v vseh fazah delovanja delujemo okoljsko odgovorno in nenehno zmanjšujemo škodljive vplive na okolje.

Družba DARS ima področje okolja in energije sistematično obvladovano, kar potrjujeta pridobljena mednarodna standarda ISO 14001 in ISO 50001.

Družba DARS se z letno porabo energije 42,66 GWh (v letu 2020) že uvršča med velike slovenske porabnike energije. Glede na procese družbe, ki jih določa potreba po upravljanju predorov in osvetljevanju površin, pa tudi po upravljanju in vzdrževanju cest, predstavlja največjo porabo energije električna energija (50,8 %), ki ji sledita poraba goriva za pogon vozil (39,3 %) ter poraba energije za potrebe ogrevanja objektov (9,9 %).

Strategija družbe 2017–2020 je namenila velik poudarek energetske učinkovitosti in varovanju okolja, zato je določen operativni cilj, ki se nanaša na izboljšanje ključnih kazalnikov energetske učinkovitosti z namenom racionalizacije stroškov:

- Količinska poraba električne energije se bo do leta 2020 zmanjšala za 10 % glede na obstoječe stanje porabnikov električne energije.
- Zmanjšati porabo energentov za ogrevanje za 10 % do leta 2020 glede na izhodiščno leto 2015.

- Zmanjšati emisije CO2 energentov za ogrevanje za 20 % do leta 2020 glede na izhodiščno leto 2015.
- Zmanjšati povprečno porabo goriva za delovna vozila in mehanizacijo za 2 % do leta 2021 glede na izhodiščno leto 2018. Pri lahkih tovornih vozilih zmanjšati povprečno porabo goriva za 5 % do leta 2021 glede na izhodiščno leto 2018.

Skupna raba energije

Spodnja tabela predstavlja rabo in trende porabe energije po vrstah energentov. S celovitim pristopom upravljanja energije in pripadajočimi ukrepi nam je uspelo zmanjšati porabo energije pri energentu električna energija ter ogrevanje, kjer se je na osnovi energetskih pregledov izvedel bistveni del ukrepov.

Tabela 9: Raba energije

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elektrika	MWh	25.735	25.181	24.526	23.598	22.584	21.670
Goriva	MWh	16.384	17.538	16.369	18.662	18.081	16.752
Zemeljski plin	MWh	1.866	1.524	1.676	1.443	1.386	1.564
UNP propan	MWh	2.018	2.253	2.123	1.964	1.857	1.736
UNP propan butan	MWh	1.171	1.225	1.105	852	475	428
Kurilno olje	MWh	238	344	291	238	97	58
Daljinsko ogrevanje	MWh	586	810	778	638	550	
Biomasa	MWh						452
Skupaj	MWh	47.998	48.875	46.868	47.395	45.030	42.660

Drugi podrobnejši podatki in prikazi odgovornega ravnanja do naravnega okolja bodo navedeni v »Trajnostnem poročilu za leto 2020«, ki je samostojen dokument.

I.16.9 Vključenost v širšo družbo

Lokalna skupnost je vključena v vseh fazah umeščanja avtocest v prostor, njeni predlogi in pobude se primerno upoštevajo.

Priznanja in nagrade

Družba DARS je v zadnjih letih prejela naslednja priznanja in nagrade:

- priznanje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za primer dobre prakse na področju promocije zdravja pri delu za leto 2012;
- priznanje Evropske mreže za promocijo zdravja (ENWHP) pri delu za primer dobre prakse za leto 2013;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2013;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2015;
- DARS je skupaj z Republiko Slovenijo prejemnik posebnega jubilejnega odličja Maksa Fabianija v letu 2015;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2016;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2018;
- DARS priznanje za okolju prijazno storitev za leto 2019.

Zaveze zunanjim pobudam

V družbi DARS prostovoljno sodelujemo v pobudah, ki spodbujajo etično ravnanje ter okoljsko, družbeno in ekonomsko vzdržno poslovanje.

Članstvo v mednarodnih združenjih

Družba DARS aktivno sodeluje s sorodnimi podjetji v tujini in je vključena v članstvo v mednarodnih organizacijah. Najpomembnejše med njimi je evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev ASECAP, kjer zasedamo tudi nekatere pomembne funkcije in prek katerega posredno sodelujemo z globalnim združenjem lastnikov in operaterjev cestninskih objektov IBTTA. Prek Nacionalnega komiteja PIARC Slovenija je DARS vključen tudi v PIARC (World Road Association), ki je kot nepolitično in nepridobitno svetovno cestno združenje ustanovljeno z namenom izmenjave znanj na področju cest in prometa. Podrobnejša predstavitev mednarodnega sodelovanja

družbe DARS je razvidna iz poglavja I.12 Mednarodno sodelovanje in pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev.

Družbena odgovornost

Zavedamo se odgovornosti, ki jo imamo do ljudi in okolja, v katerem delujemo. Z ozaveščanjem in preventivnimi akcijami na področju prometa in prometne varnosti ter varovanja okolja se aktivno vključujemo v aktualno družbeno dogajanje in ga po svojih močeh sooblikujemo na boljše.

Na področju družbene odgovornosti namenjamo posebno pozornost vsebinam, povezanim z varnostjo v prometu, izobraževanju in preventivnemu delovanju na cestah, ki jih upravljamo. Sredstva namenjamo projektom s področja preventive v prometu in strokovnih srečanj, povezanih s prometom in varnostjo ter graditvijo, vzdrževanjem in upravljanjem avtocest in hitrih cest.

Sponzorstva in donacije

Poleg tega doniramo praviloma enemu večjemu humanitarnemu projektu, otrokom iz projekta Botrstvo, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste - Polje. Preostanek skladno z internimi pravili namenimo prednostno projektom s področja prometne varnosti, ozaveščanju o pravilnem ravnanju v prometu, podpiramo humanitarno-socialne dejavnosti za otroke, pomagamo pa tudi gasilskemu društvu in drugim, ki intervenirajo ob izrednih dogodkih na avtocestnem sistemu v našem upravljanju.

I.16.10 Odgovornost do dobaviteljev/izvajalcev

Družba DARS je tudi v letu 2020 uspešno sodelovala z dobavitelji/izvajalci tako doma kot v tujini, medtem ko je bilo glede na specifičnost poslovanja večina poslovnega sodelovanja na področju nabave storitev, blaga in na področju gradenj osredotočenega na dobavitelje/izvajalce iz Slovenije.

Merila za oddajo javnega naročila

Družba DARS je pri naročanju blaga, storitev in gradenj zavezana slediti Zakonu o javnem naročanju. Merila za oddajo javnega naročanja so podrobneje opredeljena v 84. členu Zakona o javnem naročanju, kjer je zapisano, da naročnik odda javno naročilo na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe. V Uradnem listu RS, št. 51/2017 je bila objavljena Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17 in 64/19). V skladu z Uredbo je zeleno javno naročanje obvezno za 33 predmetov javnega naročanja.

Dobavitelji izdelkov in storitev (lokalno, tujina)

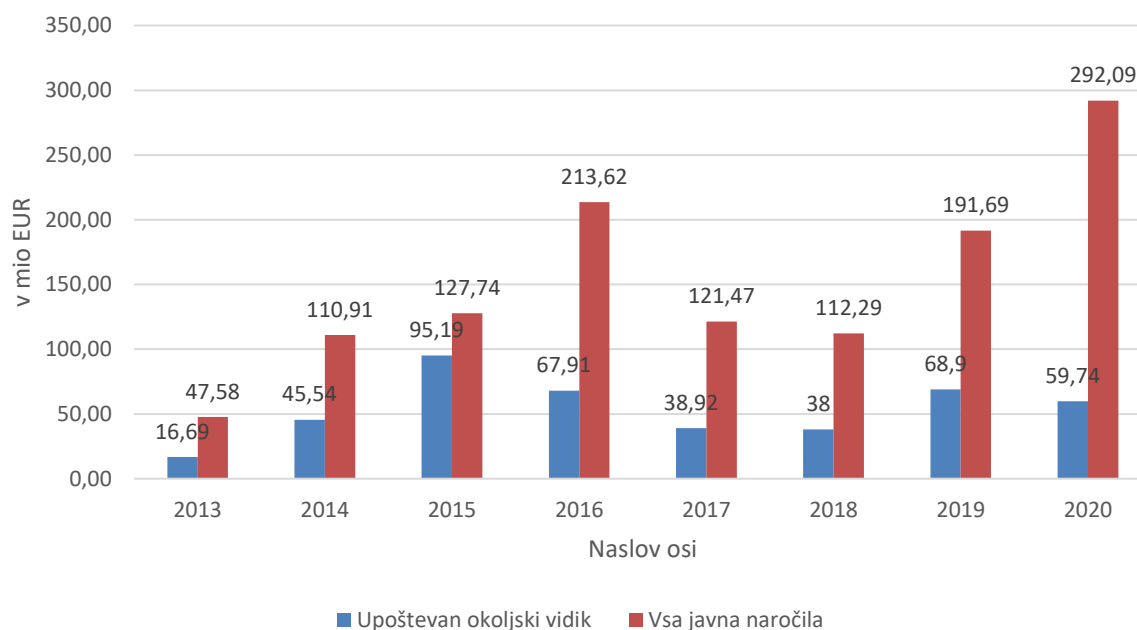
Na portalu eJN¹, ki je v upravljanju Ministrstva za javno upravo, je v modulu STATIST mogoče pridobiti statistične podatke s področja javnega naročanja v Republiki Sloveniji. Iz podatkov za leto 2020 je razvidno, da je 1.012 javnih naročnikov oddalo za 3.909.623.930,57 EUR (brez DDV) javnih naročil. Skupno število objavljenih javnih naročil je bilo 6.660, oddanih javnih naročil pa 5.516. Okoljski vidik je bil upoštevan pri 3.517 oziroma 22,66 % oddanih naročil.

Gibanje celotnih javnih naročil družbe DARS in rast vrednosti javnih naročil, pri čemer je upoštevan »okoljski vidik«, za obdobje od leta 2013 do leta 2020 (v mio EUR) sta razvidna v nadaljevanju.

---

¹ Vir: <https://ejn.gov.si/statist>

Slika 32: Vsa javna naročila in javna naročila z »okoljskega vidika« v obdobju 2013–2020

Iz podatkov za leto 2020 je razvidno, da je družba DARS oddala za 292.088.498,02 EUR (brez DDV) javnih naročil. Skupno število objavljenih javnih naročil je bilo 169, oddanih javnih naročil pa 194. Okoljski vidik je bil upoštevan pri 33 oziroma 19,53 %, kar predstavlja vrednostno 107,09 mio EUR oziroma 36,66 % oddanih naročil.

I.16.11 Komuniciranje

Strategija komuniciranja

DARS ima izdelano komunikacijsko strategijo, ki sledi poslovni strategiji družbe. Krovna komunikacijska strategija dolgoročno krepi odnose z vsemi ključnimi deležniki oz. javnostmi: uporabniki avtocestnega omrežja, mediji, zaposlenimi, odločevalci, poslovnimi partnerji, strokovnjaki in nevladnimi organizacijami ter širšim družbenim okoljem.

Družba pri izvajanju komunikacijskih aktivnosti sledi smernicam, ki bodo zagotovile izpolnjevanje komunikacijskih ciljev: proaktivnost, ažurnost, jasnost in transparentnost, prijemljivost ter ustvarjanje partnerstev.

Spoštovanje notranjih pravil (Pravilnik o načinu dajanja informacij za medije DARS) in državnih predpisov (Zakon o medijih, Zakon o dostopu do informacij javnega značaja), primerna organiziranost, strokovni pristop ter aktivno in konstruktivno sodelovanje vseh vključenih zagotavljajo, da je informacija pravočasna, verodostojna in predvsem v čim večjem mogočem interesu družbe DARS; na tej osnovi se potem z javnostmi gradi čim bolj odprt odnos. Predvsem dobro interno sodelovanje vseh vpetih deležnikov zagotavlja, da je javno (zlasti medijsko) pojavljanje lahko učinkovito, po drugi strani se zmanjšuje tveganje napačnih razlag v medijskih objavah in nesporazumov.

Sporočila za medije oziroma javnosti objavimo tudi na spletni strani družbe in na družbenih omrežjih. Za medije pripravljamo predvsem sporočila za javnost, organiziramo novinarske konference, izjave za medije ali javnosti ter jih vabimo na pomembne poslovne dogodke.

Družba DARS uporablja pravilnike, ki določajo varovanje poslovnih skrivnosti in informacij za člane organov vodenja in nadzora ter druge osebe, ki imajo dostop do notranjih informacij v času mandata in tudi po njegovem izteku.

Objavljanje poslovnih poročil in izkazov

Družba sledi najvišjim standardom objavljanja poslovnih poročil, opredeljenim v Zakonu o trgu finančnih instrumentov in Priporočilih Ljubljanske borze. Na spletnih straneh družbe DARS in SEOnetu se vsako leto objavlja finančni koledar z navedbo rokov vseh pomembnejših poslovnih objav in dogodkov.

I.17 Poročilo nadzornega sveta za leto 2020

V letu 2020 smo bili člani nadzornega sveta kot predstavniki lastnika:

- Jožef Zimšek (član),
- do 23. 6. Boris Božičnik (namestnik), Matej Čufer (član), mag. Andrej Hudoklin (član),
- od 24. 6. dr. Štefan Šumah (član), Anton Guzej (član),
- od 24. 6. do 6. 7. Pavle Hevka (član), nato predsednik, dr. Robert Rožič (član), nato namestnik,
- do 6. 7. Jože Oberstar – predsednik, nato član.

Člani predstavnikov zaposlenih pa so bili Martin Stožir, Darko Kodrič do 5. 6., Igor Kolar do 3. 7. ter od 4. 7. naprej Nataša Ivančević in Branko Švigelj.

Nadzorni svet sestavlja uravnotežena skupina različnih strokovnjakov, ki se medsebojno dopolnjujemo in se osredotočamo na učinkovitost opravljanja svojih osnovnih funkcij. Delo nadzornega sveta je potekalo v skladu z zakonodajo, priporočili Združenja nadzornikov Slovenije in preostalimi priporočili dobre prakse. Nadzorni svet je upošteval tudi Kodeks upravljanja javnih delniških družb, Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Kodeks profesionalne etike Združenja nadzornikov Slovenije, pri čemer smo člani nadzornega sveta dosledno spoštovali njihova načela.

Člani smo na sejah aktivni in sodelujemo v razpravah s ciljem, da se vsa morebitna različna stališča pojasnijo in uskladijo do stopnje, ko so strokovno, zakonsko in strateško usklajena. Usklajenost delovanja nadzornega sveta kaže podatek, da smo v letu 2020 vse sklepe, razen enega, sprejeli soglasno. Razprave so dokaz, da smo se člani sveta temeljito pripravili na seje, saj sicer ne bi mogli aktivno in strokovno sodelovati pri obravnavi posameznih točk dnevnega reda. Podajali smo konstruktivne predloge ter na podlagi strokovno pripravljenih ter celovitih pisnih in ustnih informacij, ki smo jih prejeli od uprave družbe, kompetentno sprejemali odločitve v skladu s poslovníkom, akti družbe in zakonskimi pooblastili. Vsi člani smo se sej redno udeleževali.

Skozi leto je nadzorni svet ohranjal uravnotežen profesionalni odnos z upravo in bil deležen pravočasnih s podatki podprtih informacij z njene strani. Nadzorni svet ocenjuje delovanje uprave DARS, ki je bila imenovana julija 2020, kot uspešno.

Predsednik nadzornega sveta in predsednik uprave sva sodelovala tudi zunaj formalno sklicanih sej.

Delo članov nadzornega sveta, vključno z delom v komisijah, je bilo strokovno in usmerjeno v učinkovitost opravljanja funkcije. Delo nadzornega sveta so vsebinsko učinkovito podpirali predlogi komisij nadzornega sveta. Nadzorni svet je sproti obveščal zainteresirano javnost.

Nadzorni svet v skladu s Kodeksom upravljanja javnih delniških družb v tem poročilu navaja, da so vsi stroški delovanja nadzornega sveta razkriti v letnem poročilu.

Nadzorni svet DARS se je v letu 2020 sestal na desetih rednih sejah in osmih dopisnih sejah, na katerih je obravnaval redna poročila o poslovanju družbe ter druge tekoče zadeve in pomembna vprašanja. Na sejah je obravnaval in odločal tudi o drugih zadevah, za katere je pristojen po zakonu, drugih predpisih in po statutu.

Nadzorni svet DARS je med drugim:

- obravnaval in potrdil Letno poročilo 2019;
- sprejel poročilo o svojem delu za preteklo leto;
- obravnaval in potrdil predloge za sprejemanje sklepov na skupščini;
- odločal o prejemkih uprave družbe;
- dosegel sporazumni dogovor za prenehanje mandata upravi družbe;
- imenoval novo upravo družbe za mandatno obdobje petih let;
- podal soglasje k rebalansu Poslovnega načrta za leto 2020;
- podal soglasje k Poslovnemu načrtu za leto 2021;
- podal soglasje k Programu refinanciranja (priloga) k Poslovnemu načrtu za leto 2021;
- podal soglasje k Poslovníku o delu uprave,
- izdajal soglasja za posle nad 2,5 milijona evrov (brez DDV-ja);
- izdajal soglasja tudi za posle nad 1 milijon evrov (brez DDV-ja) na podlagi sklepa z dne 27. 8.;
- se tekoče seznanjal s stanjem pri projektih Karavanke, 3. razvojna os, Elektronska vinjeta, širitev tretjega pasu;
- se tekoče seznanjal s stanjem postopkov javnega naročanja,;

- se seznanil s Poročilom o izvajanju nacionalnega programa za leto 2019;
- potrdil Trajnostno poročilo družbe za leto 2019;
- dal soglasje k Letnemu planu službe za notranjo revizijo za leto 2020 in se seznanil s Poročilom o delu službe za notranjo revizijo za leto 2019;
- predlagal skupščini podelitev razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2019 ter soglašal s predlogom skupščini glede uporabe bilančnega dobička po stanju na dan 31. 12. 2019;
- se seznanil z nerevidiranim polletnim poročilom;
- obravnaval Poročilo o obvladovanju tveganj;
- sprejel spremenjena Pravila za določanje vsebine pogodb o zaposlitvi za predsednika in člane uprave glede prejemkov in drugih pravic;
- se tekoče seznanjal s poročili komisij nadzornega sveta;
- imenoval investicijsko komisijo;
- spremljal realizacijo ukrepov samoocene družbe po modelu odličnosti EFQM;
- obravnaval Poročilo Sveta delavcev za leto 2019;
- sprejel Letni načrt dela nadzornega sveta;
- sprejel Politiko nasledstva;
- obravnaval poročila o rednem vzdrževanju avtocest;
- se tekoče seznanjal z drugimi informacijami (med drugim tudi o problematiki avtovleke).

Nadzorni svet v letu 2020 ni opravil samoocene.

Člani nadzornega sveta smo pri odločanju o posameznih zadevah na sejah nadzornega sveta upoštevali splošna pravila korporacijskega upravljanja glede vprašanja nasprotja interesov.

Komisije nadzornega sveta DARS

Strokovno podporo nadzornemu svetu sta nudili dve komisiji. Komisiji sta redno poročali in svetovali nadzornemu svetu, odločanje pa je ostalo v pristojnosti nadzornega sveta.

Revizijska komisija se je v letu 2020 sestala na osmih in dveh dopisnih sejah. Pripravila je podlage nadzornemu svetu za potrditev letnega poročila. Večkrat opravila tudi razpravo z revizorji KPMG, d. o. o. Komisija je obravnavala nerevidirano polletno poročilo, revidirano letno poročilo in podala predlog nadzornemu svetu, da ga potrdi.

Obravnavala je tudi Poročilo o delu notranje revizije za leto 2019, Polletno poročilo o delu notranje revizije za leto 2020, Plan dela notranje revizije za leto 2020 ter podala predlog nadzornemu svetu za izdajo soglasja k planu dela notranje revizije družbe. Med drugim je redno spremljala in obravnavala poročila in priporočila notranje revizije. Seznanila se je tudi s Poročilom o kakovosti dela notranje revizije. Prav tako se je komisija redno seznanjala s poročili o poslovanju družbe, redno spremljala realizacijo sklepov komisije, obravnavala Poročilo o obvladovanju tveganj ter sprejela Plan dela komisije za leto 2020. Seznanila se je tudi z načrtovanimi aktivnostmi Skladnosti poslovanja. Komisija se je redno seznanjala tudi s poročili opravljenih rednih notranjih revizij. Komisija je obravnavala tudi druga vprašanja in teme iz pristojnosti revizijske komisije, med drugim je tudi skozi »kazalnike za spremljanje zunanje revizije s strani revizijske komisije ob zaključku revizije letnih računovodskih izkazov« ocenila delovanje revizorja KPMG, d. o. o. Revizijska komisija ponovne samoocene ni izvedla.

Komisija nadzornega sveta za kadrovske zadeve in vrednotenja uprave se je v letu 2020 sestala na šestih rednih in na dveh dopisnih sejah. Obravnavala je poročila Službe za upravljanje kadrov, Službe za varnost in zdravja pri delu ter Poročilo o zadovoljstvu zaposlenih in uporabnikov avtocest, pripravila spremenjena Pravila za določanje vsebine pogodb o zaposlitvi za predsednika in člane uprave glede prejemkov in drugih pravic. Opravila pogovore s kandidati za člane uprave. Komisija je obravnavala tudi druga vprašanja in teme iz pristojnosti komisije.

V letu 2020 je nadzorni svet imenoval tudi investicijsko komisijo, ki se je prvič sestala v januarju 2021.

Skladno z drugim odstavkom 282. člena Zakona o gospodarskih družbah je Nadzorni svet DARS pripravil pisno poročilo o ugotovitvah pregleda Letnega poročila DARS za leto 2020 in podanem predlogu uprave o delitvi bilančnega dobička za skupščino. Omenjeno poročilo natančno in verodostojno prikazuje aktivnosti nadzornega sveta med letom.

Preveritev in potrditev Letnega poročila 2020

Uprava družbe je dne 15. 4. 2021 nadzornemu svetu predložila Letno poročilo za leto 2020, ki vključuje poslovno poročilo z revidiranimi računovodskimi izkazi z mnenjem revizorja. Nadzorni svet DARS je Letno poročilo DARS za leto 2020 obravnaval v okviru zakonskega roka. Seznanil se je z revizijskim poročilom in mnenjem pooblaščenega revizorja o pregledanih računovodskih izkazih za poslovno leto 2020 ter ugotovil, da pooblaščen revizor ni odkril nobenih napačnih navedb oz. nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na računovodske izkaze družbe. V revizijskem poročilu tudi ni nobenih pripomb in zadržkov glede uprave družbe in nadzornega sveta. Nadzorni svet ni imel pripomb k poročilu revizijske družbe KPMG, d. o. o.

Skladno s točko 7.3.7 Statuta DARS je nadzorni svet preveril predloženo letno poročilo in predlog uprave o delitvi bilančnega dobička, na podlagi česar bo predložil poročilo skupščini. Po skrbni preveritvi Letnega poročila za poslovno leto 2020, na katerega nadzorni svet ni imel pripomb, je revidirano Letno poročilo družbe DARS za leto 2020 soglasno potrdil.

Nadzorni svet se je ob sprejemanju letnega poročila opredelil tudi do izjave o upravljanju družbe, ki je vključena v poslovno poročilo Letnega poročila družbe DARS za leto 2020, in ocenil, da je odsev dejanskega stanja upravljanja družbe v letu 2020.

Pavle Hevka
predsednik nadzornega sveta

II Računovodsko poročilo

II Računovodsko poročilo

II	Računovodsko poročilo	97
II.1	Računovodski izkazi družbe DARS	98
II.2	Poročajoča družba	106
II.3	Pomembnejše računovodske usmeritve	106
II.4	Pojasnila k računovodskim izkazom	121
II.4.1	Pojasnila k bilanci stanja.....	121
II.4.2	Pojasnila k izkazu poslovnega izida	148
II.5	Poslovna tveganja.....	155
II.6	Posli z lastniki in njihovimi povezanimi družbami	155
II.7	Dogodki po datumu bilance stanja	156
II.8	Revidiranje letnega poročila za leto 2020	156
II.9	Revizorjevo poročilo	157

II.1 Računovodski izkazi družbe DARS

Bilanca stanja na dan 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2020	31. 12. 2019
SREDSTVA		5.175.871.112	5.307.039.906
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		4.851.947.655	4.925.136.269
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	II.4.1.1	28.745.098	29.390.318
1. Dolgoročne premoženjske pravice		28.726.363	29.368.701
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve		18.735	21.617
II. Opredmetena osnovna sredstva	II.4.1.2	4.707.256.276	4.801.622.371
1. Zemljišča in zgradbe		4.565.086.891	4.679.300.000
a) Zemljišča		184.970.029	190.391.268
b) Zgradbe		4.380.116.862	4.488.908.732
3. Druge naprave in oprema		46.400.773	38.528.178
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		95.768.612	83.794.193
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		95.768.612	83.794.193
III. Naložbene nepremičnine	II.4.1.3	4.324.425	2.281.928
IV. Dolgoročne finančne naložbe	II.4.1.5	93.000.964	70.000.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		964	964
c) Druge delnice in deleži		964	964
2. Dolgoročna posojila		93.000.000	70.000.000
b) Dolgoročna posojila drugim		93.000.000	70.000.000
V. Dolgoročne poslovne terjatve	II.4.1.6	12.410.271	16.958.648
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		0	30.754
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		12.410.271	16.927.894
VI. Odložene terjatve za davek	II.4.1.7	6.210.621	4.882.040
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		323.142.813	380.847.267
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	II.4.1.8	472.657	606.134
II. Zaloge	II.4.1.9	5.235.657	4.673.088
1. Material		3.916.524	3.975.321
3. Proizvodi in trgovsko blago		1.319.133	697.766
III. Kratkoročne finančne naložbe	II.4.1.10	208.000.000	268.000.000
2. Kratkoročna posojila		208.000.000	268.000.000
b) Kratkoročna posojila drugim		208.000.000	268.000.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	II.4.1.11	47.126.939	72.182.647
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		22.053.330	31.377.843
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		25.073.609	40.804.805
V. Denarna sredstva	II.4.1.12	62.307.559	35.385.398
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.13	780.644	1.056.369

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2020	31. 12. 2019
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		5.175.871.112	5.307.039.906
A. KAPITAL	II.4.1.14	2.922.963.531	2.863.136.410
I. Vpoklicani kapital		2.086.559.144	2.086.559.144
1. Osnovni kapital		2.086.559.144	2.086.559.144
II. Kapitalske rezerve		28.491.168	26.940.767
III. Rezerve iz dobička		799.714.840	711.671.135
1. Zakonske rezerve		42.693.436	39.717.709
4. Statutarne rezerve		172.877.124	158.742.423
5. Druge rezerve iz dobička		584.144.280	513.211.002
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti		-13.003.673	-11.765.862
VI. Preneseni čisti poslovni izid		0	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta		21.202.052	49.731.226
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.15	156.655.027	163.649.723
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		4.509.692	4.413.563
2. Druge rezervacije		4.393.577	1.864.190
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve		147.751.758	157.371.970
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		1.782.570.540	1.917.205.404
I. Dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.16	1.713.799.524	1.823.358.144
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	II.4.1.17	1.443.312.299	1.549.586.029
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	II.4.1.18	117.800.967	117.800.967
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.19	152.686.258	155.971.148
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	II.4.1.20	68.771.016	93.847.261
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		68.771.016	93.847.261
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		295.278.784	341.377.546
II. Kratkoročne finančne obveznosti	II.4.1.21	214.689.802	264.576.081
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		186.238.030	195.649.378
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic		3.112.385	45.975.233
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti		25.339.387	22.951.470
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	II.4.1.22	80.588.983	76.801.465
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		37.219.572	37.347.137
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		10.500	61.819
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		43.358.911	39.392.509
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.23	18.403.229	21.670.823

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020 (različica I)

V EUR (brez centov)	Pojasnila	1. 1. do 31. 12. 2020	1. 1. do 31. 12. 2019
1. Čisti prihodki od prodaje	II.4.2.1	398.581.556	480.750.876
Prihodki od cestnin		386.955.494	466.611.271
Prihodki od zakupnin za počivališča		7.136.120	8.951.984
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev		984.520	1.040.540
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo		593.084	864.655
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila		333.607	326.820
Prihodki od zakupa optičnih vlaken		984.782	996.843
Drugi prihodki od prodaje		1.593.950	1.958.763
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	II.4.2.2	1.455.903	1.671.338
4. Drugi poslovni prihodki	II.4.2.3	16.161.707	39.633.020
5. Stroški blaga, materiala in storitev	II.4.2.4	-44.369.700	-50.383.003
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala		-9.116.897	-9.750.970
b) Stroški storitev		-35.252.803	-40.632.033
6. Stroški dela	II.4.2.5	-46.832.708	-45.244.673
a) Stroški plač		-34.420.960	-32.897.516
b) Stroški socialnih zavarovanj		-6.693.218	-6.393.841
c) Drugi stroški dela		-5.718.531	-5.953.316
7. Odpisi vrednosti	II.4.2.6	-212.849.987	-211.019.620
a) Amortizacija		-185.784.386	-180.055.717
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.		-26.717.740	-30.864.914
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-347.862	-98.990
8. Drugi poslovni odhodki	II.4.2.7	-3.191.823	-4.417.931
10. Finančni prihodki iz danih posojil	II.4.2.8	338.768	780.838
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		338.768	780.838
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	II.4.2.9	114.900	8.212
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		114.900	8.212
12. Finančni odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb	II.4.2.10	-706.048	-1.627.973
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		-35.695.463	-37.497.932
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	II.4.2.11	-21.180.164	-22.844.789
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	II.4.2.12	-7.049.945	-7.335.306
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	II.4.2.13	-7.465.354	-7.317.837
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	II.4.2.14	-16.056	-65.389
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti		-250	-33.195
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		-15.805	-32.193
15. Drugi prihodki	II.4.2.15	101.844	276.588
16. Drugi odhodki	II.4.2.16	-487.636	-495.076
17. Davek iz dobička	II.4.2.17	-14.104.581	-30.552.021
18. Odloženi davki		1.025.938	-2.205.799
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		59.526.614	139.611.455

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	2020	2019
19. Čisti poslovni izid poslovnega leta	59.526.614	139.611.455
Učinkoviti del sprememb v poštenu vrednosti instrumenta za varovanje pred tveganjem pred spremenljivostjo obrestnih mer	-1.592.855	-5.327.642
Sprememba odloženih davkov	302.642	1.012.252
Drugi vseobsegajoči donos, ki bo v prihodnje pripoznan v izkaz poslovnega izida	-1.290.212	-4.315.390
Aktuarski čisti dobički/izgube iz naslova odpravnin ob upokojitvi	40.318	-62.898
Drugi vseobsegajoči donos, ki v prihodnje ne bo pripoznan v izkaz poslovnega izida	40.318	-62.898
23. Druge sestavine vseobsegajočega donosa	-1.249.894	-4.378.288
24. Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	58.276.720	135.233.167

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	leto 2020	leto 2019
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	413.809.576	520.061.462
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	-93.442.019	-99.033.724
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-13.381.285	-33.770.071
	306.986.272	387.257.667
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	29.460.835	-10.594.381
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	275.725	-117.946
Začetne manj končne terjatve za odloženi davek	-1.328.580	1.243.728
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	133.477	-437.006
Začetne manj končne zaloge	-888.849	-338.902
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-20.948.416	-9.844.986
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-10.262.290	-35.332.774
Končne manj začetne obveznosti za odloženi davek	0	-50.181
	-3.558.097	-55.472.448
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b)	303.428.175	331.785.219
B. Denarni tokovi pri investiranju		
a) Prejemki pri investiranju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na investiranje	460.435	1.165.504
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	2.438.887	3.105.569
Prejemki od odtujitve finančnih naložb	265.000.000	303.264.113
	287.899.322	307.535.186
b) Izdatki pri investiranju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-3.534.432	-1.753.538
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-115.337.633	-130.437.841
Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-228.000.000	-271.504.393
	-346.872.065	-403.695.771
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	-78.972.744	-96.160.585
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju		
Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	77.993.308	4.177.289
	77.993.308	4.177.289
b) Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-36.035.773	-39.625.597
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-239.490.804	-213.785.786
	-275.526.577	-253.411.384
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-197.533.269	-249.234.095
Č. Končno stanje denarnih sredstev		
x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	26.922.162	-13.609.461
y) Začetno stanje denarnih sredstev	35.385.398	48.994.859

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	I.	II.	III.			V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	VI.	VII.	Skupaj kapital
	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička				Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Statutarne rezerve	5. Druge rezerve iz dobička		1. Preneseni čisti dobiček/izguba	1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A1. Stanje na dan 31. 12. 2019	2.086.559.144	26.940.767	39.717.709	158.742.423	513.211.002	-11.765.862	0	49.731.226	2.863.136.410
B.1. Sprememba lastniškega kapitala – transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a) Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala									0
f) Vračilo kapitala									0
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	-1.249.894	0	59.526.614	58.276.720
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja								59.526.614	59.526.614
c) Spremembe rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po poštenu vrednosti						-1.290.212			-1.290.212
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja						40.318			40.318
B.3. Spremembe v kapitalu	0	1.550.401	2.975.727	14.134.701	70.933.278	12.083	0	-88.055.789	1.550.401
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala					49.731.226			-49.731.226	0
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			2.975.727	14.134.701	21.202.052		12.083	-38.324.563	0
f) Druge spremembe v kapitalu		1.550.401				12.083	-12.083		1.550.401
D. Stanje na dan 31. 12. 2020	2.086.559.144	28.491.168	42.693.436	172.877.124	584.144.280	-13.003.673	0	21.202.052	2.922.963.531
BILANČNI DOBIČEK na dan 31. 12. 2020							0	21.202.052	21.202.052

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2019

V EUR (brez centov)	I.	II.	III.			V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	VI.	VII.	Skupaj kapital
	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička				Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Statutarne rezerve	5. Druge rezerve iz dobička		1. Preneseni čisti dobiček/izguba	1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A1. Stanje na dan 31. 12. 2018	2.322.284.140	26.576.528	32.737.888	125.588.272	408.471.176	-7.402.605	0	55.008.600	2.963.264.000
B.1. Sprememba lastniškega kapitala – transakcije z lastniki	-235.724.996	0	0	0	0	0	0	0	-235.724.996
a) Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala									
f) Vračilo kapitala	-235.724.996								-235.724.996
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	-4.378.288	0	139.611.455	135.233.167
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja								139.611.455	139.611.455
c) Spremembe rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po poštenu vrednosti						-4.315.390			-4.315.390
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja						-62.898			-62.898
B.3. Spremembe v kapitalu	0	364.238	6.979.821	33.154.151	104.739.826	15.030	0	-144.888.828	364.238
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala					55.008.600			-55.008.600	0
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			6.979.821	33.154.151	49.731.226		15.030	-89.880.229	0
f) Druge spremembe v kapitalu		364.238				15.030	-15.030		364.238
D. Stanje na dan 31. 12. 2019	2.086.559.144	26.940.767	39.717.709	158.742.423	513.211.002	-11.765.862	0	49.731.226	2.863.136.410
BILANČNI DOBIČEK na dan 31. 12. 2019							0	49.731.226	49.731.226

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz bilančnega dobička 2020

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
A. Čisti poslovni izid poslovnega leta 2020	59.526.614	139.611.455
B. Preneseni dobiček/izguba	-12.083	-15.030
C. Povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave		
- Zakonske rezerve	2.975.727	6.979.821
- Statutarne rezerve	14.134.701	33.154.151
- Druge rezerve iz dobička	21.202.052	49.731.226
BILANČNI DOBIČEK 31. 12. 2020	21.202.052	49.731.226

Čisti poslovni izid leta 2020 znaša 59.526.614 evrov. Ob sestavi letnega poročila je DARS, skladno s Statutom DARS in 64. ter 230. členom ZGD-1, oblikoval zakonske rezerve v višini 2.975.727 evrov, statutarne rezerve v višini 14.134.701 evrov in druge rezerve iz dobička v višini 21.202.052 evrov.

Bilančni dobiček DARS na dan 31. decembra 2020 znaša 21.202.051,71 evrov. O razporeditvi bilančnega dobička bo v skladu z ZGD-1 odločala skupščina DARS.

Uprava in Nadzorni svet družbe v skladu z 69. členom ZGD-1 predlagata razporeditev bilančnega dobička leta 2020 v višini 21.202.051,71 evrov v druge rezerve iz dobička.

II.2 Poročajoča družba

DARS je registrirana pravna oseba s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje.

Družba DARS izvaja dejavnost gradnje avtocest in hitrih cest ter upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS. Družba DARS v imenu RS in za njen račun opravlja naloge povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest.

Družba sestavlja računovodske izkaze in poročila, kot jih določa prvi odstavek 60. člena ZGD-1, v skladu s SRS. Uprava družbe DARS je računovodske izkaze odobrila za javno objavo dne 31. marca 2021.

II.3 Pomembnejše računovodske usmeritve

Podlaga za sestavitev izkazov

Računovodski izkazi družbe DARS s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS, upoštevaje določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Računovodski izkazi predstavljajo ločene računovodske izkaze družbe za splošne potrebe. Računovodski izkazi so bili pripravljene za obdobje poročanja, ki traja od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020, v skladu s SRS 2016. Družba dosledno uporablja spodaj opredeljene računovodske usmeritve za vsa obdobja, predstavljena v priloženih računovodskih izkazih. Pri izbiri računovodskih usmeritev, to je pravil in postopkov, ki jih je potrebno upoštevati in uporabljati pri sestavljanju računovodskih izkazov in celotnem računovodenju, je družba upoštevala zahtevo po previdnosti, prednosti vsebine pred obliko in pomembnost dogodkov.

Pri sestavi računovodskih izkazov sta bili upoštevani temeljni računovodski predpostavki: nastanek poslovnih dogodkov in časovna neomejenost delovanja.

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, brez centov. Posle, izražene v tuji valuti, družba preračuna v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na dan izkaza bilance stanja, so preračunane v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so pripoznane v izkazu poslovnega izida.

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanske vrednosti se lahko razlikujejo od ocenjenih. Ocene, presoje in predpostavke se redno pregledujejo. Učinki spremembe računovodskih ocen, presoj in predpostavk se uporabijo za naprej in vplivajo le na obdobje, v katerem je bila računovodska ocena spremenjena, in na kasnejša obdobja.

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine (licence, računalniški programi) in neopredmetena osnovna sredstva v pridobivanju.

Neopredmetena sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki sestoji iz vseh izdatkov, ki so potrebni za njihov nakup, oziroma iz stroškov, ki so potrebni za njihovo usposobitev za uporabo. Za vrednotenje se uporablja model nabavne vrednosti, kar pomeni, da se neopredmetena sredstva izkazujejo po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti.

Družba samostojno določi letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega sredstva s končno dobo koristnosti.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna, kadar njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo in opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi ter opredmetena osnovna sredstva, ki so v najemu kot pravica do uporabe. Osnovna sredstva, ki jih družba ne more uporabljati, ker so poškodovana, zastarana ali podobno, so trajno izločena iz uporabe.

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznavanju ovrednoti po nabavni vrednosti, ki jo sestavljajo nakupna cena osnovnega sredstva, uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi osnovnega sredstva za uporabo.

Opredmetena osnovna sredstva so vrednotena po modelu nabavne vrednosti.

Pozneje nastali stroški, ki so povezani z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi ali omogočajo podaljšanje dobe koristnosti. Avtocestni odsek se aktivira z dnem njegove predaje v promet, stroški nastali po tem dnevu, povezani z gradnjo avtocestnega odseka, povečujejo njegovo nabavno vrednost enkrat letno, to je s stanjem na dan 31. decembra tekočega leta.

Nabavno vrednost osnovnega sredstva sestavljajo tudi stroški izposojanja, povezani s pridobitvijo osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo. Stroški izposojanja so:

- obresti,
- drugi stroški družbe, ki so povezani z izposojanjem finančnih sredstev.

Stroške izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji osnovnega sredstva v pripravi, družba usredstvi kot del nabavne vrednosti tega sredstva. Druge stroške izposojanja družba pripozna kot odhodek v obdobju, ko nastanejo. Stroški, ki so neposredno povezani z zadolževanjem, namenjenem financiranju gradnje avtocest, povečujejo nabavno vrednost avtocest, dokler so avtocestni odseki, za katere so bila najeta posojila, v gradnji (do usposobitve za uporabo). Družba preneha usredstvovati stroške izposojanja takrat, ko so avtocestni odseki predani v promet.

Nabavna vrednost v družbi zgrajenega ali izdelanega sredstva zajema neposredne stroške, ki jih povzroči njegova zgraditev ali izdelava, in posredne stroške njegove zgraditve ali izdelave, ki mu jih je mogoče pripisati.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Kadar se pojavijo, se pripoznajo kot odhodki.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva pomembna, se razporedi na njegove dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe in so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, se vsak del obravnava posebej.

Pripoznanje opredmetenega osnovnega sredstva se odpravi ob odtujitvi ali če od njegove uporabe ali odtujitve ni več pričakovati prihodnjih gospodarskih koristi.

Pri odtujitvi opredmetenega osnovnega sredstva se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in preostalo knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega osnovnega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je prva večja od druge, ali med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je druga večja od prve.

Družba enkrat letno preveri knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Kot nadomestljiva vrednost se upošteva čista prodajna vrednost ali vrednost pri uporabi, in sicer tista, ki je večja. Oslabitev sredstva se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev. Družba v tekočem in prihodnjih letih načrtuje pozitiven rezultat in denarne tokove, zato slabitve sredstev ni ugotavljala.

Družba prek skrbnikov projektov in investicij mesečno spremlja potek projektov in investicij. Če ugotovi, da se določeni projekt ne bo dokončal, se izvede odpis.

Če družba utemeljeno predvideva, da se bo opredmeteno osnovno sredstvo prodalo v naslednjih dvanajstih mesecih, se prerazvrsti med nekratkoročna sredstva za prodajo.

V skladu z ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi v postavki Zemljišča.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS, na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po ZUJF je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica je kot ena od pravic na nepremičninah ob začetku pripoznana po nabavni vrednosti. Ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati. Uporabi se metoda enakomernega časovnega amortiziranja.

Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine ima družba v lasti, da bi prinašale najemnino. V skladu s SRS 6.2., ki določa, da so naložbene nepremičnine tudi zemljišča, za katere družba ni določila prihodnje uporabe, so med naložbenimi nepremičninami evidentirana tudi zemljišča, pridobljena po 3. alineji 14. člena ZDARS-1. Gre za nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje in vzdrževanje.

Naložbene nepremičnine se ob začetnem pripoznanju izmerijo po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost naložbene nepremičnine obsega njeno nakupno ceno in vse njej neposredno pripisljive stroške. Po začetnem pripoznanju se naložbene nepremičnine vrednotijo po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrani amortizacijski popravek vrednosti in izgubo zaradi oslabitve.

Doba koristnosti naložbenih nepremičnin je enaka kot za istovrstna opredmetena osnovna sredstva.

Družba preverja pomen slabitve enako kot pri opredmetenih osnovnih sredstvih.

Amortizacija

Nabavna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnovo za obračun amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja polna nabavna vrednost osnovnih sredstev. V osnovo se po aktiviranju vključujejo tudi vsa naknadna investicijska vlaganja, ki povečujejo prihodnje koristi ali omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti osnovnega sredstva (npr. investicijsko vzdrževanje, obnova vozišč in objektov).

Družba določa letne amortizacijske stopnje glede na ocenjeno dobo koristnosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega dolgoročnega sredstva. Doba koristnosti je odvisna od:

- pričakovanega fizičnega izrabljanja,
- pričakovanega tehničnega staranja,
- pričakovanega ekonomskega staranja,
- pričakovanih zakonskih ali drugih omejitev uporabe.

Kot dobo koristnosti posameznega sredstva družba upošteva dobo, ki je najkrajša glede na vsakega izmed naštetih dejavnikov.

Družba preverja ustreznost opredeljenih ocenjenih življenjskih dob avtocestne infrastrukture na vsakih 5 let, amortizacijske stopnje pa glede na to preračuna za sedanja in bodoča obdobja, če so pričakovanja bistveno drugačna od ocen. Družba je na dan 31. 12. 2019 presojala ustreznost opredeljenih ocenjenih življenjskih dob zgornjega ustroja avtocestne infrastrukture in ocenila, da je ocenjena življenjska doba ustrežna. V letu 2020 ni bilo dejavnikov, na podlagi katerih bi družba ocenila, da ocenjena življenjska doba ni ustrežna.

Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva družba amortizira posamično po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Sredstvo se prične amortizirati prvi dan naslednjega meseca po usposobitvi za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva – avtoceste – se začnejo uporabljati z dnem odprtja za promet, pri čemer pa ni nujno, da je investicija končana in da so odpravljene vse pomanjkljivosti. Amortiziranje sredstev v najemu je usklajeno z amortiziranjem podobnih sredstev v lasti družbe oziroma je usklajeno z dobo najema, če je ta krajša.

Amortizacijske stopnje za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva

Skupine osnovnih sredstev	Povprečne stopnje amortizacije v letu 2020
Zgornji ustroj avtocest in hitrih cest s pripadajočo cestno infrastrukturo (ograje, naprave za odvodnjavanje)	5 %
Prometna signalizacija in prometna oprema (vertikalna in horizontalna signalizacija, cestna razsvetljava, sistem klicev v sili, CVP, kabelska kanalizacija, portali ipd.)	11 %
Avtocestni objekti (viadukti, mostovi, predori, nadvozi, podvozi, oporni zidovi ipd.)	3 %
Zgradbe	6 %
Stavbna pravica	2 %
Transportna sredstva	15 %
Druga oprema in naprave	21 %
Računalniki in računalniška oprema	47 %
Računalniški programi, licence	24 %
Služnostna pravica	8 %
Zemljišča - najemi	10 %
Zgradbe - najemi	19 %
Oprema - najemi	30 %

Popravek vrednosti, ki je povezan z amortiziranjem, se ne pojavlja pri:

- a) zemljiščih,
- b) opredmetenih osnovnih sredstvih v gradnji oziroma izdelavi,
- c) opredmetenih osnovnih sredstvih kulturnega, zgodovinskega ali umetniškega pomena,
- č) spodnjem ustroju avtocest cest, ki vključuje gradbena dela (pripravljalna dela, zemeljska dela), stroški krajinske ureditve, stroški arheoloških izkopavanj, stroški rušitve objektov ipd.

Amortizacija se obračuna, tudi če se sredstvo ne uporablja več ali je izločeno iz uporabe, dokler ni v celoti amortizirano.

Stroški amortizacije sredstev, pridobljenih z državnimi podporami ali donacijami, se nadomestijo v dobro poslovnih prihodkov in ustreznega zmanjšanja dolgoročno odloženih prihodkov.

Najemi

Družba na dan 31. 12. 2020 izkazuje sredstva, ki so v najemu kot pravico do uporabe sredstva pri opredmetenih osnovnih sredstvih.

V skladu s SRS 1.27 je družba na datum začetka najema pripoznala opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo, pridobljeno na podlagi najema, je torej sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev družbe, njegova nabavna vrednost pa zajema (SRS 1.27):

- a) znesek začetnega merjenja obveznosti iz najema;
- b) plačila najemnine, ki so bila izvedena na datum začetka najema ali pred njim, zmanjšana za prejete spodbude za najem;
- c) začetne neposredne stroške;

- d) oceno stroškov, ki bodo nastali najemniku pri demontaži ali odstranitvi sredstva, ki je predmet najema, obnovitvi mesta, na katerem se nahaja, ali vrnitvi sredstva, ki je predmet najema, v stanje kot ga zahtevajo pogoji najema, razen če so ti stroški nastali pri proizvodnji zalog.

Družba je na datum začetka najema izmerila obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan še niso plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najmanjše vsote najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, če jo je mogoče določiti, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera za izposojanje, ki jo mora plačati najemnik. Družba je za diskontno mero izbrala predpostavljeno obrestno mero za izposojanje.

Najemnine, zajete na začetni datum pri merjenju obveznosti iz najema, ki niso plačane, zajemajo na datum začetka najema naslednja plačila pravice do uporabe sredstva, ki je predmet najema, v obdobju najema:

- a) nespremenljive najemnine, zmanjšane za terjatve za spodbude za najem;
- b) spremenljive najemnine, ki so odvisne od indeksa ali stopnje in se na začetku merijo z indeksom ali stopnjo, ki velja na datum začetka najema;
- c) zneski, za katere se pričakuje, da jih bo najemnik plačal na podlagi jamstev za preostalo vrednost;
- d) izpolnitvena cena možnosti nakupa, če je precej gotovo, da bo najemnik izrabil to možnost, in
- e) plačila kazni za odpoved najema, če trajanje najema kaže, da bo najemnik izrabil možnost odpovedi najema.

Družba v skladu s SRS 1.27 ob sklenitvi najemne pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo oziroma ali pogodba vsebuje najem. Pogodba je najemna pogodba oziroma vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Pri tem družba obračuna vse najemne sestavine, kot eno samo najemno sestavino. Družba pri ocenjevanju, ali se s pogodbo za določeno obdobje prenaša pravica do uporabe identificiranega sredstva, oceni, ali ima v celotnem obdobju uporabe hkrati:

- a) pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe identificiranega sredstva in
- b) pravico usmerjati uporabo identificiranega sredstva.

Če ima družba pravico do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva samo za del trajanja pogodbe, pogodba vsebuje najem za ta del trajanja pogodbe.

Sredstvo običajno velja za identificirano, če je izrecno določeno v pogodbi. Lahko pa se identificira tudi tako, da se implicitno določi takrat, ko ga družba dobi v uporabo. Družba nima pravice do uporabe identificiranega sredstva, če ima najemodajalec skozi celotno obdobje uporabe materialno pravico do zamenjave sredstva, kar pomeni, da ima dejansko možnost zamenjave alternativnih sredstev skozi celotno obdobje uporabe in bi pri tem imel tudi gospodarsko korist.

Družba ima pravico do usmerjanja uporabe identificiranega sredstva skozi celotno obdobje samo, če:

- a) ima skozi celotno obdobje uporabe pravico usmerjati način in namen uporabe sredstva, ali
- b) so pomembne odločitve o načinu in namenu uporabe sredstva določene vnaprej in:
  - ima družba skozi celotno obdobje uporabe pravico upravljati sredstvo, ne da bi imel najemodajalec pravico spreminjati ta navodila za delovanje, ali
  - je družba zasnovala sredstvo tako, da je z zasnovo vnaprej določila način in namen uporabe
  - sredstva skozi celotno obdobje uporabe.

Družba določi trajanje najema kot obdobje, v katerem najema ni mogoče odpovedati, skupaj z:

- a) obdobjem, za katero velja možnost podaljšanja najema, če je precej gotovo, da bo najemnik to možnost izrabil; in
- b) obdobjem, za katero velja možnost odpovedi najema, če je precej gotovo, da najemnik te možnost ne bo izrabil.

Ob začetnem pripoznanju družba pravico do uporabe sredstva izmeri po sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. To pravico amortizira in pripoznava strošek amortizacije, zaradi časovne vrednosti denarja pa tudi strošek obresti med odhodki iz financiranja. V izkazu denarnega toka loči znesek, ki pomeni plačilo glavnice in znesek, ki pomeni plačilo obresti. Oba razvrsti med denarne tokove pri financiranju.

Obveznost iz najema se izkaže med obveznostmi iz financiranja, ki se glede na ročnost deli na dolgoročni del, ki zapade v obdobju daljšem od leta dni po datumu bilance stanja, in na kratkoročni del, ki zapade v 12 mesecih po datumu bilance stanja.

Družba spodbudnine pri najemu (na primer brezplačne najemnine, to so obdobja najema, za katera ji ni treba plačati najemnine) obračuna kot del merjenja pravice do uporabe sredstva in obveznosti iz najema, ki predstavlja zmanjšanje stroškov. Tega običajno pripozna kot linearno zmanjšanje stroškov v obdobju najema.

Družba pravico do uporabe slabi skladno z zahtevami SRS 17 – Oslabitev opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev.

Za kratkoročne najeme (obdobje najema je krajše od 12 mesecev) in najeme sredstev majhne vrednosti (vrednost najetega sredstva, če bi bilo novo, je manjša od 10.000 evrov; to so na primer prenosni računalniki, tablice in telefoni) družba uporablja izjemo in ne pripozna pravice do uporabe sredstva. Stroške v povezavi z najemom teh sredstev zato pripozna med odhodki enakomerno v obdobju trajanja najema. V izkazu poslovnega izida jih pripozna med stroški storitev v postavki stroškov najemnin. Družba nima sklenjenih pogodb za najeme s spremenljivimi najemnini.

Osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih osnovnih sredstev. Amortiziranje osnovnih sredstev, vzetih v najem, mora biti usklajeno z amortiziranjem drugih podobnih osnovnih sredstev. Če ni utemeljenega zagotovila, da bo najemnik prevzel lastništvo do konca trajanja najema, se takšno osnovno sredstvo povsem amortizirata bodisi med trajanjem najema bodisi v dobi njegove koristnosti, in sicer v tistem obdobju, ki je krajše. Stroški amortizacije z najemom pridobljenih opredmetenih osnovnih sredstev se obračunavajo posebej.

Bistveni predpostavki, ki se uporabljata za izračun pravice do uporabe sredstev sta:

- predpostavljena diskontna stopnja, uporabljena za najeme 2,187 %, uporabljena do 30. 6. 2020. Na podlagi izvedene presoje ustreznosti diskontne stopnje glede na spremenjene razmere na finančnem trgu, se je predpostavljena diskontna stopnja za najeme, sklenjene od 1. 7. 2020 dalje, znižala na 1,759 % in
- predpostavljena doba najema.

Finančne naložbe

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima družba, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečala svoje finančne prihodke. Finančne naložbe se pri začetnem pripoznanju razvrstijo v finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, finančna sredstva v posesti do zapadlosti v plačilo, finančne naložbe v posojila ali za prodajo razpoložljiva finančna sredstva. V bilanci stanja se izkazujejo kot kratkoročne in dolgoročne finančne naložbe.

Med finančnimi naložbami družba prikazuje dolgoročne in kratkoročne depozite pri bankah, ki jih ob začetnem pripoznanju evidentira po nabavni vrednosti (je enaka plačanemu znesku denarja), ki ustreza pošteni vrednosti depozita ob začetnem pripoznanju. Ob sklenitvi depozita niso nastali nobeni pomembni stroški, ki bi izhajali neposredno iz nakupa ali izdaje finančnega sredstva.

Izpeljani finančni instrument je lahko ena izmed kratkoročnih finančnih naložb, ki jih družba poseduje, da se zavaruje pred tveganji.

Odložene terjatve za davek

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Znesek odloženega davka se ugotovi z uporabo pričakovane davčne stopnje v naslednjih letih.

Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odložene terjatve.

Nepomembni zneski terjatev za odloženi davek niso pripoznani.

Odloženi davek se evidentira neposredno v breme ali dobro kapitala, če se davek nanaša na postavke, evidentirane v istem ali drugem obdobju neposredno v breme ali dobro kapitala.

Sredstva za prodajo

Dolgoročna sredstva, za katera se pričakuje, da bo njihova vrednost poravnana predvsem s prodajo in ne z nadaljnjo uporabo, se razvrstijo med sredstva za prodajo. Predstavljajo opredmetena osnovna sredstva (zemljišča, zgradbe), ki izpolnjujejo pogoje za prerazvrstitev med sredstva za prodajo:

- a) sredstvo je na razpolago za takojšnjo prodajo v trenutnem stanju,
- b) prodaja je zelo verjetna (poslovodstvo je sprejelo načrt prodaje, išče se kupec),
- c) poteka aktivno trženje prodaje sredstva,
- d) obstaja pričakovanje, da bo prodaja končana v letu dni po opravljeni prerazvrstitvi.

Sredstvo se preneha amortizirati, ko je opredeljeno kot nekratkoročno sredstvo za prodajo. Takšno nekratkoročno sredstvo za prodajo se izmeri po knjigovodski vrednosti ali po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, in sicer po tisti, ki je manjša.

Prodaja je zelo verjetna v primeru, ko uprava družbe sprejme sklep o načrtu prodaje. Družba letno preverja, ali sredstva še izpolnjujejo sodila za izkazovanje med sredstvi za odtujitev. Če sredstvo ne izpolnjuje več teh sodil, ga družba prerazvrsti nazaj med opredmetena osnovna sredstva ali naložbene nepremičnine.

Zaloge

Med zalogami so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže ter trgovskega blaga.

Količinska enota zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki sestoji iz nakupne cene, v kateri so upoštevani na računu priznani popusti, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je znižana za dobljene popuste.

Zaloge se vrednotijo po metodi zaporednih cen (fifo).

Družba izvede odpis zalog, če je njihova prodaja v celoti ustavljena ali v primeru nekurantnosti zalog.

Zaloge se prevrednotijo na koncu poslovnega leta, če knjigovodska vrednost presega ali čisto iztržljivo izvirno vrednost zalog.

Poslovne terjatve

Terjatve vseh vrst se ob pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Delijo se na kratkoročne in dolgoročne, odvisno od datuma zapadlosti.

Med dolgoročnimi poslovnimi terjatvami družba izkazuje poleg terjatev do kupcev tudi dolgoročno terjatev za vstopni DDV za stavbno pravico. Na osnovi Letne izvedbene pogodbe o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 se kratkoročni del dolgoročne terjatve za vstopni DDV prenese na kratkoročne terjatve.

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družba izkazuje kratkoročne terjatve do kupcev doma in v tujini, kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun, kratkoročne terjatve za obračunane obresti od vpoglednih sredstev in finančnih naložb, dane avanse, terjatve za vstopni DDV, kratkoročne terjatve za evropska sredstva in druge terjatve.

Terjatve, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve družba ugotavlja posamično ob koncu obračunskega obdobja, v sklopu letnega popisa in na osnovi argumentiranih dokazov o dvomu o njihovi poplačljivosti. Popravki terjatev se izkazujejo v dobro posebnih popravljalnih kontov terjatev in v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov na podlagi naslednjih pravil:

- popravek se izvede za posamično terjatev, ki v izvirnem znesku (vključujoč DDV) presega 5.000 evrov in
- za zapadle terjatve od 31 do 90 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 10 % vrednosti terjatve,
- za zapadle terjatve od 91 do 180 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 30 % vrednosti terjatve,
- za zapadle terjatve od 181 do 365 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatve v višini 60 % vrednosti terjatve,
- za zapadle terjatve nad 365 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 100 % vrednosti terjatve.

Družba izvede na podlagi ustreznih listin odpis v celoti za tiste terjatve, za katere je zaključen stečajni postopek ali prisilna poravnava oziroma je s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika izvedla vsa dejanja, da bi dosegla plačilo terjatev, oziroma ugotavlja, da so nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo gotovino v blagajni, denarna sredstva na računih pri bankah, denar na poti in depozite na odpoklic ter nočni depoziti pri bankah. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se tisti dan še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarna sredstva so ločeno prikazana v domači in tuji valuti. Denarna sredstva, izražena v domači valuti, se izkazujejo po nominalni vrednosti. Tuje valute se preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan prejema. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah je preračunano v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča finančne prihodke ali finančne odhodke.

Kapital

Celotni kapital organizacije je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če organizacija preneha delovati, pri čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in lastni poslovni deleži ter dvigi (izplačila).

Kapital družbe sestoji iz vpoklicanega kapitala, kapitalskih rezerv, rezerv iz dobička (zakonske rezerve, statutarne rezerve in druge rezerve iz dobička), rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenih vrednostih in še nerazdeljenega čistega dobička poslovnega leta.

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njena obveznost do lastnikov. Opredeljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so nastali pri poslovanju družbe.

Kot kapitalne rezerve ima družba izkazan znesek v letu 2004 prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe, splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. januarja 2006 ob prehodu na SRS 2006 prenesen v kapitalne rezerve, presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novo izdanih delnic družbe v letu 2010, razliko pri pripojitvi hčerinskega podjetja DELKOM d. o. o. v letu 2015 ter presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novo izdanih delnic družbe v letu 2017 in zneske naknadnih vplačil RS v kapital družbe na podlagi sklepov Vlade RS, izdanih na podlagi 16. člena ZDARS -1, s katerim se ugotovijo in konkretizirajo nepremičnine, ki so bile v lasti RS, in katere v skladu s 14. členom ZDARS - 1 pridobi družba DARS (naknadna vplačila ugotovi uprava družbe s sklepom).

Zakonske rezerve so rezerve, ki so določene z Zakonom o gospodarskih družbah. Družba mora imeti oblikovane zakonske rezerve v taki višini, da vsota zneska zakonskih rezerv in kapitalskih rezerv iz točk 1–3 prvega odstavka 64. člena ZGD-1 predstavlja najmanj deset odstotkov osnovnega kapitala. Če zakonske in kapitalne rezerve iz točk 1–3 prvega odstavka 64. člena ZGD-1 skupaj ne dosežajo desetodstotnega deleža osnovnega kapitala in družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, mora pri sestavi bilance stanja za to poslovno leto v zakonske rezerve odvesti pet odstotkov zneska čistega dobička, zmanjšanega za znesek, ki je bil uporabljen za kritje morebitne prenesene izgube.

Družba oblikuje statutarne rezerve do višine 25 odstotkov osnovnega kapitala. Statutarne rezerve se oblikujejo tako, da se 25 odstotkov čistega dobička, ki ostane po morebitni uporabi za kritje prenesene izgube, za oblikovanje zakonskih rezerv in za oblikovanje rezerv za lastne deleže, uporabi za oblikovanje statutarne rezerv, dokler te ne dosežejo 25 odstotkov osnovnega kapitala. Te rezerve niso namenjene delitvi.

V skladu s tretjim odstavkom 230. člena ZGD-1 lahko organi vodenja ali nadzora pri sprejemu letnega poročila iz zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi čistega dobička za namene iz prvega odstavka 230. člena ZGD-1, oblikujejo druge rezerve iz dobička, vendar za ta namen ne smejo uporabiti več kot polovice zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi dobička za namene iz prvega odstavka tega člena.

Druge rezerve iz dobička so nenominirani kapital in se letno povečujejo z razporeditvijo čistega dobička.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, vsebujejo:

- aktuarske dobičke in izgube, vezane na rezervacije za odpravnine ob upokojitvi po aktuarskem izračunu, in
- učinke spremembe poštene vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov, ki so bili opredeljeni kot uspešni pri varovanju pred tveganjem.

Družba prikazuje sestavine in gibanje kapitala v izkazu gibanja kapitala in bilanci stanja.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti. Dolgoročne rezervacije so oblikovane na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov in se zmanjšujejo zaradi koriščenja za namene, za katere so bile oblikovane.

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za jubilejne nagrade in odpravnine, diskontirane na dan bilance stanja. Rezervacije se oblikujejo na podlagi aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščen aktuar. Izračun se naredi za vsakega zaposlenega, upoštevajoč stroške odpravnine ob upokojitvi ter stroške vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Ob zaključku vsakega poslovnega leta se preveri višina tako oblikovanih rezervacij, ki se nato ustrezno povečajo ali zmanjšajo. Plačila za odpravnine ob upokojitvi in izplačila jubilejnih nagrad zmanjšujejo oblikovane rezervacije. V izkazu poslovnega izida se pripoznajo stroški dela in stroški obresti, preračun pozaposlitvenih zaslužkov oziroma nerealiziranih aktuarskih dobičkov ali izgub iz naslova odpravnin pa v drugem vseobsegajočem donosu kapitala.

Družba izkazuje dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub, ki nastanejo zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, njihovim upravljanjem in vzdrževanjem, ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o verjetnem izidu tožb, in sicer takrat, ko je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot polovična.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje dolgoročno odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke. Odloženi prihodki se pretvorijo v obračunane prihodke, ko so ustrezne storitve opravljene ali ko se pojavi upravičenost do njihove vključitve v izkaz poslovnega izida in ko je treba pokriti ustrezne stroške.

Med dolgoročno odloženimi prihodki vodi družba prejeta nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva za pridobitev osnovnih sredstev. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije tako nabavljenih osnovnih sredstev in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke. Odloženi prihodki iz naslova prejetih nepovratnih sredstev EU in sofinancerskih sredstev se pripoznajo, ko so prejeti oziroma ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba odložene prihodke prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Odloženi prihodki iz naslova dobljenih nepovratnih sredstev EU in sofinancerskih sredstev za pridobitev osnovnih sredstev se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke skladno z obračunano amortizacijo. Odloženi prihodki, iz naslova prejetih nepovratnih sredstev EU in sofinancerskih sredstev za pokrivanje drugih stroškov, se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke skladno s pojavljanjem stroškov, za pokrivanje katerih so bila sredstva prejete.

Dolgoročno odloženi prihodki so oblikovani tudi za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oziroma v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi.

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi do bank se izkazujejo dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev.

Dolgoročne finančne obveznosti, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se izkazujejo kot kratkoročne finančne obveznosti.

Dolgoročne finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev. Dolgovi, izraženi v tujih valutah, se ob nastanku preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Na koncu poslovnega leta se dolgoročne finančne obveznosti na osnovi prejetih tujih posojil prevrednotijo po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

Plačila obresti od najetih dolgoročnih posojil za nabavo osnovnih sredstev povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katero so bili krediti najeti, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila obresti od najetih posojil predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic

Dolgoročne obveznosti na podlagi izdanih obveznic se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev.

Plačila kuponov od izdanih obveznic povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katero so bile obveznice izdane, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila kuponov od izdanih obveznic predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Druge dolgoročne finančne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi finančnimi obveznostmi družba izkazuje:

- dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev prejeta od drugih tujih organizacij (glej usmeritve Dolgoročne finančne obveznosti do bank) in
- dolgoročne obveznosti iz najema (glej usmeritve Najemi).

Poslovne obveznosti

Poslovni dolgovi so dobaviteljski krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve, obveznosti do zaposlenih za opravljeno delo, obveznosti do financerjev v zvezi z obrestmi in podobnimi postavkami, obveznosti do države iz naslova javnih dajatev, ki so predpisane in obvezne ter vključujejo davke, prispevke in druge javne dajatve. Podvrsta poslovnih dolgov so obveznosti do kupcev za dobljene predujme in prejete varščine.

Ob začetnem pripoznanju se ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin, ki dokazujejo prejem blaga, storitev in gradenj. Pozneje se obveznosti merijo po odplačni vrednosti. Obveznosti, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico. Na temelju Letne izvedbene pogodbe o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti zajemajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu,
- natečene obresti na dan 31. decembra 2020 in obračunane obresti na dan 31. decembra 2020 za najeta posojila in izdane obveznice za gradnjo in obnavljanje avtocest ter natečene obresti za izpeljane finančne instrumente, sklenjene za zavarovanje bančnih posojil pred tveganjem spremembe obrestnih mer, in
- obveznosti za izvedene finančne instrumente in
- kratkoročne obveznosti iz najema.

Družba uporablja izvedene finančne instrumente za ščitenje denarnega toka za varovanje pred izpostavljenostjo obrestnim tveganjem.

Ob uvedbi varovanja pred tveganjem družba vodi formalne listine o razmerju varovanja pred tveganjem in o namenu ravnanja s tveganjem v podjetju ter o strategiji projekta varovanja pred tveganjem pa tudi o metodah, ki se uporabijo pri ocenjevanju učinkovitosti razmerja pri varovanju pred tveganjem. Družba ocenjuje varovanje pred tveganjem na ustaljen način in ob njegovi uvedbi, kadar se pričakuje zelo uspešno varovanje pred tveganjem pri doseganju pobotanih sprememb poštene vrednosti ali denarnih tokov, ki se pripisujejo varovanemu tveganju. Pri varovanju pred tveganji denarnih tokov mora biti predvideni posel, ki je predmet varovanja, zelo verjeten in izpostavljen spremembam denarnih tokov, ki lahko odločilno vplivajo na poslovni izid.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti; stroški, povezani s poslom, se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju.

Varovanje denarnega toka pred tveganji

Ko se izpeljani finančni instrument določi kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov, ki jih je mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanemu s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo ali zelo verjetnimi predvidenimi posli, ki lahko vplivajo na poslovni izid, se uspešni del sprememb v pošteni vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta pripozna v drugem vseobsegajočem donosu obdobja in razkrije v rezervi za varovanje pred tveganjem oziroma postavki kapitala. Neuspešni del sprememb poštene vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta se pripozna neposredno v poslovnem izidu.

Znesek, pripoznan v kapitalu, se prenese v poslovni izid za isto obdobje, v katerem pred tveganjem varovana postavka vpliva na poslovni izid. Družba predvidoma preneha obračunavati varovanje pred tveganjem, če instrument za varovanje pred tveganjem ne zadošča več sodilom za obračunavanje varovanja pred tveganjem, če se instrument za varovanje pred tveganjem proda, odpove ali izkoristi ali če družba prekliče označitev. Če predvidenega posla ni več pričakovati, se znesek v drugem vseobsegajočem donosu mora pripoznati neposredno v poslovnem izidu.

Kratkoročne časovne razmejitev

Aktivne časovne razmejitev zajemajo kratkoročno nezaračunane prihodke in kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku ne bremenijo dejavnosti, s katero se družba ukvarja, in ne vplivajo na poslovni izid. Kot aktivne časovne razmejitev so med drugim izkazani odloženi stroški provizije prodajnim zastopnikom vinjet in odloženi stroški tiskanja vinjet, ki se pripoznajo v ustreznem deležu vsakokratnega pripoznanega zneska prihodkov od prodanih vinjet.

Pasivne kratkoročne časovne razmejitev zajemajo vnaprej vračunane stroške in kratkoročno odložene prihodke. Vnaprej vračunani stroški so stroški, ki bremenijo poslovni izid tekočega poslovnega leta. Obveznost za plačilo se pričakuje v naslednjem obračunskem obdobju. Kot vnaprej vračunane stroške družba izkazuje tudi stroške za poslovno uspešnost uprave in vodilnih delavcev.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani:

- za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na naprave DarsGo. Naprave DarsGo veljajo za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase od 1. aprila 2018, ko je stopilo v veljavo elektronsko cestninjenje v prostem prometnem toku. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne bodo opravili cestninskega prehoda.
- za v letu 2020 zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2021, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2021 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2021 pa od 1. decembra 2020 do 31. januarja 2022).

Prihodki

Družba v skladu s SRS 15 uporablja petstopenjski model za določitev, kdaj pripoznati prihodke in do katere višine. Postopek pripoznavanja prihodkov se izvaja v naslednjem petih korakov:

1. korak: opredelitev pogodbe,
2. korak: opredelitev izvršitvenih obvez,
3. korak: določitev transakcijske cene,
4. korak: razporeditev transakcijske cene na izvršitvene obveze in
5. korak: izpolnitev izvršitvenih obvez oziroma pripoznanje prihodkov, ko je izpolnjena izvršitvena obveza.

V pogodbi, sklenjeni pisno, ustno ali v skladu z običajno prakso, se družba s kupcem dogovori o glavnih sestavinah prodajnega posla in stranki se z dogovorom zavežeta, da izpolnita obveze, o katerih sta se dogovorili.

Pogodbena obveza je izvršitvena obveza družbe, da kupcu dobavi ali opravi pogodbeno dogovorjeno (obljubljeno) blago ali storitve.

Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bo družba zanje prejela nadomestilo. Transakcijska cena je znesek nadomestila, za katerega družba pričakuje, da ga bo prejela v zameno, ko bo blago oziroma storitev prenesla na kupca, razen zneskov, ki se zbirajo v imenu tretjih oseb.

Model opredeljuje, da se prihodki pripoznajo, ko družba prenese storitev oziroma blago na stranko, in sicer v višini, do katere družba pričakuje, da je upravičena. Glede na izpolnjene kriterije se prihodki pripoznajo:

- v trenutku ali
- skozi obdobje.

Prihodki se pripoznajo v trenutku, ko družba izpolni izvršitveno obvezo, to je takrat, ko se na kupca prenese obvladovanje nad storitvijo ali blagom. Obvladovanje pomeni, da kupec lahko usmerja uporabo sredstva in prejema vse bistvene koristi iz sredstva ter lahko tudi prepreči drugo uporabo in prejemanje koristi iz sredstva. Pri pogodbah, kjer družba izvaja storitev skozi daljše časovno obdobje, se prihodki pripoznajo razporejeno skozi obdobje izvajanja storitve.

Družba dosledno sledi usmeritvi hkratnega pripoznavanja prihodkov in odhodkov v obdobju opravljene storitve ali prodaje blaga ne glede na to, kdaj je plačilo realizirano.

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne, finančne in druge prihodke.

Poslovni prihodki vključujejo zlasti:

- prihodke od cestnine,
- prihodke od zakupnin za oddajo površin za spremljajoče dejavnosti v zakup,
- prihodke od zapor in povračil za izredne prevoze,
- prihodke od služnosti za napeljevanje objektov in naprav javnega pomena ob avtocesti,
- prihodke od telekomunikacij,
- prihodke po pogodbi o izvajanju naročila,
- druge poslovne prihodke,
- usredstvene lastne proizvode in lastne storitve.

Prihodki od cestnine predstavljajo pretežen del poslovnih prihodkov, v poslovnem letu 2020 so predstavljali 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Za vsako uporabo cestninske ceste oziroma cestninskega odseka in cestninskega cestnega objekta se plača cestnina, razen za vozila, ki so v skladu z Zakonom o cestninjenju oproščena plačila cestnine.

Cestnina za uporabo cestninskih cest se za vozila nad 3.500 kg največje dovoljene mase obračuna glede na prevoženo razdaljo po cestninski cesti (cestnina glede na prevoženo razdaljo- sistem DarsGo) in za vozila do 3.500 kg največje dovoljene mase glede na dolžino časovnega obdobja, v katerem se cestninska cesta uporablja (cestnina za določen čas – vinjetni sistem).

Višino cestnine predpiše vlada, pri čemer upošteva:

a) pri cestnini glede na prevoženo razdaljo:

- tip vozila oziroma cestninski razred vozila, s katerim se opravlja prevoz po cestninski cesti, emisijski razred EURO.

Plačevanje cestnine glede na prevoženo razdaljo se izvaja z elektronskim sistemom cestninjenja v prostem prometnem toku (sistem DarsGo). Za plačevanje cestnine stranka pridobi napravo DarsGo in jo namesti v vozilo pred vstopom na cestninsko cesto.

Pred začetkom uporabe sistema DarsGo je treba zagotoviti ustrezno finančno kritje za plačilo cestnine. Cestnino je mogoče plačevati z dobroimetjem na računu vozila (predplačniški način plačevanja cestnine) ali s poznejšim plačilom na podlagi izdanega računa (poplačniški način plačevanja cestnine).

V primeru predplačniškega načina plačevanja cestnine je potrebno pred začetkom uporabe naprave DarsGo na račun vozila vplačati dobroimetje. Pri uporabi cestninskih cest se stanje na računu vozila zniža za cestnino glede na prevoženo razdaljo in se pripoznajo prihodki iz naslova porabljenega dobroimetja.

V primeru poplačniškega načina plačila cestnine s sklenitvijo pogodbe o odloženem plačevanju cestnine se strankam izstavi mesečni račun za cestnino in se pripoznajo prihodki na podlagi prevožene razdalje v obravnavanem mesečnem obdobju.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru sistema DarsGo. Družba DARS kot upravljavec cestninskih cest je obračunava pribitek na določenih odsekih cestninskih cest od 1. januarja 2019 dalje. Zbrana sredstva so namenjena za zagotavljanje sredstev za financiranje gradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper. Zaračunan pribitek k cestnini se ne prikazuje kot del prihodkov družbe, ampak kot obveznost do Republike Slovenije.

b) pri cestnini za določen čas:

- tip oziroma cestninski razred vozila;
- obdobje uporabe cestninske ceste (tedenska, mesečna, polletna in letna vinjeta).

Prihodki iz naslova prodaje letnih vinjet se pripoznajo v celoti v poslovnem letu, ki je označeno na letni vinjeti in sicer 1/12 vrednosti letne vinjete (brez DDV) vsak mesec v poslovnem letu.

Prihodki iz naslova prodaje polletnih vinjet se pripoznajo na način, da se 1/6 vrednosti polletne vinjete (brez DDV) prenese med prihodke v mesecu prodaje, ostalih 5/6 vrednosti polletne vinjete (brez DDV) pa se v naslednjih petih mesecih iz pasivnih časovnih razmejitev med prihodke mesečno prenese 1/6 vrednosti polletne vinjete (brez DDV).

Prihodki iz naslova prodaje tedenskih in mesečnih vinjet se v celoti v pripoznajo v mesecu prodaje.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve se nanašajo na usredstvene lastne storitve, izvedene na avtocestah (investicijska vlaganja, vlaganja v povečanje prometne varnosti na avtocestah). Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi sredstva za nameravano uporabo.

Drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki, so subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije, premije in podobni prihodki. Državne podpore, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma pokrivanje določenih stroškov, ostajajo začasno med odloženimi prihodki in se prenašajo med poslovne prihodke skladno z amortiziranjem pridobljenih osnovnih sredstev oziroma nastajanjem stroškov, za katerih pokrivanje so namenjene.

Prihodki iz naslova obračunanih zamudnih obresti in z njimi povezane terjatve se ob nastanku pripoznajo, če je verjetno, da bodo gospodarske koristi, povezane s poslom pritekale v družbo.

Zneski, zbrani v korist tretjih oseb, kot so obračunani davek na dodano vrednost in druge dajatve, niso sestavina prihodkov od prodaje.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Finančni prihodki se pripoznajo, če ne obstaja utemeljen dvom o njihovi velikosti in plačljivosti. Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo poslovni izid (prejete odškodnine, nagrade za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto ipd.).

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se razvrščajo na poslovne, finančne in druge odhodke.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko je porabljen material oziroma opravljena storitev, in sicer v obdobju, na katero se nanašajo. Poslovni odhodki družbe zajemajo odhodke, povezane z gradnjo, obnavljanjem ter upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, ter so sestavljeni iz:

- stroškov materiala in nabavne vrednosti prodanega blaga,
- stroškov storitev,
- stroškov dela,
- odpisov vrednosti (razkritja, povezana z obračunom amortizacije, so prikazana v sklopu razkritij neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev),
- drugih poslovnih odhodkov.

Stroški materiala in storitev se pripoznajo na podlagi listin, ki dokazujejo, da so praviloma povezani z nastalimi gospodarskimi koristmi. Zmanjšanje vrednosti zalog materiala na njihovo čisto iztržljivo vrednost ne poveča izkazanih stroškov materiala, temveč poveča prevrednotovalne poslovne odhodke v zvezi z zalogami. Stroški materiala, ki se pred uporabo zadržujejo v zalogah, se izkazujejo v zneskih, ki so pred nastankom potroškov materiala oblikovali vrednost zalog. Zaloge se vrednotijo po metodi zaporednih cen (fiffo). Stroški materiala in storitev, ki se pred uporabo ne zadržujejo v zalogah, se izkazujejo v dejanskih zneskih ob nabavi takšnega materiala. Ocenjeni znesek vnaprej vračunanih stroškov materiala in storitev se izkazuje v postavkah, v katerih bi se sicer izkazovali takšni dejanski stroški materiala in storitev. Če se pri letnem popisu materiala ugotovijo presežki ali primanjkljaji, za katere ni nihče osebno odgovoren, presežki zmanjšujejo do tedaj pripoznane stroške, primanjkljaji pa jih povečujejo.

Stroški dela so vse oblike zaslužkov, ki jih daje družba zaposlenim v zameno za njihovo službovanje. Stroški dela so plače, nadomestila plač, dajatve naravi, darila in nagrade zaposlenim, odpravnine, ki pripadajo zaposlenim, ko nehajo delati v družbi, in drugi dohodki, ki pripadajo zaposlenim skladno z zakonom, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi skupaj z dajatvami, ki se dodatno obračunajo in bremenijo družbo. Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi se obravnavajo kot stroški dela. Nadomestila plač, ki bremenijo družbo, so nadomestila za določeno število dni odsotnosti med boleznijo, letni dopust, državne praznike in izredni dopust ter druga nadomestila skladno s predpisi, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi. Povračila zaposlenim, ki se obravnavajo kot stroški dela in so v neposredni zvezi z opravljanjem dela, so na primer zneski za prevoz na delo in z njega, zneski za povračilo stroškov prehrane med delom in drugi. Potni stroški v zvezi s službenimi potovanji, stroški dela na terenu, šolnine in štipendije, ki so v neposredni zvezi s poslovanjem družbe, se obravnavajo kot stroški storitev. Družba je v letu 2020 izplačevala plače na podlagi Podjetniške kolektivne pogodbe DARS, plače uprave družbe pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010). Družba v letu 2020 ni imela stroškov storitev v zvezi z agencijami za posredovanje delovne sile. Za zahteve zaposlenih po izplačilih na podlagi določb zakona, kolektivne pogodbe, splošnega akta organizacije ali pogodbe o zaposlitvi, katerim pa organizacija nasprotuje, so vloženi tožbeni zahtevki s strani delavcev. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o verjetnem izidu tožb, in sicer takrat, ko je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot 50-odstotna.

Finančni odhodki so odhodki iz naslova obresti iz prejetih posojil in izdanih obveznic, odhodki iz izpeljanih finančnih instrumentov za varovanje pred finančnimi tveganji, iz negativnih tečajnih razlik, zamudnih obresti in oslabitve finančnih naložb. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu, in to ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo poslovni izid. Med drugimi poslovnimi odhodki družba evidentira:

- plačilo odškodnin po sodbah,

- povračila stroškov revizijskih postopkov,
- ostale denarne kazni.

Davek od dohodka pravnih oseb in odloženi davek

Davek od dohodka je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka za leto 2020 je obračunan po 19-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarila družba v davčnem obdobju.

Odloženi davek je namenjen pokrivanju začasne razlike, ki nastane med davčno vrednostjo sredstev in obveznosti ter njihovo knjigovodsko vrednostjo, in se izračunava z metodo obveznosti po trenutno veljavnih davčnih stopnjah.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljiv dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi (različica II) iz podatkov iz bilance stanja na dan 31. decembra 2019 in 31. decembra 2020, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2020 ter iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

Izkaz denarnih tokov sestavljajo denarni tokovi pri poslovanju, investiranju in financiranju.

II.4 Pojasnila k računovodskim izkazom

II.4.1 Pojasnila k bilanci stanja

II.4.1.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2020

V EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	42.091.031	323.890	42.414.921
Nabave	0	3.534.432	3.534.432
Aktiviranja	2.125.600	-2.125.600	0
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-165.399	0	-165.399
Stanje na dan 31. 12. 2020	44.051.232	1.732.722	45.783.954
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2019	13.046.220	0	13.046.220
Amortizacija	4.176.770	0	4.176.770
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-165.399	0	-165.399
Stanje na dan 31. 12. 2020	17.057.591	0	17.057.591
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.044.811	323.890	29.368.701
Stanje na dan 31. 12. 2020	26.993.641	1.732.722	28.726.363

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2019

V EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	43.298.635	521.515	43.820.150
Nabave	0	1.753.538	1.753.538
Aktiviranja	1.951.163	-1.951.163	0
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-3.158.767	0	-3.158.767
Stanje na dan 31. 12. 2019	42.091.031	323.890	42.414.921
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2018	12.168.586	0	12.168.586
Amortizacija	4.020.864	0	4.020.864
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-3.143.231	0	-3.143.231
Stanje na dan 31.12. 2019	13.046.220	0	13.046.220
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	31.130.049	521.515	31.651.564
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.044.811	323.890	29.368.701

V letu 2020 smo nadgradili in aktivirali naslednja večja neopredmetena osnovna sredstva:

- programska oprema Predorski nadzorni krmilni sistem v nadzornem centru Kozina v višini 129.410 evrov,

- programska oprema Sistema za nadzor in vodenje prometa v regionalnem nadzornem centru Ljubljana v višini 539.508 evrov,
- programska oprema za izračun in kontrolo doseženih nivojev storitev sistema DarsGo v višini 115.460 evrov,
- nadgradnja programske opreme Sistema za nadzor in vodenje prometa v regionalnem nadzornem centru Kozina v višini 334.910 evrov,
- nadgradnja programske opreme sistema DarsGo v višini 129.950 evrov,
- nadgradnja programske opreme za informacijsko podporo za spremljanja in obveščanja o stanju prometa v višini 172.800 evrov ter
- nadgradnja programske opreme Sistema za nadzor in vodenje prometa v regionalnem nadzornem centru Maribor v višini 165.998 evrov.

Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji predstavlja programska oprema, vezana na vzpostavitev inteligentnih transportnih sistemov na avtocestah in hitrih cestah.

Neopredmetena dolgoročna sredstva družbe na dan 31. decembra 2020 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novo nabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Pogodbene obveze za neopredmetena sredstva na 31. 12. 2020 znašajo 65.848 evrov in se pretežno nanašajo na nakup programske opreme ter licenc.

Dolgoročne aktivne časovne razmejitve v višini 18.735 evrov se nanašajo na preostanek stroškov razvoja in registracije lastne blagovne znamke DarsGo. Družba je za potrebe identifikacije Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu ter naprav, ki so nameščene v kabine težkih vozil, razvila in na Uradu za intelektualno lastnino registrirala lastno blagovno znamko DarsGo z dobo veljavnosti do junija 2027. Ker v organizaciji ustvarjene blagovne znamke ni mogoče pripoznati kot neopredmeteno sredstvo, je skupni strošek razvoja in registracije pripoznan kot dolgoročna aktivna časovna razmejitev in se bo ves čas veljavnosti sorazmerno mesečno prenašal na stroške.

II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovnih in stanovanjskih stavb, počivališč in viškov ob avtocesti ter pravice na nepremičninah.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe, na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati.

Pooblaščenec ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo dopolnil Poročilo o oceni vrednosti nadomestila za ustanovitev stavbne pravice na dan 31. 5. 2012, ki sedaj znaša 190.760.000 evrov brez DDV. Družba DARS je izvedla uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene. Neodpisana vrednost stavbne pravice na dan 31. 12. 2020 znaša 157.054.224 evrov.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura) in ostalih zgradb (avtocestne baze, cestninske postaje, poslovna stavba v Celju, počitniške enote, stanovanja).

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobno, kateri stroški sestavljajo nabavno vrednost spodnjega ustroja avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Razmejitve stroškov, ki sestavljajo nabavno vrednost spodnjega in zgornjega ustroja avtoceste, je prikazana v poglavju računovodske usmeritve.

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba vodi naprave DarsGo s pomočjo katerih se izvaja cestninjenje v sistemu DarsGo. Cestninjenje v prostem prometnem toku se izvaja samo s predpisano nameščeno in delujočo napravo DarsGo v vozilu cestninskega zavezanca. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je naprava DarsGo v lasti upravljavca cestninskih cest. Družba DARS lahko od stranke kadar koli zahteva vračilo in zamenjavo naprave DarsGo.

Na dan 31. 12. 2020 je znašala nabavna vrednost naprav DarsGo 4.570.384 evrov in knjigovodska vrednost 2.704.310 evrov. Naprava DarsGo se iz zalog blaga prenese med osnovna sredstva s prvo izročitvijo naprave DarsGo cestninskemu zavezancu.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva pomembna, jo družba v skladu s SRS razdeli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

V letu 2020 smo aktivirali naslednja večja opredmetena osnovna sredstva:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v višini 86.368.946 evrov,
- vlaganja v ostalo opremo za opravljanje dejavnosti družbe (računalniška oprema, pisarniško pohištvo, stroji, naprave, orodja, priklopna vozila, tovorna in kombinirana vozila ter najem osebnih vozil idr.) v višini 16.376.560 evrov,
- vlaganja v opremo sistema DarsGo v višini 69.954 evrov ter
- naprave DarsGo v višini 525.232 evrov.

V letu 2020 smo izločili naslednja večja opredmetena osnovna sredstva iz naslova:

- rekonstrukcije avtocestnih odsekov v višini nabavne vrednosti 35.154.059 evrov,
- odstranitve posameznih delov cestninske postaje Dragotinci po uvedbi sistema DarsGo, v višini nabavne vrednosti 860.038 evrov,
- prenove sestavnih delov objektov avtocestne baze Murska Sobota, v višini nabavne vrednosti v 111.135 evrov,
- prodaje zemljišč, ki so bila pridobljena za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bila uporabljena za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje v višini nabavne vrednosti v 1.375.664 evrov,
- trajne izločitve osnovnih sredstev iz uporabe z odvozom na javna odlagališča odpadkov zaradi dotrajanosti, poškodb, zastarelosti ter zaradi uvedbe sistema DarsGo v višini nabavne vrednosti 5.771.111 evrov,
- izločitev vrnjenih sredstev v najemu zaradi poteka najemne pogodbe v višini nabavne vrednosti 143.180 evrov in
- izločitev naprav DarsGo zaradi izgube in dotrajanosti v višini nabavne vrednosti 144.757 evrov.

V letu 2020 smo izvedli premike med postavkami opredmetenih osnovnih sredstev in sicer:

- premike iz postavke Avtoceste na postavko Oprema in drobní inventar, ki se nanašajo predvsem na prerazporeditve elektro delov sistema za video nadzora in SPIS portalov na različnih avtocestnih odsekih ter opremo predora Golovec in pokritega vkopa Strmec v višini nabavne vrednosti 4.500.342 evrov.
- premike iz postavke Zgradbe na postavko Oprema in drobní inventar, ki se nanašajo na prerazporeditve kontejnerjev in cestninskih kabin iz upravnih stavb bivših cestninskih postaj na opremo v višini nabavne vrednosti 721.758 evrov.
- premike iz postavke Zemljišča na postavko Naložbene nepremičnine, ki se nanašajo na prerazporeditve zemljišč, katerih prihodnja raba ni določena, v višini nabavne vrednosti 2.072.190 evrov. Navedena zemljišča predstavljajo nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje.

Opredmetena osnovna sredstva v gradnji zajemajo projekte gradnje in obnove odsekov avtocest in hitrih cest. Med investicijami v teku vodimo razširitev v 6-pasovnico na območju Koseze – Kozarje, 3. razvojno os sever Velenje-Slovenj Gradec, 3. razvojno os sever Šentrupert - Velenje, 3. razvojno os jug Novo mesto - Maline (I. etapa – etapi 3 in 4), dograditev predora Karavanke, priključek Dragomer, Bertoška vpadnica – razširitev v

štiripasovnico, cestno povezavo Ptuj – Markovci – Gorišnica - Ormož, rekonstrukcijo priključkov na AC obroču (Leskoškova, Letališka) in druge, ki so v postopku pridobivanja dokumentacije ali se gradnja nadaljuje ali pa je zanje predviden pričetek gradnje v prihodnjih letih in se izvajajo pripravljalni postopki.

Opredmetena osnovna sredstva družbe na dan 31. decembra 2020 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti. Krediti in izdane obveznice za financiranje opredmetenih osnovnih sredstev družbe so zavarovani s poroštvom RS, razen kredita Evropske investicijske banke za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). Kredit pri banki KfW za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov pa je edini kredit, ki nima niti poročstva države, niti jamstva Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

Opredmetenim osnovnim sredstvom, ki so bila aktivira v letu 2020, so bili pripisani stroški izposojanja v višini 873 evrov. Stroški izposojanja pripisani opredmetenim osnovnim sredstvom v pridobivanju v letu 2020 znašajo 21.912 evrov, skupaj stroški izposojanja za opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju na dan 31. 12. 2020 znašajo 4.609.167 evrov.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zemljišča-NAJEMI	Zemljišča Stavbna pravica	Zgradbe- NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja ...)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema in drobni inventar	Oprema- NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema	Skupaj
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	36.250	190.760.000	2.230.794	5.703.143.825	66.047.198	83.311.102	135.155.900	1.910.245	483.091	6.212.456.467
Nabave v letu 2020	0	0	0	446.878	0	0	99.910.354	0	545.349	16.977.680	116.888.034
Odpis investicij v teku	0	0	0	0	0	0	-22.522	0	0	0	-22.522
Prerazporeditev iz sredstev razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	0	406.195	0	0	0	406.195
Premiki med postavkami	-2.072.190	0	0	0	-4.500.342	-721.758	0	5.222.100	0	0	-2.072.190
Aktiviranja	1.956.596	0	0	0	84.146.805	1.775.263	-88.325.542	16.426.396	0	-16.971.745	0
Izločitve/odtuitve/odpisi v letu 2020	-1.375.664	0	0	0	-35.154.059	-1.240.836	0	-5.915.868	-143.180	0	-43.829.607
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	36.250	190.760.000	2.677.672	5.747.636.229	65.859.867	95.279.587	150.888.528	2.312.414	489.026	6.283.826.377
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	3.625	29.779.420	505.683	1.264.789.015	17.218.386	0	98.078.549	459.418	0	1.410.834.096
Amortizacija v letu 2020	0	3.625	3.926.356	510.478	162.229.391	2.523.885	0	11.870.699	518.135	0	181.582.569
Oslabitev v 2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	0	0	0	-1.079.978	-201.372	0	1.281.350	0	0	0
Izločitve/odtuitve/odpisi v letu 2020	0	0	0	0	-10.026.915	-411.667	0	-5.280.541	-127.441	0	-15.846.564
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	7.250	33.705.776	1.016.161	1.415.911.513	19.129.232	0	105.950.057	850.112	0	1.576.570.101
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	32.625	160.980.580	1.725.111	4.438.354.810	48.828.812	83.311.102	37.077.351	1.450.827	483.091	4.801.622.371
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	29.000	157.054.224	1.661.511	4.331.724.716	46.730.635	95.279.587	44.938.471	1.462.302	489.026	4.707.256.276

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2019

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zemljišča-NAJEMI	Zemljišča Stavbna pravica	Zgradbe-NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja ...)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema in drobni inventar	Oprema- NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema	Skupaj
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2018	32.171.609	0	190.760.000	0	5.877.606.366	75.377.461	58.067.159	147.589.743	0	9.740	6.381.582.077
Stanje na dan 1. 1. 2019	32.171.609	36.250	190.760.000	2.171.423	5.877.606.366	75.377.461	58.067.159	147.589.743	1.126.946	9.740	6.384.916.696
Nabave v letu 2019	0	0	0	59.371	0	0	114.765.660	0	783.299	11.859.130	127.467.460
Prerazporeditev iz sredstev razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	0	107.857	0	0	0	107.857
Aktiviranja	641.296	0	0	0	86.842.179	2.146.099	-89.629.573	11.385.779	0	-11.385.779	0
Izločitve/odtuitve/odpisi v letu 2019	-3.434.842	0	0	0	-261.304.721	-11.476.362	0	-23.819.622	0	0	-300.035.546
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	36.250	190.760.000	2.230.794	5.703.143.825	66.047.198	83.311.102	135.155.900	1.910.245	483.091	6.212.456.467
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 1. 1. 2019	0	0	25.853.064	0	1.112.348.325	17.878.529	0	110.937.048	0	0	1.267.016.967
Stanje na dan 31. 12. 2018	0	0	25.853.064	0	1.112.348.325	17.878.529	0	110.937.048	0	0	1.267.016.967
Amortizacija v letu 2019	0	3.625	3.926.356	505.683	157.971.161	2.220.175	0	10.918.741	459.418	0	176.005.159
Oslabitev v 2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izločitve/odtuitve/odpisi v letu 2019	0	0	0	0	-5.530.471	-2.880.318	0	-23.777.240	0	0	-32.188.030
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	3.625	29.779.420	505.683	1.264.789.015	17.218.386	0	98.078.549	459.418	0	1.410.834.096
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2018	32.171.609	0	164.906.936	0	4.765.258.041	57.498.931	58.067.159	36.652.695	0	9.740	5.114.565.110
Stanje na dan 1. 1. 2019	32.171.609	36.250	164.906.936	2.171.423	4.765.258.041	57.498.931	58.067.159	36.652.695	1.126.946	9.740	5.117.899.729
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	32.625	160.980.580	1.725.111	4.438.354.810	48.828.812	83.311.102	37.077.351	1.450.827	483.091	4.801.622.371

II.4.1.3 Naložbene nepremičnine

Gibanje naložbenih nepremičnin v letu 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča - najem	Zemljišča - ni določene prihodnje uporabe	Zgradbe - najem	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	0	989.781	2.353.687
Povečanja	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	2.072.190	0	2.072.190
Stanje na dan 31. 12. 2020	1.363.906	2.072.190	989.781	4.425.877
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	0	71.759	71.759
Amortizacija	0	0	29.693	29.693
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	0	101.452	101.452
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	0	918.022	2.281.928
Stanje na dan 31. 12. 2020	1.363.906	2.072.190	888.329	4.324.425

Gibanje naložbenih nepremičnin v letu 2019

V EUR (brez centov)	Zemljišča - najem	Zgradbe - najem	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	1.363.906	989.781	2.353.687
Povečanja	0	0	0
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	989.781	2.353.687
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2018	0	42.066	42.066
Amortizacija	0	29.693	29.693
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	71.759	71.759
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	1.363.906	947.715	2.311.621
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	918.022	2.281.928

Namen pridobljenih naložbenih nepremičnin je pridobivanje prihodkov od najemnin. Prihodki od najemnin od naložbenih nepremičnin so v letu 2020 znašali 22.162 evrov. Stroške povezane z naložbenimi nepremičninami krijejo najemniki. Poštena vrednost naložbenih nepremičnin pomembno ne odstopa od knjigovodske vrednosti.

Med naložbene nepremičnine se v skladu s SRS razvrstijo tudi nepremičnine, za katere družba ne določi prihodnje rabe. Zemljišča v skupni vrednosti 2.072.190 evrov, za katera prihodnja raba ni določena, so bila v letu 2020 razvrščena med naložbene nepremičnine. Navedena zemljišča predstavljajo nepremičnine, ki so bile pridobljene

za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje.

II.4.1.4 Pravica do uporabe sredstva

Za vsa sredstva, ki jih ima družba v najemu, se pripozna pravica do uporabe sredstva med sredstvi, obveznosti iz najema pa se pripoznajo med finančnimi obveznostmi. Družba najema zemljišča, poslovne prostore, optična vlakna, vozila in opremo. Povprečna doba trajanja najema znaša 4,6 let. Družba nima možnosti, da določeno opremo, ki je v najemu odkupi po nominalni vrednosti po koncu obdobja najema. Obveznosti iz najema so zavarovane z lastninsko pravico najemodajalca na opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so v najemu.

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, za leto 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobn inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	36.250	2.230.794	1.910.245	4.177.289
Nabave v letu 2020	0	446.878	545.349	992.227
Izločitve v letu 2020	0	0	-143.180	-143.180
Stanje na dan 31. 12. 2020	36.250	2.677.672	2.312.414	5.026.336
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2019	3.625	505.683	459.418	968.726
Amortizacija v letu 2020	3.625	510.478	518.135	1.032.238
Izločitve v letu 2020	0	0	-127.441	-127.441
Stanje na dan 31. 12. 2020	7.250	1.016.161	850.112	1.873.523
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	32.625	1.725.111	1.450.827	3.208.563
Stanje na dan 31. 12. 2020	29.000	1.661.511	1.462.302	3.152.813

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, za leto 2019

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobn inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 1. 1. 2019	36.250	2.171.423	1.126.946	3.334.618
Nabave v letu 2019	0	59.371	783.299	842.670
Stanje na dan 31. 12. 2019	36.250	2.230.794	1.910.245	4.177.288
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 1. 1. 2019	0	0	0	0
Amortizacija v letu 2019	3.625	505.683	459.418	968.726
Stanje na dan 31. 12. 2019	3.625	505.683	459.418	968.726
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 1. 1. 2019	36.250	2.171.423	1.126.946	3.334.618
Stanje na dan 31. 12. 2019	32.625	1.725.111	1.450.827	3.208.562

Družba sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe meri po nabavni vrednosti, ki je enaka sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. Za dobo koristnosti sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe upošteva obdobje trajanja najemne pogodbe.

Zneski, pripoznani s pravico do uporabe sredstva, razvrščeno med opredmetena osnovna sredstva v izkazu poslovnega izida

Med kratkoročne najeme so razvrščeni najemi delovnih vozil in ostale opreme, katerih najem je krajši od enega leta, med najeme manjše vrednosti so uvrščeni tisti najemi pri katerih vrednost novega osnovnega sredstva, ki je predmet najema, ne presega 10.000 evrov.

Na dan 31. decembra 2020 ima družba 34.019 evrov obveznosti iz naslova kratkoročnih najemov in najemov majhnih vrednosti. Nobena od sklenjenih najemnih pogodb za najem, ne vključuje spremenljive najemnine, ki bi bila vezana na ustvarjeno prodajo v teh najetih nepremičninah.

Znesek plačanih najemnin od najemov, ki se vodijo kot pravica do uporabe, je v letu 2020 znašal 1.076.030 evrov.

Prikaz učinka najemov v letu 2020 na izkaz poslovnega izida:

V EUR (brez centov)	2020	2019
Amortizacija Pravice do uporabe sredstva	-1.032.238	-968.726
Odhodki za obresti na obveznosti iz najema	-64.863	-75.763
Zmanjšanje najemnin, kot posledica covid-19	4.015	-
Prihodki nastali pri zaključku najema	18.838	-
Stroški nastali pri zaključku najema	-7.844	-
Stroški najema v zvezi s kratkoročnimi najemi	-5.980	-53.299
Stroški najema v zvezi z najemi sredstev majhnih vrednosti	-94.299	-97.209
Skupaj	-1.182.371	-1.194.997

Družba je ob izpolnjevanju pogojev za odpust najemnin kot posledico omilitve epidemije covid-19 zmanjšanje najemnin (ali njihov odpust) obravnavala kot zmanjšanje obveznosti iz najema in kot popravek amortizacije pravice do uporabe sredstev.

Družba DARS nima sklenjenih pogodb s spremenljivimi najemninami, zato vsi zgoraj navedeni zneski predstavljajo nespremenljive pogodbe za leto 2020. Družba v letu 2020 ni ustvarila prihodkov iz podnajema pravice do uporabe sredstva in družba ni ustvarila dobičkov oziroma izgub iz transakcij prodaje s povratnim najemom.

II.4.1.5 Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna posojila drugim na dan 31. decembra 2020 v višini 93.000.000 evrov vključujejo:

- dolgoročne depozite pri bankah v višini 93.000.000 evrov z zapadlostjo od 396 do 664 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,05 odstotka.

V EUR (brez centov)	2020	2019
Stanje na dan 1.1.	70.000.000	37.000.000
Pridobitev novih depozitov	183.000.000	195.000.000
Prenos iz kratkoročnih finančnih naložb	15.000.000	50.000.000
Prenosi na kratkoročne finančne naložbe	175.000.000	212.000.000
Stanje na dan 31. 12.	93.000.000	70.000.000

Dolgoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v RS. Knjigovodska vrednost dolgoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

II.4.1.6 Dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročne poslovne terjatve do drugih se nanašajo v višini:

- 12.398.611 evrov na dolgoročni del terjatev za vstopni DDV iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice in
- 11.660 evrov na natečene obresti od dolgoročnih depozitov pri bankah.

II.4.1.7 Odložene terjatve za davek

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2020

V EUR (brez centov)	31. 12. 2019	Pripoznavo v izkazu poslovnega izida	Pripoznavane v izkazu drugega vseobsegajočega donosa	31. 12. 2020
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	383.694	13.376	0	397.069
Varovanje denarnega toka iz naslova obrestnih zamenjav	2.689.211	0	302.642	2.991.854
Popravek vrednosti terjatev	9.937	1.601	0	11.538
Osnovna sredstva	1.799.198	1.010.962	0	2.810.160
	4.882.040	1.025.938	302.642	6.210.621

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2019

V EUR (brez centov)	31. 12. 2018	Pripoznavo v izkazu poslovnega izida	Pripoznavane v izkazu drugega vseobsegajočega donosa	31. 12. 2019
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	295.095	88.599	0	383.694
Varovanje denarnega toka iz naslova obrestnih zamenjav	1.727.141	0	962.070	2.689.211
Popravek vrednosti terjatev	2.957.866	-2.947.928	0	9.937
Osnovna sredstva	1.145.667	653.531	0	1.799.198
	6.125.768	-2.205.799	962.070	4.882.040

Odložene terjatve in obveznosti za davek so izračunane na podlagi začasnih razlik po metodi obveznosti po bilanci stanja glede na stopnjo obdavčitve dohodka pravnih oseb v naslednjih letih. V obravnavanem obdobju je dohodek pravnih oseb obdavčen z 19-odstotno davčno stopnjo.

II.4.1.8 Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so evidentirane nepremičnine v vrednosti 472.657 evrov, ki jih družba ne namerava uporabljati v poslovne namene in za katere je uprava družbe sprejela sklep o njihovi prodaji. Ta je predvidena v naslednjih dvanajstih mesecih.

Pregled gibanja sredstev za prodajo v letu 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Skupaj
Stanje 31. 12. 2019	606.134	0	606.134
Prerazporeditev na sredstva za prodajo	1.292.456	38.557	1.331.013
Prodaja	1.039.016	19.279	1.058.295
Prerazporeditev na osnovna sredstva ali naložbene nepremičnine	406.195	0	406.195
Stanje 31. 12. 2020	453.379	19.278	472.657

II.4.1.9 Zaloge

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. V strukturi zalog predstavljajo največji, 58-odstotni delež zaloge materiala, v okviru teh pa največji delež predstavljajo zaloge posipnih materialov (43 odstotkov), zaloge ograj (13 odstotkov), zaloge vinjet z letnico 2021 (16 odstotkov) in zaloge goriv (11 odstotkov).

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež	31. 12. 2019	Indeks
Material	3.047.556	58 %	3.072.810	99
Nadomestni deli	419.201	8 %	427.365	98
Drobni inventar in embalaža	449.768	9 %	475.147	95
Trgovsko blago	1.319.133	25 %	697.766,49	189
Skupaj	5.235.657	100 %	4.673.088	112

Prodaja vinjet za osebna in motorna vozila z letnico 2020 se je končala 30. novembra 2020. V skladu s SRS 4.41 se je zaloga neprodanih vinjet z letnico 2020 odpisala v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v višini 321.265 evrov, kar predstavlja znesek nabavne vrednosti vinjet.

Pri letnem popisu zalog materiala in zalog drobnega inventarja sta bila ugotovljena primanjkljaj v višini 4.450 evrov in višek v višini 41.682 evrov, znesek kala je znašal 1.334 evrov.

Zaloge trgovskega blaga sestavljajo med drugim:

- zaloge naprav DarsGo v višini 1.312.631 evrov in
- zaloge nosilcev za naprave DarsGo v višini 4.931 evrov.

Naprave DarsGo se ob izdaji stranki prenesejo med opredmetena osnovna sredstva. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je naprava DarsGo v lasti upravljavca cestninskih cest.

Zaloge družbe na dan 31. decembra 2020 predstavljajo tekoče zaloge in niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega iztržljive vrednosti.

Zaloge niso zastarane in ne izkazujejo znakov slabitev, zato slabitve niso bile izvedene.

II.4.1.10 Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna posojila drugim na dan 31. decembra 2020 v višini 208.000.000 evrov vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 208.000.000 evrov z zapadlostjo od 11 do 364 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,10 odstotka.

V EUR (brez centov)	2020	2019
Stanje na dan 1. 1.	268.000.000	331.000.000
Pridobitev novih depozitov	45.000.000	41.000.000
Vračila depozitov	265.000.000	266.000.000
Prenosi iz dolgoročnih finančnih naložb	175.000.000	212.000.000
Prenos na dolgoročne finančne naložbe	15.000.000	50.000.000
Stanje na dan 31. 12.	208.000.000	268.000.000

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlagaja v depozite bank s sedežem v RS. Knjigovodska vrednost kratkoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

II.4.1.11 Kratkoročne poslovne terjatve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež v odstotkih	31. 12. 2019	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	22.053.330	47 %	31.377.843	70
- terjatve za cestnino	21.301.845	45 %	30.100.973	71
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocesti	121.630	0 %	619.632	20
- kupci za zapore	50.863	0 %	98.816	51
- druge kratkoročne terjatve	639.718	1 %	610.724	105
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev	-60.726	0 %	-52.302	116
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	25.073.609	53 %	40.804.805	61
- za dane predujme za obratna sredstva	10.602	0 %	10.914	97
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	17.949.955	38 %	31.185.567	58
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	0	0 %	0	0
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	164.454	0 %	286.121	57
- terjatve za vstopni DDV	5.228.310	11 %	4.667.317	112
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	403.532	1 %	2.702.607	15
- ostale kratkoročne terjatve	3.041.536	6 %	3.677.059	83
- popravek vrednosti ostalih kratkoročnih terjatev	-1.724.781	-4 %	-1.724.781	100
Skupaj	47.126.939	100 %	72.182.647	65

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev do drugih predstavljajo:

- terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 13.965.610 evrov in
- terjatve do RS v skupni višini 4.130.705 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 3.984.345 evrov in na nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 146.360 evrov. Na podlagi 4. člena ZDARS-1 družba DARS opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle družba evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS.

Razčlenitev pomembnejših postavk kratkoročnih poslovnih terjatev po zapadlosti

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 90 dni	Nad 90 dni	Skupaj
Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	17.920.100	29.855	0	17.949.955
Oblikovani popravki vrednosti terjatev iz poslovanja za tuj račun	0	0	0	0
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	21.646.344	243.332	224.381	22.114.056
Oblikovani popravki vrednosti poslovnih terjatev do kupcev	0	0	-60.726	-60.726
Ostale terjatve	6.962.998	140.230	1.745.206	8.848.435
Oblikovni popravki vrednosti ostale terjatve	0	0	-1.724.781	-1.724.781

V letu 2020 je družba oblikovala popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev v znesku 8.424 evrov. Način ocenjevanja pri oblikovanju popravka vrednosti terjatev v letu 2020 ni spremenjen.

v EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Stanje 1. 1.	1.777.083	17.292.494
Odpisi terjatev	0	12.420.884
Odprava popravkov	0	3.096.257
Oblikovanje	8.424	1.730
Stanje 31. 12.	1.785.507	1.777.083

Terjatve družbe na dan 31. decembra 2020 niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Kratkoročne poslovne terjatve družbe predstavljajo tekoče terjatve družbe in so v višini 6.387.772 evrov zavarovane z bančnimi garancijami in izvršnicami.

II.4.1.12 Denarna sredstva

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež	31. 12. 2019	Indeks
Denarna sredstva v bankah	31.577.231	51 %	4.076.424	775
Depozit na odpoklic	30.000.000	48 %	30.000.000	100
Nočni depozit v bankah	366.545	1 %	587.758	62
Denarna sredstva v blagajni in prejeti čeki	1.032	0 %	1.146	90
Denarna sredstva v blagajnah na cestninskih postajah	269.750	0 %	454.850	59
Denar na poti	93.001	0 %	265.219	35
Denarna sredstva skupaj	62.307.559	100 %	35.385.398	176

Postavka depoziti na odpoklic predstavlja stanje depozitov, ki jih je mogoče kadarkoli odpoklicati. Povprečna ponderirana obrestna mera depozitov na odpoklic znaša 0,003 %. Postavka nočni depozit v bankah predstavlja kratkoročni depozit pri banki, vezan čez noč, v višini 366.545 evrov, z obrestno mero 0,01 odstotka.

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun družbe. Po opravljenem letnem popisu stanja denarja od pobrane cestnine na poti na dan 30. novembra 2020 je družba uskladila izkazano stanje v poslovnih knjigah z dejanskim stanjem.

II.4.1.13 Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež	31. 12. 2019	Indeks
Kratkoročno odloženi stroški - ostalo	460.609	59 %	553.370	83
Kratkoročno odloženi stroški - provizija prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet za leto 2021	308.877	40 %	416.103	74
Kratkoročno odloženi stroški - nabavni strošek prodanih vinjet za leto 2021	11.158	1 %	15.110	74
Kratkoročno nezaračunani prihodki	0	0 %	71.786	0
Skupaj	780.644	100 %	1.056.369	74

II.4.1.14 Kapital

Gibanje kapitala je prikazano v Izkazu gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020, iz katerega so razvidni tudi razlogi za vsako spremembo posameznih postavk kapitala.

Osnovni kapital

Osnovni kapital družbe znaša 2.086.559.144 evrov in je razdeljen med 55.650.231 navadnih imenskih kosovnih delnic, katerih edini lastnik je RS. Knjigovodska vrednost delnice je na dan 31. decembra 2020 znašala 52,52 evra. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Kapitalske rezerve

Kapitalske rezerve v višini 28.491.168 predstavljajo:

- znesek prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe leta 2004, v višini 26.202.240 evrov,
- splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. januarja 2006 ob prehodu na SRS 2006 prenesen v kapitalske rezerve, v višini 225.817,
- presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS leta 2010 in vrednostjo novo izdanih delnic družbe, v višini 27 evrov,
- razlike pri pripojitvi hčerinskega podjetja DELKOM d. o. o. v letu 2015 v višini 148.410 evrov
- presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS leta 2017 in vrednostjo novo izdanih delnic družbe, v višini 35 evra in
- zneske naknadnih vplačil RS v kapital družbe na podlagi sklepov Vlade RS, izdanih na podlagi 16. člena ZDARS -1, s katerim so se ugotovile in konkretizirale nepremičnine, ki so bile v lasti RS, in katere je v

skladu s 14. členom ZDARS - 1 pridobila družba DARS, v višini 1.914.639 evrov. Naknadna vplačila ugotovi uprava družbe s sklepom.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti v višini 13.003.673 evrov se nanašajo na:

- spremembo presežka iz prevrednotenja za aktuarske primanjkljaje in presežke.
- Kot aktuarski presežek ali primanjkljaj se izkazujejo spremembe sedanje vrednosti obveznosti do zaposlencev zaradi sprememb v aktuarskih predpostavkah. Konec leta 2020 je presežek iz prevrednotenja znašal 248.928 evrov;
- spremembo v pošteni vrednosti instrumenta za varovanje pred tveganjem pred spremenljivostjo obrestnih mer, ki vključuje spremembe vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov, ki se uporabljajo za namene ščitenja denarnega toka, in je razviden iz izkaza vseobsegajočega donosa ter konec leta 2020 znaša zmanjšan za odložene davke 12.754.745 evrov. Izpeljani finančni instrumenti so podrobneje razkriti pri usmeritvah in pojasnilih kratkoročnih finančnih obveznosti.

V letu 2020 so se rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, zmanjšale za 1.237.811 evrov. Gibanje posamezne sestavine postavke presežka v letu 2020 je razvidno v Izkazu drugega vseobsegajočega donosa za leto 2020.

Preneseni čisti dobiček

Delničarji so na 19. seji skupščine družbe DARS dne 23. 6. 2020 sprejeli sklep o uporabi bilančnega dobička poslovnega leta 2019 v višini 49.731.226 evrov, ki se je po sklepu razporedil v druge rezerve iz dobička.

Druge spremembe prenesenega čistega dobička v višini 12.083 evrov predstavljajo zmanjšanje prenesenega čistega dobička, ki se nanaša na prenos sorazmernega dela zneska aktuarskih izgub, vezanih na porabo rezervacij za odpravnine ob upokojitvi.

Čisti poslovni izid poslovnega leta

Čisti poslovni izid leta 2020 znaša 59.526.614 evrov. Ob sestavi letnega poročila je družba skladno s Statutom DARS in 64. ter 230. členom ZGD-1 oblikovala zakonske rezerve v višini 2.975.727 evrov, statutarne rezerve v višini 14.134.701 evrov in druge rezerve iz dobička v višini 21.202.052 evrov.

Dobiček na delnico

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	59.526.614	139.611.455
Število vseh delnic	55.650.231	55.650.231
Število navadnih delnic	55.650.231	55.650.231
Osnovni in popravljalni čisti dobiček na delnico	1,07	2,51

Osnovni čisti dobiček na delnico je izračunan tako, da čisti poslovni izid obračunskega obdobja delimo s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic.

Vse delnice, ki jih je izdala družba DARS so navadne imenske kosovne delnice, zato je kazalnik popravljalni čisti dobiček na delnico enak osnovnemu dobičku na delnico.

II.4.1.15 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v letu 2020

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 31. 12. 2019	Poraba v letu 2020	Odprava v letu 2020	Dodatno oblikovanje v letu 2020	Stanje na dan 31. 12. 2020
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	2.912.030	255.945	40.318	400.967	3.016.734
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	1.488.481	149.937	0	145.712	1.484.256
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	13.052	4.351	0	0	8.702
Rezervacije za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij	17.654	0	0	4.340	21.995
Rezervacije za tožbene zahtevke s področja gradnje in obnov	1.846.535	0	0	2.525.047	4.371.583
Brezplačne pridobitve osnovnih sredstev	271.289	2.050	34.048	0	235.191

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 31. 12. 2019	Poraba v letu 2020	Odprava v letu 2020	Dodatno oblikovanje v letu 2020	Stanje na dan 31. 12. 2020
Zakup optičnih vlaken	459.491	80.647	0	22.159	401.004
Unovčene garancije	4.959.822	1.317.461	0	144.456	3.786.816
Nepovratna sredstva EU in drugih	150.892.127	8.457.962	0	894.582	143.328.747
Dolgoročno odloženi prihodki iz naslova zadržanih sredstev	789.241	789.241	0	0	0
Skupaj	163.649.723	11.057.593	74.366	4.137.263	156.655.027

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine so oblikovane na podlagi:

- zakonskih predpisov, kolektivne pogodbe in internih aktov, iz katerih izhaja zaveza k plačilu jubilejnih nagrad in odpravnin zaposlenim ob upokojitvi, in
- aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščen aktuar.

Ob zaključku vsakega poslovnega leta se preveri višina oblikovanih rezervacij in se ustrezno povečajo ali zmanjšajo. Aktuarski izračun na dan 31. decembra 2020 se je opravil za vsakega zaposlenega, tako da so se upoštevali stroški odpravnine ob upokojitvi in stroški vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontiranih na koncu poročevalskega obdobja. Pri aktuarskem izračunu so bile upoštevane naslednje predpostavke:

- nominalna dolgoročna obrestna mera se ocenjuje v višini 0,20 odstotka glede na povprečno dospelje v družbi, ki znaša 14,9 let;
- trenutno veljavne višine odpravnin ob upokojitvi in jubilejnih nagrad, določenih v internih aktih;
- pričakovana dolgoročna rast višine jubilejnih nagrad in neobdavčljivih zneskov v izračunu znaša 1 odstotek letno;
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti;
- pričakovana smrtnost delavcev v skladu s tablicami smrtnosti za Slovenijo 2007, ločena po spolih;
- prihodnja dolgoročna nominalna rast plač v višini 1,75 odstotka letno.

Na podlagi aktuarskega izračuna so bile na dan 31. decembra 2020 oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 1.484.256 evrov in rezervacije za odpravnine ob upokojitvi v višini 3.016.734 evrov.

V letu 2006 je družba začela izvajati pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. V skladu s pogodbo med družbo in sindikati so imeli možnost vstopa v zavarovanje vsi zaposleni družbe, razen tistih, ki so 31. decembra 2006 izpolnjevali starostni pogoji, tj. dopolnjenih 50 let za ženske in dopolnjenih 55 let za moške. Tem zaposlenim delodajalec ob upokojitvi izplača enkratni znesek v višini neobrestovanih premij, ki bi jih v skladu s pokojninsko shemo vplačal v korist zaposlenega, če bi bil slednji vključen v pokojninski načrt. V ta namen je družba oblikovala dolgoročne rezervacije, ki na dan 31. decembra 2020 znašajo 8.702 evrov.

Družba na osnovi pridobljenih pravnih mnenj in na podlagi ocene posloводства izkazuje rezervacije v višini 4.371.583 evrov za tožbe v zvezi s tožbenimi zahtevki s področja gradnje in obnov ter v višini 21.995 evra za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti po tožbah so oblikovane na podlagi ocene verjetnega izida, ki je opravljena z visoko stopnjo previdnosti. Datuma zapadlosti obveznosti ni mogoče določiti. Tožbe, za katere so oblikovane rezervacije, so v različnih fazah postopka.

V preteklih letih so bile oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitev iz donacij v višini nabavne vrednosti počitniških objektov in stanovanj, ki služijo pokrivanju stroškov amortizacije počitniških objektov z opremo in stanovanj v celotni življenjski dobi. Na dan 31. 12. 2020 so brezplačne pridobitve osnovnih sredstev znašale 235.191 evrov.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje dolgoročno razmejeni prihodek iz naslova vnaprej plačanega zakupa optičnih vlaken s strani uporabnikov v višini 401.004 evrov.

Družba oblikuje dolgoročno odložene prihodke za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oziroma v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije

za odpravo napak v garancijski dobi. Na dan 31. 12. 2020 je znašal znesek prejetih unovčenih garancij 3.786.816 evrov.

Družba ima oblikovane dolgoročno odložene prihodke za nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva, prejeta za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oziroma s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa).

Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje za znesek amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta.

V EUR (brez centov)	Stanje 31. 12. 2019	Povečanja	Zmanjšanja	Stanje 31. 12. 2020
Kohezijski sklad EU: Slivnica–Draženci	3.913.018	0	267.351	3.645.667
Kohezijski sklad EU: Pluska–Ponikve	23.071.892	0	1.328.236	21.743.656
Kohezijski sklad EU: Ponikve–Hrastje	10.175.497	0	595.934	9.579.563
Kohezijski sklad EU: Gradnja PHO	20.480.186	0	1.507.555	18.972.631
Kohezijski sklad EU: Rekonstrukcije AC odsekov	18.158.799	0	966.808	17.191.991
Kohezijski sklad EU: AC Draženci–MMP Gruškovje	58.440.882	0	2.522.100	55.918.782
Druga evropska sredstva: TEMPO - connect (ITS, nosilec MzP) in EasyWay - faza I in II	965.676	0	113.467	852.209
Druga evropska sredstva: TEN T: Draženci–Gruškovje PGD in PZI	2.625.016	0	83.949	2.541.067
Druga evropska sredstva: TEN T: CROCODILE I	815.355	0	69.670	745.685
Druga evropska sredstva: CEF PGD/PZI Karavanke	2.646.415	0	0	2.646.415
Druga evropska sredstva: CEF CROCODILE 2	809.141	21.110	121.164	709.086
Druga evropska sredstva: CEF C-Roads	478.182	73.260	80.625	470.816
Druga evropska sredstva: CEF CROCODILE 3	221.785	84.215	13.488	292.512
Druga evropska sredstva: CEF AC predor Karavanke, gradnja 2. cevi	14.127	459.406	0	473.533
Druga sofinancerska sredstva	8.076.157	218.188	749.210	7.545.133
Skupaj:	150.892.127	856.177	8.419.557	143.328.747

II.4.1.16 Dolgoročne finančne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest	1.711.633.087	1.821.091.772
Dolgoročne obveznosti iz najema	2.166.437	2.266.372
Skupaj	1.713.799.524	1.823.358.144

a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest ter refinanciranje obstoječega dolga. Vse obveznosti iz naslova zadolževanja so 100 % zavarovane s poroštvo RS, razen kredita Evropske investicijske banke za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). Kredit pri banki KfW za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov je edini kredit, ki nima niti porošstva države, niti jamstva Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga družbe DARS pa je na dan 31. decembra 2020 znašala 1,63 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga družbe DARS je bila na dan 31. decembra 2020 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka.

Dolgoročne finančne obveznosti se v celoti nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	631.027.423	37 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	812.284.876	47 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	12.739.821	1 %
Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein	37.780.000	2 %
Izdane registrirane zadolžnice NSV	100.000.000	6 %
Izdane dolgoročne obveznice	117.800.967	7 %
Skupaj	1.711.633.087	100 %

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo do pet let	604.507.331	35 %
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo nad pet let	1.107.125.756	65 %
Skupaj	1.711.633.087	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2020

Dolgoročne finančne obveznosti	Stanje na dan 31. 12. 2019	Povečanje v letu 2020	Prenos na kratkoročne finančne obveznosti 2020	Stanje na dan 31. 12. 2020
Evropska investicijska banka	646.205.832	26.000.000	45.668.724	626.537.108
Nova Ljubljanska banka	323.241.026	0	38.778.205	284.462.821
Kreditanstalt für Wiederaufbau	142.109.375	51.000.000	25.218.750	167.890.625
Konzorcij slovenskih bank	34.387.750	0	21.596.518	12.791.232
Deutsche Pfandbriefbank	41.666.667	0	23.809.524	17.857.143
UniCredit Banka Slovenija	11.674.178	0	8.335.837	3.338.341
KA FINANZ	0	0	0	0
Addiko Bank	18.967.868	0	6.669.505	12.298.363
Regione Autonoma Friuli Venezia	15.924.776	0	3.184.955	12.739.821
Intesa Sanpaolo	82.333.333	0	2.333.333	80.000.000
Schuldschein	37.780.000	0	0	37.780.000
Nova KBM (prej Abanka)	50.000.000	0	5.880.000	44.120.000
SKB banka	50.000.000	0	3.333.333	46.666.667
Unicredit + Intesa Sanpaolo	99.000.000	0	1.650.000	97.350.000
SID	50.000.000	0	0	50.000.000
NSV	100.000.000	0	0	100.000.000
Obveznice	117.800.967	0	0	117.800.967
Skupaj	1.821.091.772	77.000.000	186.458.685	1.711.633.087

b) Dolgoročne obveznosti iz najema

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	2.230.514	2.345.332
Dolgoročne obveznosti iz najema - obresti	-64.077	-78.960
Skupaj	2.166.437	2.266.372

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	2.230.514	2.345.332
Kratkoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.084.768	1.034.728
Skupaj	3.315.282	3.380.060

Ročnost obveznosti iz najemov

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
do 1 leta	1.084.768	1.034.728
od 1 do 5 let	2.148.730	2.181.764
nad 5 let	81.784	163.568
Skupaj	3.315.282	3.380.060

II.4.1.17 Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih

Posojilodajalec	Stanje na dan 31. 12. 2020	Delež
Konzorcij slovenskih bank	12.791.231	1 %
Addiko Bank	12.298.363	1 %
UniCredit Banka Slovenija	3.338.341	0 %
Intesa Sanpaolo	80.000.000	6 %
Unicredit + Intesa Sanpaolo	97.350.000	7 %
NLB	284.462.821	20 %
Nova KBM (prej Abanka)	44.120.000	3 %
SKB banka	46.666.667	3 %
SID	50.000.000	3 %
Evropska investicijska banka	626.537.108	43 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	167.890.625	12 %
Deutsche Pfandbriefbank	17.857.143	1 %
Skupaj	1.443.312.299	100 %

a) Posojila konzorcija slovenskih bank

Družba DARS je v letih 1996–2004 pri konzorciju domačih bank najela sedem posojil. Posojila konzorcija slovenskih bank so bila v letu 2020 odplačana v skupnem znesku 43.202.482 evrov. V letu 2020 sta bila do konca odplačani posojili Konzorcija bank IV in V.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
IV	od 2008 do 2020	0
V	od 2007 do 2020	0
VI	od 2009 do 2021	0
VII	od 2012 do 2024	12.791.231
Skupaj		12.791.231

b) Posojila Addiko Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS najela tri posojila pri Addiko Bank. Posojila Addiko Bank so bila v letu 2020 odplačana v skupnem znesku 6.669.505 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Addiko Bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	4.998.251
II	od 2012 do 2024	3.127.186
III	od 2014 do 2023	4.172.926
Skupaj		12.298.363

c) Posojila UniCredit Banke Slovenija

V letih 2005 in 2009 je družba DARS najela dve posojili pri UniCredit Banki Slovenija. Posojili UniCredit Banke Slovenija sta bili v letu 2020 odplačani v skupnem znesku 8.335.837 evrov.

Dolgoročne obveznosti do UniCredit Banke Slovenija ter roka odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	3.338.341
II	od 2007 do 2021	0
Skupaj		3.338.341

d) Posojilo Intesa Sanpaolo

Leta 2006 je družba DARS najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo (prej Banki Koper), namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau, ki je bilo v letu 2016 v celoti predčasno odplačano.

V letu 2016 je družba DARS najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo v višini 80 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje kreditov.

Posojila Intesa Sanpaolo so bila v letu 2020 odplačana v skupnem znesku 2.333.333 evrov.

Dolgoročna obveznost do banke Intesa Sanpaolo ter roka odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	0
II	od 2021 do 2036	80.000.000
Skupaj		80.000.000

e) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS najela tri posojila pri NLB, ki jih je v celoti uporabila za financiranje gradnje avtocest. V letu 2016 sta bila reprogramirana kredita NLB I in NLB II z namenom podaljšanja ročnosti posojila. Posojila NLB so bila v letu 2020 odplačana v skupnem znesku 38.778.205 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2020 do 2027	148.950.000
II	od 2020 do 2025	85.512.821
III	2028	50.000.000
Skupaj		284.462.821

f) Posojilo Nova KBM (prej Abanka)

Leta 2015 je družba DARS najela posojilo pri banki Nova KBM (prej Abanka) v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do Nove KBM (prej Abanke) ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2029	44.120.000
Skupaj		44.120.000

g) Posojilo SKB

Leta 2015 je družba DARS najela posojilo pri banki SKB v višini 50 milijonov evrov, namenjen za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SKB ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	46.666.667
Skupaj		46.666.667

h) Posojilo Unicredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je družba DARS najela posojilo pri banki Unicredit in Intesa Sanpaolo v skupni višini 99 milijonov evrov, z namenom refinanciranja oziroma predčasnega odplačila kreditov.

Dolgoročna obveznost do Unicredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2036	97.350.000
Skupaj		97.350.000

i) Posojilo SID

Leta 2016 je družba DARS najela posojilo pri banki SID v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SID ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2024 do 2036	50.000.000
Skupaj		50.000.000

j) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke, najeta v obdobju 1994–2006, so bila v letu 2018 odplačana v znesku 66.966.970 evrov. Končna zapadlost posojil je med letoma 2019 in 2041.

V letu 2017 je družba DARS najela novo posojilo pri Evropski investicijski banki v višini 51 milijonov evrov, namenjeno za financiranje projekta sistema DarsGo. Kredit je bil do konca črpan v letu 2020.

Posojila EIB so bila v letu 2020 odplačana v skupnem znesku 42.931.882 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
V	od 2007 do 2027	33.000.000
VI	od 2012 do 2029	47.300.000
VII	od 2014 do 2037	171.590.909
VIII	od 2015 do 2034	189.277.778
IX	od 2022 do 2041	145.000.000
X	od 2019 do 2028	40.368.421
Skupaj		626.537.108

k) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

V letu 2008 je družba DARS pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela posojilo, ki je bilo namenjeno financiranju gradnje avtocest. V letu 2019 je družba DARS pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela posojilo, ki je bilo najeto za vzpostavitev sistema DarsGo. Posojili pri banki sta bili v letu 2020 odplačani v vrednosti 19.552.083 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
II	od 2013 do 2029	125.390.625
IV	od 2020 do 2029	42.500.000
Skupaj		167.890.625

l) Posojili Deutsche Pfandbriefsbank

Leta 2006 je družba DARS najela dve posojili pri Deutsche Pfandbriefsbank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Posojili Deutsche Pfandbriefsbank sta bili v letu 2020 odplačani v znesku 23.809.523 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Deutsche Pfandbriefbank ter roka odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	17.857.143
II	od 2013 do 2021	0
Skupaj		17.857.143

m) Posojilo KA FINANZ AG (prej Kommunalkredit)

Leta 2010 je družba DARS najela posojilo v višini 70.000.000 evrov pri banki Kommunalkredit Austria AG (sedaj KA FINANZ AG). Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri. V letu 2020 je bilo posojilo do konca odplačano. Dolgoročne obveznosti do banke KA FINANZ AG ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2015 do 2020	0
Skupaj		0

II.4.1.18 Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

Družba DARS je za financiranje gradnje in obnavljanja avtocest v letih 2004 in 2005 izdala tri izdaje obveznic. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS. V letu 2020 je bila v celoti odplačana obveznica DRS3.

Izdaja	Zapadlost	Velikost izdaje v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
DRS3	2020	0
Skupaj		117.800.967

a) Obveznice DARS prve emisije (DRS1)

Družba DARS je leta 2004 izdala obveznice prve emisije z oznako DRS1 v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, letna kuponska obrestna mera je 5,1 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS druge emisije (DRS2)

Družba DARS je v letu 2005 izdala obveznice druge emisije z oznako DRS2 v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, letna kuponska obrestna mera je 4,5 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

II.4.1.19 Druge dolgoročne finančne obveznosti

a) Posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia

Posojilo družbe DARS pri podjetju Regione Autonoma Friuli Venezia je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000. V letu 2020 je bilo posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia odplačano v znesku 3.184.955 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Regione Autonoma Friuli Venezia ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	12.739.821
Skupaj		12.739.821

b) Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein

V letu 2015 je družba DARS najela posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein v višini 37,78 milijona evrov. Posojilo je družba DARS najela za dobo 15 let. Schuldschein je sporazum o posojilu, s katerim se ne trguje na organiziranem trgu.

Dolgoročne obveznosti iz naslova posojila Schuldschein ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	2030	37.780.000
Skupaj		37.780.000

c) Instrument Namensschuldverschreibung (NSV oziroma imenska zadolžnica)

V letu 2017 je družba DARS izdala instrument Namensschuldverschreibung (NSV oziroma imenska zadolžnica) v višini 100 milijonov evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2037. Z instrumentom se ne trguje na borzi. Namensschuldverschreibung je imenska zadolžnica, ki predstavlja hibrid med obveznico in kreditom, vendar je bližje obveznici. Organizator izdaje vodi knjigo o imetnikih.

Dolgoročne obveznosti iz naslova imenske zadolžnice ter rok odplačila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	2037	100.000.000
Skupaj		100.000.000

d) Dolgoročne obveznosti iz najema

V EUR (brez centov)	2020	2019
Stanje na dan 1. 1.	2.266.372	3.334.618
Pridobitev novih obveznosti	1.084.825	842.671
Prenosi na kratkoročne finančne obveznosti	-1.184.760	1.910.917
Stanje na dan 31. 12.	2.166.437	2.266.372

II.4.1.20 Druge dolgoročne poslovne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice v višini 68.755.936 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe (za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2021) se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS na zemljiščih v lasti RS, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo ponovno izvedel cenitev stavbne pravice, ki znaša 190.760.000 evrov brez DDV. Družba DARS je izvedla usklajitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene.

V skladu s ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi med opredmetenimi osnovnimi sredstvi v postavki zemljišča.

II.4.1.21 Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 214.689.802 evrov predstavljajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izpeljanih finančnih instrumentov v višini 213.657.693 evrov ter
- kratkoročne obveznosti iz najema v višini 1.032.108 evrov.

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti:

V EUR (brez centov)	Kratkoročne finančne obveznosti do bank brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti za druga posojila brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti do bank za obresti	Kratkoročni izvedeni finančni inštrumenti	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic za obresti	Kratkoročne finančne obveznosti za druga posojila za obresti	Kratkoročni izvedeni finančni inštrumenti za obresti	Druge kratkoročne finančne obveznosti	Skupaj
Stanje na dan 1. 1. 2020	189.779.518	42.563.580	3.184.955	5.869.861	16.619.360	3.411.653	1.552.391	620.485	974.278	264.576.081
Povečanje				21.441.649		7.049.945	3.387.150	3.816.719	1.203.459	36.898.922
Prenosi iz dolgoročnih obveznosti	183.273.730		3.184.955							186.458.685
Kratkoročna odplačila	-192.612.851	-42.563.580	-3.184.955	-21.513.876		-7.349.213	-3.388.960	-3.783.724	-1.145.629	-275.542.788
Drugo					2.298.902					2.298.902
Stanje na dan 31. 12. 2020	180.440.397	0	3.184.955	5.797.633	18.918.262	3.112.385	1.550.582	653.480	1.032.108	214.689.802

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 186.238.030 evrov predstavljajo:

- a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2021;

Posojilodajalec	V EUR (brez centov)	
	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	11.363.636	11.363.636
Evropska investicijska banka VIII	16.666.667	16.666.667
Evropska investicijska banka IX	0	0
Evropska investicijska banka X	5.368.421	2.631.579
Kreditanstalt für Wiederaufbau 267,5	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau 51	5.666.667	0
KA FINANZ	0	7.000.000
Deutsche Pfandbriefbank I	7.142.857	7.142.857
Deutsche Pfandbriefbank II	16.666.667	16.666.667
Intesa Sanpaolo I	2.333.333	2.333.333
Konzorcij bank IV	0	10.332.489
Konzorcij bank V	0	17.865.485
Konzorcij bank VI	16.480.026	9.888.015
Konzorcij bank VII	5.116.493	5.116.493
Addiko Bank I	3.332.168	3.332.168
Addiko Bank II	1.250.874	1.250.874
Addiko Bank III	2.086.463	2.086.463
Unicredit bank I	1.669.170	1.669.171
Unicredit bank II	6.666.667	6.666.667
Nova Ljubljanska banka I	17.400.000	17.400.000
Nova Ljubljanska banka II	21.378.205	21.378.205
Nova KBM (prej Abanka)	5.880.000	0
SKB	3.333.333	0
Unicredit + Intesa Sanpaolo	1.650.000	0
Skupaj glavnice	180.440.397	189.779.518

- b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 31. decembra 2020 v višini 5.797.633 evrov.

Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2020. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so bili 31. decembra 2020 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka letno.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 3.112.385 evrov se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2020.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 25.339.387 evrov se nanašajo na:

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Kratkoročni del glavnice posojila Regione Autonoma Friuli Venezia	3.184.955	3.184.955
Kratkoročne finančne obveznosti za natečene obresti od drugih	1.550.582	1.552.391
Obresti od izpeljanih finančnih instrumentov	653.480	620.485
Obveznosti iz izpeljanih finančnih instrumentov	18.918.262	16.619.360
Kratkoročne obveznosti iz najema – glavnica*	1.084.768	1.034.728
Kratkoročne obveznosti iz najema - obresti	-52.660	-60.449
Skupaj	25.339.387	22.951.470

*Obveznosti iz najema so razkrite v postavki Dolgoročnih finančnih obveznosti.

Družba DARS je izpostavljena obrestnemu tveganju, zato se je v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 31. decembra 2020 variabilni obrestni meri izpostavljenih 46 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 53 odstotkov. Skupaj s sklenjenimi posli obrestnih zamenjav je bil delež portfelja izpostavljenega variabilni obrestni meri 23 odstotkov in fiksni obrestni meri 76 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Za zavarovanje pred obrestnimi tveganji uporabljamo izvedene finančne instrumente (navadna obrestna zamenjava), s katerimi zagotavljamo dolgoročno stabilnost določenega dela variabilnih obrestnih mer. Namen varovanja je fiksiranje obrestne mere, s čimer je dosežen nespremenljiv denarni tok. Pri sklepanju poslov obrestnih zamenjav sledimo načelu, da imajo posli obrestne zamenjave primerljive značilnosti posla varovane postavke (nominalni znesek, ročnost, obračunsko obdobje). Večina izvedenih finančnih instrumentov se uporablja za namen varovanja pred tveganjem spremembe obrestnih mer, kjer varovane postavke predstavljajo učinkovito varovalno razmerje.

Skupna poštena vrednost poslov obrestnih zamenjav na dan 31. 12. 2020 znaša 18.918.262 evrov.

Kratkoročne obveznosti iz najema se nanašajo na glavnico v znesku 1.084.768 evrov, zmanjšano za obresti v znesku 52.660 evrov.

Podrobnejši opis izpeljanih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 31. decembra 2020.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 100 milijonov evrov

Družba DARS je v letu 2016 sklenila dva posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 100.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki NLB (posojilo NLB 50) in pri SKB (posojilo SKB 50). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 99,5 milijonov evrov

Družba DARS je v letu 2017 sklenila dva posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 99.500.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini 50 milijonov evrov in 49,5 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri banki Unicredit (posojilo Unicredit+ Intesa Sanpaolo). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Nominalna in knjigovodska vrednost instrumentov za varovanje pred obrestnimi tveganji

V EUR (brez centov)	Nominalna vrednost instrumentov varovanja	Knjigovodska vrednost instrumentov varovanja	
		31. 12. 2020	31. 12. 2019
Skupaj	349.500.000	(18.918.262)	(16.619.360)

Knjigovodska vrednost instrumentov varovanja je enaka pošteni vrednosti, ki je izračunana po metodi skupne srednje neto sedanje vrednosti, v skladu z amortizacijskim načrtom posla in ob upoštevanju tržnih cen. Pošteno vrednost uvrščamo v raven 2 hierarhije poštene vrednosti.

V EUR (brez centov)	Sprememba vrednosti instrumentov varovanja pripoznana v izkazu drugega vseobsegajočega donosa	Neučinkoviti instrumenti varovanja - znesek pripoznan v izkazu poslovnega izida	
		31. 12. 2020	31. 12. 2020
Skupaj	(1.592.855)		(706.048)

II.4.1.22 Kratkoročne poslovne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež v odstotkih	31. 12. 2019	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	37.219.572	46 %	37.347.137	100
Kratkoročne obveznosti za predujme	10.500	0 %	61.819	17
Kratkoročne obveznosti do delavcev	4.622.709	6 %	4.811.205	96
Kratkoročne obveznosti do države	37.136.300	46 %	32.656.639	114
- obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	4.111.921	5 %	2.756.310	149
- obveznosti za obračunani DDV	7.055.380	9 %	8.337.984	85
- obveznosti za davke in prispevke izplačevalca iz naslova plač in drugih prejemkov	2.062.479	3 %	2.207.874	93
- kratkoročna obveznost za stavbno pravico	21.981.834	27 %	17.375.437	127
- obveznosti iz naslova obračunanega pribitka k cestnini	936.576	1 %	954.005	98
- druge obveznosti do države	988.109	1 %	1.025.030	96
Kratkoročne obveznosti do drugih	423.755	1 %	555.271	76
Kratkoročne obveznosti do podizvajalcev	1.176.147	1 %	1.369.394	86
Skupaj	80.588.983	100 %	76.801.465	105

Obveznosti družbe do dobaviteljev predstavljajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu RS in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti izvajalcev (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih oziroma dveh odstotkov pogodbene vrednosti. Sredstva se zadržujejo tudi iz razloga nepredane dokumentacije, ki bi jo morali izvajalci v skladu s pogodbo priložiti situaciji. V pretežnem delu gre za izjavo izvajalcev, na podlagi katere se v skladu z Zakonom o javnem naročanju neposredno plačuje podizvajalcem, ki so vključeni v izvedbi pogodbenih del. Določena zadržana sredstva, ki jih družba izvajalcem še zadržuje, služijo kot zavarovanje za poplačilo potencialnih finančnih obveznosti iz naslova prejetih zahtevkov podizvajalcev, za kar so bili z izvajalcem sklenjeni sporazumi. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem oziroma podizvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost ter investitorju dostavijo zahtevano dokumentacijo. Na zadnji dan leta 2020 so kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na podlagi zadržanih sredstev znašale 18.814.818 in so predstavljale 51-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Obveznosti družbe do delavcev predstavljajo predvsem obračunane decembrske plače ter nadomestila plač in povračila stroškov, povezanih z delom zaposlenih v družbi, izplačane januarja 2021.

Dolgovi do članov uprave in članov nadzornega sveta na dan 31. 12. 2020 predstavljajo obračunane decembrske plače oziroma sejnine ter nadomestila plač in povračila stroškov, povezanih z delom v družbi, izplačane januarja 2020.

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi je tudi kratkoročni del dolgoročne obveznosti iz naslova nadomestila za stavbno pravico, ki za leto 2010 v skladu z Letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 znaša 21.981.834 evrov.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru sistema DarsGo. Družba DARS kot upravljavec cestninskih cest je bila dolžna začeti obračunavati pribitek 1. januarja 2019. Zbrana sredstva so namenski prihodek proračuna Republike Slovenije in se bodo lahko uporabila izključno za drugi tir železniške proge Divača–Koper. Pribitek se obračunava vsem zavezancem z vozilom, katerega največja dovoljena masa presega 3,5 tone, ki prevozijo cestninske odseke med Koprom in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom. Na dan 31. 12. 2020 znaša obveznost iz naslova obračunanega pribitka k cestnini 936.576 evrov.

Pregled kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev po zapadlosti na dan 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	Nezapadle	do 60 dni	nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tekoče obveznosti)	18.078.504	340.517	-14.268	18.404.753
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (zadržani zneski)	18.814.818	0	0	18.814.818

Pregled obveznosti do dobaviteljev na dan 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež
KOLEKTOR CPG, d. o. o.	5.342.372	14 %
CPK, d. d.	3.662.209	10 %
ALPINE BAU GMBH, Salzburg - Podružnica Celje – v stečaju	2.761.075	7 %
CGP, d. d.	1.888.452	5 %
POMGRAD, d. d.	1.595.586	4 %
VOC Celje, d. o. o.	1.371.083	4 %
Q-FREE NORGE AS	1.182.201	3 %
GORENJSKA GRADBENA DRUŽBA, d. d.	1.140.658	3 %
ISKRA, d. o. o.	811.056	2 %
DRI upravljanje investicij, d. o. o.	763.124	2 %
Ostali dobavitelji	16.701.756	45 %
Skupaj	37.219.572	100 %

II.4.1.23 Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Delež	31. 12. 2019	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	748.764	4 %	472.417	158
Kratkoročno odloženi prihodki	17.654.465	96 %	21.198.406	83
Skupaj	18.403.229	100 %	21.670.823	85

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške za izvedbo revizije računovodskih izkazov za leto 2020 v višini 31.219 evrov in stroške za izvedbo aktuarskega izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. decembra 2020 v višini 540 evrov, vnaprej vračunane stroške nadzornega inženirja za zaključene investicijske projekte v višini 259.305 evrov, vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 434.178 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini 23.521 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve.

Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani:

- za v letu 2020 zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2021, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2021, v skupni vrednosti 12.863.459 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2021 pa od 1. decembra 2020 do 31. januarja 2022);
- dobroimetje iz naslova starega cestninskega sistema naloženo na predplačniške cestninske medije (kartice DARS, kartice ABC) v znesku 100.000 evrov. Za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase je od 1. aprila 2018 v veljavi elektronsko cestninjenje v prostem prometnem toku, poimenovano sistem DarsGo. Uporabniki starega cestninskega sistema lahko za preostanek neoprabljenega dobroimetja na ABC-tablicah in DARS-karticaht zahtevajo vračilo;
- dobroimetje naloženo na naprave DarsGo v znesku 4.382.208 evrov, zaračunano in plačano leta 2020, ki mu niso sledili cestninski prehodi v istem letu. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda;
- kratkoročno odloženi prihodki iz naslova državnih pomoči za zajezitev ali odpravo posledic epidemije covid-19 v višini 103.542 evrov, ki se nanaša na koriščenje ukrepa višje sile in karantene, in
- drugi kratkoročno odloženi prihodki v višini 205.257 evrov.

II.4.1.24 Zunajbilančna evidenca

Družba ima na dan 31. 12. 2020 v zunajbilančni evidenci izkazane naslednje postavke:

1. Znesek v višini 134.280.660 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oziroma terjatve iz naslova prejetih garancij oziroma drugih instrumentov zavarovanja iz naslova kritja povračila škode in tveganja v povezavi z javnim naročilom, izpolnitve pogodbenih obveznosti (dobra in pravočasna izvedba del, tveganje neplačila v roku in skladno z dogovorjenimi pogodbenimi obveznostmi) ter odprave napak v garancijski dobi.

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Garancije za dobro izvedbo del	67.965.119	48.509.722
Garancije za odpravo napak	24.723.097	24.988.183
Garancije za zanesljivost plačila	15.161.844	15.252.544
Garancije za resnost ponudbe	26.430.600	17.387.600
Skupaj	134.280.660	106.138.049

2. Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja družba DARS znaša 1.052.789 evrov.
3. Na dan poročanja je bilo proti družbi vloženih za 35.935.296 evrov tožb (glavnice), od katerih 80 % izhaja s področja gradenj in obnov avtocest. Od navedenih tožb so bile na podlagi pridobljenih pravnih mnenj in ocene posloводства oblikovane rezervacije iz naslova tožb v višini 4.393.577 evrov (glavnice in zamudne obresti) (pojasnilo II.4.1.15, Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve). Možne obveznosti iz naslova tožb, za katere se ocenjuje z 50 % verjetnostjo ali manj, da bo tožnik uspel v tožbenem zahtevku, na dan 31. 12. 2020 znašajo 32.592.721 evrov (glavnice). Zneska obveze iz navedenih tožbenih zahtevkov prav tako ni mogoče dovolj zanesljivo izmeriti. Glede na potek postopkov je težko z zadostno stopnjo verjetnosti napovedati čas zaključka posamezne zadeve.
4. 3.704.392 evrov predstavljajo terjatve, za katere se ocenjuje, da je verjetnost za kakršnokoli plačilo iz stečajne mase v korist navadnih upnikov, med katere sodijo tudi terjatve družbe DARS, minimalna.
5. V februarju 2020 je družba DARS z Evropsko investicijsko banko (EIB) sklenila kreditno pogodbo za financiranje projekta predora Karavanke v višini 90 milijonov evrov, z ročnostjo 22 let in s 3-letnim obdobjem za črpanje. Zadolžitev je zavarovana z garancijo EFSI (Evropskega sklada za strateške naložbe). Črpanje kredita je predvideno v juniju v skladu z dinamiko glede na Poslovni načrt 2021.

Nobena od naštetih obveznosti na dan 31. 12. 2020 ne izpolnjuje pogojev za pripoznanje med bilančne postavke, družba pa iz tega naslova ne pričakuje materialnih posledic.

II.4.2 Pojasnila k izkazu poslovnega izida

II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje

V EUR (brez centov)	2020	Delež	2019	Indeks 2020/2019
Prihodki od cestnin	386.955.494	97 %	466.611.271	83
- prihodki od prodaje vinjet	144.430.710	37 %	195.280.372	74
- prihodki od cestnine tovorni promet	242.524.784	63 %	271.330.898	89
Prihodki od zakupnin za počivališča	7.136.120	2 %	8.951.984	80
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	984.520	0 %	1.040.540	95
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	593.084	0 %	864.655	69
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	984.782	0 %	996.843	99
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	333.607	0 %	326.820	102
Drugi prihodki od prodaje	1.593.950	0 %	1.958.763	81
Skupaj čisti prihodki od prodaje	398.581.556	100 %	480.750.876	83

Prihodki od pobrane cestnine so leta 2020 znašali 386.955.494 evrov in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje ter so za 17 odstotkov nižji kot leta 2019. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 144.430.710 evrov in predstavljajo 37 odstotkov prihodkov od cestnin, prihodki od cestninjenja vozil, težjih od 3,5 tone, pa znašajo 242.524.784 oziroma 63 odstotkov. Prihodki od pobrane cestnine so podrobneje pojasnjeni v poglavjih I.6, I.9.2 in I.10.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so leta 2020 znašali 7.136.120 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi. V primerjavi z letom 2019 so se znižali za 20 odstotkov. Prihodki od zakupnin na počivališčih so podrobneje pojasnjeni v poglavjih I.6 in I.9.4.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 984.520 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 984.782 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 593.084 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so leta 2020 znašali 333.607 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih družba DARS opravlja v imenu in za račun RS na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 1.593.950 evrov predstavljajo prihodki od provizije, ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od prodaje naprav DarsGo, prihodki od vlek, pluženja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Čisti prihodki od prodaje so bili v celoti ustvarjeni na domačem trgu.

II.4.2.2 Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v letu 2020 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so leta 2020 znašali 1.455.903 evrov.

II.4.2.3 Drugi poslovni prihodki

V EUR (brez centov)	2020	Delež	2019	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	610.520	4 %	21.577.606	3
Odškodnine od zavarovalnic	1.987.021	12 %	2.054.276	97
Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov	9.705.140	60 %	11.508.171	84
Dobički od prodaje opreme in nepremičnin	1.150.430	7 %	607.234	189
Državna pomoč covid-19 - oprostitve plačila prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje	1.467.255	9 %	-	-
Državna pomoč covid-19 - krizni dodatek	93.006	1 %	-	-
Državna pomoč povračila nadomestila plač covid-19 - drugo	83.667	1 %	-	-
Državna pomoč - povračilo nadomestila bolniških in drugih odsotnosti	963.268	6 %	-	-
Drugi poslovni prihodki	101.400	1 %	3.885.733	3
Drugi poslovni prihodki skupaj	16.161.707	100 %	39.633.020	41

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 610.520 evrov vključuje odpravo dolgoročno odloženih prihodkov iz naslova neporabljenega dobroimetja na ACB tablicah in DARS karticah zaradi prehoda s starega cestninskega sistema na elektronsko cestninjenje v znesku 387.053 evrov ter odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2019 v znesku 223.467 evrov.

Odškodnine zavarovalnic vključujejo odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah. Leta 2020 jih je bilo za 1.987.021 evrov.

Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov v višini 9.705.140 evrov se nanašajo na porabo prejetih nepovratnih sredstev Evropske unije in sofinancerskih sredstev, prejetih za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oziroma s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa) ter druge projekte in porabo sredstev unovčenih garancij ter zadržanih sredstev izvajalcev. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje skladno z nastankom stroškov (obračunane amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta) ter se prenaša v prihodke. Družba je v letu 2020 prenesla v prihodke dolgoročno odložene prihodke v višini 7.830.675 evrov, ki jih je prejela v okviru kohezijskega sklada Evropske unije, projektov TEN T, CROCODILE ter programov EasyWay in TEMPO-CONNECT. V višini 635.037 evrov je družba prenesla v prihodke prejetih dolgoročno odloženih prihodkov iz naslova sofinanciranja občin (MOL), ELES-a in drugih financerjev projektov. Za pokritje stroškov odprave napak izvajalcev gradnje in obnavljanja avtocest ter drugih namenskih stroškov je bilo porabljenih 1.233.347 evrov sredstev unovčenih garancij in 6.081 evrov zadržanih sredstev izvajalcev.

II.4.2.4 Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov in odhodkov

V EUR (brez centov)	2020	Delež	2019	Indeks
Stroški materiala	9.116.897	3 %	9.750.970	93
Stroški storitev	35.252.803	11 %	40.632.033	87
Stroški dela	46.832.708	15 %	45.244.673	104
Amortizacija	185.784.386	60 %	180.055.717	103
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih OS	26.717.740	9 %	30.864.914	87
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	347.862	0 %	98.990	351
Drugi poslovni odhodki	3.191.823	1 %	4.417.931	72
Poslovni odhodki skupaj	307.244.219	100 %	311.065.228	99

Razčlenitev stroškov materiala

V EUR (brez centov)	2020	Delež	2019	Indeks
Stroški materiala	3.004.019	33 %	3.041.070	99
Stroški energije	3.965.114	43 %	4.483.512	88
Stroški nadomestnih delov	569.853	6 %	680.569	84
Odpis drobnega inventarja	1.379.070	15 %	1.370.033	101
Drugi stroški materiala	198.841	2 %	175.786	113
Skupaj	9.116.897	100 %	9.750.970	93

Stroški materiala predstavljajo tri odstotni delež vseh poslovnih odhodkov in so glede na leto 2019 nižji za sedem odstotkov.

Razčlenitev stroškov storitev

V EUR (brez centov)	2020	Delež	2019	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	783.496	2 %	940.734	83
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	13.596.545	39 %	13.788.623	99
Najemnine	728.035	2 %	565.164	129
Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	3.517.372	10 %	3.467.958	101
Provizija od prodanih vinjet	5.086.758	14 %	7.592.712	67
Stroški drugih storitev	11.540.595	33 %	14.276.843	81
Skupaj	35.252.803	100 %	40.632.033	87

Stroški storitev predstavljajo 11-odstotni delež vseh poslovnih odhodkov. Pomembnejše storitve v letu 2020 so bili stroški vzdrževanja osnovnih sredstev (39-odstotni delež), provizije od prodanih vinjet (14-odstotni delež) ter stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij (10-odstotni delež).

Stroški po funkcionalnih skupinah:

V EUR (brez centov)	2020	2019
Redno vzdrževanje (z amortizacijo)	46.809.650	46.957.852
Cestninjenje (z amortizacijo)	31.053.765	36.653.003
Ostalo (z amortizacijo)	199.123.379	192.072.538
- od tega amortizacija avtocestne infrastrukture	162.228.172	157.969.941
SKUPAJ	276.986.794	275.683.393

II.4.2.5 Stroški dela

Stroški dela zavzemajo 15-odstotni delež v vseh poslovnih odhodkih družbe DARS. Leta 2019 so bili za štiri odstotke višji kot leta 2019.

Vrsta stroškov dela	2020	Delež	2019	Indeks
Stroški plač	34.420.960	73 %	32.897.516	105
Stroški pokojninskih zavarovanj	3.120.590	7 %	3.633.892	86
Stroški drugih socialnih zavarovanj	3.572.628	8 %	2.759.949	129
Drugi stroški dela	5.718.531	12 %	5.953.316	96
Skupaj	46.832.708	100 %	45.244.673	104

Družba med stroški dela izkazuje tudi obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 917.973 evrov.

Na zadnji dan leta 2020 je bilo v družbi zaposlenih 1.269 delavcev. V povprečju je bilo leta 2020 v družbi zaposlenih 1.261 delavcev (podatek je pridobljen na podlagi delovnih ur).

V letu 2020 je družba izplačevala plače na podlagi Podjetniške kolektivne pogodbe DARS, plače uprave družbe pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010).

Povprečna plača v družbe DARS v letu 2020 (v evrih)

Povprečna bruto plača	Leto 2020	Leto 2019
DARS	2.263	2.250
Republika Slovenija	1.856	1.754

Število zaposlenih in izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2020 sta prikazana v poslovnem delu letnega poročila, v poglavju Upravljanje človeških virov (točka I.16.7).

Skupni obračunani bruto prejemki članov uprave družbe DARS so v letu 2020 znašali 678.771 evrov. V tabeli so prikazani prejemki uprave DARS po posameznih članih.

v EUR (brez centov)	Gašper Marc član uprave do 9. 7. 2020	dr. Tomaž Vidic predsednik uprave do 9. 7. 2020	Vili Žavrlan član uprave do 9. 7. 2020	Rože Podboršek član uprave/ delavski direktor od 9. 5. 2019	mag. Valentin Hajdinjak predsednik uprave od 10. 7. 2020	dr. Peter Gašperšič član uprave od 10. 7. 2020	Boštjan Rigler član uprave od 10. 7. 2020	mag. Romana Fišer članica uprave od 10. 7. 2020	SKUPAJ
Bruto plače	71.119	70.804	70.699	107.638	63.925	63.070	63.490	62.890	573.636
Izplačilo spremenljivega prejemka	21.441	8.445	7.580						37.466
Odpravnina	2.250								2.250
Denarno povračilo namesto celotnega odpovednega roka			33.749						33.749
Regres				277	277	277	277	277	1.384
Bonitete	2.819	1.548	2.592	6.576	1.952	705	2.458	2.872	21.522
Povračila stroškov	580	573	729	1.045	747	703	552	811	5.740
Dodatno pokojninsko zavarovanje	256	337	381	564	388	472	238	388	3.024
SKUPAJ	98.465	81.707	115.731	116.100	67.288	65.228	67.015	67.237	678.771

Zaposlenim na podlagi pogodbe o zaposlitvi, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, so bili v letu 2020 obračunani bruto prejemki v višini 213.000 evrov.

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2020 so prikazani v spodnji tabeli.

bruto znesek V EUR (brez centov)	Nadomestilo za opravljanje funkcije v nadzornem svetu	Sejnine za delo v nadzornem svetu	Nadomestilo za opravljanje funkcije v revizijski komisiji	Sejnine za delo v revizijski komisiji	Nadomestilo za opravljanje funkcije v kadrovski komisiji	Sejnine za delo v kadrovski komisiji	Nadomestilo za opravljanje funkcije v investicijski komisiji	Sejnine za delo v investicijski komisiji	Potni stroški	Bonitete	Skupaj	Skupaj bruto brez bonitete in Potnih stroškov
Darko Kodrič	4.622	1.408			1.156	550			238	118	8.091	7.736
Stožir Martin	12.025	3.938	1.434	704	1.581	1.056			851	118	21.707	20.738
Igor Kolar	5.630	1.848				180			267	118	8.042	7.658
Nataša Ivančević	6.395	2.365							404		9.163	8.760
Branko Švigelj	6.395	2.365							354		9.114	8.760
Jože Oberstar	14.875	4.213	3.797	1.980					850	118	25.832	24.864
Boris Božičnik	5.800	1.848			1.318	550			48	246	9.809	9.516
Matej Čufer	5.272	1.848	1.978	924					22	118	10.162	10.022
mag. Andrej Hudoklin	5.272	1.848			1.978	550			156	118	9.922	9.648
Jožef Zimšek	12.025	3.938	1.581	836			542		748	118	19.787	18.922
Pavle Hevka	9.915	2.365							398		12.678	12.280
dr. Robert Rožič	7.385	2.365			1.581	1.056					12.387	12.387
dr. Štefan Šumah	6.753	2.365			2.372	1.056			956		13.502	12.546
Anton Guzej	6.753	2.090	1.581	1.056			361		796		12.637	11.841
Mojca Lahajner			3.006	1.804					196		5.006	4.810
Iztok Černoša							361				361	361
Skupaj	109.117	34.804	13.377	7.304	10.165	4.818	1.264	0	6.284	1.068	188.200	180.848

Na dan 31. 12. 2020 družba nima terjatev ali obveznosti do članov nadzornega sveta, razen obveznosti za prejemke iz naslova sejin in opravljanja funkcij iz meseca decembra, ki so bile izplačani v januarju 2021.

Na dan 31. 12. 2020 družba nima terjatev ali obveznosti do članov uprave, razen obveznosti za plače iz meseca decembra, ki so bile izplačane v januarju 2021.

II.4.2.6 Odpisi vrednosti

V EUR (brez centov)	2020	Delež	2019	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	4.176.770	2 %	4.020.864	104
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	180.545.683	85 %	175.036.433	103
Amortizacija naložbenih nepremičnin	29.693	0 %	29.693	100
Amortizacija najetih osnovnih sredstev	1.032.239	0 %	968.726	-
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih	26.717.740	13 %	30.864.914	87
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	347.862	0 %	98.990	351
Skupaj	212.849.987	100 %	211.019.620	101

Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev zajema tudi amortizacijo stavbne pravice in je v letu 2020 znašala 3.926.356 evrov. Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS na zemljiščih v

lasti RS, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za obdobje 50 let.

Amortizacija je v letu 2020 višja glede na leto 2019 predvsem iz naslova obračunane amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev – avtocest, ki so bila aktivirana v decembru 2019 v višini 80.889.117 evrov .

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih se med drugim nanašajo na:

- izgubo pri prodaji nepremičnin v višini 93.342 evrov,
- izgube pri izločitvi in pri ugotovljenih primanjkljajih premičnih osnovnih sredstev v višini 48.213 evrov,
- izgube zaradi oslabilve in uničenja naprav DarsGo v višini 78.456 evrov,
- izločitve sestavnih delov zgradb, avtocest in jeklenih varnostnih ograj ob rušitvi in preureditvi cestninske postaje Dragotinci ter sanacije več odsekov avtocest in hitrih cest v višini 12.695.197 evrov,
- izločitve sestavnih delov osnovnih sredstev pri sanaciji predora Golovec v višini 717.174 evrov,
- izločitve sestavnih delov osnovnih sredstev zaradi prenove sistema nadzora in vodenja prometa ter prometno informativne signalizacije na več odsekih v višini 482.441 evrov,
- izločitve sestavnih delov avtocest in hitrih cest ob izvedbi rekonstrukcij v višini 11.933.526 evrov,
- izločitve sestavnih delov osnovnih sredstev v sklopu sanacije linijskega požarnega javljanja v predorih Dekani in Karavanke v višini 113.879 evrov,
- izločitve varnostnih ograj in vkopanih zaključnic v višini 112.754 evrov,
- izločitev ostalih osnovnih sredstev nastalih zaradi izvedbe obnov v višini 338.153 evrov,
- odpis investicije v teku v višini 22.522 evrov ter
- prevrednotenje sredstev za prodajo na pošteno vrednost zmanjšano za stroške prodaje v višini 80.702 evrov.

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih vključujejo predvsem oblikovanje popravkov vrednosti in odpise terjatev v višini 21.583 evrov ter prevrednotenje zalog vinjet z letnico 2020, katerih prodaja je bila zaključena 30. novembra 2020, v višini 321.265 evrov. Prevrednotovalni poslovni odhodki iz naslova prevrednotenja vinjet so v primerjavi s preteklim letom višji za 248.765 evrov kar je posledica manjše prodaje vinjet zaradi sprejetih ukrepov covid-19, ki so prepovedovali gibanje znotraj države in prehod državnih meja.

II.4.2.7 Drugi poslovni odhodki

V postavko drugi poslovni odhodki v višini 3.191.823 evrov (4.417.931 evrov v letu 2019) so vključeni:

- dolgoročno vnaprej vračunani stroški iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, v višini 2.525.047 evrov (614.688 evrov v letu 2019) in za tožbe delavcev iz naslova delovnih razmerij v višini 4.340 evrov (651 evrov v letu 2019),
- stroški v višini 289.597 evrov, nastali v povezavi z vlaganji v druge državne necestninske ceste, ki ne spadajo v omrežje avtocest in hitrih cest v pristojnosti upravljanja družbe DARS. Ta vlaganja družbi ne prinašajo nobenih gospodarskih koristi, zato niso izkazana med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družbe. Po mnenju Ministrstva za infrastrukturo je Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF), ki je posegel s spremembami in dopolnitvami tudi v Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-1), naložil družbi DARS tudi izgradnjo določenih državnih cest, ki niso avtoceste v smislu Zakona o cestah in podzakonskih aktov o kategorizaciji, ki so bile načrtovane v Resoluciji o Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (ReNPJA). ZUJF je v definicijo pojma »avtocesta« poleg avtocest in hitrih cest vključil tudi druge državne ceste, ki so bile načrtovane v nacionalnem programu, ki ureja izgradnjo avtocest.
- drugi poslovni odhodki v višini 372.838 evrov (784.788 evrov v letu 2019).

II.4.2.8 Finančni prihodki iz danih posojil

Finančni prihodki iz danih posojil v višini 338.768 evrov (780.838 evrov v letu 2019) med drugim izhajajo iz nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev družbe DARS pri bankah v obliki depozitov v višini 338.646 evrov.

II.4.2.9 Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 114.900 evrov (8.212 evrov v letu 2019) zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

II.4.2.10 Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb

Finančni odhodki iz oslabitve finančnih naložb v višini 706.048 (1.627.973 v letu 2019) se nanašajo na prevrednotenja izpeljanih finančnih instrumentov.

II.4.2.11 Finančni odhodki od posojil, prejetih od bank

Finančni odhodki v višini 21.180.164 evrov (22.844.789 evrov v letu 2019) predstavljajo obračunane obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov je na dan 31. decembra 2020 znašala 1,38 odstotka.

II.4.2.12 Finančni odhodki od izdanih obveznic

Finančni odhodki v višini 7.049.945 evrov (7.335.306 evrov v letu 2019) predstavljajo obračunane obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev je na dan 31. decembra 2020 znašala 4,55 odstotka.

II.4.2.13 Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti v višini 7.465.354 evrov (7.317.837 evrov v letu 2019) se med drugim nanašajo:

- v višini 3.816.719 evrov na negativne obresti iz izpeljanih finančnih instrumentov, ki so razlika med variabilno obrestno mero zavarovanega posojila in fiksno obrestno mero izvedenega instrumenta,
- v višini 3.569.915 evrov na obračunane obresti dolgoročnih kreditov prejetih od drugih,
- v višini 11.984 evrov na čiste obresti za rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine in
- v višini 64.863 evrov na obresti iz naslova najemov.

II.4.2.14 Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 16.056 evrov (65.389 evrov v letu 2019) med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti v višini 14.745 evrov iz naslova nepravočasno poravnanih.

II.4.2.15 Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 101.844 evrov (276.588 evrov v letu 2019) predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni in podobno.

II.4.2.16 Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 487.636 evrov (495.076 evrov v letu 2019) vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, povrnjene stroške v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih, dane donacije in podobno.

II.4.2.17 Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Davek od dohodka za leto 2020 je obračunan po 19-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarila družba v davčnem obdobju.

V EUR (brez centov)	2020	2019
1 Prihodki	416.754.677	523.120.872
2 Odhodki	344.149.420	350.751.597
3 Celotni dobiček (1 – 2)	72.605.257	172.369.274
4 Zmanjšanje prihodkov	4	3.107.957
5 Povečanje prihodkov	0	0
6 Zmanjšanje odhodkov za oblikovanje rezervacij in prevrednotenje terjatev	283.041	602.604
7 Zmanjšanje odhodkov, drugi nepriznani odhodki	6.902.369	7.987.872
8 Povečanje priznanih odhodkov	229.569	12.466.453
9 Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki	79.561.094	165.385.339

V EUR (brez centov)	2020	2019
(1 – 2 – 4 + 5 + 6 + 7 – 8)		
10 Davčna osnova (9)	79.561.094	165.385.339
11 Sprememba davčne osnove zaradi spremembe računovodskih usmeritev in popravkov napak	20.159	-115.035
12 Povečanje davčne osnove za izkoriščene davčne olajšave	24.610	57.229
13 Olajšava za investiranje	3.975.592	3.200.459
14 Olajšava za zaposlovanje invalidov	389.403	356.794
15 Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	1.475	1.385
16 Olajšava za dodatno pokojninsko zavarovanje	917.973	878.169
17 Olajšava za donacije	86.785	90.616
18 Osnova za davek (10 + 11 + 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17)	74.234.634	160.800.109
19 Davek od dohodkov pravnih oseb	14.104.581	30.552.021

Celotni dobiček, ugotovljen v izkazu poslovnega izida, zmanjšan za obveznost za davek od dohodka pravnih oseb za obračunsko obdobje ter za odložene davke, predstavlja čisti poslovni izid obračunskega obdobja.

V EUR (brez centov)	2020	2019
Obračunani davek	-14.104.581	-30.552.021
Odloženi davek	1.025.938	-2.205.799
Davki	-13.078.643	-32.757.819

V EUR (brez centov)	2020	2019
Poslovni izid pred davki	74.234.634	160.800.109
Davki	-13.078.643	-32.757.819
Efektivna davčna stopnja	17,62 %	20,37 %

Terjatve za odloženi davek so pripoznane za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih.

Efektivna davčna stopnja, izračunana kot kvocient med celotnim davkom in celotnim poslovnim izidom pred davki za leto 2020, znaša 17,62 odstotka.

II.5 Poslovna tveganja

Tveganja so predstavljena v poslovnem delu letnega poročila v poglavju I.8.

II.6 Posli z lastniki in njihovimi povezanimi družbami

Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa SDH.

Z lastniki povezane družbe so tiste, v katerih imata Republika Slovenija in SDH skupno neposredno najmanj 20 % lastniški delež. Seznam teh družb je objavljen na spletni strani SDH (<http://www.sdh.si/sl-si/upravljanje-nalozb/seznam-nalozb>).

Družba DARS je z družbami, kjer ima država posredno ali neposredno prevladujoč vpliv, v letu 2020 opravila za 144.995.983 evrov transakcij, in sicer iz naslova prodaje tem družbam v višini 132.646.817 evrov in iz naslova nabave 12.349.166 evrov. Večina prodaje se je nanašala na storitve povezane s cestninjenjem, največje nabave so se nanašale na strošek energije, provizijo za prodane vinjete in zavarovanja ter nakup sredstev sistema DarsGo. Na dan 31. 12. 2020 je družba do teh družb izkazovala za 11.558.595 evrov terjatev in 1.923.527 evrov obveznosti.

Vse transakcije med povezanimi osebami potekajo po tržnih cenah.

Posli med DARS in Republiko Slovenijo so razkriti v okviru ostalih pojasnil.

II.7 Dogodki po datumu bilance stanja

Pomembnejši poslovni dogodki po datumu sestavitve bilance stanja:

Januar 2021

S 15. januarjem 2021 je začela veljati prepoved prehitevanja težkih tovornih vozil na avtocesti A1 med Šentiljem in Kopro, kar bo prispevalo k večji varnosti in pretočnosti na slovenskem avtocestnem križu. Za ukrep prepovedi prehitevanja tovornjakov smo se v družbi DARS odločili v sodelovanju z Ministrstvom za infrastrukturo, ukrep pa je bil usklajen tudi z gospodarsko in obrtno zbornico.

Februar 2021

Ministrstvo za infrastrukturo, Občina Vodice in družba DARS so sklenili sporazum o sofinanciranju gradnje obvoznice Vodice. DARS bo v okviru gradnje sofinanciral preureditev vzhodnega dela avtocestnega priključka iz smeri Ljubljane proti Kranju ter tako prispeval k povečanju pretočnosti in varnosti prometa.

Dogodki, ki so se zgodili po datumu bilance stanja, niso vplivali na računovodske izkaze družbe DARS za leto 2020.

II.8 Revidiranje letnega poročila za leto 2020

Pogodbeni znesek storitve revidiranja letnega poročila za leto 2020 za družbo DARS znaša 39.024 evrov (brez DDV). Revizijo je opravila družba KPMG SLOVENIJA, d. o. o., Ljubljana.

II.9 Revizorjevo poročilo

KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d.o.o.
Železna cesta 8a
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

Telefon: +386 (0) 1 420 11 60
Internet: <http://www.kpmg.si>

Poročilo neodvisnega revizorja

Lastniku družbe DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D.D.

Poročilo o reviziji računovodskih izkazov

Mnenje

Revidirali smo priložene računovodske izkaze družbe DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D.D. (»družbe«), ki vključujejo:

- bilanco stanja na dan 31. decembra 2020;

in za leto od 1. januarja do 31. decembra 2020:

- izkaz poslovnega izida;
- izkaz drugega vseobsegajočega donosa;
- izkaz gibanja kapitala;
- izkaz denarnih tokov;

ter

- povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi resničen in pošten prikaz finančnega položaja družbe na dan 31. decembra 2020 in njene finančne uspešnosti ter denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (2016).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo EU št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (UL L 158, 27.5.2014, str. 77-112 - Uredba EU št. 537/2014). Naše odgovornosti na podlagi teh standardov so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključujoč Mednarodne standarde

neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od revidirane družbe. Potrjujemo tudi, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste zadeve, ki so na osnovi naše strokovne presoje najbolj pomembne pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo naslovili v okviru naše revizije računovodskih izkazov kot celote in pri oblikovanju našega mnenja o teh

izkazih. V zvezi s ključnimi revizijskimi zadevami ne podajamo ločenega mnenja.

Zaznali smo naslednje ključne revizijske zadeve:

Pripoznavanje prihodkov

Prihodki od prodaje vinjet in prihodki od cestnine tovorni promet v letu 2020: 386.955.494 EUR (2019: 466.611.271 EUR); kratkoročno odloženi prihodki na dan 31. december 2020: 17.654.465 EUR (31. december 2019: 21.198.406 EUR)

Sklicujemo se na računovodske izkaze s pojasnili: Pojasnilo II.3 Pomembnejše računovodske usmeritve, Prihodki ter Kratkoročne časovne razmejitev (računovodske usmeritve), Pojasnilo II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje in Pojasnilo II.4.1.23 Kratkoročno odloženi prihodki (pojasnila k računovodskim izkazom).

Ključna revizijska zadeva	Naš odziv
<p>Družba ustvarja prihodke predvsem s prodajo tedenskih, polletnih in letnih vinjet in s pobiranjem cestnine za tovorni promet preko sistema DarsGo, ki je elektronski cestninski sistem v prostem prometnem toku. Cestnina se v DarsGO sistemu obračuna glede na prevožene odseke zaznane preko cestninskih portalov.</p> <p>Prihodki od prodaje vinjet se pripoznajo na podlagi podatkov pridobljenih od agentov in komisionarjev (kot so bencinske črpalke in trgovine), ki temeljijo na dejanski prodaji vinjet končnim uporabnikom. Družba nadzira predane in registrirane vinjete z rednim mesečnim usklajevanjem prodanih vinjet z agenti (vključno z neprodanimi vrnjenimi vinjetami). Prihodki od vinjet, ki so bile prodane v tekočem poslovnem letu in so veljavne v naslednjem poslovnem letu, se odložijo.</p>	<p>Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posodobitev seznanitve s procesom prodaje in preveritev zasnove, vzpostavitve in učinkovitosti delovanja notranjih kontrol na področju pripoznavanja prihodkov. Postopki so med drugim vključevali:<ul style="list-style-type: none"> - Presajo skladnosti računovodskih usmeritev z zadevnimi standardi računovodskega poročanja; - Preveritev učinkovitosti delovanja notranjih kontrol v procesu usklajevanja predanih, registriranih in vrnjenih vinjet od agentov in komisionarjev; - Preveritev učinkovitosti delovanja notranjih kontrol nad uskladitvami iztržkov s pologi denarnih sredstev pri pobiranju cestnin za tovorni promet in vinjet.

Prihodki od cestnine za tovorni promet se pripoznavajo na osnovi dejanske uporabe avtocest. Za del prejetih predplačil družba prihodke odloži in jih pripozna v poslovnem izidu v obdobju, ko pride do dejanske uporabe avtocest.

Družba uporablja kompleksen informacijski sistem za beleženje prehodov tovornih vozil preko cestninskih portalov, ki zagotavlja vhodne podatke za potrebe zaračunavanja cestnine za tovorna vozila in odloženih prihodkov iz tega naslova.

V luči zgoraj navedenih dejavnikov, smo pripoznavanje prihodkov opredelili kot področje povezano s pomembnim revizijskim tveganjem. Kot takšnemu smo mu namenili posebno pozornost in smo ga zato opredelili kot ključno revizijsko zadevo.

- Pri informacijskih sistemih, ki podpirajo beleženje prehodov tovornih vozil preko cestninskih portalov, smo s pomočjo naših specialistov za informacijske sisteme med drugim preverjali dostopne kontrole in programske spremembe;
- Naredili smo neodvisno oceno letnih prihodkov iz naslova cestnin za tovorni promet in vinjet, na osnovi podatkov o obsegu prometa iz informacijskega sistema za beleženje prehodov tovornih vozil preko cestninskih portalov ter števila prodanih vinjet in javno dostopnih podatkov o ceni na prevožen kilometer za tovorna vozila ter cenah posameznih vinjet;
- Pridobitev neodvisnih potrditev stanj terjatev do kupcev na dan 31. decembra 2020 za izbran vzorec in iskanje razlogov za morebitna odstopanja med potrjenimi zneski in zneski, izkazanimi v računovodskih izkazih;
- S pomočjo statističnega vzorčenja na izbranem vzorcu izdanih računov preveritev obstoja in točnosti pripoznanih prihodkov iz naslova cestninjenja z usklajevanjem evidentiranih zneskov z izdanimi računi in prejetimi plačili;
- S pomočjo statističnega vzorčenja na izbranem vzorcu računov iz naslova prodaje vinjet in zaračunanih cestnin, preveritev ustreznosti pripoznanja prihodkov v ustreznem obdobju z uskladitvijo datumov opravljene storitve na računu in njihova usklajenost s poročilom o prodaji za opazovano storitev;
- Na izbranem vzorcu dobropisov, izdanih po datumu bilance stanja smo preverili ali so bili pripoznani v ustreznem obračunskem obdobju;
- Pregled ročnih knjižb, ki so povezane s prihodki skozi celotno obračunsko obdobje in po datumu bilance stanja, vključno s podporno dokumentacijo, z namenom preveritve primernosti in točnosti vpisov v glavno knjigo;
- Presojali smo zadostnost in ustreznost razkritij povezanih s prihodki in odloženimi prihodki glede na zahteve relevantnih standardov.

Opredmetena osnovna sredstva – deli opredmetenih osnovnih sredstev in doba koristnosti

Knjigovodska vrednost opredmetnih osnovnih sredstev na dan 31. december 2020: 4.707.256.276 EUR (31. december 2019: EUR 4.801.622.371); amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2020: 181.577.922 EUR (2019: 176.005.159 EUR).

Sklicujemo se na računovodske izkaze s pojasnili: *Pojasnilo II.3 Pomembnejše računovodske usmeritve, Opredmetena osnovna sredstva in amortizacija (računovodske usmeritve), Pojasnilo II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva in Pojasnilo II.4.2.6 Amortizacija (pojasnila k računovodskim izkazom).*

Ključna revizijska zadeva	Naš odziv
<p>Opredmetena osnovna sredstva vključujejo predvsem avtoceste in z njimi povezana sredstva (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti in cestna infrastruktura) in predstavljajo najpomembnejši del celotnih sredstev družbe na dan 31. decembra 2020. Opredmetena osnovna sredstva se v računovodskih izkazih družbe izkazujejo po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrani amortizacijski popravek in nabrane izgube zaradi oslabitve. Poslovodstvo družbe redno opredeljuje kateri stroški predstavljajo redne stroške vzdrževanja avtocest in kateri povečujejo prihodnje gospodarske koristi in s tem povečujejo nabavno vrednost avtocest.</p> <p>Glede na pomembno povečanje obsega prometa v zadnjih letih je eno od pomembnejših področij računovodenja je opredelitev dobe koristnosti teh sredstev in posledično določitev amortizacijskih stopenj. Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva pomembna, se razporedi na njegove dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, se vsak del amortizira ločeno, glede na oceno poslovodstva o njegovi dobi koristnosti. Opredelitev delov in določitev dobe koristnosti predstavlja pomembno oceno poslovodstva. V ta namen poslovodstvo pozorno spremlja in redno ocenjuje glavne dejavnike, ki vplivajo na življenjske dobe pomembnih delov avtocest.</p> <p>Glede na zgoraj navedene dejavnike smo, obračunavanje opredmetenih osnovnih sredstev opredelili kot področje, povezano s tveganjem pomembno napačne navedbe. Kot takemu smo mu v reviziji namenili posebno pozornost in ga zato opredelil kot ključno revizijsko zadevo.</p>	<p>Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preverili smo zasnovo, vzpostavitev in učinkovitost delovanja notranjih kontrol nad točnostjo in obstojem povečanj nabavne vrednosti sredstev, vključno s kontrolami, povezanimi z določljivo kriterijev za pripoznavanje posameznega dela osnovnega sredstva in primernostjo zanj opredeljene amortizacijske stopnje; • Presojali smo oceno poslovodstva, kateri stroški predstavljajo redno vzdrževanje avtocest in kateri predstavljajo povečanje koristnosti uporabe le teh in so posledično prikazani kot povečanje nabavne vrednosti avtocest in z njimi povezanih sredstev. <p>Na osnovi našega poznavanja poslovanja družbe in pregledane podporne dokumentacije smo med drugim na izbranem vzorcu stroškov vzdrževanja in povečanj nabavne vrednosti avtocest in z njimi povezanih sredstev, preverili ustreznost evidentiranja le teh v skladu s pogoji za pripoznanje v okviru zadevnih računovodskih standardov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na izbranem vzorcu aktivacij opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2020, smo preverili primernost razporeditve povečanja na pomembne dele; • Presojali smo primernost ocenjenih dob koristnosti s pomočjo: <ul style="list-style-type: none"> - Podrobnih poizvedovanj pri tehničnem osebju družbe; - Našega poznavanja panoge;

-
- Presoje pravilnosti ocene na podlagi preteklih izkušenj, ki je med drugim vključevala preveritev na podlagi izbranega vzorca odtujitev, pri katerih bi bile pripoznane večje izgube ali dobički ob odtujitvi sredstev in bi lahko nakazovale na neustrezno opredeljene dobe koristnosti sredstev.
-

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo poslovno poročilo, ki smo ga pridobili pred datumom izdaje revizorjevega poročila, razen Poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo po datumu revizorjevega poročila. Druge informacije ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o računovodskih izkazih ne vključuje drugih informacij, in, razen v obsegu, ki je drugače izrecno naveden v našem poročilu, o njih ne izražamo nikakršnega zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi, ali so druge informacije pomembno neskladne računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne.

Vežano na poslovno poročilo smo presodili ali vključuje razkritja, kot jih zahteva Zakon

Odgovornost poslovodstva in pristojnih za upravljanje za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno, da pripravi računovodske izkaze, ki podajajo resničen in pošten prikaz v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (2016) in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov odgovorno za oceno sposobnosti

o gospodarskih družbah, veljaven od 4. maja 2006 (Uradni list RS št. 42/2006 s spremembami in dopolnitvami - v nadaljevanju »zakonska določila«). Na osnovi postopkov, ki smo jih opravili pri reviziji računovodskih izkazov in na osnovi zgoraj opisanih postopkov menimo:

- da so informacije v poslovnem poročilu za poslovno leto, za katero so pripravljene računovodski izkazi, v vseh pomembnih pogledih skladne z informacijami v računovodskih izkazih; ter
- da je bilo poslovno poročilo v vseh pomembnih pogledih pripravljeno v skladu z zakonskimi določili.

Poleg tega smo v luči poznavanja in razumevanja družbe in okolja, v katerem ta posluje, ki smo ga pridobili pri opravljanju revizije, dolžni poročati, če bi zaznali pomembno napako v poslovnem poročilu. V zvezi s tem nimamo o čem poročati.

družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot osnove za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Pristojni za upravljanje so odgovorni za nadzor nad pripravo računovodskih izkazov družbe.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in Uredbo EU št. 537/2014, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake ter se štejejo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjim kontrolam;
- se seznanimo z notranjimi kontrolami, pomembnimi za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in razumnost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;

- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbujejo dvom v sposobnost družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o primernosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sklenemo, da obstaja pomembna negotovost, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Naši sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo in vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji ter ovrednotimo ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Pristojne za upravljanje med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno z morebitnimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki jih zaznamo med našo revizijo.

Izmed zadev, ki smo jih predstavili pristojnim za upravljanje, določimo tiste zadeve, ki so bile najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opišemo v našem revizorjevem poročilu, razen če zakoni ali predpisi omejujejo javno razkritje zadeve ali ko v izredno redkih okoliščinah opredelimo, da naj zadeve ne bi vključili v naše poročilo zaradi negativnih posledic.

Poročilo o drugih pravnih in regulatornih zadevah

Lastniki so nas na seji skupščine 11. oktobra 2017 imenovali za revizorja računovodskih izkazov družbe za leto, ki se je končalo 31. decembra 2020. Obdobje neprekinjenega izvajanja revizije traja 5 let.

Potrjujemo, da:

- je naše revizijsko mnenje skladno z dodatnim poročilom, ki je bilo predloženo

revizijski komisiji družbe dne 31. marca 2021;

- nismo izvajali nedovoljenih nerevizijskih storitev, kot so navedene v 5. členu Uredbe EU št. 537/2014. Tudi med izvedbo revizije smo ostali neodvisni od revidirane družbe.

Za družbo v obdobju na katero se nanašajo računovodski izkazi, poleg obvezne revizije nismo opravili nobenih drugih storitev.

V imenu revizijske družbe

KPMG SLOVENIJA,
podjetje za revidiranje, d.o.o.

Matej Vrčkovnik, ACCA
pooblaščen revizor

Ljubljana, 31. marec 2021

Danilo Bukovec
pooblaščen revizor
strokovni direktor

KPMG Slovenija, d.o.o.

1